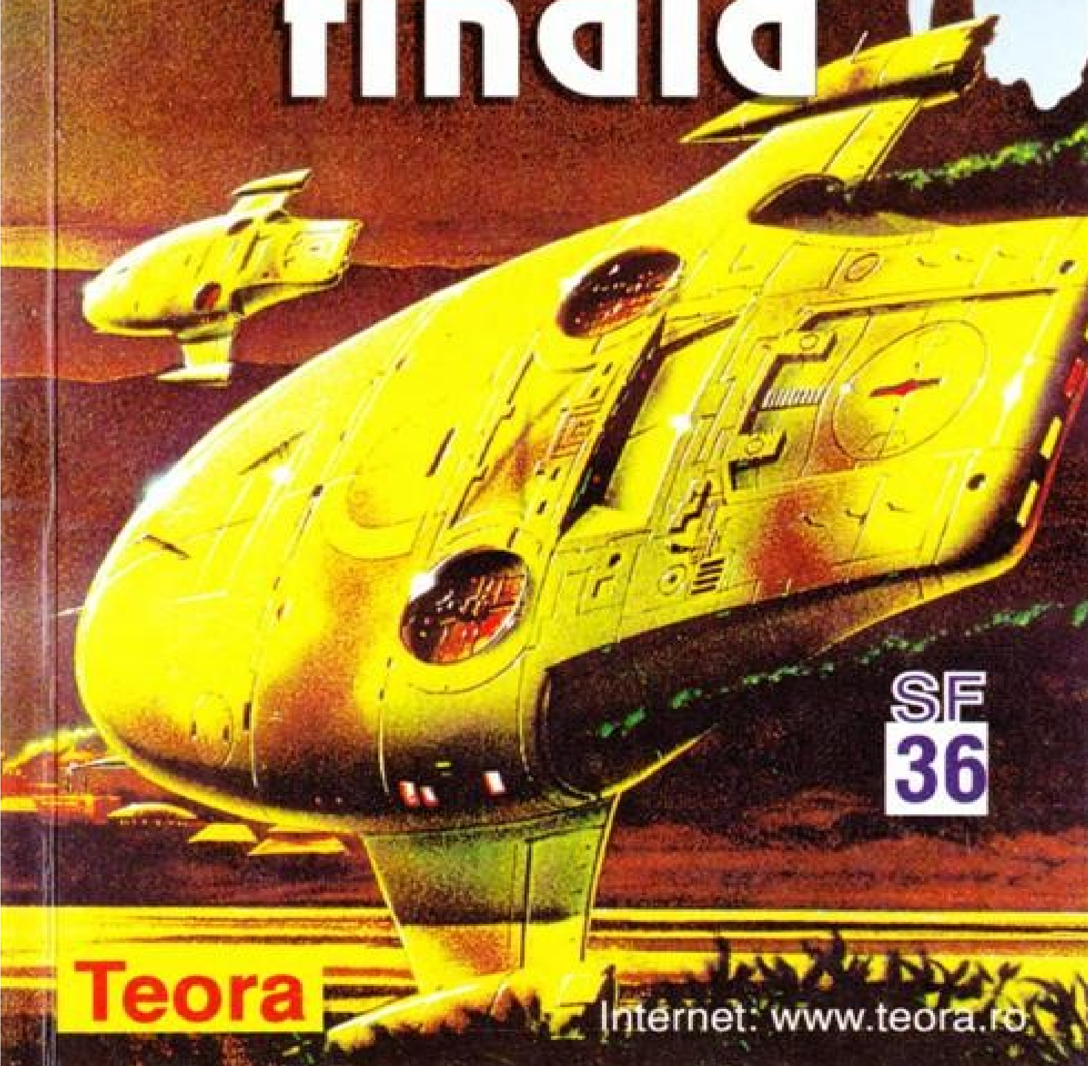
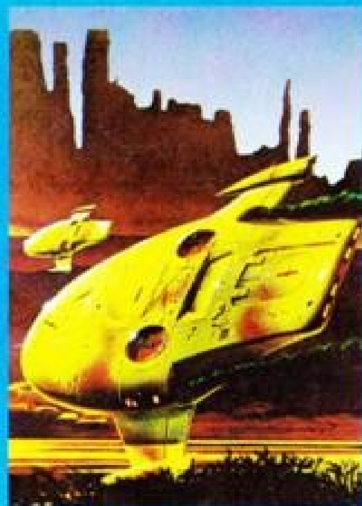
ASIMOV

Întrebarea finală

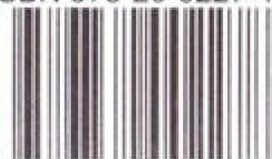

Nouă povestiri neobișnuite scrise de un maestru al science-fiction-ului; nouă incursiuni într-un viitor nu foarte îndepărtat al Pământului.

În Marsport fără Hilda este o istorie amuzantă despre trei indivizi suspectați că au furat de pe Pământ un tranchilizant vital, în vreme ce anchetatorul lor tânjește după întâlnirea cu cea mai râvnită femeie din Marsport. *Toate necazurile lumii* descrie povestea tulburătoare a lui Multivac, calculatorul care putea rezolva orice problemă introdusă în el, mai puțin pe cea a propriei sale umanități. *Băiețelul cel urât*, ultimul și cel mai lung dintre textele acestei excelente antologii, constituie un studiu subtil și superb despre un copil catapultat pe neașteptate din trecutul foarte îndepărtat pentru a deveni subiectul unui brutal experiment științific.

Indiferent de stilul în care sunt scrise – cu umor irezistibil, sau cu realism dur –, povestirile reflectă faimoasa capacitate a lui Isaac Asimov de a combina datele științifice cu acțiunile imprevizibile, „neștiințifice", ale oamenilor.

ISBN 973-20-0227-1

Editura **Teora**

Lei 25000

ASIMOV

Întrebarea finală

- Nine Tomorrows –
1959

Cuprins

Vedeţi, aşa le inventez eu!

Ah, dr. A...
Ah, dr. A...
Aş dori (stai, nu pleca)
Să te-aud spunând ceva.
Deşi mai bine mă lipsesc,
Decât să reuşesc
Să te plictisesc,
Faptul, vei afla,
Este că mintea mea
Are-o-ntrebare
Iscoditoare.

Nu o doresc încuietoare,
Te rog, răspunde, nu fi moale,
Renunţă la frici fără temei,
Spune-mi secretul ideilor tale!
Cum reuşeşti
Să născoceşti
Atâtea imposibile idei?
Indigestia-i de vină
Şi o pricină
Â coşmarului rezultat?
A ochilor tăi rotindu-se,
Şi răsucindu-se,
Â degetelor încleştându-se
Şi desfăcându-se,
Pe când sângele-ţi zvâcneşte,
Marcând timpul nebuneşte
Cu pulsul tău neregulat?

Crezi că asta-I, sau cinzeaca de tărie

Care aduce mai iute puţină nebunie?
Un păhărel
Mititel

De coniacel
Poate fi al inspiraţiei tale secreţel;
Sau nişte vişinate,
Rafinate,
Sunt bune s-arate
Să înnoade
Si să deznoade
Șpilul, sau acea blestemăţie;
Sau demente
Combinaţii
De stimulente
Făr-autorizaţii,
Tequila şi marijuana,
Care să te-mpingă-n goana
Rotiţelor clicăind
Si zdrăngănind,
Când ideile-ţi pornesc
In ritmul nebunesc
Al minţii ticăind.

Dr. A.,
Sigur că ceva
Este cauza.
Fiindcă te-am citit cu pasiune,
Nu vrei să-mi dai o noţiune
Despre-acea magică poţiune
Din care ideile-ţi extragi?
Bolborositorul elixir tăinuit
Care te-a făcut atât de vestit
Printre SF-iştii cei dragi...

Hei, dr. A.,
Nu pleca...
Hei, dr. A...
Hei, dr. A...

Profesiunea

George Platen nu-şi putea ascunde regretul din voce. Însemna atât de mult pentru el!

— Mâine este prima zi a lunii mai, rosti el. Olimpiada!

Se întoarse pe burtă şi privi peste tăblia patului spre colegul său de cameră. *El* nu simţea la fel? *Asta* nu avea nici un efect asupra lui?

În cele aproape optsprezece luni de când se afla în Cămin, faţa lui uscăţivă se subţiase parcă şi mai mult. George avea un chip delicat, însă privirea din ochii albaştri rămăsese intensă ca întotdeauna, iar acum se simţea o disperare în felul în care degetele i se încleştaseră pe cuvertura patului.

Colegul de cameră ridică privirea din cartea pe care o citea şi profită de ocazie ca să regleze nivelul de luminozitate al porţiunii de perete de lângă scaunul său. Se numea Hali Omani şi era nigerian. Pielea lui ciocolatie şi trăsăturile masive păreau special croite pentru a insufla calm, iar menţionarea Olimpiadei nu-l afectase.

— Ştiu, George, încuviinţă el.

George datora multe răbdării şi blândeţii lui Hali, atunci când era necesar, totuşi chiar şi răbdarea şi blândeţea puteau fi exagerate. Era oare acesta un moment în care putea să stea indiferent, ca o statuie de abanos?

Se întrebă dacă el însuşi avea să ajungă aşa după zece ani petrecuţi aici şi respinse ideea cu hotărâre. Nu! Aproape sfidător, rosti:

— Cred c-ai uitat ce-nseamnă luna mai.

— Ba-mi amintesc foarte bine ce înseamnă, replică celălalt. Nu-nseamnă nimic! Tu ai uitat lucrul ăsta. Luna mai nu-nseamnă nimic pentru tine, George Platen, şi — adăugă încetişor — nu-nseamnă nimic pentru mine, Hali Omani.

— Vin navele pentru recrutări, insistă George. În iunie, mii şi mii de nave vor pleca, purtând milioane de bărbaţi şi femei către orice planetă la care te poţi gândi, iar pentru tine asta nu-nseamnă nimic?

— Mai puţin decât nimic. De fapt, ce-ai dori să fac în privinţa asta?

Omani urmări cu degetul un pasaj dificil din cartea pe care o citea, mişcând neauzit din buze.

George îl privea. "La naiba", se gândi el, "urlă, zbiară, poţi face lucrul ăsta! Trage-mi un picior, fă orice!"

Nu dorea să fie singur în mânia lui. Nu voia să fie singurul atât de încărcat de resentimente, singurul care murea de o moarte lentă.

Parcă fusese ceva mai bine în primele săptămâni, când Universul era o cochilie micuţă de lumini şi sunete vagi înconjurându-i şi apăsându-i . Fusese mai bine înainte să fi apărut Omani şi să-l fi târât într-o viaţă care nu merita trăită.

Omani era cu adevărat bătrân! Avea cel puţin treizeci de ani. "Aşa voi fi şi eu la treizeci de ani?" se întrebă George. "Aşa voi fi şi eu peste doisprezece ani?"

Şi pentru că se temea că acest lucru putea fi adevărat, zbieră spre nigerian:

— Vrei să termini cu cititul idioatei ăleia de cărţi?

Omani întoarse o pagină şi mai citi câteva cuvinte, apoi ridică fruntea încununată de păr sârmos şi aspru, şi întrebă:

— Poftim?

— La ce te ajută să citeşti cartea? — Se întinse pe tăblia patului, pufni: Tot electronică! — şi i-o zbură din mână.

Celălalt se sculă încetişor şi luă cartea de jos. Netezi o pagină boţită, fără să pară supărat.

— Poţi spune că-i vorba despre satisfacerea curiozităţii. Azi înţeleg puţine, mâine poate mai multe. Într-un fel, asta-i o victorie.

— O victorie... Ce fel de victorie? Asta-i ceea ce te satisface în viaţă? Să ajungi să ştii destule pentru a deveni

un sfert dintr-un Electronist Autorizat până vei împlini şaizeci şi cinci de ani?

— Poate că până voi împlini treizeci şi cinci de ani.

— Şi atunci, cine te va mai dori? Cine te va mai folosi? Unde te vei duce?

— Răspunsurile sunt: Nimeni, nimeni, nicăieri. Voi sta aici şi voi citi alte cărţi.

— Şi asta te mulţumeşte? Spune-mi! M-ai târât în clase. M-ai pus să citesc şi să memorez. La ce bun? Nimic din astea nu mă satisface.

— La ce ar sluji să-ţi negi satisfacţia?

— Vreau să spun că intenţionez să abandonez toată farsa asta. Voi face aşa cum intenţionam din capul locului, înainte de a mă ameţi tu. O să-i silesc să... să...

Omani puse cartea pe măsuţă. Îl lăsă pe celălalt să se descarce, apoi întrebă:

— Ce o să-i sileşti, George?

— Să repare o nedreptate. O înscenare. O să pun mâna pe Antonelli ăla şi-o să-l silesc să admită că el... el...

— Toţi cei care vin aici susţin că-i o nedreptate, clătină din cap nigerianul. Crezusem că tu ai depăşit stadiul acesta intermediar.

— Nu-i spune "stadiu intermediar", replică violent George. În cazul meu, este un fapt real. Ţi-am mai zis...

— Mi-ai zis, dar în adâncul inimii ştii că nimeni n-a făcut nici o greşeală în ceea ce te priveşte.

— Pentru că nimeni nu vrea s-o recunoască? Crezi că vreunul dintre ei ar recunoaşte o greşeală, dacă n-ar fi silit s-o facă? Ei bine, eu îi voi sili.

Se găseau în luna mai, luna Olimpiadei, cea care-l aţâţa pe George. O simţea readucând vechea sălbăticie şi n-o putea opri. Nu dorea s-o oprească. Fusese în pericolul de-a uita.

— Eu trebuia să fiu Programator, rosti el, şi *pot* fi! Aş putea fi chiar azi, indiferent de ce susţin ei că dovedesc analizele. — Izbi cu pumnul în saltea. — Au greşit! *Trebuie* să fi greşit.

— Analiştii nu greşesc niciodată.
— *Trebuie* să fi greşit! Te îndoieşti de inteligenţa mea?
— Inteligenţa n-are nici o legătură cu situaţia. Nu ţi s-a repetat de destule ori lucrul ăsta? Nu poţi să înţelegi?
George se întoarse pe spate şi privi posac tavanul.
— Tu ce doreai să devii, Hali?
— Nu aveam planuri fixe. Cred că mi s-ar fi potrivit o meserie în hidroponică.
— Credeai că poţi reuşi?
— Nu eram sigur.
Până atunci, George nu-i mai pusese niciodată întrebări personale lui Omani. I se părea straniu, aproape nefiresc, că alţi indivizi avuseseră ambiţii proprii şi sfârşiseră aici. Hidroponică!
— Credeai că poţi reuşi în *asta?*
— Nu, totuşi iată-mă aici.
— Şi eşti mulţumit. Realmente, *realmente* mulţumit. Eşti fericit. Îţi place. Nu ţi-ai dori să fii în nici un alt loc.
Încet, Omani se sculă în picioare şi începu să-şi pregătească patul de culcare.
— George, rosti el, tu eşti un caz dificil. Vrei să te autoelimini, deoarece nu accepţi realitatea despre tine. Te afli aici, în ceea ce tu numeşti Cămin, dar nu te-am auzit niciodată spunându-i titulatura completă. Spune-o, George, spune-o! După aceea, culcă-te şi somnul le va şterge pe toate.
Tânărul scrâşni din dinţi.
— Nu! mormăi el.
— Atunci o voi face eu, spuse Omani şi o făcu. Rosti distinct fiecare silabă.
George fu realmente ruşinat de cele auzite. Îşi întoarse capul, ferindu-l.

***

În primii optsprezece ani ai vieţii sale, George Platen se îndreptase ferm într-o singură direcţie, cea de Programator

Autorizat. Printre prietenii săi existau mulţi care vorbeau cu înţelepciune despre Spaţionautică, Tehnologia Refrigerării, Controlul Transportului, ba chiar despre Administraţie. George însă rămăsese pe poziţie.

Susţinuse meritele relative ale meseriei la fel de energic ca toţi ceilalţi — şi de ce nu? Ziua Educaţiei se profila copleşitoare, reprezentând principalul eveniment al existenţei lor. Se apropia constant, cu siguranţa neştirbită a calendarului: prima zi din noiembrie a anului ulterior celui în care un tânăr împlinea optsprezece ani.

După ziua aceea, subiectele de conversaţie se schimbau. Puteai discuta cu alţii despre detalii ale profesiunii, sau despre calităţile soţiei şi copiilor, despre rezultatele unei echipe de polo spaţial, ori despre propriile-ţi întâmplări din Olimpiadă. Dar înainte de Ziua Educaţiei exista un singur subiect care, inepuizabil şi neistovitor, rămânea în atenţia generală — însăşi Ziua Educaţiei.

— Ce vrei să urmezi? Crezi că vei reuşi? La naiba, aia nu-i bună! Uită-te la date, s-au redus locurile. Să ştii că actualmente Logistica...

Sau "actualmente Hipermecanica...". Sau "actualmente Comunicaţiile...". Sau "actualmente Gravitica...".

Mai ales Gravitica. Pe timpul lui George, toţi vorbeau despre Gravitica, din cauza inventării motorului gravitic. Se spunea că oricare planetă aflată la mai puţin de zece ani-lumină de o stea pitică ar fi dat absolut orice pentru un Inginer Gravitic Autorizat.

Ideea respectivă nu-l frământase pe George; el auzise ce se petrecuse în cazuri anterioare cu unele tehnologii noi. Raţionalizarea şi simplificarea acestora urmaseră ca un potop. Anual, noi modele, noi tipuri de motoare gravitice, noi principii. Pentru ca apoi, toate acele persoane extrem de căutate să se trezească anacronice, din cauza apariţiei modelelor ulterioare, ce necesitau altă instruire. Ca urmare, primii ingineri trebuiau să se mulţumească cu muncile necalificate, ori să pornească spre cine ştie ce planete îndepărtate, unde tehnologia încă nu fusese introdusă.

Pe de altă parte, Programatorii erau solicitaţi constant, an după an, secol după secol. Cererile nu atinseseră niciodată vârfuri spectaculoase, nu existase niciodată o piaţă vastă, totuşi solicitările creşteau treptat, pe măsură ce se colonizau planete noi, iar cele vechi îşi sporeau complexitatea.

În privinţa asta, George se certase mereu cu Trevelyan "Bursucul". Fiind cei mai buni prieteni, disputele lor fuseseră constante şi caustice şi, desigur, nici unul nu-l convinsese pe celălalt, dar nici nu se lăsase convins.

Tatăl lui Trevelyan fusese Metalurg Autorizat şi chiar lucrase pe o planetă exterră, iar bunicul său fusese de asemenea Metalurg Autorizat. "Bursucul" însuşi era decis să urmeze aceeaşi carieră, aproape ca un fel de tradiţie de familie, fiind ferm convins că orice altă profesiune nu era la fel de respectabilă.

— Întotdeauna vor exista metale, spunea el, şi există o satisfacţie în a modela aliajele conform specificaţiilor şi a vedea cum se dezvoltă structurile. Pe când, un Programator ce are de făcut? Să stea toată ziua în faţa consolei şi să lucreze cu un calculator lipsit de inteligenţă proprie.

Chiar de la şaisprezece ani, George învăţase să fie practic.

— În acelaşi timp cu tine vor fi un milion de Metalurgi, replicase el.

— Pentru că-i o profesiune bună. Cea mai bună.

— Dar şi concurenţa e uriaşă, Bursucule. Clasificarea ta poate să fie destul de modestă. Orice planetă poate apela la propriii ei Metalurgi, iar piaţa pentru modelele terestre avansate nu-i chiar atât de mare. În principal, sunt doriţi pe planete micuţe. Ştii ce procentaj de Metalurgi sunt solicitaţi pe planete de gradul A? M-am interesat, şi de-abia atinge 13,3 la sută. Asta înseamnă că ai şapte şanse din opt să rămâi pe o planetă care de-abia şi-a instalat canalizare. Ba poţi chiar să rămâi pe Pământ — asta se-ntâmplă cu 2,3 la sută dintre absolvenţi.

— Nu-i nici o ruşine să rămâi pe Pământ, ripostase Bursucul belicos. Şi Pământul are nevoie de tehnicieni, ba încă de unii capabili.

Bunicul lui nu părăsise niciodată Pământul, şi Trevelyan îşi dusese degetul arătător spre buza superioară, netezind o mustaţă deocamdată inexistentă.

George cunoştea povestea bunicului şi, ţinând seama de soarta legată de Pământ a propriilor săi strămoşi, nu se afla într-o poziţie din care putea să critice. Răspunsese diplomat:

— Bineînţeles că nu-i nici o ruşine să rămâi pe Pământ. Totuşi, n-ar fi rău să ajungi pe o planetă de grad A, nu? În cazul Programatorilor, numai planetele de grad A deţin tipul de calculatoare ce au nevoie cu adevărat de Programatori de prima mână, aşadar ele sunt singurele de pe piaţă. Iar cursurile de Programare sunt complicate şi nu oricine deţine aptitudinile necesare. Au nevoie de mai mulţi Programatori decât le poate asigura populaţia locală. Repet, îţi citez din statistici. Să zicem că doar un Programator dintr-un milion este de clasă. Pe o planetă sunt necesari douăzeci şi, dacă populaţia se ridică la zece milioane, trebuie să apeleze la Pământ pentru restul de zece Programatori. Aşa-i? Ştii câţi Programatori au plecat anul trecut pe planete de grad A? Să-ţi spun eu. Toţi! Dacă eşti Programator, eşti ca şi cumpărat. Punct!

Trevelyan se încruntase.

— Dacă reuşeşte doar unul dintr-un milion, ce te face să crezi că *tu* vei fi acela?

— Ai să vezi, răspunsese încetişor George.

Nu îndrăznise să spună nimănui, nici lui Trevelyan, nici propriilor săi părinţi, ce anume îl făcea să nutrească convingerea respectivă. Nu-şi făcea însă griji. Era pur şi simplu încrezător (aceea era cea mai neplăcută dintre amintirile pe care le avusese în zilele lipsite de speranţă ce urmaseră). Era la fel de încrezător ca şi piciul de opt ani care se apropiase de Ziua Citirii — repetiţia din copilărie a Zilei Educaţiei.

***

Evident, Ziua Citirii fusese diferită. Unul dintre motive îl constituise însăşi vârsta de atunci. Un băiat de opt ani face pe neaşteptate şi fără bătăi de cap multe lucruri extraordinare. Azi nu poate citi, pentru ca mâine să fie capabil. Există lucruri ce vin de la sine, aşa cum soarele străluceşte pe cer.

În plus, efectele Zilei Citirii erau mult mai restrânse. Nu te vânează recrutorii, împingându-se şi consultând listele şi punctajele pentru următoarea Olimpiadă. Pe un băiat sau pe o fetiţă care trecea prin Ziua Citirii îi mai aşteaptă zece ani de trai nediferenţiat pe suprafaţa colcăitoare a Pământului; ei sunt, pur şi simplu, persoane care revin în sânul familiei deţinând o nouă capacitate.

Până ce sosise Ziua Educaţiei, peste zece ani, George nu-şi mai amintea precis detaliile din Ziua Citirii.

Fusese o zi mohorâtă şi ploioasă din septembrie. (În septembrie, Ziua Citirii; în noiembrie, Ziua Educaţiei; în mai, Olimpiadele. La grădiniţă se învăţa chiar o poezie cu datele respective.) George se îmbrăcase lângă peretele luminos, iar părinţii săi fuseseră mult mai emoţionaţi decât el. Tatăl lui era Instalator şi lucra pe Pământ. Se simţise mereu umilit din acest motiv, deşi, bineînţeles, după cum oricine putea observa imediat, în mod firesc, majoritatea celor din fiecare generaţie trebuiau să rămână pe planetă.

Desigur, pe Pământ trebuiau să existe fermieri şi mineri, ba chiar şi tehnicieni. Pe planetele exterre erau solicitate doar profesiunile de înaltă specializare, de dată foarte recentă, şi, anual, numai câteva milioane dintre cele opt miliarde de locuitori ai Pământului puteau imigra. N-o puteau face toţi pământenii care doreau acest lucru.

Toţi pământenii puteau însă spera că cel puţin unul dintre copiii lor avea să plece, iar domnul Platen nu constituia o excepţie de la regulă. El (firesc, şi alţii) constatase că George deţinea o inteligenţă deosebită şi

reacţii rapide. Avea să se descurce foarte bine şi trebuia s-o facă, întrucât era singurul copil al părinţilor săi. Dacă George nu ajungea pe o planetă exterră, următoarea lor şansă aveau s-o reprezinte de abia nepoţii, iar evenimentul cu pricina se găsea într-un viitor prea îndepărtat ca să asigure mare consolare.

Evident, Ziua Citirii nu putea dovedi multe, dar avea să fie unicul lor indiciu înainte de ziua cea mare. Toţi părinţii de pe Pământ ascultau calitatea citirii, când copiii reveneau acasă cu darul respectiv; ascultau, căutând uşurinţa lecturii şi transformând-o în semne prevestitoare ale unui anumit viitor. Puţine erau familiile care să nu aibă cel puţin un copil care, începând cu Ziua Citirii, să nu fie marea speranţă datorită felului cum silabisea.

În mod vag, George fusese conştient de motivul încordării părinţilor săi, iar dacă, în dimineaţa aceea ploioasă, în inimioara lui de copil existase vreo temere, aceasta se datorase doar faptului că expresia plină de speranţe a tatălui său s-ar fi putut destrăma la revenirea lui acasă.

Copiii se adunaseră în sala mare a şcolii. În luna aceea, pe tot Pământul, în milioane de şcoli, aveau să se strângă grupuri similare de copii. George se simţise deprimat de monotonia încăperii şi de ceilalţi copii, stresaţi şi rigizi în hainele neobişnuite pe care le purtau.

În mod reflex, băiatul procedase la fel ca restul copiilor. Îi găsise pe tovarăşii săi de joacă şi li se alăturase.

Trevelyan, care locuia în casa vecină, purta părul lung, la modă în copilărie, şi se afla la destui ani depărtare de favoriţii şi mustaţa subţire şi roşcată pe care urma să şi le întreţină imediat ce avea să fie capabil din punct de vedere fiziologic.

Trevelyan (care pe atunci îi spunea "Geo-gi" lui George) rostise:

— Fac pariu că eşti speriat.

— Nu sunt, răspunsese George şi continuase sigur pe sine: Ai mei mi-au strâns un maldăr de cărţi şi, când mă-ntorc acasă, o să le citesc.

În momentul acela, principala suferinţă a lui George provenea din faptul că nu prea ştia ce să facă cu mâinile. Fusese avertizat să nu se scarpine în cap, să nu se tragă de urechiuşă nu se scobească în nas şi nici să nu-şi bage mâinile în buzunare. În felul acela, se eliminaseră aproape toate posibilităţile.

Trevelyan *băgase* mâinile în buzunare şi spusese:

— Tata nu-i îngrijorat.

Tatăl său fusese Metalurg pe Diporia timp de aproape şapte ani, ceea ce-i conferea un statut social superior printre vecini, deşi se pensionase şi revenise pe Pământ.

Pământul îi descuraja pe asemenea re-imigranţi, din cauza problemelor de suprapopulaţie — totuşi, se întorceau destui. În primul rând, costul vieţii era mai redus pe Pământ; ceea ce pe Diporia, să zicem, reprezenta o sumă nesemnificativă, pe Pământ constituia un venit confortabil. În plus, existau întotdeauna persoane care găseau mai multă satisfacţie în a-şi etala succesul în faţa prietenilor, în locurile unde copilăriseră, decât în faţa restului universului.

Tatăl lui Trevelyan explicase că, dacă ar fi rămas pe Diporia, acelaşi lucru ar fi trebuit să se întâmple şi cu copiii lui, iar Diporia era o planetă închisă. De pe Pământ, copiii ar fi putut ajunge oriunde, chiar pe Novia.

Trevelyan "Bursucul" adoptase de mic punctul acela de vedere. Chiar înainte de Ziua Citirii, conversaţia lui se bazase pe presupunerea asumată cu indolenţă că destinaţia sa finală avea să fie Novia.

Oprimat de gândurile viitorului măreţ al celuilalt băieţel şi, prin contrast, de propriile sale mărunte aspiraţii, George fusese imediat împins spre o apărare agresivă.

— Nici tata nu-i îngrijorat. Vrea să m-audă citind doar pentru că ştie c-o să fiu bun. Cred că tatăl tău nu prea se grăbeşte să te-audă pentru că ştie că n-o să fii bun.

— Puţin îmi pasă! Cititul nu-nseamnă *nimic.* Pe Novia, o să-i *angajez* pe alţii să-mi citească.

— Pentru că *tu* n-o să poţi citi, fiindcă eşti *prost!*

— Şi-atunci, cum de-o să ajung pe Novia?

Scos din sărite, George nu mai rezistase:

— Cine zice c-o s-ajungi pe Novia? Fac pariu că n-o să pleci de pe Pământ.

Trevelyan se înroşise la faţă.

— În nici un caz n-o să fiu Instalator ca taică-tău!

— Vezi cum vorbeşti, prostovane!

— Vezi *tu* cum vorbeşti!

Se confruntaseră, faţă în faţă, aproape gata să se atingă, fără să dorească să se ia la bătaie, dar cumva mulţumiţi că se puteau ocupa cu ceva familiar în sala aceea. În plus, faptul că George îşi încleştase pumnii şi-i ridicase, gata de luptă, îi oferise rezolvarea, cel puţin temporară, a problemei mâinilor. Alţi copii se strânseseră interesaţi în jurul lor.

Toate însă luaseră sfârşit când din difuzoarele sălii răsunase glasul unei femei. Se făcuse brusc linişte, iar George coborâse pumnii şi uitase de Trevelyan.

— Copii, rostise glasul, acum vă vom striga numele. Când vă veţi auzi numele, fiecare dintre voi se va duce la unul dintre adulţii cu uniforme roşii de lângă pereţi. Fetele vor merge la peretele din dreapta, iar băieţii la peretele din stânga. Acum, uitaţi-vă care adult în uniformă roşie este cel mai apropiat de voi...

George privise, zărise cea mai apropiată uniformă roşie şi aşteptase să-şi audă numele. Până atunci, nu cunoscuse sofisticările alfabetului, iar timpul necesar să se ajungă la litera P crescuse îngrijorător.

Mulţimea de copii se rărise; aidoma unor pârâiaşe, ei se scurseseră spre îndrumătorii înveşmântaţi în roşu.

Când numele "George Platen" fusese anunţat în sfârşit, uşurarea băiatului fusese întrecută doar de sentimentul de pură satisfacţie la vederea lui Trevelyan, care rămăsese locului.

— Bursucule, îi strigase George peste umăr, în timp ce se îndepărta, poate că nici nu te vor!

Momentul de fericire trecuse iute. Fusese aşezat într-un şir şi condus pe un coridor, alături de copii necunoscuţi. Cu toţii se priviseră cu ochi mari şi neliniştiţi, însă cu excepţia câtorva "Nu mai împinge!" sau "Vezi unde calci!", nu schimbaseră nici un cuvânt între ei.

Căpătaseră cartonaşe despre care li se spusese că nu trebuiau să le piardă. George îl privise intrigat pe al său. Era acoperit cu semne mici şi negre, de diverse forme. Ştia că erau litere tipărite — totuşi, cum se puteau alcătui cuvinte din ele? Nu-şi putea imagina.

În cele din urmă, rămăsese numai în compania altor patru băieţi şi li se spusese să se dezbrace. Îşi scoseseră hainele de sărbătoare şi stătuseră locului, cinci băieţaşi de opt ani, micuţi şi în pielea goală, tremurând mai degrabă de stânjeneală decât de frig. Câţiva medici îi testaseră, le aplicaseră pe corp instrumente stranii şi-i înţepaseră ca să le recolteze sânge. Le luaseră cartonaşele şi făcuseră pe ele alte semne, cu nişte beţişoare negre pe care le mânuiau cu iuţeală. George privise atent semnele cele noi, însă nu erau cu nimic mai inteligibile decât celelalte. După aceea, copiilor li se spusese să se îmbrace.

Se aşezaseră pe scăunele şi aşteptaseră. Numele lor reîncepuseră să fie strigate şi "George Platen" fusese al treilea.

Intrase în altă cameră, mare, conţinând aparate necunoscute, cu întrerupătoare şi pupitre de comandă! Chiar în mijlocul odăii se afla o masă, înapoia căreia stătea aşezat un bărbat, examinând teancurile de hârtii din faţa sa.

— George Platen? întrebase el.

— Da, domnule, şoptise tremurat George.

Aşteptările şi deplasările dintr-un loc în altul îi sporiseră nervozitatea. Dorea din tot sufletul să termine cât mai repede.

Bărbatul dinapoia mesei rostise:

— Numele meu este Lloyd, George. Cum te simţi?

Nu ridicase ochii când vorbise, lăsând impresia că repetase de atâtea ori cuvintele acelea, încât nu mai merita să facă efortul de a-şi privi interlocutorul.

— Foarte bine.

— Ţi-e frică, George?

— N-nu, domnule, răspunsese George cu un glas ce suna îngrozit în propriile sale urechi.

— Bravo, încuviinţase Lloyd, pentru că, să ştii, n-are de ce să-ţi fie frică! Ia să vedem, George... Pe fişa ta scrie că pe tăticul tău îl cheamă Peter şi că este Instalator, iar pe mămica ta o cheamă Amy şi este Tehnician Casnic. Aşa-i?

— D-da, domnule.

— Mai scrie că ziua ta de naştere este 13 februarie şi că anul trecut ai avut o infecţie la ureche. Aşa-i?

— Da, domnule.

— Ştii de unde cunosc eu toate astea?

— Cred că scrie pe cartonaş, domnule.

— Exact.

Lloyd îl privise pentru prima dată şi zâmbise. Avea dinţii regulaţi şi părea mult mai tânăr decât tatăl lui George. Mare parte din nervozitatea băiatului dispăruse.

Bărbatul îi întinsese cartonaşul.

— Ştii ce-nseamnă semnele astea, George?

Deşi ştia foarte bine că n-avea habar, George fusese surprins de cererea de a privi cartonaşul de parcă, printr-o neaşteptată schimbare a sorţii, acum l-ar fi putut înţelege. Rămâneau totuşi aceleaşi semne de neînţeles de dinainte, aşa că restituise cartonaşul.

— Nu, domnule.

— De ce nu ştii?

Băiatul simţise un brusc fior de suspiciune referitor la integritatea mentală a individului. El nu ştia motivul?

— Nu pot citi, domnule.

— Ai dori să poţi citi?

— Da, domnule.

— De ce, George?

George rămăsese cu gura căscată. Nimeni nu-l mai întrebase aşa ceva. Nu avea ce să răspundă. Ezitând, pronunţase:

— Nu ştiu, domnule.

— Informaţia scrisă îţi va direcţiona toată viaţa. Chiar şi după Ziua Educaţiei, va trebui să înveţi multe. Fişele, ca aceasta, te vor învăţa. Cărţile te vor învăţa. Ecranele TV te vor învăţa. Cuvintele scrise îţi vor spune atâtea lucruri utile şi interesante încât a nu fi capabil să citeşti va fi la fel de rău cu a nu vedea. Înţelegi?

— Da, domnule.

— Ţi-e frică, George?

— Nu, domnule.

— Bravo! Acum, o să-ţi explic ce vom face mai întâi. Eu voi pune sârmuliţele acestea pe fruntea ta, uite aici — la colţul ochilor. Ele se vor lipi acolo, fără să te doară deloc. După aceea, voi apăsa un buton şi vei auzi un bâzâit. S-ar putea să te gâdile puţin, dar nu te va durea. Dacă te doare, să-mi spui şi eu o să opresc imediat aparatul, dar îţi spun că n-o să te doară. Este clar?

George încuviinţase din cap şi înghiţise un nod.

— Eşti gata?

Băiatul încuviinţase din nou. Închisese ochii, în timp ce Lloyd se apucase de treabă. Părinţii îi explicaseră totul. Şi ei spuseseră că nu va durea deloc, însă băieţii cei mari ziceau cu totul altceva. Cei de zece-doisprezece ani strigau după puştii care aşteptau Ziua Citirii: "Aveţi grijă la ace!" Alţii îi trăgeau într-un colţ şi le şopteau confidenţial: "O să vă taie capul. Au un cuţit ascuţit, uite-aşa de mare, cu un cârlig la capăt!", continuând apoi cu detalii îngrozitoare.

George nu-i crezuse niciodată, dar avusese coşmaruri, iar acum închisese ochii şi încerca o teroare pură.

Nu simţise electrozii pe tâmple. Bâzâitul era ceva îndepărtat, iar bubuitul propriei sale inimi acoperea orice alte zgomote. Treptat, decisese să deschidă ochii precaut.

Bărbatul stătea cu spatele la el. Dintr-un aparat se deşira o bandă de hârtie, acoperită cu o linie purpurie, subţire şi

ondulată. Lloyd rupea bucăţi din ea şi le introducea în fanta altui aparat. Repeta întruna operaţiunea aceea. De fiecare dată, ieşea o bucată mică de peliculă pe care bărbatul o examina atent. În cele din urmă, se întorsese spre George, încruntându-se nesigur.

Bâzâitul încetase.

— Gata? întrebase băiatul cu răsuflarea tăiată.

— Da, răspunsese Lloyd, rămânând încruntat.

— Acum pot citi?

George nu se simţea cu nimic diferit.

— Poftim? făcuse Lloyd, apoi surâsese scurt şi pe neaşteptate. Merge perfect, George. Vei putea citi peste cincisprezece minute. Vom folosi acum alt aparat, şi totul o să dureze ceva mai mult. O să-ţi acopăr întregul cap, iar când îl voi porni n-o să poţi vedea sau auzi absolut nimic o vreme, dar nu te va durea. Pentru orice eventualitate, o să-ţi dau să ţii un fel de telecomandă. Dacă simţi vreo durere, apasă butonaşul şi totul se opreşte. De acord?

După câţiva ani, lui George avea să i se spună că butonaşul era fals; fusese prevăzut doar pentru a-i linişti pe copii. Nu avea însă s-o ştie niciodată cu siguranţă, fiindcă nu-l apăsase.

Peste cap îi fusese coborâtă o cască mare, lucioasă, având o căptuşeală cauciucată. Trei-patru proeminenţe interioare păruseră că se extind şi-i înţeapă pielea capului, dar nu simţise decât o uşoară apăsare care dispăruse imediat. Nici o durere.

Glasul bărbatului se auzise îndepărtat.

— Te simţi bine, George?

Iar apoi, pe neaşteptate, fusese învăluit de o pătură groasă de lână. Nu simţise nimic, era lipsit de trup şi în afara Universului — rămăsese doar mintea lui şi un murmur îndepărtat, la limita neantului, spunându-i ceva... spunându-i… spunându-i...

Se străduise să audă şi să înţeleagă, dar îl împiedica pătura cea groasă.

Apoi casca îi fusese ridicată de pe cap, iar lumina i se păruse atât de puternică încât strânsese din pleoape, în vreme ce Lloyd îi vorbea.

— Uite cartonaşul tău, George. Ce scrie pe el?

Băiatul privise din nou cartonaşul şi icnise înăbuşit. Semnele nu mai erau simple semne, ci alcătuiau cuvinte — cuvinte la fel de clare de parcă cineva i le-ar fi şoptit la ureche. Le putea chiar auzi când le privea.

— Ce scrie, George?

— Scrie... scrie... "Platen, George. Data naşterii: 13 februarie 6492. Părinţi: Peter şi Amy Platen. Locul naş..."

Se oprise.

— Poţi citi, George, încuviinţase bărbatul. Asta a fost tot.

— Pentru totdeauna? N-o să uit niciodată?

— Bineînţeles că nu. — Lloyd se întinsese şi-i scuturase mâna cu gravitate. — Acum, vei fi dus acasă.

Trecuseră câteva zile până ce George se obişnuise cu talentul acela nou şi uluitor. Le citise cu atâta uşurinţă părinţilor săi încât Peter Platen izbucnise în lacrimi şi-şi sunase rudele, ca să le anunţe vestea cea bună.

George se plimbase prin oraş, citind fiecare literă pe care o zărea şi întrebându-se cum de, până atunci, nu avuseseră absolut nici un înţeles pentru el.

Încercase să-şi amintească cum fusese când nu ştia să citească, dar nu izbutise. Aparent, fusese dintotdeauna capabil să citească. *Dintotdeauna.*

***

La optsprezece ani, George era oacheş, de înălţime mijlocie, dar îndeajuns de subţirel ca să pară mai înalt. Trevelyan, care era cu vreo doi centimetri mai scund, deţinea o masivitate care făcea ca denumirea de "Bursuc" să pară şi mai adecvată, dar în ultimul an el devenise foarte conştient de acest lucru. Porecla nu mai putea fi utilizată fără riscul unei corecţii. Şi pentru că Trevelyan îşi detesta şi mai mult prenumele, de obicei era apelat cu numele de

familie ori cu variaţiuni decente ale acestuia. Parcă pentru a-şi demonstra şi mai mult bărbăţia, îşi lăsase favoriţi şi o mustaţă zbârlită.

Acum asuda nervos, iar George, care depăşise şi el demult apelativul "Geo-gi", transformat într-un nume gutural şi monosilabic, era mai degrabă amuzat de reacţia prietenului său.

Se aflau în aceeaşi sală vastă în care stătuseră în urmă cu zece ani (şi în care nu mai intraseră de atunci). Parcă un vis neclar al trecutului se transformase în mod brusc în realitate. În primele câteva minute, George fusese surprins să descopere că totul părea mult mai mic şi mai înghesuit decât îşi amintea; după aceea, îşi dăduse seama că, în realitate, el crescuse.

Numărul celor din sală era de asemenea mai mic decât fusese în copilărie. De data aceasta, erau numai băieţi. Fetelor li se atribuise altă zi.

Trevelyan se aplecase spre el şi rostise:

— Nu-nţeleg de ce ne pun s-aşteptăm.

— Regulamentele, replicase George. Sunt foarte stricte.

— Şi de ce naiba eşti *tu* atât de înţelegător în privinţa lor?

— N-am de ce să-mi fac griji.

— Frăţioare, m-apucă greaţa când te-aud. Sper c-o s-ajungi Grăjdar, ca să te pot vedea cum împrăştii bălegarul pe ogoare!

Ochii încruntaţi ai lui Trevelyan examinaseră neliniştiţi pe ceilalţi tineri. George privise şi el în jur. Sistemul nu mai era cel din copilărie. Se derula mai lent şi toţi căpătaseră în prealabil foi cu instrucţiuni (un avantaj faţă de pre-Cititori). Numele Platen şi Trevelyan se aflau tot în partea a doua a alfabetului, dar de data aceasta o ştiau.

Tinerii ieşeau din cabinele educaţionale, încruntaţi şi nesiguri, îşi luau hainele, apoi plecau la analiză ca să afle rezultatul.

La ieşire, fiecare era înconjurat de grupuri tot mai mici, alcătuite din cei care aşteptau în sală. "Cum a fost?", "Ce-ai simţit?", "Ce crezi c-ai făcut?", "Te simţi altfel?"

Răspunsurile erau vagi şi nesatisfăcătoare.

George se silise să nu se alăture grupurilor de curioşi. Nu făceai altceva decât să-ţi sporeşti agitaţia. Toţi spuneau că, dacă rămâneai calm, aveai şansele cele mai mari. Chiar şi aşa, simţea cum i se răceau palmele. Ciudat că, o dată cu anii, apăreau noi tipuri de probleme neliniştitoare.

De pildă, specialiştii de vârf care plecau spre o planetă exterră erau însoţiţi de soţie (sau de soţ). Era important ca, pe toate planetele, raportul dintre sexe să fie menţinut constant. Iar dacă te îndreptai spre o planetă de grad A, ce fată te-ar fi refuzat? Deocamdată, George nu avea în minte o fată anume; nu dorea nici una. Nu acum! După ce ajungea Programator, după ce-şi putea adăuga numelui gradul de Programator Autorizat, avea de unde alege, ca un sultan în harem. Gândul îl excita şi încercase să-l alunge. Trebuia să rămână calm.

— Ce naiba mai e şi asta? mormăise Trevelyan. Mai întâi, îţi spun că-i cel mai bine dacă eşti relaxat şi fără griji. Dup-aia te trec prin aşteptarea asta şi-i imposibil să mai fii relaxat şi fără griji.

— Poate că ăsta-i scopul. Încep prin a-i separa pe băieţi de bărbaţi. Nu te ambala, Trev!

— Mai tacă-ţi fleanca!

Sosise rândul lui George. Numele său nu fusese strigat, ci apăruse cu litere luminoase pe panoul de afişaj.

Flutură din braţ spre Trevelyan.

— Nu te ambala. Păstrează-ţi calmul.

Era fericit când intrase în cabina de testare. Realmente fericit.

***

— George Platen? întrebase bărbatul dinapoia mesei.

Pentru o clipită, în mintea lui George apăruse imaginea perfect clară a altui bărbat care pusese aceeaşi întrebare cu zece ani în urmă, şi parcă insul din faţa lui era tot cel de atunci, iar el, George, redevenise puştiul de opt ani imediat ce trecuse pragul încăperii.

Bărbatul ridicase însă ochii şi, desigur, chipul nu corespundea câtuşi de puţin celui din amintire. Nasul era borcănat, părul în şuviţe rare, iar bărbia atârna flască, de parcă individul ar fi fost mult mai gras şi ar fi slăbit considerabil.

— Ei bine? se încruntase bărbatul.

George revenise cu picioarele pe pământ.

— Da, domnule, mă numesc George Platen.

— Păi zi aşa! Eu mă numesc Zachary Antonelli şi imediat vom face cunoştinţă în mod mai amănunţit.

Examinase o serie de benzi înguste de celuloid, ridicându-le spre lumină şi mijind ochii.

Tânărul se crispase. Ca prin ceaţă, îşi amintea că şi celălalt bărbat (îi uitase numele) privise bucăţele de peliculă similare. Puteau să fi fost aceleaşi? Celălalt se încruntase, iar cel de acum îl privea cu un aer mai degrabă iritat.

Fericirea sa era pe punctul de a se risipi.

Antonelli deschisese un dosar gros şi, cu atenţie, aşezase alături benzile de celuloid.

— Aici scrie că doreşti să devii Programator.

— Da, domnule.

— Nu ţi-ai modificat opţiunea?

— Nu, domnule.

— Este o poziţie plină de responsabilităţi, care necesită multă precizie. Te simţi capabil s-o abordezi?

— Da, domnule.

— Majoritatea pre-Educaţionalilor nu specifică o profesiune anume. Cred că le este pur şi simplu teamă.

— Bănuiesc că aveţi dreptate, domnule.

— Ţie nu ţi-este teamă.

— Sincer vorbind, îmi este, domnule.

Antonelli încuviinţase din cap, fără ca expresia chipului să i se destindă.

— De ce doreşti să devii Programator?

— După cum aţi spus, domnule, este o poziţie plină de responsabilităţi, care necesită multă precizie. Îmi place şi cred că sunt capabil s-o îndeplinesc.

Bărbatul împinsese hârtiile într-o parte şi-l privise acru.

— De unde ştii c-o să-ţi placă? Crezi c-o să fii angajat de o planetă de gradul A?

"Vrea să te pună la încercare", se gândise George. "Fii calm şi onest!"

— Cred că un Programator are o şansă reală în direcţia aceasta, domnule, dar ştiu că mi-ar plăcea chiar dacă aş rămâne pe Pământ.

"Este adevărat", îşi spusese George. "Nu mint."

— De unde poţi fi sigur?

Antonelli întrebase de parcă ar fi ştiut că nu exista un răspuns decent şi George aproape că zâmbise. El deţinea unul.

— Am citit despre Programare, domnule.

— *Poftim?*

Acum bărbatul părea cu adevărat uluit şi George se simţea încântat.

— Am citit despre Programare, domnule. Am cumpărat o carte despre acest subiect şi am studiat-o.

— O carte pentru Programatorii Autorizaţi?

— Da, domnule.

— Dar n-o puteai înţelege...

— La început, nu. Am făcut rost şi de alte cărţi de matematică şi electronică. Am descifrat cât am putut. Nu cunosc foarte multe, ci doar atât cât să-mi dau seama că-mi place şi că pot face meseria asta.

Nici chiar părinţii lui nu-i descoperiseră acele cărţi şi nu ştiuseră de ce-şi petrecea atâta vreme în cameră sau de ce dormea aşa puţin.

Antonelli se trăsese de pielea flască de sub bărbie.

— De ce ai procedat în felul acesta, fiule?
— Doream să mă asigur că mă interesează, domnule.
— Cred că-ţi dai seama că a fi interesat nu-nseamnă mai nimic. Poţi să fii fascinat de un subiect, dar dacă structura creierului tău îţi asigură o eficienţă superioară în altă direcţie, într-acolo vei porni. Ştii asta, nu?
— Mi s-a spus, răspunsese prudent George.
— Ei bine, este adevărat.
George nu comentase.
— Sau crezi, urmase Antonelli, că studiul unui subiect îţi va orienta celulele cerebrale în direcţia respectivă — aşa cum există o teorie care afirmă că-i suficient ca o femeie însărcinată să asculte în mod persistent capodopere muzicale pentru ca fiul ei să ajungă compozitor. Tu crezi asta?
Tânărul se înroşise la faţă. Într-adevăr, se gândise la aşa ceva. Silindu-şi mereu intelectul în direcţia dorită, simţise că avea să dobândească un avans considerabil. Mare parte din încrederea lui se bizuise exact pe ideea cu pricina.
— N-am..., începuse el, dar nu-şi mai găsise cuvintele.
— Ei bine, este o teorie falsă. Dumnezeule, tinere, structura ta cerebrală este fixată de ia naştere! Ea poate fi modificată în urma unei lovituri îndeajuns de puternice ca să vatăme celulele, de spargerea unui vas de sânge, de o tumoare sau de o infecţie majoră... desigur, de fiecare dată în sens negativ. Dar în nici un caz nu poate fi modificată de gândurile tale deliberate. — Îl privise pe George câteva clipe, apoi întrebase: Cine ţi-a spus să procedezi aşa?
Realmente tulburat, George înghiţise un nod şi răspunsese:
— Nimeni, domnule. A fost ideea mea.
— Cine a mai ştiut ce faci?
— Nimeni. Domnule, n-am vrut să fac ceva rău...
— A spus cineva c-ar fi vorba despre ceva rău? Inutil — asta da. De ce n-ai spus nimănui?
— Am... am crezut că se va râde de mine.

Instantaneu, tânărul îşi amintise de o recentă discuţie cu Trevelyan. Cu foarte multă precauţie, ca şi cum ar fi fost ceva care circula la mare distanţă, în colţurile cele mai îndepărtate ale minţii sale, George menţionase posibilitatea de a învăţa un subiect, acumulând în minte fragmente ale acestuia. Trevelyan hohotise: "În curând, o să-ţi tăbăceşti singur pielea pentru pantofi şi-o să-ţi teşi cămăşile." Atunci, George fusese fericit că păstrase secretul.

Afundat în gânduri, cu o mină ursuză, Antonelli muta de colo-colo bucăţile de peliculă pe care le examinase la intrarea tânărului. În cele din urmă, rostise:

— Să-ncepem analiza. În felul ăsta, nu ajung nicăieri.

Electrozii fuseseră lipiţi de tâmplele lui George. Apoi, se auzise bâzâitul. Din nou, George fusese străbătut de o amintire foarte vie a momentului petrecut în urmă cu zece ani.

Îşi simţea palmele asudate şi inima îi bubuia. N-ar fi trebuit să-i pomenească lui Antonelli despre lecturile sale secrete. De vină era numai vanitatea sa blestemată. Dorise să arate cât de întreprinzător era, cât de plin de iniţiativă. În loc de aşa ceva, se dovedise superstiţios şi ignorant şi trezise ostilitatea celuilalt. Era sigur că bărbatul îl detesta pentru că încerca să se dovedească atât de inteligent.

Iar acum ajunsese într-o asemenea stare de nervozitate încât era sigur că analizorul n-avea să arate nimic bun.

Nu-şi dăduse seama când anume îi fuseseră îndepărtaţi electrozii. Imaginea lui Antonelli privindu-l gânditor îl adusese la realitate şi atunci observase că totul se terminase; nu mai avea electrozii. Cu un efort supraomenesc, redevenise stăpân pe sine. Aproape că renunţase la ambiţia de a deveni Programator. În numai zece minute, aceasta pierise aproape de tot.

— Răspunsul este deci "nu"? întrebase el posac.

— Răspunsul la ce anume?

— Dacă voi fi Programator.

Antonelli îşi frecase rădăcina nasului şi vorbise:

— Ia-ţi hainele şi prezintă-te la camera 15-C. Fişa te va aştepta acolo. Tot acolo va fi şi raportul meu.

— Am fost deja Educat? exclamase surprins George. Crezusem că asta-i doar pentru ca să...

Antonelli rămăsese cu ochii asupra mesei.

— Ţi se va explica totul. Fă aşa cum ţi-am spus.

George încercase un sentiment apropiat panicii. Despre ce era vorba, de nu-i putea spune? Că nu era bun decât ca Muncitor? Că avea să fie pregătit pentru asta?

Brusc, fusese convins de acest lucru şi avusese nevoie de toată stăpânirea de sine ca să nu răcnească.

Se înapoiase împleticindu-se în sala de aşteptare. Trevelyan nu se mai găsea acolo, un aspect pentru care ar fi fost recunoscător, dacă ar mai fi reuşit să remarce ceva din cele ce-l înconjurau. De fapt, nu mai rămăsese aproape nimeni, iar puţinii care păreau că ar fi fost gata să-l asalteze cu întrebări erau prea preocupaţi de apariţia ultimelor nume pe panou, ca să-i observe privirea încrâncenată, arzătoare, de furie şi ură pe care le-o azvârlise.

Ce drept aveau *ei* să fie tehnicieni, iar el doar Muncitor? Muncitor! Era *sigur* de asta!

***

Fusese condus de un bărbat în uniformă roşie pe coridoarele aglomerate, cu uşi înşiruite pe unul din pereţi, înaintea cărora se aflau grupuri de tineri — aici doi, dincolo cinci; Mecanici de Motoare, Ingineri de Construcţii, Agronomi... Existau sute de Profesiuni autorizate şi majoritatea aveau să fie oricum reprezentate în acest orăşel.

În clipa aceea, îi ura pe toţi: Statisticieni, Contabili, castele superioare şi cele inferioare. Îi ura, deoarece ei deţineau acum cunoaşterea lor îngâmfată, îşi ştiau soarta, în vreme ce el, stors şi vlăguit, trebuia să înfrunte o altă oficialitate.

Ajunsese la 15-C, fusese condus înăuntru şi lăsat în odaia pustie. Pentru o clipă, încrederea îi revenise. Dacă ar fi fost camera Muncitorilor, înăuntru ar fi trebuit să se afle zeci de tineri.

O uşă culisă de partea cealaltă a unei tejghele aflate la înălţimea pieptului şi prin ea apăruse un bătrân cu părul alb. Surâsese, arătându-şi dinţii perfecţi, evident artificiali, deşi chipul roşcovan nu prezenta riduri, iar glasul îi sunase sonor.

— Bună seara, George, rostise el. Văd că de data asta sectorul nostru n-are decât unul.

— Decât unul? repetase George, fără să înţeleagă.

— Bineînţeles, pe întregul Pământ există câteva mii ca tine. Nu eşti singurul.

Tânărul se simţise cuprins de exasperare.

— Nu înţeleg, domnule, spusese el. Care-i clasificarea mea? Ce se-ntâmplă?

— Uşurel, fiule. Se poate întâmpla oricui.

Întinsese mâna şi George i-o strânsese reflex. Era caldă şi fermă.

— Ia loc, fiule. Mă numesc Sam Ellenford.

George încuviinţase din cap nerăbdător.

— Aş dori să ştiu ce se-ntâmplă, domnule.

— Sigur că da. În primul rând, nu poţi fi Programator. Cred c-ai ghicit asta.

— Da, am ghicit, aprobase amar tânărul. Atunci, ce voi fi?

— Asta-i partea mai dificil de explicat. — Ellenford tăcuse câteva clipe, după care pronunţase cu încetineală deliberată: Nimic.

— *Poftim!?*

— Nimic!

— Ce-nseamnă asta? De ce nu-mi puteţi atribui o profesiune?

— În privinţa asta, n-avem, de ales. Structura minţii tale o decide.

Tânărul se îngălbenise şi ochii i se bulbucaseră.

— E ceva-n neregulă cu mintea mea?

— Doar *ceva.* Cât despre clasificările profesionale, cred c-ai putea spune că există o neregulă.

— Ce anume?

Ellenford ridicase din umeri.

— George, sunt sigur că tu cunoşti felul în care Pământul îşi desfăşoară programul Educaţional. Practic, orice om poate absorbi orice domeniu de cunoştinţe — totuşi, fiecare configuraţie cerebrală individuală este mai adecvată receptării anumitor tipuri de cunoştinţe. Noi încercăm să asociem mintea şi cunoştinţele pe cât de bine putem, în limitele locurilor aprobate pentru fiecare profesiune.

— Da, încuviinţase George, ştiu toate astea.

— Din când în când, dăm peste câte un tânăr a cărui minte nu este adecvată primirii nici unui tip de cunoştinţe impuse.

— Vreţi să spuneţi că nu poate fi Educat?

— Exact.

— Dar... asta-i o aberaţie. Sunt inteligent. Pot înţelege...

Privise neajutorat prin odaie, parcă încercând să găsească o modalitate de a dovedi că deţinea un creier în stare de funcţionare.

— Te rog, nu mă-nţelege greşit, rostise grav Ellenford. *Eşti* inteligent. În privinţa asta nu există nici urmă de îndoială. Mai mult decât atât, ai o inteligenţă superioară mediei. Din nefericire, asta n-are nici o legătură cu întrebarea dacă minţii ar trebui să i se îngăduie sau nu să accepte impunerea cunoştinţelor. De fapt, aproape întotdeauna, aici vin persoane inteligente.

— Vreţi să spuneţi că nu voi fi nici măcar Muncitor? bolborosise George. (Brusc, până şi aşa ceva ar fi părut mai bun decât necunoscutul care-l aştepta.) Ce trebuie ştiut ca să devii Muncitor?

— Nu-i subestima pe muncitori, tinere. Există zeci de subclasificări, şi fiecare are propriul ei corpus de cunoştinţe destul de detaliate. Crezi că nu poate fi vorba despre ştiinţă în ridicarea corespunzătoare a unei greutăţi? În plus, pentru Muncitori nu trebuie să selectăm doar minţile adecvate, ci

şi corpuri pe măsură. Tu nu eşti un tip care să reziste mult ca Muncitor.

Conştient de fizicul lui mai degrabă firav, tânărul rostise:

— Dar n-am auzit niciodată de cineva care să n-aibă o profesiune.

— Nu sunt prea mulţi, recunoscuse Ellenford, iar noi îi protejăm.

— Îi protejaţi?

George simţise cum confuzia şi teama sporeau în el.

— Tu eşti un protejat al planetei. Din momentul când ai pătruns pe uşa aceea, eşti în jurisdicţia noastră, zâmbise bătrânul.

Fusese un zâmbet afectuos, dar lui George i se păruse zâmbetul unui proprietar; zâmbetul unui adult faţă de un copil neajutorat.

— Vreţi să spuneţi c-o să mă închideţi undeva?

— Bineînţeles că nu. Pur şi simplu, vei fi alături de alţii aidoma ţie. *Aidoma ţie.* Cuvintele detunaseră cumva în urechile tânărului.

— Ai nevoie de un tratament special, urmase Ellenford. Ne vom îngriji de tine.

Spre groaza sa, George izbucnise în plâns. Ellenford se îndreptase spre colţul opus al încăperii şi se întorsese cu spatele, parcă pierdut în gânduri.

George se luptase să-şi reducă hohotele deznădăjduite la nivelul unor suspine, apoi să le înăbuşe şi pe acelea. Se gândise la tatăl şi la mama lui, la prieteni, la Trevelyan, la propria sa ruşine...

— Am învăţat să citesc, rostise el pe un ton de revoltă.

— Asta o poate face oricine are mintea întreagă. Până acum, n-am găsit excepţii. În etapa respectivă, descoperim eventualele... excepţii. Iar când ai învăţat să citeşti, George, ne-a atras atenţia tiparul tău mental. Anumite particularităţi au fost raportate încă de pe atunci de cel care te-a avut în grijă.

— Nu puteţi încerca să mă Educaţi? Nici măcar n-aţi încercat... Sunt gata să-mi asum riscul.

— Legea ne interzice s-o facem. Totuşi, n-o să fie rău. Vom explica problema familiei tale, astfel încât să nu se simtă umiliţi. Acolo unde vei fi dus, vei beneficia de anumite privilegii. Îţi vom da cărţi şi veţi putea învăţa orice doreşti.

— Cunoştinţe acumulate de unul singur, rosti George amar. Bucată cu bucată. După aceea, înainte de a muri, voi şti destule ca să fiu un Furier-Ucenic, Divizia Aprovizionare cu Agrafe de Hârtie.

— Cu toate astea, înţeleg că ai studiat deja cărţi...

George încremenise! Brusca înţelegere a situaţiei îl lovise ca un trăsnet.

— Asta-i...

— Poftim?

— Individul ăla, Antonelli. M-a lucrat pe la spate!

— Nu, George. Te-nşeli profund.

— Să nu-mi spuneţi mie asta! — George era cuprins de un acces de furie. — Nemernicul ăla mi-a făcut-o, deoarece credea că eram prea deştept pentru el. Am citit cărţi şi am încercat să capăt un atu pentru Programare. Perfect, ce doriţi ca să rezolvăm situaţia? Bani? N-o să-i căpătaţi. Am plecat de-aici şi când voi face public...

Începuse să răcnească.

Ellenford clătinase din cap şi atinsese un buton.

Doi bărbaţi intraseră neauziţi în odaie, de o parte şi de cealaltă a lui George. Îi fixaseră braţele pe lângă corp. Unul dintre ei lipise o seringă pneumatică de interiorul cotului tânărului; tranchilizantul îi pătrunsese în venă şi avusese un efect aproape instantaneu.

Zbieretele sale încetaseră şi capul îi căzuse în piept. Genunchii i se înmuiaseră şi doar bărbaţii care-l ţineau de sub umeri îl menţinură în poziţie verticală în timp ce dormea.

***

Se îngrijiseră de George aşa cum promiseseră; fuseseră amabili cu el şi, fără excepţie, grijulii — cam aşa, se gândise George, cum el însuşi s-ar fi purtat cu un pisicuţ bolnav de care s-ar fi ataşat.

Îi spuseseră că ar trebui să se scoale şi să dovedească interes faţă de viaţă; după aceea, îi spuseseră că majoritatea celor care veniseră acolo avuseseră la început aceeaşi atitudine de disperare pe care, finalmente, o părăsiseră.

El nici măcar nu-i ascultase.

Ellenford însuşi îl vizitase pentru a-i spune că părinţii lui fuseseră informaţi că el plecase într-o misiune specială.

— Ei ştiu...? murmurase George.

— Nu le-am oferit nici un detaliu, îl liniştise Ellenford.

La început, George refuzase să mănânce. Îl hrăniseră intravenos. Îi ascunseseră obiectele ascuţite şi-l menţinuseră sub supraveghere. Hali Omani îi devenise coleg de cameră şi calmul său avusese un efect liniştitor.

Într-o bună zi, pur şi simplu disperat de plictiseală, George ceruse o carte. Omani, care citea aproape nonstop, ridicase ochii, surâzând larg. George fusese cât pe aici să renunţe la solicitare decât să ie ofere satisfacţie, după care îşi spusese: "Ce-mi pasă mie?"

Nu specificase ce carte dorea şi Omani îi adusese una despre chimie. Avea litere mari, cuvinte scurte şi multe ilustraţii. Era pentru adolescenţi. George azvârlise cu ea de perete.

Asta avea să rămână toată viaţa! Un adolescent. De-a pururi pre-Educat, necesitând cărţi speciale. Rămăsese în pat clocotind de furie, fixând tavanul; după o oră, se ridicase morocănos, luase cartea şi începuse să citească.

***

O terminase într-o săptămână, după care ceruse alta.

— Pot s-o iau pe prima? întrebase Omani.

George se încruntase. În carte existaseră lucruri pe care nu le înţelesese, totuşi nu era chiar atât de pierdut în faţa ruşinii ca s-o recunoască.

— Dacă mă gândesc mai bine, continuase Omani, ar fi util s-o păstrezi. Cărţile trebuie citite şi recitite.

În aceeaşi zi, tânărul cedase finalmente în faţa insistenţelor colegului de cameră de a vizita locul în care se afla. Îl urmase fără chef pe nigerian şi cercetase împrejurimile cu priviri iuţi, ostile.

În tot cazul, nu era vorba despre o închisoare. Nu existau pereţi, uşi încuiate sau paznici. În acelaşi timp, totuşi, era o închisoare, deoarece deţinuţii nu aveau unde să se ducă.

Într-un fel, îl liniştea să vadă acolo alte câteva zeci de persoane aidoma lui. Fusese teribil să creadă că el era singurul om din lume atât de... handicapat.

— De fapt, câţi indivizi se găsesc aici? mormăise el.

— Două sute cinci, dar nu-i singurul loc de felul ăsta din lume. Există câteva mii.

Oamenii ridicau ochii şi-l priveau, oriunde ar fi intrat: în sala de sport, pe terenurile de tenis, în bibliotecă (în viaţa lui nu-şi imaginase că puteau exista atâtea cărţi; erau stivuite pe rafturi lungi). Îl priveau curioşi, iar el le întorcea privirile cu mânie. Cel puţin, *ei* nu-i erau cu nimic superiori; nu aveau nici un motiv de a-l privi ca pe un specimen straniu.

Cei mai mulţi dintre ei păreau să aibă în jur de douăzeci de ani.

— Ce se-ntâmplă cu cei bătrâni? întrebase brusc George.

— Locul acesta este specializat în tineri, răspunsese Omani. După aceea, parcă recunoscând în spusele celuilalt o implicaţie pe care o omisese anterior, clătinase grav din cap şi adăugase: Ei nu sunt îndepărtaţi, dacă la asta te referi. Există alte Cămine pentru bătrâni.

— Cui îi pasă? mormăise George, care simţise că părea prea interesat şi în pericol de a ceda.

— Poate că ţie. Pe măsură ce vei îmbătrâni, vei ajunge tu însuţi într-un Cămin cu ocupanţi de ambele sexe.

— Şi femei? întrebase oarecum surprins George.

— Bineînţeles. Credeai că femeile sunt imune la aşa ceva?

George se gândise la acel aspect cu mai mult interes şi mai multă surescitare decât simţise pentru ceva încă dinaintea zilei când... Îşi îndepărtase celălalt gând.

Omani se oprise în pragul unei camere în care se aflau televizoare cu circuit închis şi calculatoare. În faţa monitoarelor se găseau cinci-şase persoane.

— Aceasta este o clasă, spusese el.

— Ce-nseamnă asta?

— Un loc în care sunt educaţi tinerii de aici. Desigur, adăugase repede, nu în modul obişnuit.

— Vrei să spui că primesc informaţiile bucată cu bucată?

— Exact. În vechime, aşa se proceda cu toţi elevii.

Asta îi repetaseră întruna de când intrase în Cămin — şi ce dacă? Să presupunem că existase o epocă în istoria umanităţii când nu se cunoscuse cuptorul cu microunde. Însemna asta că George trebuia să fie satisfăcut că se hrănea cu carne crudă, într-o lume unde toţi o mâncau gătită?

— De ce doresc ei să se conformeze educaţiei tip bucată cu bucată?

— În primul rând, ca să-şi umple timpul şi în al doilea rând, fiindcă sunt curioşi.

— La ce-i ajută?

— Îi face mai fericiţi.

George se gândise la ideea aceea peste noapte.

A doua zi, i se adresase direct lui Omani:

— Mă poţi băga într-o clasă unde să găsesc ceva despre programare?

— Cum să nu!

Procesul era lent şi el îl dispreţuia. De ce trebuia ca un lucru să fie explicat o dată şi încă o dată? De ce trebuia să citească şi să recitească o pagină, iar apoi să se holbeze la o relaţie matematică, fără s-o priceapă instantaneu? Alţii nu aveau nevoie să procedeze aşa.

Abandonase în câteva rânduri. O dată, refuzase să participe la cursuri vreme de o săptămână.

Totuşi, revenise cu regularitate. Persoana care conducea cursul, care distribuia materialele de lectură, dirija demonstraţiile TV şi explica pasajele şi conceptele dificile, nu făcea niciodată comentarii pe tema lor.

În cele din urmă, George căpătase o sarcină regulată în grădină, pe lângă participarea la diversele corvezi legate de bucătărie şi curăţenie. Activităţile respective îi fuseseră prezentate ca fiind un avantaj, dar el nu se lăsase păcălit. Căminul putea să fi fost mai automatizat, însă tinerii erau în mod deliberat folosiţi la munci, pentru a li se transmite iluzia de ocupaţie meritorie, de utilitate. George nu căzuse în capcana respectivă.

Erau chiar remuneraţi cu mici sume de bani, cu care puteau cumpăra obiecte de lux sau pe care le puteau economisi, în vederea unei folosinţe iluzorii în decursul unei bătrâneţi iluzorii. George îşi păstra banii într-uri borcan fără capac, pe un raft, în dulap. Habar n-avea cât strânsese şi, de altfel, nici nu-i păsa.

Nu-şi făcuse nici un prieten adevărat deşi ajunsese la faza în care se acomodase cu programul regulat. Încetase chiar (sau aproape încetase) să mediteze la nedreptatea care-l plasase acolo. Treceau săptămâni întregi fără să-l mai viseze pe Antonelli, nasul său borcănat şi pielea flască a gâtului, rânjetul cu care-l împingea într-un nisip mişcător şi-l apăsa acolo... până ce se trezea zbierând, cu Omani aplecat îngrijorat deasupra lui.

***

Într-o zi de februarie, când afară ningea, Omani i se adresase:

— Te adaptezi în mod extraordinar.

Asta se întâmplase în februarie, mai exact în ziua de 13 februarie, a nouăsprezecea lui aniversare. Veniseră apoi

martie, aprilie şi, o dată cu apropierea lui mai, George înţelesese că nu se adaptase deloc.

Anterioara lună mai trecuse neobservată, în vreme ce George continuase să zacă în pat, posac şi lipsit de ambiţii. Acum însă avea să fie altfel.

Se ştia că pe întregul Pământ aveau să se desfăşoare Olimpiadele şi că tinerii vor concura, punându-şi la bătaie capacităţile în lupta pentru un loc pe altă planetă. Avea să fie o atmosferă de sărbătoare, plină de surescitare, ştiri-bombă, agenţi de recrutare de pe planete situate unde nici cu gândul nu te duceai, plus gloria victoriei sau consolările înfrângerii.

Câte scrieri de ficţiune se refereau la aceste aspecte... ce parte importantă a aţâţării sale din copilărie fusese impusă de urmărirea anuală a evenimentelor Olimpiadelor... câte din propriile sale planuri...

George Platen nu-şi putea ascunde dorul din glas. Era prea mult!

— Mâine este prima zi a lunii mai, rosti el. Olimpiada!

Iar asta conduse la prima lui ceartă cu Omani şi la amara enunţare de către nigerian a denumirii exacte a instituţiei în care se aflau. Omani îl fixă cu privirea pe George şi rosti apăsat:

— Un Cămin pentru debilii mental.

***

George se înroşi la faţă. Debili mental!

Respinse noţiunea cu disperare.

— Plec, vorbi el cu glas inexpresiv.

Vorbise mânat de un impuls. Nivelul conştient al minţii sale o află primul, după ce auzi cuvântul.

— Poftim? ridică ochii Omani din cartea la care revenise.

Acum, George ştia ce spunea. Izbucni cu furie:

— Plec!

— E ridicol. Stai jos, George, şi Calmează-te!

— În nici un caz! Îţi spun că eu mă aflu aici ca urmare a unei înscenări. Antonelli ăla m-a displăcut de la început. Este sensul puterii pe care-l au birocraţii ăştia mărunţi. Dacă li te împotriveşti, te desfiinţează pur şi simplu cu o trăsătură de stilou pe o fişă.

— Iar ai revenit la teoria asta?

— Şi n-o s-o abandonez până nu se rezolvă situaţia. O s-ajung cumva la Antonelli şi-o să-l silesc să recunoască adevărul.

George gâfâia şi se simţea înfierbântat. Luna Olimpiadei sosise şi n-o putea lăsa să treacă. Dacă ar fi făcut-o, ar fi însemnat predarea lui finală şi recunoaşterea definitivă a înfrângerii.

Omani îşi trecu picioarele peste marginea patului şi se sculă. Era înalt de aproape doi metri, iar expresia de pe chipul lui îi conferea aspectul unui Saint Bernard îngrijorat. Cuprinse cu braţul umerii colegului de cameră.

— Dacă te-am jignit cu ceva...

George îi îndepărtă braţul.

— Tu ai spus ceea ce crezi că-i adevărul, iar eu voi dovedi că nu-i adevărul — atât şi nimic mai mult. De ce să nu pot pleca? Uşa-i deschisă. Nu există încuietori. Nimeni n-a zis vreodată că n-aş putea pleca. Pur şi simplu, o să ies pe uşă.

— Perfect, dar unde te vei duce?

— La aeroportul cel mai apropiat, apoi la cel mai apropiat centru Olimpic. Am bani.

Înhăţă borcanul deschis care conţinea economiile sale. Câteva monede se rostogoliră zornăind pe podea.

— Ăştia o să-ţi ajungă cel mult o săptămână. După aceea, ce vei face?

— Până atunci, o să-mi aranjez ceva.

— Eu cred c-o să te-ntorci aici cu coada între picioare, vorbi deschis Omani, şi, cu progresele pe care le-ai făcut, o s-o iei de la început. Eşti nebun, George!

— Mai devreme, ai folosit expresia "debil mental".

— Ei bine, îmi pare rău c-am folosit-o. Vrei, te rog, să rămâi?

— Ai de gând să-ncerci să mă opreşti?

Omani strânse buzele sale cărnoase.

— Nu, cred că nu. La urma urmelor, este problema ta. Dacă singurul fel în care poţi învăţa ceva este să te iei la trântă cu viaţa şi să revii plin de vânătăi — dă-i drumul! Haide, dă-i drumul!

George se afla acum în pragul uşii, privind peste umăr.

— Plec. — Se întoarse pentru a-şi lua trusa personală. — Sper că nu obiectezi, dacă-mi iau câteva lucruşoare ce-mi aparţin.

Omani ridică din umeri. Revenise în pat şi citea, indiferent.

George mai întârzie lângă uşă, dar nigerianul nu înălţă privirea. Strângând din dinţi, tânărul se răsuci şi porni grăbit pe coridorul pustiu, ieşind în curtea exterioară, unde noaptea începuse să coboare.

***

Se aşteptase să fie oprit înainte de părăsi curtea, dar nu se întâmplase aşa. Se oprise la un local nonstop, pentru a solicita îndrumări către cel mai apropiat aeroport, şi se aşteptase ca proprietarul să anunţe poliţia. Nu se întâmplase aşa. Comandase un taxi care să-l ducă la aeroport, iar şoferul nu-i pusese nici o întrebare.

Cu toate acestea, nu simţise nici o uşurare. Sosise la aeroport cu inima strânsă. Nu-şi dăduse seama cum va fi lumea exterioară. Era înconjurat de profesionişti autorizaţi. Proprietarul localului avusese numele înscris pe o plăcuţă de plastic deasupra casei de bani. Cutare şi cutare, Bucătar Autorizat. Taximetristul avusese licenţa afişată: Şofer Autorizat. George realizase sărăcia propriului său nume şi se simţise cumva dezgolit; ba, mai rău, se simţise jupuit. Nimeni nu-l luase însă la întrebări. Nimeni nu-l privise cu

suspiciune şi nici nu-i ceruse dovada clasificării profesionale.

"Cine şi-ar fi putut imagina că există oameni lipsiţi de aşa ceva?" se întrebă cu amărăciune tânărul.

Cumpără un bilet spre San Francisco, la cursa de la ora trei noaptea. Până dimineaţă, nici un alt avion nu decola spre un centru Olimpic mare, iar el dorea să întârzie cât mai puţin cu putinţă. După aceea, stătu ghemuit în sala de aşteptare, aşteptând să-şi facă apariţia poliţiştii. Aceştia nu sosiră.

Sosi în San Francisco înainte de amiază şi vacarmul citadin îl lovi ca un baros. Era oraşul cel mai mare pe care-l văzuse vreodată, pe lângă faptul că, timp de un an şi jumătate, George fusese obişnuit cu liniştea din Cămin.

Mai rău încă, era luna Olimpiadei. George aproape că uită de propria sa situaţie periculoasă, înţelegând brusc că Olimpiadei i se datora mare parte din hărmălaie, aţâţare şi confuzie.

Birouri de informaţii Olimpice se aflau în aeroport, pentru uzul călătorilor, iar în jurul fiecăruia se strânseseră grupuri mari de curioşi. Fiecare profesiune majoră avea biroul ei, unde se ofereau informaţii privind localizarea sălii unde urmau să se ţină întrecerile din ziua respectivă, date despre concurenţi, precum şi eventuala planetă exterră care sponsoriza evenimentul.

Totul era perfect pus la punct. George citise adesea descrieri ale Olimpiadelor, urmărise concursuri la televizor, ba chiar asistase la o Olimpiadă minoră la categoria Măcelar Autorizat, găzduită de aşezarea lui natală. Chiar şi aceea, care nu avusese nici o implicare galactică (evident, la ea nu asistase nici un exterr), stârnise destulă agitaţie.

Agitaţia se datorase pe de o parte competiţiei în sine, pe de altă parte fiorului de patriotism local — exista un concurent local care trebuia să fie încurajat, deşi poate că prea puţini îl cunoşteau —, dar, desigur, un rol important îl jucaseră pariurile. Cele din urmă nu puteau fi oprite.

George constată că-i venea greu să se apropie de un birou de informaţii. Se pomeni examinându-i cu alţi ochi pe privitorii care se înghesuiau nerăbdători în faţa avizierelor.

Trebuia să fi existat o vreme când ei înşişi avuseseră vârsta înscrierii în competiţie. *Ei* ce făcuseră? Nimici

Dacă ar fi câştigat, s-ar fi găsit undeva prin galaxie, nu aici, încătuşaţi de Pământ. Probabil că profesiunile lor îi desemnaseră din capul locului ca viitori pământeni; sau ei înşişi făcuseră acest lucru prin ineficienţa.

Acum, toţi aceşti rataţi se înghesuiau şi speculau cu privire la şansele noilor tineri. Corbii!

Pe de altă parte, cât şi-ar fi dorit să speculeze asupra şanselor lui de reuşită...

Trecu pe lângă şirul de birouri de informaţii, oprindu-se doar pentru răstimpuri la periferiile unor grupuri ce se îmbulzeau acolo. Luase micul dejun la bordul avionului şi nu-i era foame, dar se simţea puţin speriat. Se afla într-o metropolă vastă, în timpul confuziei de la începutul Olimpiadei, iar amănuntul acesta constituia un bilet de liberă trecere. Oraşul era plin de străini şi nimeni nu l-ar fi luat la întrebări pe George. Nimănui nu i-ar fi păsat de el.

Nimănui n-avea să-i pese. Nici măcar Căminului, se gândi tânărul cu amărăciune. Îl îngrijeau ca pe un pisoi bolnav, dar dacă un pisoi bolnav fuge de sub îngrijire, ghinionul lui — ce poţi face?

Iar acum, o dată ajuns în San Francisco, ce urma să facă? Mintea lui parcă refuza să gândească. Să caute pe cineva? Pe cine? Cum? Unde avea să locuiască? Banii ce-i rămăseseră păreau jalnic de puţini.

Îl încercă primul gând ruşinos de întoarcere. S-ar fi putut adresa poliţiei... Scutură violent din cap, parcă certându-se cu un adversar real.

Un cuvânt îi atrase ochiul, sclipind pe un avizier: *Metalurg.* Cu litere mai mici se continua: *neferoase.* La sfârşitul unei liste lungi de nume, alte litere înzorzonate anunţau: *sponsorizat de Novia.*

Vederea anunţului îi deşteptă amintirea dureroasă a discuţiei cu Trevelyan — fusese atât de sigur că va fi Programator, atât de sigur că un Programator era superior unui metalurg, atât de sigur că urma calea cea bună, atât de sigur că era inteligent...

Atât de inteligent încât trebuise să se laude în faţa meschinului şi răzbunătorului de Antonelli. Fusese atât de sigur pe sine în clipa aceea, când îi apăruse numele pe panou şi-l lăsase pe Trevelyan cel agitat, atât de încântat de sine...

George icni brusc — un sunet incoerent, scurt şi ascuţit. Cineva se răsuci să-l privească, după care îşi continuă drumul grăbit. Oamenii treceau zoriţi pe lângă el, împingându-l într-o parte şi în alta. El rămăsese privind avizierul cu gura căscată.

Cumva, parcă panoul acela îi răspunsese gândului. Se concentrase atât de puternic asupra lui "Trevelyan" încât, pentru o clipă, i se păruse că avizierul îi răspunsese cu acelaşi nume.

Însă acolo, sus, *exista* un Trevelyan. Mai exact, *Armand* Trevelyan (detestatul prenume al "Bursucului" vizibil acum în litere luminoase, pentru toată lumea) şi oraşul natal binecunoscut. În plus, Trev dorise Novia, ţintise spre Novia, insistase asupra Noviei... iar întrecerea era sponsorizată de Novia.

Nu putea fi altul decât Trev, vechiul său prieten. Aproape automat, George înregistră instrucţiunile de ajungere la sala de concurs şi se aşeză la rând pentru un taxi.

După aceea, îşi permise să se gândească: Trev reuşise! Dorise să ajungă Metalurg şi reuşise!

Fu străbătut de un fior şi se simţi mai singur decât oricând.

***

În faţa sălii, un şir de oameni aştepta să intre. Se părea că Olimpiada de Metalurgie va fi o competiţie interesantă şi

aprig disputată. Cel puţin aşa afirma reclama luminoasă de pe cerul de deasupra sălii şi aşa părea să considere şi mulţimea care se îmbulzea afară.

După culoarea cerului, ar fi trebuit să fie o zi ploioasă, însă San Francisco îşi activase ecranul protector de la Golf până la ocean. Operaţiunea era costisitoare, desigur, dar toate cheltuielile erau justificate, ţinând seama de confortul exterrilor. Aceştia soseau pentru Olimpiadă şi nu se uitau la bani, iar pentru fiecare recrut angajat, atât guvernul terestru, cât şi administraţia locală primeau un comision din partea sponsorilor. Merita ca exterrii să păstreze amintirea lui San Francisco ca fiind un oraş plăcut, în care puteau să mai revină pentru a participa la Olimpiade. Edilii îşi cunoşteau bine meseria.

Pierdut în gânduri, George simţi brusc o atingere uşoară pe omoplat, apoi un glas îl întrebă:

— Stai la rând, tinere?

Coada avansase, fără ca George să fi remarcat spaţiul mare care-l despărţea acum de persoana din faţa sa. Înaintă grăbit şi murmură:

— Mă scuzaţi, domnule.

Două degete îl atinseră apoi pe cot şi George întoarse capul şovăielnic.

Bărbatul dinapoia lui încuviinţă din cap, surâzând larg. Avea părul grizonat, iar sub sacou purta un pulover încheiat cu nasturi în faţă.

— N-am vrut să te jignesc, rosti el.

— Nici o supărare.

— E-n regulă atunci. (Bărbatul părea că are chef de vorbă.) Nu eram sigur dacă nu cumva stai pur şi simplu aici, amestecat în coadă — ca să zic aşa, din întâmplare. Crezusem că s-ar putea să fii un...

— Un ce? întrebă apăsat George.

— Un concurent, ce altceva? Pari tânăr.

George îi întoarse spatele. N-avea chef de vorbă şi-l iritau indivizii băgăreţi.

Apoi, îl fulgeră un gând. Oare fusese declanşată căutarea lui? Descrierea sau chiar fotografia sa erau cunoscute? Grizonatul dinapoia sa încerca, de fapt, să-i vadă chipul?

Nu văzuse nici o emisiune de ştiri. Întinse gâtul, căutând să vadă banda mişcătoare a principalelor ştiri defilând pe cupola protectoare a oraşului, greu de distins pe fundalul cenuşiu al cerului înnorat al după-amiezii. Zadarnic. Renunţă imediat. Principalele ştiri n-aveau oricum să se preocupe de soarta sa. Era luna Olimpiadei şi singurele noutăţi interesante erau punctajele înregistrate de învingători şi trofeele obţinute de continente, naţiuni şi oraşe.

Aşa avea să fie săptămâni întregi, cu scoruri calculate individual şi cu fiecare oraş căutând o modalitate de a ajunge într-o poziţie onorabilă. Propria sa aşezare se situase odată pe locul trei într-o Olimpiadă a Electricienilor — locul trei pe ţară! Primăria imortalizase reuşita printr-o placă memorială.

George îşi trase capul între umeri, înfundă mâinile în buzunare, apoi decise că în felul acela ar fi atras şi mai mult atenţia. Se destinse şi încercă să pară nepăsător... dar nu se simţi mai în siguranţă. Ajunsese în holul de la intrarea sălii şi nici o mână autoritară nu-i coborâse pe umăr. Pătrunse în sală şi avansă cât putu de mult.

Tresări neplăcut surprins când se trezi alături de Grizonat. Îşi îndreptă iute ochii în altă parte şi se strădui să gândească raţional. La urma urmelor, individul fusese înapoia sa la coadă.

Cu excepţia unui surâs scurt şi nesigur, Grizonatul nu-l băgă în seamă şi, în plus, Olimpiada era pe punctul de a începe. George se ridică mai bine în scaun, încercând să vadă poziţia atribuită lui Trevelyan, şi pentru un moment nu-l mai interesă nimic altceva.

***

Sala era de dimensiuni mijlocii, având clasica formă ovală, cu spectatorii în cele două tribune suspendate de pe laturile lungi, concurenţii fiind dispuşi în rânduri perpendiculare pe acestea, în spaţiul central. Maşinile fuseseră pregătite, iar panourile de afişare de deasupra fiecărui banc de lucru erau întunecate, cu excepţia numărului şi numelui concurenţilor. Aceştia se găseau la locurile lor, citind sau discutând între ei; unul îşi inspecta cu atenţie unghiile. Evident, se considera înjositor din partea lor să fie preocupaţi de problema atribuită înainte de semnalul de începere.

George studie programul aflat în fanta din braţul fotoliului şi găsi numele lui Trevelyan. Avea numărul doisprezece; spre nemulţumirea lui George, se găsea în celălalt capăt al sălii. Putea zări silueta concurentului 12, cu mâinile în buzunare, rezemat cu spatele de maşină, privind spectatorii ca şi cum ar fi încercat să-i numere; nu izbutea însă să-i distingă chipul.

Cu toate acestea, era Trev.

George se lăsă pe spate în fotoliu. Se întrebă dacă Trev avea să se descurce bine. I se părea firesc să spere în reuşita fostului prieten, dar în acelaşi timp o părticică a sufletului său se împotrivea, încărcată de ranchiună. George, lipsit de profesiune, aici, privind. Trevelyan, Metalurg Neferos Autorizat, acolo, concurând.

Se întrebă dacă Trevelyan concurase şi în primul an. Unii procedau aşa, dacă se simţeau foarte încrezători în sine, sau dacă se grăbeau. Exista un anumit risc. Oricât ar fi fost de eficient procesul de Educaţie, un an preliminar petrecut pe Pământ ("pentru şlefuirea cunoştinţelor", cum se spunea) asigura un punctaj mai mare.

Dacă Trevelyan era la a doua tentativă, poate că nu se descurca prea grozav. George se simţi ruşinat de plăcerea pe care i-o furnizase gândul acela.

Privi în jur. Aproape toate locurile erau ocupate. Avea să fie o Olimpiadă cu grad mare de audienţă, ceea ce însemna

un stres suplimentar pentru concurenţi, sau poate un imbold suplimentar — în funcţie de fiecare individ.

"De ce se numeşte Olimpiadă?" se întrebă brusc tânărul. Nu ştiuse niciodată. La urma urmelor, de ce pâinea se numea "pâine"?

Odată, îşi întrebase tatăl:

— De ce îi spune Olimpiadă, tată?

— Olimpiadă înseamnă competiţie.

— Dacă eu şi cu Bursucul ne luăm ia bătaie, înseamnă că suntem la Olimpiadă?

— Nu, răspunsese tatăl său. Olimpiada este un tip aparte de competiţie, şi nu mai pune întrebări prosteşti! Când vei fi Educat, vei afla tot ceea ce vrei să ştii.

Revenit în prezent, George oftă şi se strânse şi mai mult pe locul său.

"Tot ceea ce vrei să ştii!"

Curios că amintirea aceea îi revenise acum cu atâta limpezime. "Când vei fi Educat." Nimeni nu spusese vreodată: "Dacă vei fi Educat."

Acum, i se părea că dintotdeauna pusese întrebări prosteşti. Cumva, parcă mintea lui prevăzuse instinctiv incapacitatea de a fi Educat şi întrebase în stânga şi-n dreapta, ca să culeagă cât mai multe fragmente de informaţii.

Iar cei din Cămin îl încurajaseră să procedeze în felul acela, deoarece erau de acord cu instinctul său mental. Era unica modalitate.

Brusc, se îndreptă în fotoliu. Ce naiba făcea? Înghiţea minciuna aceea? Se preda, deoarece Trevelyan se afla acum în faţa lui, un Educat, concurând în Olimpiadă?

Nu era debil mental! Nu!

Iar răcnetul de negaţie din mintea sa fu însoţit de vacarmul brusc al spectatorilor care se ridicaseră în picioare.

Loja centrală a unei tribune se umplea cu persoane înveşmântate în culorile Noviei, iar cuvântul "Novia" apăru deasupra lor pe tabela principală a sălii.

Novia era o planetă de grad A, cu populaţie numeroasă şi o civilizaţie complet dezvoltată, poate cea mai avansată din galaxie. Reprezenta tipul de planetă pe care oricărui pământean i-ar fi plăcut să trăiască; sau, dacă nu putea s-o facă el, să-şi vadă măcar copiii ajunşi acolo. George îşi aminti insistenţa lui Trevelyan asupra Noviei... şi iată că acum concura pentru posibilitatea de a-şi atinge obiectivul dorit.

Luminile se stinseră pe pereţi şi deasupra spectatorilor, rămânând aprinse numai în centrul sălii, acolo unde concurenţii aşteptau.

George se strădui din nou să-l distingă pe Trevelyan, dar zadarnic.

Glasul crainicului răsună limpede şi melodios:

— Distinşi sponsori novieni, doamnelor şi domnilor! Olimpiada Metalurgiştilor Neferoşi este pe punctul de a începe. Concurenţii sunt...

Începu după aceea să citească lista existentă şi în program. Nume... Localitate natală... Ani de Educaţie... Fiecare nume era primit cu aclamaţii, iar cele din San Francisco fură mult mai ovaţionate. Când se ajunse la numele lui Trevelyan, George fu surprins să se trezească răcnind şi fluturând nebuneşte din braţe. Bărbatul grizonat de alături îl surprinse însă şi mai mult, deoarece reacţionă la fel de zgomotos.

Fără să vrea, George se holbă uluit la el, iar acesta se aplecă şi-i spuse:

— Nu există nici un concurent din oraşul meu, aşa c-o să ţin cu al tău. Îţi este cunoscut?

— Nu, bătu în retragere tânărul.

— Am observat că priveşti în direcţia aceea. Vrei să-ţi împrumut binoclul meu?

— Nu, mulţumesc.

De ce nu-şi vedea bătrânul de treburile lui?

Crainicul continuă cu alte detalii oficiale legate de numărul atribuit competiţiei, metoda de cronometrare,

punctajul şi altele similare. În cele din urmă se apropie de miezul problemei şi toţi spectatorii tăcură atenţi.

— Fiecare concurent va primi un eşantion dintr-un aliaj neferos de compoziţie chimică necunoscută. Concurenţii vor trebui să analizeze eşantionul, oferind procentele corecte până la a patra zecimală. În acest scop, toţi vor utiliza un microspectrograf Beeman, model FX-2, care, în clipa de faţă nu funcţionează, fiind defect.

Spectatorii murmurară apreciativ.

— Fiecare concurent va trebui mai întâi să-şi repare aparatul, beneficiind pentru aceasta de unelte şi de piese de rezervă. Este posibil ca piesa necesară să nu existe printre cele oferite, caz în care ea va trebui solicitată. Într-un asemenea caz, timpii respectivi vor fi scăzuţi din cel final. Concurenţii sunt gata?

Panoul de deasupra concurentului 5 afişă un semnal roşu, care pâlpâi insistent. Concurentul dispăru în fugă din sală şi reveni peste câteva minute. Spectatorii hohotiră bine dispuşi.

— Concurenţii sunt gata?

Panourile rămaseră neschimbate.

— Există nelămuriri?

Nici o reacţie.

— Puteţi începe.

***

Desigur, nimeni din audienţă nu avea cum preciza în ce fel evolua un concurent sau altul, cu excepţia notaţiilor ce apăreau pe tabela de afişaj. Asta însă nu conta. Exceptându-i pe eventualii Metalurgi Autorizaţi aflaţi în public, oricum nimeni nu pricepea aspectele profesionale ale concursului. Important era cine câştiga, cine se situa pe locul doi şi cine termina ai treilea. Pentru cei care pariaseră (activitate ilegală, dar imposibil de stopat), altceva nu prezenta interes.

George privi la fel de concentrat ca şi cei din jurul său, uitându-se de la un concurent la altul; unul demontase capacul microspectrografului, folosindu-se expert de un instrument micuţ, altul examina cadranul aparatului, un al treilea instala eşantionul în micromenghină, iar un al patrulea regla un vernier cu mişcări atât de fine încât părea că nici nu se clinteşte.

Trevelyan era la fel de absorbit ca şi ceilalţi. George nu-şi putea da seama cum se descurca.

Panoul de afişaj de deasupra concurentului 17 se aprinse: "Focalizator dereglat."

Spectatorii aclamară zgomotos.

Desigur, concurentul 17 putea să aibă dreptate, ori să fi greşit. În al doilea caz, ulterior avea să fie nevoit să-şi corijeze diagnosticul şi astfel să piardă timp. Sau putea să nu-l corecteze deloc şi să nu-şi poată termina analiza sau, mai rău, să termine cu o analiză complet greşită.

Nu conta. Deocamdată, spectatorii aclamau.

Se aprinseră şi alte afişaje. George îl aştepta pe numărul 12. În cele din urmă, panoul respectiv anunţă: "Menghină descentrată, necesită alt inel de fixare."

Un organizator alergă spre el cu piesa respectivă. Dacă Trevelyan greşise, însemna o întârziere inutilă, iar timpul pierdut cu aducerea piesei nu era scăzut din cel total. George se pomeni ţinându-şi răsuflarea.

Pe panoul 17, rezultatele începuseră să se afişeze cu litere şi cifre sclipitoare: aluminiu, 41,2649; magneziu, 22,1914; cupru, 10,1001.

Şi pe alte panouri apăreau rezultate.

Spectatorii erau în delir.

George se întrebă cum puteau lucra concurenţii în vacarmul acela, apoi se gândi că poate aşa era mai bine. Un tehnician de clasă trebuia să-şi dea măsura capacităţilor în condiţii de stres.

Concurentul 17 se ridică de la locul lui, iar panoul său căpătă o bordură roşie, anunţând încheierea analizei.

Concurentul 4 sfârşi la numai două secunde după el. Apoi altul, şi altul.

Trevelyan continua să lucreze; încă nu analizase compuşii minori ai eşantionului său. Când aproape toţi concurenţii terminară, se ridică şi el. Ultimul sfârşi numărul 5, în aplauzele ironice ale audienţei.

Întrecerea nu se terminase. Desigur, validările oficiale abia se desfăşurau. Timpul total al fiecărui concurent constituia un factor, însă la fel de importantă era şi acurateţea rezultatelor. În plus, nu toate diagnosticările fuseseră la fel de dificile. În evaluarea finală trebuiau cântăriţi o duzină de factori.

În cele din urmă, glasul crainicului anunţă:

— Câştigător, cu timpul de patru minute şi douăsprezece secunde, diagnostic corect, analiză corectă, concurentul cu numărul... *şaptesprezece,* Henry Anton Schmidt din...

Ceea ce urmă fu acoperit de ovaţii. Pe locul doi se clasă numărul 8, iar pe trei numărul 4, al cărui timp excelent fusese compromis de o eroare în determinarea procentajului de niobiu. Numărul 12 nu fu nici măcar menţionat.

George îşi croi drum prin mulţime, spre uşa de la Vestiarul Concurenţilor, în faţa căreia se adunase o masă de oameni. Rude care plângeau de fericire sau de supărare, în funcţie de caz, reporteri pregătiţi să-i intervieveze pe laureaţi ori pe reprezentanţii oraşelor lor, vânători de autografe, agenţi de publicitate şi spectatori pur şi simplu curioşi. De asemenea, erau şi multe fete, care sperau să poată atrage atenţia câştigătorilor, aproape sigur aflaţi în drum spre Novia, sau poate a unui învins care avea nevoie de consolare şi deţinea şi banii care să i-o permită.

George rămase locului. Nu zări nici un chip cunoscut. Întrucât San Francisco era atât de departe de casă, părea aproape sigur că nu avea să întâlnească rude de-ale lui Trev.

Concurenţii apărură, surâzând fără vlagă, încuviinţând din capete înaintea strigătelor cu care erau întâmpinaţi.

Poliţiştii formară un culoar printre spectatori. Fiecare premiant atrăgea după el o porţiune a mulţimii, aidoma unui magnet care se deplasează pe o masă acoperită cu pilitură de fier.

Când ieşi Trevelyan, nu mai rămăsese aproape nimeni. Cumva, George simţi că fostul său prieten întârziase în mod deliberat să-şi facă apariţia tocmai pentru a nu da ochii cu publicul. Între buzele strânse îi atârna o ţigară şi, păstrând ochii plecaţi, pomi repede spre ieşirea din sală.

Era prima legătură reală cu lumea din care provenise, pe care George o avea după un an şi jumătate, ce i se păruse că durase cât un deceniu şi jumătate. Fu aproape surprins că Trevelyan nu îmbătrânise, că era acelaşi Trev pe care-l zărise ultima dată.

Se repezi după el cu un gest aproape reflex.

— *Trev!*

Trevelyan se răsuci surprins. Se holbă la George, apoi braţul i se întinse către acesta.

— George Platen, să *fiu* al dra...

Expresia de plăcere de pe chip îi dispăru însă aproape instantaneu. Mâna îi căzu înainte ca George să aibă posibilitatea s-o strângă.

— Ai fost acolo? indică el spre sală cu un gest scurt din cap.

— Da.

— Ca să mă vezi?

— Da.

— Nu m-am descurcat prea grozav, este?

Azvârli ţigara şi o călcă, privind către stradă, unde spectatorii care ieşeau se răsfirau încetişor, îndreptându-se către taxiuri, în vreme ce alţii se aşezau la cozi pentru următoarele întreceri.

— Şi ce dacă? urmă Trevelyan cu glas apăsat. Este doar a doua oară când dau greş. Mă lipsesc de Novia, există şi alte planete care de-abia ar aştepta să pună mâna pe mine... Dar, ia zi, nu te-am mai văzut de atunci, de la Ziua Educaţiei. Unde-ai dispărut? Ai tăi mi-au spus că ai plecat

într-o misiune specială, însă că nu le-ai dat detalii şi nici nu le-ai scris vreodată. Ai fi putut să le expediezi câteva rânduri.

— Ar fi trebuit s-o fac, mormăi George stingherit. Oricum, am venit să-ţi spun că-mi pare rău de ghinionul tău.

— Nu trebuie să-ţi pară. Ţi-am spus: mă lipsesc de Novia. Trebuia să-mi fi dat seama — de săptămâni de zile se vorbea că va fi utilizat aparatul Beeman. Toţi investitorii importanţi îşi băgaseră banii în Beeman. Porcăriile alea de benzi Educaţionale pe care mi le-au vârât mie în cap erau pentru Henslere, şi cine mai foloseşte Henslere? Planetele din Norul Goman, dacă le poţi spune planete. Nu-i aşa că mi-au oferit o Educaţie *pe cinste?*

— Nu poţi face contestaţie?

— Termină cu prostiile! O să-mi spună că creierul meu este construit pentru Henslere. Cu cine să te cerţi? *Totul a* mers prost. Eu am fost singurul care a trebuit să ceară o piesă neprevăzută. Ai observat asta?

— Totuşi, timpul respectiv ţi-a fost scăzut din total.

— De acord, dar am pierdut câteva secunde întrebându-mă dacă am dreptate cu diagnosticul meu, când am observat că printre piesele de rezervă nu exista nici un inel de fixare. Asemenea timpi nu se scad. Dacă ar fi fost un Hensler, aş fi *ştiut că* aveam dreptate. Atunci, cum să fac faţă? Câştigătorul a fost din San Francisco, la fel ca şi doi dintre cei clasaţi pe următoarele trei locuri. Iar cel de pe locul cinci era din Los Angeles. Ei au avut parte de benzi Educaţionale din oraşele mari. Cele mai bune de pe piaţă. Spectrografe Beeman şi tot restul... Cum să mă întrec cu ei? Am venit pân-aici doar ca să am posibilitatea de a participa la o Olimpiadă sponsorizată de novieni, dar aş fi putut la fel de bine să rămân acasă. O ştiam foarte bine — ţi-am spus deja — şi cu asta am încheiat-o! Novia nu-i singura planeta din Univers. Dintre toate blestematele...

Nu se adresa lui George. Nu se adresa, de fapt, nimănui. Pur şi simplu, se descărca nervos.

— Dacă ştiai dinainte că vor fi folosite Beeman-uri, nu puteai să fi studiat pe ele? întrebă George.

— Nu ţi-am zis că nu erau pe benzile mele?

— Ai fi putut citi... cărţi.

Ultimul cuvânt dispăruse pe jumătate înghiţit sub privirea sfredelitoare a lui Trevelyan.

— Încerci să mă iei peste picior? pufni acesta. Crezi că-i amuzant? Cum te-aştepţi să citesc o carte şi să pot reţine destule ca să mă-ntrec cu cineva care *ştie?*

— Crezusem...

— Încearcă tu! Încearcă... — Apoi, brusc: Apropo, care-i profesiunea ta?

Pusese întrebarea pe un ton de-a dreptul ostil.

— Păi...

— Haide! Dacă faci pe şmecherul cu mine, să vedem ce-ai făcut tu. Văd că eşti tot pe Pământ, aşa că nu eşti Programator, iar misiunea ta specială nu poate fi mare lucru.

— Uite ce-i, Trev, rosti George, am o întâlnire şi nu mai am vreme de discutat cu tine.

Se retrase, silindu-se să zâmbească.

— Ba nu! — Trevelyan întinse brusc mâna şi-l prinse de jachetă. — Răspunde-mi la-ntrebare! De ce ţi-e frică să-mi spui? Ce-i cu tine? Nu veni aici ca să mă iei peste picior, dacă şi tu te găseşti în aceeaşi situaţie. Ai înţeles?

Îl zgâlţâia de-a dreptul pe George. Începuseră să se împingă şi să se tragă prin foaierul sălii, când glasul Judecăţii de Apoi răsună în urechea lui George sub forma exclamaţiei unui poliţist scandalizat:

— Voi doi! *Voi!* Încetaţi!

George simţi un ghem de plumb care-i coborî drept în stomac. Poliţistul avea să le noteze numele şi să le ceară cardurile de identitate, iar el nu avea aşa ceva. Va fi supus întrebărilor şi lipsa unei profesiuni va ieşi numaidecât la iveală în faţa lui Trevelyan, care clocotea de furia înfrângerii şi va răspândi vestea acasă ca un balsam alinător pentru propriile sale sentimente rănite.

George nu putea suporta una ca asta. Se eliberă din braţele lui Trevelyan şi se pregăti s-o ia la goană, dar mâna grea a poliţistului îi coborî pe umăr.

— Ia stai aşa! Să vă văd cardurile!

Trevelyan îşi scotocea buzunarele, căutându-l pe al său, şi în acelaşi timp vorbea răguşit:

— Mă numesc Armand Trevelyan, Metalurg Neferos. Tocmai am concurat la Olimpiadă. Ar fi bine să aflaţi însă cine-i el, domnule poliţist!

George îi privi pe cei doi, cu buzele şi gâtlejul uscate, incapabil să vorbească.

Deodată, se auzi alt glas, calm şi politicos.

— O clipă, domnule poliţist.

Poliţistul se întoarse.

— Da, domnule?

— Tânărul acesta este oaspetele meu. Care este problema?

George se răsuci surprins. Vorbise bărbatul grizonat care stătuse lângă el în tribună.

"Oaspete"? Era nebun?

— Aceşti doi tineri tulburau ordinea publică, domnule.

— Există vreo reclamaţie oficială la adresa oaspetelui meu? A provocat daune?

— Nu, domnule.

— Atunci, mă voi ocupa eu.

Arătă un card şi poliţistul se retrase imediat.

— Staţi aşa..., începu Trevelyan indignat.

Însă poliţistul i-o reteză scurt:

— Gata! Ai vreo reclamaţie?

— Eu doar...

— Poţi pleca. Nu staţionaţi, vă rog!

Se adunase o mulţime destul de mare, care acum, fără chef, se destrămă.

George se lăsă condus spre un taxi, totuşi se împotrivi la urcarea în vehicul.

— Mulţumesc, spuse el, dar nu sunt oaspetele dumneavoastră.

Să fi fost oare vorba despre o ridicolă confuzie?

Zâmbind, Grizonatul replică:

— Poate că n-ai fost, dar eşti acum. Permite-mi să mă prezint: Ladislas Ingenescu, Istoric Autorizat.

— Dar...

— Haide, te asigur că nu vei păţi nimic rău. La urma urmelor, am vrut doar să te scutesc de nişte necazuri cu poliţia.

— De ce?

— Doreşti un motiv? Ei bine, să zicem că noi doi suntem concetăţeni prin alianţă. Amândoi am încurajat acelaşi concurent — îţi aminteşti? —, şi concetăţenii trebuie să se ajute între ei, chiar dacă legătura lor este una numai prin alianţă. Ce zici?

Complet nesigur în privinţa lui Ingenescu, dar şi în privinţa propriilor sale sentimente, George se trezi în taxi. Înainte de a decide că ar fi fost mai bine să fi coborât, vehiculul decolase.

"Individul are o anume autoritate", îşi spuse el derutat. "Poliţistul i-a recunoscut-o."

Aproape uitase că adevăratul său obiectiv în San Francisco nu fusese de a-l căuta pe Trevelyan, ci o persoană care să deţină suficientă influenţă pentru a determina o reevaluare a propriei sale capacităţi de a fi Educat.

Poate că tocmai Ingenescu era persoana aceea, iar acum se afla pe locul de alături.

Totul ar fi putut fi rezolvat cât se poate de bine. Totuşi, ideea i se părea de-a dreptul găunoasă. Fără să ştie motivul, se simţea tulburat.

***

Pe durata scurtului lor zbor, Ingenescu vorbi întruna, arătându-i tânărului obiective turistice de interes din oraş şi rememorând Olimpiade la care asistase. George, care fusese atent doar în măsura în care să poată emite

mormăituri vagi în timpul pauzelor celuilalt, privea neliniştit traseul.

Oare se îndreptau spre una dintre deschiderile cupolei protectoare, pentru a părăsi complet oraşul?

Nu — începură să coboare, şi George oftă încetişor, uşurat. Se simţea mai în siguranţă în oraş.

Taxiul ateriză pe terasa unui hotel şi, când coborâră, Ingenescu rosti:

— Te invit să cinăm la mine în cameră.

— Mulţumesc, surâse cu sinceritate tânărul.

Începuse să se resimtă din cauza faptului că sărise peste masa de prânz.

Bărbatul îl lăsă pe George să mănânce în linişte. Noaptea coborî şi luminile murale se aprinseră automat. "Am plecat din Cămin de aproape douăzeci şi patru de ore", gândi George.

Când ajunseră la cafea, Ingenescu zise:

— Din felul cum te comporţi, am impresia că bănuieşti că ţi-aş putea dori răul.

George se înroşi la chip, lăsă ceaşca din mână şi încercă să nege, dar celălalt izbucni în râs şi încuviinţă din cap.

— Aşa-i! Te-am privit cu atenţie de când te-am zărit întâia oară şi acum cred că ştiu multe despre tine.

Tânărul se ridică pe jumătate din scaun, îngrozit.

— Stai jos! îl potoli Ingenescu. Vreau doar să te ajut.

George se aşeză, însă gândurile i se învolburau prin minte. Dacă bătrânul ştia cine era el, de ce nu-l lăsase pe mâna poliţistului? Pe de altă parte, de ce s-ar fi oferit să-l ajute?

— Vrei să ştii de ce aş dori să te ajut? întrebă Ingenescu. Ah, nu te speria! Nu pot citi gândurile. Atât doar că pregătirea mea îmi îngăduie să pot interpreta reacţiile mărunte ce trădează gândurile, înţelegi?

George clătină din cap.

— De pildă, să luăm primul moment în care te-am văzut. Aşteptai la rând ca să intri la Olimpiadă, dar microreacţiile tale nu se conformau situaţiei respective. Expresia feţei nu

era cea cuvenită, nici gesturile nu erau cele cuvenite. Însemna că ceva, în general, era nelalocul lui, iar partea interesantă era că, indiferent despre ce ar fi fost vorba, nu putea fi ceva evident, ceva banal. M-am gândit că ar fi fost ceva nesesizat de conştientul tău. Mi-a fost imposibil să nu te urmăresc, să nu mă aşez lângă tine. Te-am urmărit din nou, după ce s-a încheiat Olimpiada, şi am tras cu urechea la conversaţia pe care ai avut-o cu amicul tău. După aceea, ai devenit un obiect de studiu mult prea interesant — iartă-mă dacă vorbesc cu o detaşare aproape clinică — pentru a îngădui să fii luat de un poliţist. Acum, spune-mi — care-i problema ta?

George se găsea în agonia indeciziei. Dacă era vorba despre o capcană, de ce trebuia să fie una atât de indirectă, atât de rafinată? În plus, el *trebuia* să se adreseze cuiva. Venise aici ca să caute ajutor şi tocmai i se oferea ajutor. Poate că anormal era tocmai faptul că i se oferea. Lucrurile se desfăşurau prea simplu.

— Desigur, urmă Ingenescu, eu fiind un Savant Social, tot ceea ce-mi vei spune va rămâne strict confidenţial. Ştii ce-nseamnă asta?

— Nu, domnule.

— Înseamnă că ar fi dezonorant pentru mine să repet cuiva spusele tale, indiferent în ce scop. În plus, nimeni n-are dreptul legal de a mă sili s-o fac.

— Crezusem că sunteţi Istoric, rosti George brusc bănuitor.

— Exact.

— Iar acum aţi spus că sunteţi Savant Social.

Ingenescu izbucni într-un hohot sonor, pentru care se scuză când reuşi să vorbească din nou.

— Iartă-mă, tinere, n-ar fi trebuit să râd, şi de fapt nu râdeam de tine! Râdeam de Pământul ăsta şi de accentul pe care-l pune pe ştiinţele fizice şi mai cu seamă pe partea lor practică. Fac pariu că-mi poţi recita toate subdiviziunile tehnologiei de construcţii sau ale ingineriei mecanice, dar în acelaşi timp nu ştii nimic despre ştiinţa socială.

— Ei bine, ce *anume* este ştiinţa socială?

— Ştiinţa socială studiază grupurile de fiinţe umane şi, la rândul ei, are multe ramificaţii foarte specializate, la fel ca, de exemplu, zoologia. De pildă, Culturalii studiază mecanicile diverselor culturi: creşterea, dezvoltarea şi decăderea lor. Culturile, continuă el, intuind întrebarea tânărului, reprezintă toate aspectele unui anumit mod de viaţă. Ele includ felul cum ne câştigăm existenţa, lucrurile de care ne bucurăm şi pe cele în care credem, ce considerăm bun şi rău etc. Înţelegi?

— Cred că da.

— Un Economician — atenţie, nu un Statistician Economist, ci un Economician! — se specializează în studierea felului în care o cultură asigură necesităţile materiale ale indivizilor ce fac parte din ea. Un Psiholog se specializează în membrii individuali ai unei societăţi şi în felul în care ei sunt afectaţi de societate. Un Futurolog se specializează în planificarea cursului viitor al unei societăţi, iar un Istoric... Aici intervin eu.

— Da, domnule.

— Un Istoric se specializează în dezvoltarea din trecut a propriei noastre societăţi şi a societăţilor asociate altor culturi.

George se pomeni interesat de acest subiect.

— În trecut, lucrurile decurgeau altfel?

— Eu zic că da. Până acum o mie de ani, nu exista Educaţie... cel puţin, nu în felul cum o cunoaştem noi.

— Ştiu. Oamenii învăţau fragmente şi bucăţele desprinse din cărţi.

— Oho — cum de ştii asta?

— Am auzit pe cineva vorbind despre aşa ceva, răspunse George precaut. Are însă vreun rost să ne preocupăm de cele întâmplate cu atâta vreme în urmă? Vreau să spun că toate acelea sunt vremuri de mult apuse, nu?

— Niciodată nu sunt apuse, băiete. Trecutul explică prezentul. De exemplu, de ce sistemul nostru Educaţional are forma pe care o cunoşti?

George se foi agitat. Bătrânul revenea întruna la problema Educaţiei. Răspunse oarecum răstit:

— Pentru că-i cel mai bun.

— Perfect, dar de ce este cel mai bun? Ascultă-mă o clipă şi-ţi voi explica. După aceea, îmi veţi putea spune dacă istoria are vreun rost. Chiar înainte de apariţia călătoriilor interstelare... — Se opri, zărind privirea de totală uimire de pe chipul tânărului. — Crezuseşi că am avut dintotdeauna călătoriile interstelare?

— Nu m-am gândit niciodată la asta, domnule.

— Sunt convins. Dar a existat o vreme, cu patru-cinci mii de ani în urmă, când omenirea nu putea părăsi suprafaţa Pământului. Cultura planetei se dezvoltase bine din punct de vedere tehnologic, iar populaţia devenise atât de numeroasă încât orice defecţiune tehnologică majoră putea cauza molime şi moarte prin inaniţie. Pentru a evolua tehnologic în condiţiile exploziei demografice, trebuiau pregătiţi tot mai mulţi tehnicieni şi savanţi. Cu toate acestea, pe măsură ce ştiinţa avansa, pregătirea lor dura mai mult. După apariţia şi perfecţionarea zborurilor interplanetare şi interstelare, problema s-a acutizat. Mai precis, colonizarea planetelor din alte sisteme solare a fost imposibilă timp de aproape o mie cinci sute de ani, fiindcă nu existau oameni pregătiţi corespunzător. Momentul de răscruce a venit atunci când s-a stabilit definitiv mecanica stocării de cunoştinţe în creier. După aceea, a devenit posibil să se conceapă benzi Educaţionale care să plaseze în minte un volum de cunoştinţe. Dar aspectul *acesta* îţi este binecunoscut.

Ingenescu îşi schimbă poziţia în scaun şi urmă:

— De atunci, specialiştii au putut fi fabricaţi pe bandă rulantă, cu miile şi milioanele, şi am putut declanşa ceea ce cineva a denumit "umplerea Universului". Actualmente, în galaxie există o mie cinci sute de planete locuite şi nu se întrevede oprirea expansiunii. Pricepi toate implicaţiile? Pământul exportă benzi Educaţionale pentru specializări profesionale medii, ceea ce asigură unificarea culturii

galactice. De pildă, benzile cu Citit asigură pentru toţi o singură limbă. Nu fi surprins, sunt posibile şi alte limbi, iar în trecut ele au fost folosite — sute de alte graiuri. De asemenea, Pământul exportă profesionişti experţi, menţinându-şi astfel populaţia la un nivel tolerabil. Deoarece se respectă un echilibru între sexe, în felul acesta se ajută creşterea populaţiei de pe planetele exterre, unde aşa ceva este cât se poate de necesar. În plus, contravaloarea benzilor şi a oamenilor constă în materiale absolut trebuincioase economiei noastre. *Acum* înţelegi de ce modalitatea aceasta de Educaţie este cea mai bună posibilă?

— Da, domnule.

— Te ajută să înţelegi, ştiind că fără ea colonizarea interstelară a fost imposibilă vreme de o mie cinci sute de ani?

— Da, domnule.

— Atunci cunoşti foloasele istoriei. — Ingenescu surâse. — Mă întreb acum dacă-ţi dai seama de ce mă interesează persoana ta.

George reveni brusc la realitate. Se părea că Istoricul nu ţinuse o disertaţie în mod gratuit, ci că avusese intenţia de a-l ataca dintr-un alt unghi.

— De ce? întrebă el şovăielnic, redevenit precaut.

— Savanţii Sociali lucrează cu societăţi, iar societăţile sunt compuse din oameni.

— De acord.

— Totuşi, oamenii nu sunt maşini. Cu maşinile lucrează experţii în ştiinţe fizice. Volumul de cunoştinţe pe care trebuie să-l deţii despre o maşină este limitat, iar experţii îi stăpânesc. În plus, toate maşinile de un anumit tip sunt similare, astfel că pe ei nu-i interesează o anume maşină. Pe când oamenii, ehe... Ei sunt atât de complecşi şi de diferiţi între ei încât un Savant Social nu cunoaşte niciodată tot ceea ce poate fi cunoscut, ba chiar nici măcar o parte importantă a volumului de cunoştinţe. Pentru a-şi înţelege

propria sa specialitate, el trebuie să fie mereu pregătit să studieze oamenii, şi mai ales specimenele neobişnuite.

— Ca mine, comentă George sec.

— Cred că n-ar trebui să-ţi spun "specimen", totuşi eşti o persoană neobişnuită. Meriţi să fii studiat şi, dacă-mi vei acorda acest privilegiu, la rândul meu te voi ajuta dacă ai necazuri şi dacă o pot face.

În mintea tânărului, rotiţele se învârteau înfrigurate. Istoria aceea despre oameni şi despre colonizarea pe care Educaţia o făcuse posibilă... Avea senzaţia că idei bine definite din mintea sa erau acum ciopârţite şi azvârlite cât colo.

— Lăsaţi-mă să mă gândesc, rosti el şi-şi puse palmele peste urechi.

După câteva clipe, le îndepărtă şi-l privi pe Istoric.

— Puteţi face ceva pentru mine, domnule?

— Dacă-mi stă în putinţă, încuviinţă bărbatul amabil.

— Şi tot ceea ce voi spune în această încăpere va rămâne confidenţial? Aşa aţi afirmat.

— Perfect adevărat.

— Atunci, doresc o întâlnire cu o oficialitate exterră, cu... un novian.

Ingenescu îl privi surprins.

— Ei bine...

— O puteţi face, continuă sigur pe el George. Sunteţi o persoană importantă. Am văzut expresia poliţistului când i-aţi arătat cardul dumneavoastră. Dacă refuzaţi, n-o să... n-o să vă îngădui să mă studiaţi.

Pentru tânăr însuşi, păruse o ameninţare prostească, lipsită de forţă; totuşi, ea păru să aibă un efect puternic asupra lui Ingenescu.

— Este o condiţie imposibilă, spuse bărbatul. Un novian în luna Olimpiadei...

— Perfect, atunci obţineţi-mi o legătură telefonică cu unul şi-mi aranjez singur întâlnirea.

— Crezi, că poţi?

— Ştiu că pot. O să vedeţi!

Ingenescu îl privi gânditor, apoi întinse mâna spre videofon.

George aşteptă, pe jumătate îmbătat de noua perspectivă a întregii probleme şi a simţului de putere pe care i-l transmitea. Nu putea da greş. Era *imposibil.* Avea totuşi să ajungă novian. Avea să părăsească Pământul în triumf, în ciuda lui Antonelli şi a idioţilor din Căminul de (aproape că izbucni în râs) debili mental.

***

Tânărul privi nerăbdător cum se luminează ecranul videofonului. Acesta avea să deschidă o fereastră în camera unui novian, o fereastră într-un petec de Novia transplantat pe Pământ. Iată câte reuşise în numai douăzeci şi patru de ore pe cont propriu!

Când imaginea apăru pe ecran, se auzi un hohot de râs, dar deocamdată nu se putea distinge nici un chip, ci doar siluete mişcându-se neclare. Apoi, pe fundalul de conversaţii, răsună o voce:

— Ingenescu? Vrea să vorbească cu mine?

Pentru ca după aceea un chip să apară pe ecran. Un novian. Un novian autentic. George nu avea nici cea mai mică urmă de îndoială. Avea un aer complet exterr — nimic definibil, însă nici care să inducă în eroare.

Avea ten smead şi păr negru şi des, pieptănat peste cap. Purta o mustaţă neagră şi îngustă şi un cioc ascuţit, la fel de negru, nedepăşind cu mult limitele bărbiei sale înguste, însă restul feţei sale era atât de neted încât părea depilat permanent.

— Ladislas, zâmbi el, asta-i prea din cale-afară! Evident că, în limite rezonabile, ne aşteptăm să fim spionaţi în decursul şederii pe Pământ, dar cititul gândurilor depăşeşte măsura!

— Cititul gândurilor, onorabile?

— Mărturiseşte! Ai ştiut că-ţi voi telefona în seara asta. Ai ştiut că aşteptam doar să termin paharul ăsta. (Mâna i se

ridică în dreptul feţei şi novianul privi printr-un păhărel care conţinea un lichid vag violet.) Mă tem că nu-ţi pot oferi unul.

Aflat în afara razei vizuale a obiectivului video, George nu putea fi zărit de novian. Era uşurat în privinţa aceasta. Avea nevoie de timp ca să-şi adune gândurile şi să se stăpânească. Întregul lui corp era parcă alcătuit numai din degete agitate, care răpăiau, răpăiau...

Avusese însă dreptate. Nu greşise. Ingenescu *era* o persoană importantă. Novianul i se adresase folosindu-i prenumele.

Perfect! Lucrurile mergeau bine. Ceea ce George pierduse cu Antonelli avea să îndrepte cu Ingenescu. Şi într-o bună zi, când va fi în sfârşit pe propriile sale picioare şi va putea reveni pe Pământ la fel de puternic ca novianul acesta care glumea cu Ingenescu, tutuindu-l, în vreme ce el însuşi era numit "onorabil" — ei bine, atunci avea să pună lucrurile la punct cu Antonelli. Avea să-i plătească pentru acel an şi jumătate, şi...

Aproape că se pierduse în visatul cu ochii deschişi. Totuşi, reveni brusc la realitate, dându-şi seama că avea să scape dialogul dintre cei doi.

— ... nu ţine, zicea novianul. Novia are o civilizaţie la fel de complicată şi de evoluată ca a Pământului. La urma urmelor, noi nu suntem Zeston. Este ridicol să fim nevoiţi să venim aici pentru tehnicieni.

— Doar pentru modelele noi, rosti împăciuitor Ingenescu. Niciodată nu există o certitudine în privinţa necesităţii noilor modele. Costul benzilor Educaţionale se ridică la preţul a o mie de tehnicieni, şi de unde ştiţi că veţi avea nevoie de atâţia?

Novianul dădu peste cap ceea ce-i mai rămăsese în pahar şi izbucni în râs. George se simţi oarecum dezamăgit de etalarea aceea de frivolitate. Se întrebă dacă nu cumva novianul ar fi trebuit să renunţe la paharul acela, ba chiar şi la cele câteva de dinaintea lui.

— Asta-i o tipică fraudă pioasă, Ladislas! exclamă novianul. Ştii bine că putem utiliza toate modelele recente pe care le putem obţine. Chiar azi după-amiază, am luat cinci Metalurgi...

— Ştiu, spuse Istoricul, am fost acolo.

— M-ai spionat! Să-ţi spun eu cum stă treaba. Modelul nou de Metalurgi pe care l-am luat diferă de cel anterior numai prin faptul că ştie să utilizeze spectrografele Beeman. Benzile n-au fost modificate nici atât (apropie degetul mare de cel arătător) faţă de modelul de anul trecut. Aţi introdus modelele noi doar ca să ne *siliţi să* le cumpărăm, să cheltuim bani şi să venim aici cu pălăria în mână.

— Noi nu vă *silim* să cumpăraţi.

— Nu, dar vindeţi ultimele modele lui Landonum şi-n felul ăsta trebuie să ţinem pasul. Voi, pioşii de pământeni, ne-aţi prins într-un cerc vicios, în care trebuie să cumpărăm întruna, dar fiţi atenţi — undeva trebuie să existe o ieşire.

Râsul lui sună ascuţit acum şi se sfârşi mai repede decât ar fi trebuit.

— Sper cu toată sinceritatea să existe o ieşire, spuse Ingenescu. Între timp, referitor la ţelul apelului meu telefonic...

— Aşa-i, *tu* ai sunat. Perfect, eu ţi-am spus ce am avut de spus şi bănuiesc că, oricum, la anul va apărea un model nou de Metalurg pe care să aruncăm banii, cu ceva suplimentar probabil legat de cine ştie ce analiză a niobiului, dar cu nimic altceva în plus, iar peste un an altul... În sfârşit, ce doreşti?

— Lângă mine se află un tânăr cu care doresc să vorbeşti.

— Da? — Novianul nu părea prea încântat de perspectivă. — În ce problemă?

— Nu-ţi pot spune. Nu mi-a destăinuit-o nici mie. Mai mult chiar, nu mi-a spus nici numele sau profesiunea lui.

Novianul se încruntă.

— Atunci, de ce-mi iroseşti timpul?

— Pare destul de încrezător că vei fi interesat de ceea ce are să-ţi transmită.

— Ce să-ţi spun!

— În plus, adăugă Ingenescu, fă-o ca o favoare pentru mine.

— Atunci, să-i dăm drumul, ridică din umeri novianul, dar zi-i să fie scurt.

Ingenescu păşi în lateral şi-i şopti lui George.

— Când îi vorbeşti, foloseşte apelativul "onorabile".

George înghiţi nodul uriaş din beregată. "Acum e acum", îşi zise.

***

Tânărul se simţea scăldat în transpiraţie. Ideea de-abia îi venise, totuşi era absolut sigur în privinţa ei. Primele gânduri apăruseră când vorbise cu Trevelyan, apoi totul fermentase şi se modelase, căpătând formă în timp ce-l ascultase pe Ingenescu, pentru ca remarcile novianului să definitiveze totul.

— Onorabile, începu el, doresc să vă arăt ieşirea din cercul vicios.

În mod deliberat, preluase metafora novianului. Acesta îl privi grav.

— Care cerc vicios?

— Cel despre aţi amintit chiar dumneavoastră, onorabile. Cercul vicios în care se găseşte Novia când veniţi pe Pământ pentru a... pentru a lua tehnicieni.

Îi era imposibil să-şi oprească dinţii să clănţăne; de surescitare, nu de frică.

— Încerci să-mi spui că ai cunoaşte o modalitate prin care am putea evita atotputernicia pieţei mentale a Pământului?

— Da, domnule. Vă puteţi controla propriul dumneavoastră sistem Educaţional.

— Hm-m-m... Fără benzi?

— D... da, onorabile.

Fără a-şi lua ochii de la George, novianul strigă:

— Ingenescu, doresc să te văd!

Istoricul se deplasă înapoia tânărului, astfel că putea fi zărit peste umărul acestuia.

— Ce-i asta? întrebă novianul. Mă simt depăşit.

— Te asigur cu tot respectul, onorabile, vorbi Ingenescu, că indiferent despre ce ar fi vorba, iniţiativa aparţine exclusiv tânărului domn. Nu eu sunt autorul şi declin orice responsabilitate în această privinţă.

— Atunci, ce legătură are tânărul cu tine? De ce ai intervenit în favoarea lui?

— Reprezintă un subiect de studiu, onorabile. Prezintă valoare pentru mine şi-i satisfac dorinţele.

— Ce fel de valoare?

— Este dificil de explicat, ţine de profesiunea mea.

— Fiecare cu profesiunea lui, râse scurt novianul şi făcu un semn din cap spre cineva dinafara razei obiectivului video. Este un tânăr, un fel de protejat al lui Ingenescu, care ne va explica în ce fel să facem Educaţie fără benzi.

Pocni din degete şi un alt pahar de lichior îi fu întins.

— Ei bine, tinere?

Pe ecran apăruseră acum mai multe chipuri. Bărbaţi, dar şi femei, înghesuindu-se să-l vadă pe George, cu feţele adoptând diverse expresii de amuzament şi de curiozitate.

Tânărul se strădui să pară dispreţuitor. În felul lor propriu, toţi erau novieni, "studiindu-l" de parcă ar fi fost un gândac înfipt în insectar. Ingenescu se retrăsese într-un colţ şi-l privea cu ochi atenţi.

"Nişte proşti cu toţii", se gândi el încordat. Trebuiau însă făcuţi să înţeleagă. El *avea* să-i facă să înţeleagă.

— În această după-amiază, am fost la Olimpiada Metalurgilor, începu el.

— Şi tu? pufni novianul. Se pare c-a asistat toată populaţia Pământului.

— Nu, onorabile, dar eu am fost acolo. Aveam un prieten care concura şi care nu s-a descurcat deloc bine, deoarece aţi utilizat aparatele Beeman. Educaţia lui indusese doar

Henslerele, se pare un model mai vechi. Aţi spus că diferenţa era minoră. (George ridică două degete foarte apropiate, imitând gestul anterior al celuilalt.) Iar prietenul meu aflase de câtva timp că va fi necesară cunoaşterea Beeman-urilor.

— Şi ce semnifică asta?

— Ambiţia de o viaţă a prietenului meu a fost să plece pe Novia. El cunoştea deja Henslerele. Pentru a se califica, trebuia să cunoască şi Beeman-urile, iar el era conştient de acest lucru. Pentru a cunoaşte Beeman-urile, îi erau necesare doar câteva date suplimentare, câteva principii de operare şi, poate, niţică practică. Ţinând seama de faptul că era ambiţia lui de o viaţă, ar fi putut reuşi toate astea...

— Dar de unde ar fi obţinut o bandă pentru datele şi principiile de operare suplimentare? Sau Educaţia a devenit pe Pământ un subiect ce poate fi studiat acasă, după voie?

Chipurile de pe fundal chicotiră respectuoase.

— De aceea nici nu le-a învăţat, onorabile, răspunse George. El a crezut că are nevoie de o bandă. Indiferent care ar fi fost câştigul, el nici măcar n-a încercat să înveţe, fiindcă n-avea o bandă. A refuzat s-o facă.

— A refuzat, aha! Probabil că-i tipul de individ care ar refuza să zboare fără un taxi aerian, nu?

Urmară alte râsete, iar novianul surâse larg şi urmă:

— Băiatul este amuzant. Continuă! Te mai ascult câteva secunde.

— Să nu credeţi că-i vorba despre o glumă, rosti George încordat. De fapt, benzile nu sunt bune. Ele ne învaţă prea multe şi sunt lipsite de orice dificultăţi. O persoană care învaţă în felul acesta nu cunoaşte şi alte modalităţi de învăţare, ci rămâne încremenită în şablonul ce i-a fost impus. Pe de altă parte, dacă *nu* i s-ar da benzi, ci de la început ar fi silită să înveţe singură, ca să spun aşa, atunci ar deprinde obiceiul învăţării şi va continua s-o facă. Nu-i rezonabil? O dată ce şi-a dezvoltat corespunzător deprinderea respectivă, i se poate oferi un volum redus de cunoştinţe pe bandă, în scopul completării golurilor sau

fixării detaliilor. După aceea, poate progresa din nou pe cont propriu. În felul acesta, aţi putea obţine Metalurgi Beeman din propriii voştri Metalurgi Hensler şi n-aţi mai fi nevoiţi să veniţi pe Pământ după modelele cele mai recente.

Novianul încuviinţă din cap şi sorbi din pahar.

— Şi de unde poate lua persoana respectivă cunoştinţele, dacă nu are benzi? Din vidul interstelar?

— Din cărţi. Din studiul instrumentelor. Prin *gândire.*

— Cărţi? Cum pot fi înţelese cărţile fără Educaţie?

— Cărţile sunt alcătuite din cuvinte, iar cuvintele pot fi înţelese în cea mai mare parte. Termenii de specialitate pot fi explicaţi de tehnicienii pe care-i aveţi deja.

— Dar cititul? Accepţi benzile pentru citit?

— N-am nimic împotriva benzilor pentru citit, deşi nu există nici un motiv pentru care cititul să nu poată fi învăţat după vechea metodă. Cel puţin, în parte.

— Pentru ca bunele deprinderi să fie dezvoltate din copilărie?

— Exact, exact, surâse George.

Novianul începea să priceapă.

— Dar matematica?

— Asta-i cea mai uşoară din toate, domn... onorabile. Matematica diferă de alte subiecte tehnice. Începe prin anumite principii elementare şi progresează treptat. Se poate învăţa pornind de la nimic, de la zero. Practic, ea este concepută chiar pentru asta. Apoi, după ce se cunosc tipurile cuvenite de matematică, alte cărţi tehnice devin lesne de priceput. Mai ales dacă se începe cu cele simple.

— Există cărţi simple?

— Sigur că da. Chiar dacă n-ar exista, tehnicienii pe care-i aveţi acum pot încerca să scrie cărţi simple. Unii dintre ei ar putea fi capabili să-şi transpună cunoştinţele în cuvinte şi simboluri.

— Dumnezeule, se adresă novianul celor strânşi în jurul său. Drăcuşorul ăsta are răspuns la toate.

— Am, am, strigă George. Întrebaţi-mă!

— Tu însuţi ai încercat să înveţi din cărţi, sau tot ce ne-ai spus nu-i decât o ipoteză?

George se răsuci să-i arunce o privire lui Ingenescu, dar Istoricul rămase nemişcat. Pe chipul lui nu se descifra decât un interes detaşat.

— Am încercat, răspunse tânărul.

— Şi ai avut succes?

— Da, onorabile. Luaţi-mă cu dumneavoastră pe Novia. Pot să pun la punct un program şi să conduc...

— Aşteaptă, mai am câteva întrebări. De cât timp crezi că ai avea nevoie să devii un Metalurg capabil să lucreze cu un Beeman, dacă ai porni de la... zero şi n-ai utiliza benzi Educaţionale?

George şovăi.

— Ei bine... câţiva ani.

— Doi? Cinci? Zece?

— Nu pot preciza, onorabile.

— Iată aşadar o întrebare esenţială la care nu ai răspuns. Să zicem cinci ani? Ti se pare rezonabil?

— Cred că da.

— Bine. Prin urmare, avem un tehnician care, conform metodei tale, va studia metalurgia vreme de cinci ani. Cred că eşti de acord că-n acest interval el nu poate fi întrebuinţat la nimic, totuşi trebuie hrănit, adăpostit şi plătit.

— Dar!..

— Lasă-mă să termin. Când a terminat şi poate folosi un Beeman, au trecut cinci ani. Nu crezi că până atunci vom avea deja Beeman-uri modificate, pe care el *nu* va fi capabil să le folosească?

— Dar până atunci va fi expert în învăţare. Ar putea învăţa noile detalii necesare în doar câteva zile.

— Aşa susţii tu. Să-l luăm însă, de pildă, pe amicul acela al tău. Dacă el ar fi învăţat despre Beeman pe cont propriu, crezi că ar fi ajuns la fel de expert ca unul care ar fi învăţat din benzi?

— Poate că nu...

— Aha!

— Staţi, lăsaţi-mă *şi pe mine* să termin! Chiar dacă el nu ar şti unele lucruri la fel de bine, importantă este capacitatea de a învăţa în continuare. El ar putea fi capabil să inventeze lucruri noi, să se gândească la probleme la care nu s-ar gândi nici un om Educat. În felul acesta, aţi deţine o mulţime de gânditori originali...

— În urma studiilor tale, întrebă novianul, ai inventat ceva nou?

— Nu, dar eu sunt unul singur şi n-am studiat aşa de mult...

— Mda. Ei bine, doamnelor şi domnilor, v-aţi amuzat suficient?

— Staţi, strigă George, brusc cuprins de panică, aş dori să fixez o întrevedere personală! Anumite lucruri nu pot fi explicate la videofon. Există detalii...

Novianul privi pe lângă tânăr.

— Ingenescu! Cred că ţi-am acordat favoarea solicitată. Mâine însă mă aşteaptă realmente un program încărcat. Sănătate!

Ecranul se întunecă.

***

Mâinile lui George se întinseră spre ecran, parcă mânate de impulsul sălbatic de a-l scutura şi a-l readuce la viaţă.

— Nu m-a crezut! strigă el. Nu m-a crezut!

— Nu, George, rosti Ingenescu. Chiar ai sperat că te va crede?

Tânărul de-abia îl auzi.

— Şi de ce nu? Este cât se poate de adevărat. Totul este-n avantajul lui. Nu-şi asumă nici un risc. Eu şi câţiva oameni cu care să lucrez... O duzină de oameni care s-ar instrui câţiva ani ar costa mai puţin decât un tehnician. Era beat! Beat! N-a-nţeles!

Privi în jur, cu răsuflarea tăiată.

— Cum pot ajunge la el? Trebuie s-ajung. A fost o greşeală. Nu trebuia să mă folosesc de videofon. Am nevoie de timp. Între patru ochi. Cum ajun...

— Nu te va primi, George, rosti Ingenescu. Şi chiar dacă te-ar primi, nu te-ar crede.

— O să mă creadă, v-o spun. Când nu bea. Este... — George se răsuci spre Istoric şi ochii i se lărgiră. — De ce-mi spuneţi George?

— Nu aşa te numeşti? George Platen?

— Mă cunoaşteţi?

— Ştiu totul despre tine.

Tânărul rămase nemişcat, cu excepţia pieptului care i se ridica şi cobora năvalnic.

— Vreau să te ajut, continuă Ingenescu. Ţi-am mai spus asta. Te-am studiat şi vreau să te ajut.

— N-am nevoie de ajutori răcni George. Nu sunt debil mental! Restul lumii este, dar nu eu...

Se răsuci şi se repezi către uşă.

O deschise larg, iar cei doi poliţişti care o păzeau îl înşfăcară.

Cu toate că se zbătu ca un apucat, tânărul simţi sprayul tranchilizant atingându-i partea cărnoasă de sub maxilar, apoi totul se termină. Ultimul lucru pe care şi-l aminti fu chipul lui Ingenescu, privindu-l cu blândeţe şi grijă.

***

George deschise ochii şi zări albul unui tavan. Îşi reaminti ce se petrecuse. Îşi reaminti cumva distant, de parcă s-ar fi întâmplat altei persoane. Fixă cu privirea plafonul până ce albul îi umplu ochii şi-i curăţă creierul, lăsând loc cumva pentru noi gânduri şi noi modalităţi de gândire.

Nu ştiu cât timp zăcu aşa, ascultându-şi plutirea gândurilor.

Apoi o voce întrebă:

— Te-ai trezit?

George îşi auzi pentru prima dată propriul geamăt. El gemuse? Se strădui să întoarcă privirea.

— Te doare, George? întrebă vocea.

— Ciudat, murmură tânărul, îmi dorisem atât de mult să părăsesc Pământul. Nu-nţelesesem.

— Ştii unde de afli?

— Înapoi în... În Cămin.

George reuşi să se întoarcă. Vocea îi aparţinea lui Omani.

— Ciudat, zise George. Nu-nţelesesem.

Omani îi zâmbi blând.

— Acum dormi.

George dormi.

***

Şi se deşteptă din nou. Mintea îi era limpede.

Omani se afla la căpătâiul lui şi citea, dar lăsă cartea când George deschise ochii.

Tânărul se sculă în capul oaselor.

— Bună, îngăimă el.

— Ţi-e foame?

— Ba bine că nu. — Îl privi curios pe Omani. — Am fost urmărit din clipa când am plecat de aici, nu-i aşa?

Nigerianul încuviinţă din cap.

— Ai fost permanent supravegheat. Intenţionam să te manevrăm spre Antonelli şi să-ţi permitem să-ţi defulezi agresiunea. Consideraserăm că era singura modalitate prin care ai fi putut progresa. Emoţiile îţi zăgăzuiau progresul.

— Am greşit cu totul în privinţa lui, rosti George stânjenit.

— Acum, nu mai contează. La aeroport, când te-ai oprit să priveşti avizierul de la biroul de informaţii al Metalurgilor, unul dintre agenţii noştri ne-a comunicat lista concurenţilor. Noi doi discutaserăm suficient despre trecutul tău ca să pricep semnificaţia numelui lui Trevelyan. Ai solicitat apoi îndrumări spre locul Olimpiadei şi exista posibilitatea de a rezulta genul de criză la care speraserăm. De aceea, l-am

trimis acolo pe Ladislas Ingenescu, să te găsească şi să preia controlul situaţiei.

— Este o persoană importantă în guvern, nu?

— Da, este.

— Şi l-aţi "trimis" să preia controlul situaţiei... Sună ca şi cum eu însumi aş fi...

— *Eşti* o persoană importantă, George.

Sosi mâncarea, o tocană cu sos gros, aburind ademenitor. George rânji ca un lup şi-şi scoase mâinile de sub cearşaf. Omani îl ajută să aranjeze măsuţa portabilă. O vreme, tânărul mâncă în tăcere, apoi spuse:

— Ceva mai devreme, m-am trezit pentru câteva clipe.

— Ştiu, încuviinţă Omani. Eram aici.

— Da, îmi amintesc. Ştii, totul era schimbat. Parcă aş fi fost prea obosit ca să simt emoţii. Nu mă mai simţeam furios. Puteam doar să gândesc. Parcă fusesem drogat special pentru a-mi anula emoţiile.

— N-ai fost drogat, clătină din cap Omani. Doar sedat. Te-ai odihnit.

— Oricum, totul mi-a devenit perfect clar, de parcă-l ştiusem de la bun început, dar nu-mi plecasem urechea la propria-mi cunoaştere. M-am gândit: "Ce dorisem din partea Noviei?" Vrusesem să mă duc pe Novia, să iau un grup de tineri ne-Educaţi şi să le predau după cărţi. Vrusesem să pun bazele unui Cămin pentru debili mental... ca aici, iar Pământul le are deja — şi încă multe.

Dinţii albi ai lui Omani sclipiră când acesta zâmbi.

— Pentru astfel de locuri, denumirea corectă este Institutul de Studii Superioare.

— Acum înţeleg atât de bine, urmă George, încât mă uimeşte orbirea mea anterioară. La urma urmelor, cine inventează noile modele de instrumente ce necesită noi modele de tehnicieni? De pildă, cine a inventat spectrografele Beeman? Probabil un individ pe nume Beeman, dar este imposibil ca el să fi fost Educat după benzi, deoarece atunci n-ar fi fost în stare să vină cu un element nou.

— Exact.

— Sau cine concepe benzile Educaţionale? Tehnicieni speciali? În cazul acesta, cine concepe benzile după care sunt Educaţi *ei?* Alţi tehnicieni, mai avansaţi? În cazul acesta, cine concepe benzile... Înţelegi ce vreau să spun. Undeva, trebuie să existe un capăt. Undeva, trebuie să existe persoane care au capacitatea de gândire originală.

— Da, George.

Tânărul se lăsă pe spate, privi peste capul lui Omani şi, pentru o clipă, în ochii săi reapăru un licăr de nelinişte.

— De ce nu mi s-au spus toate astea de la început?

— De câte necazuri am fi scăpat, dacă ţi-am fi putut spune! Vezi tu, George, noi putem să analizăm o minte şi să conchidem că un individ va deveni un bun arhitect, iar altul un expert în tâmplărie. Nu deţinem însă nici o modalitate de a detecta capacitatea de gândire originală, creativă. Este ceva prea subtil. Avem doar nişte metode empirice de a-i distinge pe indivizii care ar putea avea un asemenea talent. Existenţa unor astfel de cazuri ne este anunţată în Ziua Citirii. Aşa s-a întâmplat cu tine. Potenţiale persoane de acest gen apar cam unul la zece mii de oameni. Până la Ziua Educaţiei, persoanele respective sunt reverificate şi în nouăzeci la sută din cazuri alarma se dovedeşte falsă. Cei care rămân sunt trimişi în locuri ca acesta.

— Totuşi, insistă George, ce-i rău în a le spune oamenilor că unul din... din o sută de mii va ajunge aici? Nu va mai fi un şoc pentru cei care ajung realmente.

— Te-ai gândit însă şi la ceilalţi? La cei nouăzeci şi nouă de mii nouă sute nouăzeci şi nouă? Nu putem îngădui ca toţi aceia să se considere rataţi. Ei se îndreaptă spre profesiuni şi, într-un fel sau altul, reuşesc toţi. Oricine poate adăuga numelui său profesiunea şi autorizaţia. Într-un fel sau altul, fiecare individ îşi găseşte un loc în societate şi acesta este aspectul absolut necesar.

— Dar noi? Excepţiile de unu dintr-o sută de mii?

— Nu ţi se poate spune nimic. Ăsta-i clenciul! Este testul final. Chiar şi după ce, în Ziua Educaţiei, am eliminat

"alarmele false", nouăzeci la sută dintre cei care vin aici nu deţin capacităţile geniilor creative şi nu există nici o modalitate mecanică prin care ei să poată fi deosebiţi de cei pe care ni-i dorim de fapt. Cei zece la sută trebuie să ne-o spună singuri.

— Cum?

— Vă aducem aici, la un Cămin pentru debili mental, iar cei care nu vor să accepte situaţia sunt cei pe care ni-i dorim. Metoda poate fi crudă, dar dă rezultate. Este imposibil să-i spui unui om: "Tu poţi crea. Dă-i drumul!" Este mult mai sigur să aştepţi ca omul să spună: "Eu pot crea şi-o voi face, indiferent dacă o doriţi sau nu." Există zece mii de persoane ca tine, George, care practic susţin dezvoltarea tehnologică a o mie cinci sute de planete. Nu ne putem îngădui să pierdem nici măcar un potenţial recrut, dar nici să ne irosim eforturile cu cineva care nu se ridică la înălţimea aşteptărilor.

George împinse într-o parte farfuria goală şi ridică la gură ceaşca de cafea.

— Şi ce se întâmplă cu cei care... nu se ridică la înălţimea aşteptărilor?

— Sunt supuşi Educării cu benzi şi devin Savanţii noştri Sociali. Ingenescu este unul dintre ei. Eu însumi sunt Psiholog Autorizat. Ca să zic aşa, noi formăm eşalonul secund.

George îşi termină cafeaua.

— Continuă să mă frământe un lucru, rosti el.

— Care anume?

Dând pătura la o parte, tânărul coborî din pat.

— De ce se numesc Olimpiade?

Sentimentul puterii

Jehan Shuman se obişnuise cu persoanele care deţineau autoritate pe Pământul aflat de atâta vreme în stare de conflict. El era un simplu civil, dar concepea programele utilizate în cele mai avansate calculatoare militare. Ca atare, generalii îl ascultau cu atenţie. La fel şi şefii diverselor comisii ale Congresului.

În salonul Noului Pentagon, existau acum reprezentanţi ai ambelor categorii. Chipul generalului Weider era tăbăcit şi ars de spaţiu, iar gura mică avea buzele ţuguiate într-un cerculeţ. Congresmanul Brant avea tenul neted şi ochi limpezi. Fuma tutun denebian cu aerul unuia al cărui patriotism era atât de notoriu încât îşi putea permite asemenea gesturi.

Shuman, înalt, distins şi Programator clasa I, îi întâmpină netemător.

— Domnilor, rosti el, dânsul este Myron Aub.

— Cel cu talentul neobişnuit, pe care l-aţi descoperit aproape din întâmplare, adăugă placid Brant. Mda.

Îl examină cu o curiozitate amabilă pe omuleţul cu ţeastă pleşuvă şi ovoidală.

La rândul său, acesta îşi răsuci agitat degetele mâinilor. Până atunci, nu mai fusese niciodată în prezenţa unor persoane atât de importante. Era un simplu şi bătrâior tehnician de clasă modestă, care eşuase de multă vreme la toate testele menite a-i selecta pe indivizii înzestraţi şi care se stabilise pe făgaşul muncii necalificate. Talentul pe care faimosul Programator i-l descoperise şi de care făcea atâta caz nu era decât un hobby de-al său.

— Mi se pare de-a dreptul copilărească toată atmosfera aceasta de mister, comentă Weider.

— Imediat, n-o să vi se mai pară aşa, replică Shuman. Nu este vorba despre ceva pe care să-l comunicăm oricui... Aub! (Felul în care lătrase numele acela monosilabic

deţinea ceva poruncitor, fusese aproape un ordin, dar la urma urmelor el era un celebru Programator adresându-se unui simplu Tehnician.) Aub! Cât fac nouă ori şapte?

Aub şovăi o clipă. Ochii săi ştersi scânteiară de o nelinişte vagă.

— Şaizeci şi trei, răspunse.

Brant înălţă sprâncenele.

— Este corect?

— Puteţi verifica şi singur, domnule.

Congresmanul scoase microcalculatorul din buzunar, îi atinse de câteva ori marginile şlefuite, privi displayul şi-l vârî înapoi.

— Acesta este talentul pentru care ne-aţi convocat? Să asistăm la demonstraţiile unui scamator?

— Nu doar atât, domnule. Aub a memorat câteva operaţii şi, cu ajutorul lor, calculează pe hârtie.

— Un calculator cu hârtie? întrebă generalul cu o privire scârbită.

— Nu, domnule, răspunse răbdător Shuman. Nu un calculator cu hârtie, ci pe o simplă coală de hârtie. Sunteţi amabil să spuneţi un număr?

— Şaptesprezece.

— Şi dumneavoastră, domnule congresman?

— Douăzeci şi trei.

— Perfect! Aub, înmulţeşte numerele acestea şi, te rog, arată-le domnilor cum procedezi.

— Da, domnule Programator, încuviinţă din cap Aub.

Pescui dintr-un buzunar un carneţel, iar din alt buzunar un creion dermatograf. Fruntea i se încreţi şi începu, concentrat, să aştearnă semne pe hârtie.

— Ia să văd, îl întrerupse brusc generalul.

Aub îi întinse hârtia şi Weider comentă:

— Pare a fi numărul şaptesprezece.

— Aşa-i, aprobă Brant, dar bănuiesc că oricine poate copia cifre de pe displayul unui calculator. Cred că eu însumi aş putea face un şaptesprezece acceptabil, în ciuda faptului că n-am încercat niciodată.

— Domnilor, interveni calm Shuman, să-l lăsăm pe Aub să continue.

Tehnicianul continuă, cu mâinile tremurându-i uşor. În cele din urmă, rosti cu glas scăzut:

— Răspunsul este trei sute nouăzeci şi unu.

Congresmanul îşi scoase pentru a doua oară microcalculatorul şi-l acţionă.

— Aşa-i, pentru numele lui Dumnezeu! Cum a ghicit?

— N-a ghicit, domnule, zise Shuman. A calculat. A făcut operaţia de calcul pe hârtia aceea.

— Prostii! se enervă generalul. Un calculator este una, iar o foaie de hârtie este cu totul altceva.

— Explică-le, Aub, spuse Programatorul.

— Da, domnule. Uitaţi, domnilor, scriu douăzeci şi trei, iar sub numărul acesta scriu şaptesprezece. După aceea, îmi spun aşa: şapte înmulţit cu trei...

— Stai niţel, Aub, îl opri congresmanul, problema este şaptesprezece înmulţit cu douăzeci şi trei.

— Ştiu, ştiu, încuviinţă micuţul tehnician, dar *încep* spunând şapte înmulţit cu trei, fiindcă aşa iese rezultatul. Aşadar, şapte înmulţit cu trei face douăzeci şi unu.

— Asta de unde ştii? întrebă Brant.

— Pur şi simplu, am ţinut minte că pe display apare întotdeauna douăzeci şi unu. Am verificat de o mulţime de ori.

— Asta nu înseamnă că întotdeauna va fi la fel, se strâmbă Brant.

— Poate că nu, începu Aub să se bâlbâie, nu sunt matematician. Dar să ştiţi că de fiecare dată mi-au ieşit rezultatele corecte.

— Continuă.

— Şapte înmulţit cu trei face douăzeci şi unu, de aceea scriu douăzeci şi unu. Apoi, unu înmulţit cu trei face trei, de aceea îl scriu pe trei sub cifra doi de la douăzeci şi unu.

— De ce sub cifra doi? se interesă imediat Brant.

— Pentru că... — Neajutorat, Aub căută din priviri sprijinul şefului său. — Este dificil de explicat.

— Dacă veţi accepta demonstraţia lui aşa cum este, rosti Shuman, putem lăsa explicarea detaliilor pe seama matematicienilor.

Congresmanul încuviinţă.

— Trei plus doi, urmă Aub, face cinci, aşa că douăzeci şi unu devine cincizeci şi unu. Acum, lăsăm asta deoparte şi începem altă operaţie. Şapte înmulţit cu doi face paisprezece, iar unu ori doi face doi. Dacă le scriem la fel ca mai înainte şi le adunăm, obţinem treizeci şi patru. Acum, dacă aşezăm pe treizeci şi patru sub cincizeci şi unu în felul acesta şi le adunăm, obţinem trei sute nouăzeci şi unu, care este chiar răspunsul.

Câteva clipe fu tăcere, după care generalul vorbi:

— Nu cred! Face tot felul de chestii, inventează nişte numere, le înmulţeşte şi le adună în fel şi chip, dar eu nu cred o iotă. Este prea complicat ca să fie altceva decât o farsă.

— Nu, domnule! protestă Aub acoperit de transpiraţie. Doar *pare* complicat, deoarece nu sunteţi obişnuit cu aşa ceva. De fapt, regulile sunt destul de simple şi funcţionează pentru orice numere.

— Orice numere? pufni Weider. Ia să vedem. — Îşi scoase microcalculatorul (un model cazon, lipsit de zorzoane) şi-l manipulă la întâmplare. — Ia scrie pe hârtia ta: cinci, şapte, trei, opt. Asta înseamnă cinci mii şapte sute treizeci şi opt.

— Da, domnule, rosti Aub.

— Iar acum — alte manipulări — şapte, doi, trei, nouă. Şapte mii două sute treizeci şi nouă.

— Da, domnule.

— Înmulţeşte-le între ele.

— Va dura niţel, se bâlbâi tehnicianul.

— Nu te grăbi.

— Dă-i drumul, Aub! ordonă sec Shuman.

Omuleţul se apucă de treabă, cocoşându-se deasupra hârtiei. Luă altă foaie, apoi alta. Într-un târziu, generalul îşi privi ceasul ostentativ.

— Ai terminat cu scamatoriile, tehniciene?

— Aproape, domnule... Gata! Patruzeci şi unu de milioane cinci sute treizeci şi şapte de mii, trei sute optzeci şi doi.

Le arătă rezultatul scris pe hârtie.

Weider rânji cu dispreţ. Apăsă tasta multiplicatoare a calculatorului său şi numerele goniră pe display. Apoi croncăni surprins:

— Pe Marea Galaxie, omul are dreptate!

***

Preşedintele Federaţiei Terestre se îmbolnăvise la datorie şi, când rămânea singur, îngăduia unei expresii de melancolie să i se întipărească pe trăsăturile sensibile. După uriaşa popularitate şi implicare iniţială, războiul denebian se preschimbase într-o afacere sordidă de manevre şi contramanevre, în vreme ce nemulţumirile sporeau constant pe Pământ. Poate că acelaşi lucru se petrecea şi pe Deneb.

Iar acum congresmanul Brant, şeful importantului Comitet al Preluărilor Militare, îşi irosea plin de mulţumire jumătatea de oră care-i fusese acordată, bolborosind aiureli.

— Calculul fără calculator, rosti preşedintele iritat, este o contradicţie în sine.

— Calculul, replică congresmanul, nu este altceva decât un sistem de manipulare a datelor. Sistemul poate fi utilizat de o maşină sau de un creier uman. Să vă ofer un exemplu.

Folosind noile capacităţi deprinse, calculă sume şi produse până ce, fără să vrea, preşedintele deveni interesat.

— Şi funcţionează de fiecare dată?

— De fiecare dată, domnule preşedinte. Este garantat.

— E greu de învăţat?

— Eu am avut nevoie de o săptămână ca să prind cu adevărat şmecheria. Cred că dumneavoastră v-aţi descurca mai bine.

— Mi se pare un joc de societate interesant, reflectă preşedintele, dar la ce foloseşte?

— La ce foloseşte un prunc abia născut, domnule preşedinte? Deocamdată, nu se întrevede nici o utilitate, dar nu observaţi că astfel s-ar deschide o cale spre eliberarea de maşini? Gândiţi-vă, domnule preşedinte — congresmanul se sculă de pe scaun, iar glasul lui căpătă în mod reflex cadenţa întrebuinţată în dezbaterile publice —, că războiul denebian este unul între calculatoare. Calculatoarele lor ridică un ecran impenetrabil împotriva rachetelor noastre, iar calculatoarele noastre ridică un ecran împotriva rachetelor lor. Dacă sporim eficienţa calculatoarelor noastre, ei fac acelaşi lucru şi, de cinci ani, s-a menţinut un echilibru precar şi lipsit de profit. Acum, însă, deţinem o metodă prin care putem trece dincolo de calculator şi prin calculator. Vom combina calculele mecanice cu gândirea umană şi vom dispune de echivalentul unor calculatoare inteligente — a miliarde de calculatoare inteligente. Nu pot prezice în detaliu care vor fi consecinţele, dar ele vor fi incalculabile. Iar dacă Deneb ne-o ia înainte în direcţia aceasta, catastrofa ar fi inimaginabilă.

— Şi ce doriţi să fac eu? se încruntă preşedintele îngrijorat.

— Să sprijiniţi cu puterea administraţiei dumneavoastră stabilirea unui proiect secret referitor la calculele mentale. Îi puteţi spune Proiectul "Numere". Eu garantez pentru comitetul pe care-l conduc, dar voi avea nevoie şi de sprijinul administraţiei.

— Totuşi cât de departe pot ajunge calculele mentale?

— Nu există limite în această privinţă. Conform Programatorului Shuman, cel care mi-a arătat descoperirea...

— Am auzit de Shuman — cum să nu!

— Bun! Ei bine, dr. Shuman mi-a spus că, teoretic, mintea umană poate face absolut orice poate face un calculator. Calculatorul ia pur şi simplu un volum finit de

date, cu care efectuează un număr finit de operaţiuni. Mintea umană poate duplica acest proces.

Preşedintele căzu pe gânduri, apoi spuse:

— Dacă Shuman afirmă aşa ceva, sunt înclinat să-l cred — în teorie. Dar din punct de vedere practic, cum poate şti cineva felul cum funcţionează un calculator?

Brant hohoti mulţumit.

— Ei bine, domnule preşedinte, am pus şi eu aceeaşi întrebare. Se pare că, pe vremuri, calculatoarele erau proiectate direct de oameni. Evident, era vorba despre nişte calculatoare simple, asta petrecându-se înainte de epoca utilizării lor raţionale în proiectarea altor calculatoare.

— Da, da. Continuă!

— Se pare că Tehnicianul Aub avea ca hobby reconstituirea unor asemenea instrumente străvechi şi, cu această ocazie, a studiat detaliile funcţionării lor şi a descoperit că le putea imita. Înmulţirea pe care v-am arătat-o constituie o imitare a funcţionării unui calculator.

— Extraordinar!

Congresmanul îşi drese vocea.

— Aş mai atrage atenţia asupra unui aspect, domnule preşedinte. Cu cât vom dezvolta mai mult această direcţie de cercetare, cu atât vom putea abate efortul federal de la producţia şi întreţinerea de calculatoare. Pe măsură ce creierul omenesc va prelua sarcinile calculatoarelor, o cantitate mai mare a energiei umane va putea fi direcţionată spre activităţi paşnice, iar impactul războiului asupra omului de rând se va atenua. Evident, aspectul acesta va fi foarte avantajos pentru partidul aflat la putere.

— Mda, am înţeles. Atunci, luaţi loc, domnule congresman, luaţi loc! Voi avea nevoie de timp ca să reflectez asupra situaţiei, dar între timp mai arătaţi-mi o dată şmecheria cu înmulţirea. Ia să vedem dacă mă prind cum se face...

***

Programatorul Shuman nu încercă să grăbească lucrurile. Loesser era conservator, foarte conservator, şi-i plăcea să lucreze cu calculatoare, aşa cum făcuseră tatăl şi bunicul său. Deţinea însă controlul asupra producţiei de calculatoare pentru Europa Occidentală şi, dacă putea fi convins să se alăture cu entuziasm Proiectului "Numere", se obţinea un sprijin important.

Totuşi, Loesser nu se lăsa uşor convins.

— Nu sunt sigur, spuse el, că mi-ar plăcea ideea trecerii pe planul doi a calculatoarelor. Mintea umană este capricioasă. Calculatorul va oferi acelaşi răspuns la aceeaşi problemă, de fiecare dată. Ce garanţii avem că şi mintea umană va face la fel?

— Mintea umană, domnule Loesser, manipulează tot informaţii. Nu contează dacă lucrul acesta îl face o maşină sau mintea unui om. Ele sunt simple instrumente.

— Da, da, am examinat ingenioasa dumneavoastră demonstraţie de duplicare a performanţelor unui calculator, totuşi am unele dubii. Cu partea teoretică sunt de acord, însă ce motive avem să credem că teoria poate fi transpusă în practică?

— Eu cred că avem, domnule. La urma urmelor, calculatoarele n-au existat dintotdeauna. Troglodiţii, cu triremele lor, cu topoarele de piatră şi cu căile ferate, n-au avut calculatoare.

— Poate că nici nu calculau...

— Ştiţi prea bine că nu-i aşa. Până şi construirea unei căi ferate sau a unui zigurat necesită oarecare calcule, iar ele trebuie să fi fost efectuate fără nişte calculatoare precum cele pe care le cunoaştem noi.

— Sugeraţi că ei calculau în maniera pe care aţi demonstrat-o?

— Probabil că nu. La urma urmelor, metoda aceasta — apropo, noi o denumim "grafitică", de la vechiul cuvânt european "grafo", care înseamnă "a scrie" — este preluată chiar de la calculatoare, aşa că nu se poate să le fi

antedatat. Totuşi troglodiţii, trebuie să fi avut *vreo* metodă, nu?

— Tehnici pierdute pentru totdeauna! Dacă intenţionaţi să-mi vorbiţi despre aşa ceva...

— Nu, nu. Nu sunt un entuziast al tehnicilor pierdute, deşi nu mă grăbesc să afirm că ele n-ar fi existat. La urma urmelor, omul a mâncat făină de grâu şi înainte de existenţa hidroponicelor, ceea ce înseamnă că a cultivat grânele în sol. Altfel, cum ar fi putut?

— Nu ştiu, dar o să cred în cultivarea grânelor în sol atunci când o să văd pe cineva care procedează într-adevăr în felul acesta. Şi o să cred că focul poate fi aprins ciocnind două pietre, tot când o voi vedea cu ochii mei.

Shuman adoptă un ton mai împăciuitor.

— Perfect, să rămânem la grafitică. Nu-i altceva decât o parte a procesului de eterealizare. Transportul cu vehicule uriaşe lasă locul transferului masic direct. Instrumentele de comunicaţii devin pe zi ce trece mai puţin voluminoase şi mai eficiente. Dacă doriţi, putem compara microcalculatorul din buzunarul dumneavoastră cu aparatele imense de acum o mie de ani. Şi atunci, vă întreb, de ce să nu facem ultimul pas şi în domeniul calculatoarelor? Proiectul "Numere" este în curs de desfăşurare, progresul nu poate fi stăvilit. Noi dorim însă şi ajutorul dumneavoastră. Dacă nu vă mişcă noţiunea de patriotism, gândiţi-vă la aventura intelectuală implicată.

— Care progres? ricană sceptic Loesser. Ce puteţi face în afară de înmulţiri? Puteţi integra o funcţie transcendentă?

— Cu timpul, domnule, cu timpul. În ultima lună, am învăţat cum se lucrează cu împărţirea. Pot determina — corect — câturi întregi şi zecimale.

— Zecimale? Cu câte zecimale?

Shuman căută să-şi păstreze tonul indiferent.

— Câte doriţi!

— Fără calculator? holbă ochii Loesser.

— Daţi-mi o problemă, domnule.

— Douăzeci şi şapte împărţit la treisprezece, calculat la a şasea zecimală.

Peste cinci minute, Shuman anunţă:

— Doi virgulă zero, şapte, şase, nouă, doi, trei.

Loesser verifică.

— Ei bine, asta a fost cu adevărat uimitor. Înmulţirea nu m-a impresionat prea mult, fiindcă la urma urmelor este vorba despre numere întregi şi mă gândeam că se pot face unele şmecherii. Dar zecimalele...

— Iar asta nu-i totul. A apărut o nouă direcţie de dezvoltare, deocamdată strict secretă, despre care, să fiu sincer, n-ar trebui să suflu o vorbă. Totuşi... Am făcut un progres important în calculul rădăcinii pătrate.

— Rădăcina pătrată?

— Se ridică nişte probleme delicate şi încă n-am eliminat toate deficienţele, dar Tehnicianul Aub — cel care a inventat ştiinţa şi care are o intuiţie incredibilă în direcţia asta — susţine că este numai o chestiune de timp. Nu trebuie uitat că el este un simplu Tehnician. O persoană ca dumneavoastră, un matematician instruit şi talentat, n-ar trebui să aibă dificultăţi.

— Rădăcina pătrată..., repetă Loesser.

— Şi rădăcina cubică. Sunteţi alături de noi?

Loesser întinse brusc mâna.

— Trece-mă pe listă.

***

Generalul Weider se plimba înainte şi înapoi prin încăpere, adresându-se auditoriului în maniera unui profesor dur care se confruntă cu un grup de studenţi recalcitranţi. Pentru general, nu conta că în cazul respectiv era vorba despre savanţii civili care conduceau Proiectul "Numere". El era responsabilul de proiect şi nu uita nici o clipă lucrul acesta.

— Rădăcina pătrată este excelentă, spuse generalul. Eu personal n-o pot efectua şi nici nu înţeleg metodele, dar

este o operaţie excelentă. Cu toate acestea, proiectul nu va fi deturnat în direcţia pe care unii dintre dumneavoastră o denumesc "teoretică". După încheierea războiului, vă puteţi juca oricum doriţi cu grafitica, însă acum avem de rezolvat probleme specifice şi cât se poate de practice.

Într-un colţ îndepărtat, Tehnicianul Aub asculta concentrat. Bineînţeles, nu mai era Tehnician, fiind eliberat de însărcinările anterioare şi transferat în colectivul Proiectului, unde avea o funcţie cu un titlu impresionant şi un salariu adecvat. Deosebirile sociale rămăseseră însă, iar importanţii savanţi care conduceau cercetările nu-l puteau accepta pe picior de egalitate în rândul lor. Ca să fim cinstiţi, nici Aub nu dorea aşa ceva. În prezenţa lor, se simţea nelalocul său, un sentiment reciproc de altfel.

— Ţelul nostru, spuse generalul, este unul simplu, domnilor: înlocuirea calculatorului. O navă capabilă să navigheze prin spaţiu fără un calculator la bord se poate construi de cinci ori mai repede şi de zece ori mai ieftin prin comparaţie cu navele dotate cu calculatoare. Dacă am putea elimina calculatorul, am construi o flotă de cinci ori... de zece ori mai mare decât cea denebiană. Iar eu văd chiar mai departe de atât. Poate că în clipa de faţă sună fantasmagoric, poate că nu pare decât un simplu vis, însă pentru viitor eu întrevăd racheta dirijată de om!

Imediat, dinspre audienţă se auziră murmure.

— Actualmente, urmă Weider, principala noastră fundătură o constituie limitele inteligenţei rachetelor. Calculatoarele ce le dirijează au dimensiuni stricte, şi din acest motiv reacţia lor la modificările defensivelor antirachetă nu este satisfăcătoare. Puţine proiectile îşi ating ţinta şi genul de război dus prin intermediul lor a început să dispară — pentru inamic, dar şi pentru noi. Pe de altă parte, un proiectil care poartă în interiorul său unul sau chiar doi oameni, capabili să-i controleze traiectoria prin folosirea grafiticii, ar fi mai uşor, mai mobil şi mai inteligent. Ne-ar oferi un avans care ar putea însemna atuul victorios. În plus, domnilor, exigenţele războiului ne silesc

să nu uităm un amănunt. Un om este mai dispensabil decât un calculator. Proiectilele cu echipaj ar putea fi lansate în număr oricât de mare şi în circumstanţe în care nici un general n-ar îndrăzni s-o facă, dacă ar fi vorba despre proiectile dirijate de calculatoare...

Mai spuse multe alte lucruri, dar Tehnicianul Aub nu aşteptă.

***

În intimitatea laboratorului său, Aub reflectă mult timp asupra biletului pe care-l lăsa în urma sa. Finalul acestuia suna astfel:

"Când am început studiul a ceea ce acum se numeşte grafitică, n-a fost mai mult decât un hobby. Nu-l consideram decât un amuzament interesant, un exerciţiu al minţii.

După declanşarea Proiectului «Numere», am crezut că alţii vor fi mai înţelepţi ca mine; că grafitică va fi pusă în slujba omenirii, pentru a ajuta poate la producerea unor echipamente practice de transfer masic. Constat însă că ea este utilizată numai pentru moarte şi distrugere.

Nu pot suporta responsabilitatea implicată de inventarea grafiticii."

După aceea, aţinti în mod deliberat asupra sa raza unui depolarizator proteinic şi se prăbuşi mort, instantaneu şi fără dureri.

***

Se adunaseră în jurul mormântului micuţului Tehnician, ascultând omagierea măreţiei descoperirii sale.

Shuman plecase fruntea alături de ceilalţi, dar nu se simţea câtuşi de puţin mişcat. Tehnicianul îşi jucase rolul şi,

la urma urmelor, nici nu mai era necesar. Poate că într-adevăr el pusese bazele grafiticii, dar acum ştiinţa avea să înainteze de la sine, triumfătoare, copleşitoare, până ce proiectilele cu echipaj aveau să devină o realitate, alături de cine ştie ce alte invenţii.

"Nouă înmulţit cu şapte", se gândi Shuman cu profundă satisfacţie, "fac şaizeci şi trei şi n-am nevoie de un calculator ca să-mi spună asta. Calculatorul există în mintea mea!"

Uimitor ce sentiment de putere îi dădea această realitate.

Sfârşitul nopţii

Partea I-a

Era aproape o întâlnire a absolvenţilor şi, cu toate că nu se putea vorbi despre accente de fericire, nu exista încă nici un motiv pentru care să se presupună tragedia finală.

De-abia venit de pe Lună şi deocamdată lipsit de suportul antigravitic, Edward Talliaferro îi întâlni pe ceilalţi doi în camera lui Stanley Kaunas. Kaunas se ridică să-l salute, aplecându-se politicos. Battersley Ryger se mulţumi să încuviinţeze din cap fără să se scoale.

Talliaferro îşi lăsă grijuliu trupul masiv pe pat, extrem de conştient de greutatea lui neobişnuită. Se strâmbă puţin, iar buzele cărnoase se schimonosiră în masa de păr care-i înconjura gura, pe buza superioară, bărbie şi obraji.

În ziua aceea, se întâlniseră ceva mai devreme, în circumstanţe mai oficiale. Acum, erau singuri pentru prima dată şi Talliaferro spuse:

— Este un moment aparte. Ne întâlnim pentru prima dată după zece ani. De fapt, prima dată după absolvire.

Ryger strâmbă din nas. Acesta îi fusese spart cu puţin înainte de aceeaşi absolvire şi primise diploma în astronomie având faţa acoperită pe jumătate de un bandaj. Întrebă pe un ton morocănos:

— A comandat cineva şampanie sau altceva?

— Haide, haide! făcu Talliaferro. Prima mare conferinţă astronomică internaţională din istorie nu-i un moment pentru ranchiună. Ca să nu mai amintesc că este vorba numai despre prieteni!

— Pământul este de vină, zise Kaunas. Nu mă simt bine. Nu mă pot acomoda.

Clătină din cap, însă expresia de deprimare îi rămase pe chip.

— Ştiu, aprobă Talliaferro. Şi eu mă simt foarte greu. Mă vlăguieşte. În privinţa asta, tu stai mai bine decât mine, Kaunas. Pe Mercur, gravitaţia este patruzeci la sută din cea normală. Pe Lună, atinge doar şaisprezece la sută. — Întrerupse tentativa lui Ryger de a adăuga ceva, spunând repede: Iar pe Ceres se folosesc câmpuri pseudogravitaţionale reglate la optzeci la sută. Tu n-ai probleme din astea, Ryger.

Astronomul ceresian părea iritat.

— Este vorba despre cerul liber... Mă-nnebuneşte să ies din clădiri fără să port costumul spaţial.

— Aşa-i, zise Kaunas, şi cu soarele care să te bată-n cap... Fără nimic care să te apere.

Fără să vrea, Talliaferro se simţi plutind înapoi în timp. Nu se schimbaseră prea mult. De altfel, se gândi, nici el nu se schimbase prea mult. Desigur, îmbătrâniseră cu zece ani. Ryger se mai îngrăşase, iar chipul uscăţiv al lui Kaunas părea cam tăbăcit, dar i-ar fi recunoscut pe amândoi chiar dacă s-ar fi întâlnit pe neaşteptate.

— Nu cred că Pământul este de vină, rosti el. Să fim sinceri. Kaunas îl privi scurt. Era un individ mărunţel, cu gesturi iuţi şi nervoase ale mâinilor, care obişnuia să poarte haine cu o măsură mai largi.

— Villiers! exclamă el. Ştiu... Mă gândesc uneori la el. — Tăcu o clipă, apoi adăugă cu un aer de disperare: Mi-a trimis o scrisoare.

Ryger îşi îndreptă brusc spinarea şi chipul măsliniu i se întunecă parcă şi mai mult.

— Când? întrebă el energic.

— Acum o lună.

Ryger se răsuci spre Talliaferro.

— Şi ţie?

Talliaferro clipi calm şi încuviinţă tăcut din cap.

— A-nnebunit, spuse Ryger. Pretinde c-a descoperit o metodă practică de transfer masic prin spaţiu... V-a zis şi vouă? Asta-i atunci... Dintotdeauna, a fost niţel sărit. Acum, a luat-o razna complet.

Își frecă nasul cu un gest apăsat şi Talliaferro se gândi la ziua când i-l fracturase Villiers.

Vreme de zece ani, Villiers îi obsedase precum umbra vagă a unei vinovăţii care, de fapt, nu le aparţinea. Fuseseră împreună pe durata facultăţii, patru tineri aleşi cu grijă şi dedicaţi, instruiţi pentru o profesiune care atinsese noi culmi în epoca aceasta a călătoriilor interplanetare.

Observatoare astronomice se inaugurau pe alte planete, înconjurate de vid, neînceţoşate de atmosferă.

Exista astfel Observatorul Selena, de pe care puteau fi studiate Pământul şi planetele interioare; un corp ceresc tăcut pe cerul căruia atârna planeta-mamă.

Observatorul Mercur, cel mai apropiat de Soare, se găsea la polul nordic al lui Mercur, acolo unde terminatorul* de-abia se deplasa, iar Soarele rămânea fix pe orizont şi putea fi studiat în cel mai mic detaliu.

Observatorul Ceres, cel mai nou şi mai modern, investiga spaţiul de la Jupiter până la galaxiile foarte îndepărtate.

Desigur, existau şi dezavantaje. Deoarece călătoriile interplanetare continuau să fie dificile, prea puţini oameni plecau, iar viaţa cât de cât normală era practic imposibilă. Totuşi, generaţia lor fusese una norocoasă. Următorii savanţi aveau să găsească ogoarele cunoaşterii bine însămânţate şi, până la inventarea unei propulsii interstelare, nu avea să se mai deschidă un alt orizont la fel de vast ca acesta.

Cei patru — Talliaferro, Ryger, Kaunas şi Villiers — urmau să se afle în poziţia unui Galilei care, deţinând prima lunetă adevărată, n-o putea aţinti asupra unui punct oarecare de pe cer fără să nu facă o descoperire importantă.

Apoi, însă, Romero Villiers se îmbolnăvise şi i se depistase un puseu reumatic. A cui fusese vina? Rămăsese cu un cord afectat, care dădea rateuri.

---

* Linie de demarcaţie între zona luminată de Soare şi zona aflată în umbră a unei planete

El fusese cel mai sclipitor dintre cei patru, cel mai plin de speranţe şi cel mai încrâncenat... dar nu putuse nici măcar termina doctoratul.

Mai rău încă, nu putea părăsi niciodată Pământul; acceleraţia produsă de decolarea unei nave l-ar fi omorât.

Talliaferro se îndreptase spre Lună, Ryger spre Ceres, Kaunas spre Mercur. Numai Villiers rămăsese locului, prizonier pe viaţă al Pământului.

Ei încercaseră să-şi exprime compasiunea, dar Villiers îi respinsese aproape cu ură. Îi împroşcase cu vorbe grele şi înjurături. Când Ryger îşi pierduse cumpătul şi ridicase pumnii, Villiers sărise asupra lui, răcnind, şi-i spărsese nasul.

Evident, Ryger nu uitase episodul acela, deoarece îşi mângâia nasul cu vârful unui deget.

Fruntea lui Kaunas părea complet acoperită de cutele concentrării.

— Ştiţi că este la conferinţă, nu? Are o cameră tot în hotelul ăsta — la 405.

— *Eu* unul n-o să mă duc să-l văd, mormăi Ryger.

— Vine el. A spus că doreşte să ne vadă. M-am gândit... A zis că la ora nouă. Ar trebui s-apară dintr-o clipă în alta.

— În cazul acesta, se ridică Ryger, dacă nu vă supăraţi, eu mă retrag.

— Stai puţin, îl opri Talliaferro. De ce te-ar deranja să-l vezi?

— Pentru că-i zadarnic. Tipu-i nebun.

— Chiar dacă ai avea dreptate... Hai să dăm cărţile pe faţă. Ţi-e teamă de el?

— Teamă! se strâmbă Ryger dispreţuitor.

— Eşti agitat. Ce motive ai să fii agitat?

— Nu sunt agitat!

— Ba eşti. Cu toţii simţim o anume vinovăţie pentru soarta lui, deşi n-avem nici un motiv. Nimic din cele întâmplate n-au fost din vina noastră.

Era însă o autojustificare şi el o ştia prea bine.

Şi când, în clipa aceea, soneria bâzâi încetişor, toţi trei tresăriră şi se întoarseră ca să privească stingheri către bariera ce se ridica între ei şi Villiers.

***

Uşa se deschise şi Romero Villiers pătrunse în cameră. Ceilalţi se sculară rigizi, pentru a-l saluta, apoi rămaseră în picioare, stânjeniţi, fără ca vreunui dintre ei să-i fi întins mâna.

Villiers îi privea cu un zâmbet sardonic.

"*El* s-a schimbat", se gândi Talliaferro.

Era adevărat. Bărbatul se micşorase parcă în toate privinţele. Gârbovirea umerilor îl făcea să pară chiar şi mai scund. Pielea capului lucea prin părul rărit, iar dosul mâinilor îi era brăzdat de vene albastre proeminente. Părea bolnav. Aparent, nu exista nimic care să-l lege de amintirile din trecut, cu excepţia ticului său de a-şi duce palma pavăză deasupra ochilor, când privea concentrat, şi a baritonului egal, controlat, al glasului.

— Prietenii mei! exclamă Villiers. Amicii mei, călători prin spaţiu! Nu ne-am văzut de atâta timp!

— Salut, Villiers, rosti Talliaferro.

— Te simţi bine? îl privi cercetător Villiers.

— Destul de bine.

— Şi voi doi?

Kaunas reuşi să surâdă vag şi mormăi ceva neinteligibil. Ryger se răsti:

— Bine, Villiers! Care-i treaba?

— Ryger, tipul mereu furios, chicoti Villiers. Cum merg treburile pe Ceres?

— Mergeau bine când am plecat eu. Cum merg treburile pe Pământ?

— Poţi vedea şi singur, replică Villiers, însă tonul lui fusese unul încordat. Sper că motivul pentru care voi trei aţi venit la conferinţă este să auziţi comunicarea mea de poimâine.

— Comunicarea ta? Ce comunicare? întrebă Talliaferro.

— V-am scris despre asta... Metoda mea privind transferul masic.

Ryger surâse în colţul gurii.

— Da, ne-ai scris, dar n-ai pomenit nimic despre o comunicare şi nici nu-mi amintesc să te fi văzut în program. Numele tău mi-ar fi atras imediat atenţia.

— Aşa este. N-am fost trecut în program. De altfel, n-am înaintat nici un material scris pentru comunicare.

Villiers se înroşise la faţă şi Talliaferro interveni liniştitor:

— Ia-o încetişor! Nu arăţi prea bine.

Celălalt se răsuci spre el, cu buzele depărtate într-un rictus.

— Mulţumesc foarte mult, dar inima-mi rezistă.

— Ascultă, Villiers, rosti Kaunas, dacă nu eşti în program şi nici n-ai un material...

— Ascultaţi *voi!* Am aşteptat zece ani. Voi aveţi slujbe în spaţiu, iar eu trebuie să fiu profesor pe Pământ, deşi sunt mai bun decât oricare dintre voi sau decât toţi laolaltă.

— Sigur că da..., începu Talliaferro.

— Şi n-am nevoie nici de condescendenţa voastră. Mandel a fost martor. Cred c-aţi auzit de Mandel. Ei bine, el este preşedintele secţiunii Astronautică a conferinţei şi i-am demonstrat transferul masic. Era un prototip rudimentar şi s-a ars după o singură utilizare, dar... Mă ascultaţi?

— Te ascultăm, răspunse rece Ryger, dacă asta te bucură.

— O să mă lase să-mi susţin prezentarea, să fiţi siguri de asta. Nu va exista absolut nici o pregătire prealabilă, nici un anunţ. Va fi ca explozia unei bombe pentru toţi. Când o să le prezint relaţiile fundamentale implicate, conferinţa va sări în aer! Toţi vor fugi în laboratoare, ca să-mi verifice spusele şi să încerce construirea de aparate. Şi vor descoperi c-am avut dreptate! Un şoarece viu a dispărut dintr-un colţ al laboratorului meu şi a reapărut în colţul opus. Mandel a fost martor.

Îi privi sfidător, mutându-şi privirea de la unul la altul.

— Nu mă credeţi, aşa-i?

— Dacă vrei să păstrezi surpriza, rosti Ryger, de ce ne spui nouă?

— Voi sunteţi altceva. Sunteţi prietenii mei, colegii mei. Voi aţi plecat în spaţiu şi m-aţi abandonat aici.

— N-a fost alegerea noastră, obiectă Kaunas cu glas ascuţit.

Villiers îi ignoră intervenţia.

— De aceea, continuă el, vreau să ştiţi *acum.* Ceea ce a funcţionat pentru un şoarece va funcţiona şi pentru un om. Ceea ce a deplasat materia organică trei metri într-un laborator, o va deplasa şi un milion de kilometri în spaţiu. Voi fi pe Lună *şi* pe Mercur *şi* pe Ceres, şi oriunde doresc să ajung. Voi fi egalul fiecăruia dintre voi şi mai mult decât atât. Aşa, predând la şcoală şi gândind, voi face pentru astronomie mai mult decât voi toţi, cu observatoarele, telescoapele, aparatura şi navele voastre.

— Ei bine, zise Talliaferro, sunt încântat! În felul ăsta, vei căpăta mai multă putere. Pot vedea şi eu relaţiile fizico-matematice?

— Ah, nu! — Mâinile lui Villiers se strânseră în faţa pieptului, de parcă ar fi ţinut nişte foi inexistente şi le-ar fi ascuns de ochi indiscreţi. — Aşteaptă ca toţi ceilalţi. Există un singur exemplar al lucrării şi nu-l va vedea nimeni până nu voi fi pregătit. Nici chiar Mandel!

— Un singur exemplar! exclamă Talliaferro. Dacă-l pierzi...

— N-o să-l pierd. Oricum, am totul în cap.

— Dacă...

Talliaferro fu cât pe aici să încheie propoziţia cu "mori", dar se opri la timp. După o pauză aproape imperceptibilă, continuă:

— ... ai cât de cât minte, cel puţin scanează-l. Pentru orice eventualitate.

— Nu! i-o reteză Villiers. Mă veţi auzi poimâine. Veţi vedea cum orizontul omenirii se extinde brusc, aşa cum nu s-a mai petrecut niciodată până acum.

Îi privi din nou, cu atenţie, pe rând.

— Zece ani, spuse el. La revedere!

***

— Este nebun! explodă Ryger, privind uşa de parcă Villiers s-ar mai fi aflat încă acolo.

— Crezi? făcu gânditor Talliaferro. Mda, dintr-un punct de vedere, cred că este. Ne urăşte din motive iraţionale. Şi nici măcar să nu-şi scaneze lucrarea, ca simplă precauţie...

În timp ce vorbea, îşi pipăi propriul său scaner. Era un cilindru cu aspect banal, de o culoare neutră, ceva mai gros şi mai scurt decât un creion obişnuit. În ultimii ani, devenise emblema oamenilor de ştiinţă, în aceeaşi măsură în care stetoscopul simboliza medicii, iar microcalculatorul pe economişti. Scanerul se purta în buzunarul hainei, prins de mânecă, pus după ureche sau atârnat de un şnur.

Uneori, în momentele sale mai filosofice, Talliaferro se întreba cum fusese pe vremea când cercetătorii trebuiau să-şi ia notiţe amănunţite, compilând literatura de specialitate, sau să îndosarieze copii integrale ale unor articole. Ce metodă greoaie!

Acum ajungea să scanezi orice lucrare tipărită sau scrisă de mână, pentru a deţine un micronegativ. Talliaferro înregistrase deja toate rezumatele incluse în broşura-program a conferinţei. Bănuia cu destulă certitudine că şi ceilalţi doi procedaseră la fel.

— În asemenea circumstanţe, urmă el, refuzul de a scana este o nebunie.

— Pe spaţiu! izbucni Ryger. Nu există nici o comunicare şi nici o descoperire. Este în stare de orice minciună numai ca să ne facă în ciudă.

— Şi atunci, ce va face poimâine? întrebă Kaunas.

— De unde să ştiu? Este un nebun!

Talliaferro continua să se joace cu scanerul, întrebându-se într-o doară dacă n-ar fi trebuit să scoată şi să

developeze o parte din microfilmele ce se aflau stocate în instrument. Decise să n-o facă deocamdată.

— Nu-l subestimaţi pe Villiers, rosti el. Este o capacitate.

— Poate c-a fost, acum zece ani, pufni Ryger. Acum e-un ţăcănit. Eu vă propun să-l dăm uitării.

Începu să vorbească repede şi tare, încercând parcă să-l alunge pe Villiers şi tot ceea ce-l privea pe fostul lor coleg prin simpla forţă a discutării altor probleme. Vorbi despre Ceres şi despre munca lui acolo: cartarea Căii Lactee cu noile radiotelescoape capabile să distingă rezoluţiile stelelor individuale.

Kaunas ascultă şi încuviinţă din cap, apoi veni cu informaţii privind emisiunile radio ale petelor solare şi propria sa lucrare, aflată pe punctul de a fi publicată, despre asocierea dintre furtunile protonice şi giganticele flame de hidrogen de pe suprafaţa Soarelui.

Talliaferro interveni prea puţin. Prin comparaţie cu ceilalţi doi, munca pe Lună era lipsită de spectaculozitate. Ultimele informaţii despre prevederile meteo pe termen lung prin observaţiile directe asupra atmosferei terestre nu se comparau cu radiotelescoapele şi furtunile protonice.

În plus, gândurile sale nu se puteau îndepărta de Villiers. Villiers *era* o capacitate. Toţi o ştiau. Până şi Ryger, în ciuda mâniei sale, trebuia să simtă că dacă transferul masic ar fi fost cât de cât posibil, atunci Villiers era descoperitorul logic.

Discuţia despre activitatea lor deveni în cele din urmă admiterea stânjenită a faptului că nici unul nu făcuse mare lucru. Talliaferro le urmărise lucrările publicate şi o ştia prea bine. Propriile sale comunicări fuseseră minore. Ceilalţi nu iscăliseră nimic prea important.

Trebuia s-o recunoască: nici unul nu zguduise spaţiul. Visele măreţe din zilele facultăţii nu se împliniseră; erau simpli lucrători competenţi, dar rutinieri. Atât! Din nefericire, doar atât. O ştiau.

Villiers ar fi ajuns mai departe. Ei ştiau şi asta. Tocmai ştiinţa aceea, alături de vinovăţie, îi menţinea învrăjbiţi.

Talliaferro se simţea tulburat de faptul că, în ciuda celor petrecute, Villiers *avea* să ajungă mai mult decât era acum. Probabil că şi ceilalţi gândeau la fel, iar mediocritatea putea deveni repede insuportabilă. Comunicarea privind transferul masic va revoluţiona tehnologia, iar Villiers va ajunge în cele din urmă savantul faimos, aşa cum îi fusese hărăzit dintotdeauna, în vreme ce foştii săi colegi, cu toate avantajele de care beneficiaseră, vor fi daţi uitării. Rolul lor se va limita la aplauzele din mijlocul mulţimii.

Simţindu-şi propria invidie şi umilinţă, Talliaferro se simţi ruşinat, totuşi nu putea îndepărta acele sentimente.

Conversaţia se stinse treptat, iar Kaunas îşi drese glasul şi rosti, ferindu-şi privirea:

— Auziţi, ce-ar fi să trecem pe la Villiers?

Tonul vocii sale era fals — un efort cu totul neconvingător de a părea indiferent.

— N-are rost să rămânem supăraţi, adăugă el, aşa... degeaba...

"Vrea să se asigure în privinţa transferului masic", gândi Talliaferro.

"Speră că-i doar coşmarul unui nebun şi că astfel va putea dormi liniştit la noapte."

El însuşi era curios, aşa că nu obiectă, ba chiar şi Ryger ridică scurt din umeri şi mormăi:

— Chiar aşa, de ce să nu trecem?

Era cu puţin înainte de ora douăzeci şi trei.

***

Pe Talliaferro îl deşteptă bâzâitul insistent al soneriei. Se ridică într-un cot în beznă, simţindu-se de-a dreptul iritat. Luminiţa blândă a plafonierei arăta că nu era nici măcar ora patru dimineaţa.

— Cine-i? strigă el.

Bâzâitul continuă în rafale scurte, insistente.

Mârâind, Talliaferro îşi puse halatul pe umeri. Deschise uşa şi clipi înaintea luminii puternice de pe coridor. Îl

recunoscu pe bărbatul care stătea în faţa lui; îl văzuse de suficiente ori în tridimensionale.

Cu toate acestea, bărbatul vorbi imediat, prezentându-se în şoaptă:

— Mă numesc Hubert Mandel.

— Da, domnule, încuviinţă Talliaferro.

Mandel era unul dintre numele proeminente ale astronomiei, iar cel care-l purta era suficient de faimos ca să deţină o importantă poziţie de conducere în Biroul Astronomic Mondial şi îndeajuns de activ ca să fie preşedintele secţiunii Astronautică din cadrul conferinţei.

Brusc, Talliaferro îşi aminti că Villiers afirmase că-i demonstrase transferul masic tocmai lui Mandel. Cumva, gândul la Villiers îi domoli iritarea.

— Dumneavoastră sunteţi dr. Edward Talliaferro? întrebă Mandel.

— Da, domnule.

— V-aş ruga să vă îmbrăcaţi şi să veniţi cu mine. Este vorba despre ceva foarte important, referitor la o cunoştinţă comună.

— Dr. Villiers?

Mandel clipi din ochi, scurt. Genele şi sprâncenele îi erau atât de blonde încât ochii păreau cumva lipsiţi de ele. Avea părul mătăsos şi părea în jur de cincizeci de ani.

— De ce v-aţi gândit tocmai la Villiers?

— Aseară a amintit despre dumneavoastră. Nu ştiu să avem altă cunoştinţă comună.

Mandel încuviinţă din cap, aşteptă ca Talliaferro să se îmbrace şi să se încalţe, apoi se întoarse, conducându-l. Ryger şi Kaunas aşteptau într-o cameră de la etajul de deasupra. Kaunas avea ochii injectaţi şi o privire neliniştită. Ryger fuma nervos.

— Suntem cu toţii aici, observă Talliaferro. Altă reuniune.

Nimeni nu-i băgă în seamă remarca.

Se aşeză şi cei trei schimbară priviri. Ryger înălţă din umeri.

Mandel începu să se plimbe prin cameră, cu mâinile afundate în buzunare.

— Vă cer scuze pentru deranj, domnilor, începu el, şi vă mulţumesc pentru cooperare. Aş dori să putem coopera şi în continuare. Prietenul nostru comun, Romero Villiers, a murit. Acum o oră, corpul i-a fost scos din hotel. Verdictul medicului a fost infarct.

O tăcere stupefiată se lăsă peste odaie. Ţigara lui Ryger tremură la jumătatea drumului spre buze, apoi coborî lent, fără să fi ajuns la destinaţie.

— Amărâtul, murmură Talliaferro.

— Oribil, şopti Kaunas răguşit. Era...

Glasul îi cedă.

Ryger îşi reveni primul.

— Ei bine, avea într-adevăr probleme cardiace. Nu se poate face nimic.

— Se mai poate face ceva, îl corectă Mandel încetişor. Recuperarea.

— Ce-nseamnă asta? întrebă Ryger.

— Când l-aţi văzut dumneavoastră pentru ultima dată?

— Aseară, răspunse Talliaferro. Trebuia să fie prima noastră reuniune după zece ani. Din păcate, trebuie să recunosc că n-a fost o întâlnire plăcută. Villiers a considerat că avea motive să fie furios pe noi şi s-a manifestat ca atare.

— Asta pe la ce oră s-a întâmplat?

— Pe la ora nouă seara — prima dată.

— "Prima dată"?

— Ceva mai târziu, ne-am revăzut.

Kaunas părea tulburat.

— Plecase furios. Nu puteam lăsa lucrurile aşa. Trebuia să-ncercăm... Cândva, fuseserăm cu toţii amici. De aceea, ne-am dus la el şi...

— Aţi fost toţi în camera lui?

— Da, încuviinţă Kaunas surprins de întrebare.

— Pe la ce oră?

— Cred că era în jur de unsprezece seara.

Privi spre ceilalţi şi Talliaferro aprobă din cap.

— Cât timp aţi stat acolo?

— Două minute, răspunse Ryger. Ne-a dat afară, de parcă veniserăm să-i furăm comunicarea.

Se opri, parcă aşteptând ca Mandel să-l întrebe despre ce comunicare era vorba, dar celălalt nu spuse un cuvânt, aşa încât urmă:

— Cred c-o ţinea sub pernă. Cel puţin, el era întins pe pernă, când a zbierat la noi să plecăm.

— Poate că deja se simţea rău, şopti Kaunas vinovat.

— Nu la ora aceea, rosti scurt Mandel. Prin urmare, amprentele dumneavoastră există în cameră.

— Probabil, încuviinţă Talliaferro. (Începuse să-şi piardă din respectul iniţial faţă de Mandel şi simţea că-i revine iritarea. Era totuşi ora *patru* dimineaţa!) De fapt, despre ce-i vorba? întrebă el.

— Ei bine, domnilor, spuse Mandel, decesul lui Villiers nu este atât de simplu. Lucrarea lui, din câte ştiu unicul exemplar, a fost introdusă în scrumiera electrică a camerei şi din ea n-au mai rămas decât câteva bucăţele. Eu n-am văzut-o şi nici n-am citit-o, dar cunosc destule date referitoare la subiect ca să fiu gata să depun mărturie în faţa oricărui tribunal că bucăţelele acelea nearse făceau parte din comunicarea pe care intenţiona s-o susţină la conferinţă. Aveţi îndoieli, dr. Ryger?

Ryger surâse acru.

— Mă îndoiesc că ar fi susţinut-o cu adevărat. Dacă doriţi părerea mea, domnule, era nebun. Vreme de zece ani, el a rămas prizonierul Pământului şi a visat că singura lui cale de evadare de pe planetă ar fi transferul masic. Probabil că doar visul acesta l-a ţinut în viaţă. A aranjat până şi un soi de demonstraţie, fără îndoială frauduloasă. Nu afirm că ar fi fost o fraudă deliberată. Probabil că, în nebunia lui, era sincer. Întâlnirea de aseară a constituit apogeul. A venit la noi — ne ura pentru că am părăsit Pământul — şi ne-a umilit. Pentru asta trăise ultimii zece ani. Poate că scepticismul nostru a fost şocul care l-a readus la realitate.

Ştia că, de fapt, nu putea susţine comunicarea - nu avea ce să comunice. De aceea, a ars-o şi inima i-a cedat. Păcat...

Mandel îl ascultă pe astronomul de pe Ceres cu o expresie de dezaprobare evidentă.

— Foarte ingenios, dr. Ryger, comentă el, dar cu totul eronat. Demonstraţiile frauduloase nu mă pot păcăli cu atâta uşurinţă pe cât puteţi crede. Acum însă, conform datelor pe care am reuşit să le examinez destul de superficial, dumneavoastră trei i-aţi fost colegi de facultate. Corect?

Ei încuviinţară din capete.

— La conferinţă mai participă şi alţi colegi de-ai dumneavoastră din perioada respectivă?

— Nu, răspunse Kaunas. În anul acela, doar noi patru am fost admişi la doctorat.

— Am înţeles. În cazul acesta, unul dintre dumneavoastră l-a mai vizitat o dată pe Villiers, în camera sa, la miezul nopţii.

Se lăsară câteva clipe de tăcere, după care Ryger vorbi sec:

— În nici un caz, n-am fost eu acela.

Cu ochii larg deschişi, Kaunas scutură energic din cap.

— Ce insinuaţi? întrebă Talliaferro.

— Unul dintre dumneavoastră a venit în camera lui la miezul nopţii şi a insistat să vadă lucrarea. Nu cunosc motivul. S-ar părea că a existat intenţia deliberată de a-i provoca un infarct. Când Villiers s-a prăbuşit, criminalul — dacă-l pot numi aşa — era pregătit. A luat lucrarea, care probabil se afla *într-adevăr* sub pernă, şi a scanat-o. După aceea, a introdus-o în scrumiera electrică, dar, fiind grăbit, n-a aşteptat s-o vadă complet distrusă.

— De unde ştiţi toate astea? interveni Ryger. Aţi fost martor?

— Aproape. Villiers s-a prăbuşit, însă n-a murit imediat. După plecarea criminalului, a izbutit să-mi telefoneze. A bolborosit câteva fraze — suficient ca să descrie cele petrecute. Din nefericire, eu nu mă găseam în cameră, ci la

conferinţă, aşa că mesajul a fost înregistrat de robotul telefonic. Când m-am întors şi am ascultat caseta, l-am sunat imediat, dar murise.

— Perfect, continuă Ryger, şi n-a spus cine a făcut-o?

— Nu. Sau dacă a spus, este neinteligibil. Un singur cuvânt a fost foarte clar: "coleg".

Talliaferro îşi scoase scanerul din buzunarul interior al hainei şi-l întinse spre Mandel.

— Dacă doriţi, rosti el încet, puteţi developa microfilmul dinăuntru. Nu veţi găsi lucrarea lui Villiers.

Imediat, Kaunas îl imită, iar Ryger, strâmbându-se, procedă la fel. Mandel luă cele trei scanere şi comentă sec:

— Probabil că asasinul a schimbat deja microfilmul. Totuşi...

Talliaferro înălţă sprâncenele.

— Mă puteţi percheziţiona pe mine şi camera mea.

— Staţi aşa, vorbi Ryger cu acelaşi rictus întipărit pe chip, staţi puţin! Sunteţi cumva de la poliţie?

— *Doriţi să* chem poliţia? îl fixă cu privirea Mandel. Doriţi un scandal şi acuzaţie de crimă? Doriţi ca această conferinţă să fie mânjită şi mass-media din întregul sistem solar să-şi bată joc de astronomie şi de astronomi? Este foarte posibil ca decesul lui Villiers să fi fost un accident. Este bine ştiut că avea probleme cardiace. Poate că acela dintre dumneavoastră care a fost în cameră a acţionat dintr-un impuls de moment. Nu este necesar să fi fost o crimă cu premeditare. Dacă persoana respectivă va înapoia negativul, putem evita o sumedenie de necazuri.

— Chiar şi pentru... criminal? întrebă Talliaferro.

Mandel ridică din umeri.

— În nici un caz nu-i pot promite imunitate. Indiferent însă care vor fi necazurile, nu-l va aştepta dizgraţia publică şi închisoarea, aşa cum este de aşteptat dacă se anunţă poliţia.

Tăcere.

— Este unul dintre dumneavoastră, adăugă Mandel.

Tăcere.

— Cred că pot deduce raţionamentul vinovatului, continuă Mandel. Lucrarea va fi distrusă. Doar noi patru ştim despre transferul masic şi doar eu am asistat la demonstraţie. În plus, dumneavoastră ştiţi numai din cuvintele lui, poate afirmaţiile unui nebun, că eu am asistat la ea. Cu Villiers decedat şi lucrarea dispărută, ar fi lesne de crezut teoria doctorului Ryger potrivit căreia transferul masic n-a existat niciodată. Peste un an sau doi, criminalul, care deţine datele transferului masic, le-ar putea dezvălui treptat, ar putea iniţia experimente, ar publica articole atent formulate, sfârşind în calitate de descoperitor al metodei, cu tot ceea ce implică aceasta ca bani şi faimă. Nici chiar propriii săi foşti colegi n-ar suspecta nimic. În cel mai rău caz, ei ar crede că afacerea Villiers l-a inspirat să înceapă cercetări pe cont propriu în domeniul respectiv. Atât şi nimic mai mult.

Mandel îşi plimbă ochii de la unul la altul, fixându-i cu atenţie.

— Acum, însă, raţionamentul cu pricina a fost invalidat. Cel care va apărea cu un transfer masic se va autodemasca. Eu am asistat la demonstraţie şi ştiu că teoria se poate transpune în practică. Mai ştiu că unul dintre dumneavoastră deţine copia lucrării lui Villiers. Ca atare, informaţiile cuprinse în ea vă sunt inutile. Renunţaţi!

Tăcere.

Mandel pomi spre uşă. În prag, se opri şi se întoarse:

— V-aş fi recunoscător dacă aţi rămâne aici până voi reveni. Nu voi lipsi mult. Sper că, până atunci, criminalul îşi va analiza situaţia. Dacă se teme că mărturisirea îl va costa slujba, să nu uite că ancheta poliţiei îl poate costa libertatea *plus* Proba Psihică.

Cântări în palmă cele trei scanere, părând abătut şi obosit.

— Mă duc să developez microfilmele.

Kaunas încercă să zâmbească.

— Şi dacă în absenţa dumneavoastră fugim?

— Numai unul dintre dumneavoastră are motive s-o facă, replică Mandel. Cred că mă pot bizui pe cei doi nevinovaţi să-l stăpânească pe al treilea, fie numai şi pentru autoapărare.

Ieşi din încăpere.

***

Era ora cinci dimineaţa. Ryger îşi consultă indignat ceasul.

— La naiba! Vreau să dorm.

— Ne putem odihni aici, rosti Talliaferro. Intenţionează cineva să facă o mărturisire?

Kaunas îşi feri privirea, iar Ryger ridică buza superioară într-un rânjet.

— Nici nu mă aşteptam. — Talliaferro închise ochii, îşi lăsă ceafa masivă pe spătarul scaunului şi vorbi cu glas obosit: Pe Lună, este sezon mort acum. Noaptea durează două săptămâni, şi atunci avem treabă până peste cap. După aceea, urmează două săptămâni de Soare şi nu facem decât calcule, corelări şi şedinţe de analiză. Aia-i perioada grea, o detest. Dac-ar fi mai multe femei, dac-aş putea aranja ceva permanent...

În şoaptă, Kaunas le povesti că, deocamdată, era imposibil să prindă întregul Soare deasupra orizontului şi în raza vizuală a telescopului de pe Mercur. Dacă s-ar fi instalat alţi trei kilometri de şine pentru Observator, ca să fie tractat — este drept că ar fi necesitat un consum uriaş de energie, dar beneficiau de destulă din partea Soarelui —, chestiunea ar fi fost rezolvată. Cu siguranţă!

Până şi Ryger acceptă să vorbească despre Ceres, după ce ascultă murmurele celorlalţi. Acolo, problema se datora perioadei de rotaţie de două ore, care făcea ca viteza unghiulară a stelelor să fie de douăsprezece ori mai mare decât pe cerul Pământului. O reţea alcătuită din trei telescoape clasice, trei radiotelescoape şi câte trei din toate celelalte echipamente acoperea bolta cerească.

— Nu puteţi folosi unul dintre poli? întrebă Kaunas.

— Te gândeşti tot la Mercur şi la Soare, replică Ryger. Cerul se deplasează chiar şi la poli, iar acolo jumătate din boltă ar fi veşnic ascunsă. Dacă Ceres ar fi îndreptat permanent cu aceeaşi faţă spre Soare, ca Mercur, am avea un cer de noapte permanentă, cu stelele rotindu-se lent la trei ani o dată.

Afară începuse să se crape de ziuă.

Talliaferro aţipise pe jumătate, totuşi se străduia să fie cât de cât vigilent. Nu intenţiona să adoarmă buştean şi să-i lase pe ceilalţi treji. Fiecare dintre ei, se gândi, se întreba "Cine? Cine?" — mai puţin vinovatul, desigur.

***

Talliaferro deschise brusc ochii, când Mandel îşi făcu apariţia. Dincolo de geam, cerul se zărea albastru. Talliaferro era fericit că fereastra rămânea închisă. Desigur, hotelul deţinea instalaţie de climatizare, totuşi ferestrele puteau fi deschise în anotimpurile călduroase de către pământenii care se amăgeau cu iluzia aerului curat. Obsedat de vidul selenar, Talliaferro se înfioră la ideea respectivă.

— Vreunul dintre dumneavoastră are ceva de spus? întrebă Mandel.

Îl priviră inexpresiv. Ryger clătină din cap.

— Am developat filmele din scanerele dumneavoastră, continuă Mandel, aruncând scanerele şi microfilmele pe pat. Nimic! Mă tem că veţi avea nişte probleme în colaţionarea imaginilor şi-mi cer scuze pentru asta. În felul acesta, revenim la problema microfilmului lipsă.

— Dacă se poate vorbi despre aşa ceva, căscă deliberat Ryger.

— Domnilor, spuse Mandel, vă propun să coborâm în camera lui Villiers.

Kaunas păru surprins.

— De ce?

— Ce-i ăsta, făcu Talliaferro, un truc psihologic? Îl aduceţi pe criminal la scena crimei, crezând că remuşcările îi vor smulge mărturisirea?

— Motivul mult mai puţin melodramatic, explică Mandel, este că aş dori ca aceia doi dintre dumneavoastră care sunt nevinovaţi să mă ajute să găsesc filmul cu scanarea lucrării lui Villiers.

— Credeţi că este acolo? se miră Ryger.

— Posibil. Este un început. După aceea, putem percheziţiona camerele dumneavoastră. Secţiunea Astronautică îşi începe lucrările de abia mâine la ora zece. Avem timp berechet.

— Şi dacă nu obţineţi nici un rezultat?

— S-ar putea să apelez la poliţie.

Intrară încetişor în camera lui Villiers. Ryger era roşu la faţă, iar Kaunas palid. Talliaferro căuta să-şi păstreze calmul.

Cu o seară în urmă, văzuseră odaia în lumina artificială, cu un Villiers iritat şi răvăşit, strângându-şi perna în braţe, fulgerându-i din priviri şi poruncindu-le să plece. Acum, ea părea pătrunsă de izul inodor al morţii.

Mandel acţionă polarizatorul ferestrei pentru a lăsa lumina să pătrundă, dar îl deschise prea mult şi soarele dimineţii apăru în toată splendoarea sa.

Kaunas ridică braţele pentru a-şi proteja ochii şi răcni:

— Soarele!

Toţi ceilalţi încremeniră.

Chipul lui Kaunas părea terorizat, ca şi cum ar fi fost orbit de razele astrului, aşa cum se vedea el pe Mercur.

Talliaferro îşi aminti de propriile sale reacţii înaintea cerului liber şi scrâşni din dinţi. Toţi erau afectaţi psihologic de cei zece ani petrecuţi departe de Pământ.

Kaunas alergă spre fereastră, bâjbâind în căutarea polarizatorului, apoi icni sonor.

— Ce s-a-ntâmplat? veni Mandel lângă el şi ceilalţi doi li se alăturară.

Oraşul se întindea dedesubt şi spre orizont; clădirile de piatră şi cărămidă scăldate de lumina dimineţii îşi proiectau umbrele spre ei. Talliaferro le aruncă o căutătură furişă şi tulburată.

Cu pieptul aparent contractat dincolo de punctul în care putea răcni, Kaunas privea ceva aflat mult mai aproape. Pe pervazul exterior al ferestrei, cu un colţ fixat într-o neaşteptată fisură a betonului, se afla o bucăţică de peliculă lăptoasă, din care se reflectau razele de soare.

Cu un strigăt furios şi incoerent, Mandel ridică geamul şi smulse filmul de pe pervaz. Îl strânse în pumn şi privi în jur, cu ochi injectaţi de oboseală şi mânie.

— Rămâneţi aici! mârâi el.

Nu era nimic de adăugat. După plecarea lui, cei trei se aşezară şi se uitară prosteşte unul la altul.

Mandel reveni după douăzeci de minute. Cu glas calm, pe un ton ce transmitea cumva impresia că era liniştit doar pentru că depăşise cu mult furia dementă, rosti:

— Colţul care a rămas în fisura betonului n-a fost supraexpus. Am putut descifra câteva cuvinte. Este lucrarea lui Villiers. Restul a fost distrus şi nu mai poate fi salvat nimic. S-a dus...

— Şi acum? întrebă Talliaferro.

Mandel ridică obosit din umeri.

— În clipa de faţă, nu-mi mai pasă de nimic. Transferul masic a dispărut până va fi redescoperit de cineva la fel de sclipitor ca Villiers. O să încerc şi eu, dar nu-mi fac iluzii în privinţa propriilor mele capacităţi. Dacă lucrarea nu mai există, bănuiesc că nu mai contează care dintre dumneavoastră este vinovatul. Oricum, e zadarnic.

Întregul lui corp părea să se fi înmuiat şi prăvălit în disperare.

Glasul lui Talliaferro căpătă însă accente dure.

— Staţi puţin! În ochii dumneavoastră, oricare dintre noi poate fi vinovatul. Eu, de pildă. Sunteţi o persoană importantă în domeniu şi nu veţi spune niciodată o vorbă bună despre mine. Se va putea naşte ideea că sunt

incompetent, sau chiar mai rău. Nu intenţionez să-mi distrug cariera din cauza prezumţiei de vinovăţie. Chestiunea trebuie rezolvată.

— Nu sunt detectiv, şopti Mandel epuizat.

— Atunci, chemaţi poliţia, fir-ar să fie!

— Stai aşa, Tal, interveni Ryger. Vrei să zici că eu aş fi vinovatul?

— Am spus doar că eu sunt nevinovat.

Kaunas rosti cu glas piţigăiat de teamă:

— Asta înseamnă Proba Psihică pentru toţi! Ne putem alege cu leziuni...

Mandel ridică ambele braţe, cerând linişte.

— Domnilor! Domnilor, vă rog! Înainte de a chema poliţia, mai putem face ceva. Aveţi dreptate, dr. Talliaferro, n-ar fi corect pentru nevinovaţi să clasăm cazul în punctul acesta.

Cei trei se răsuciră spre el cu diverse expresii de ostilitate întipărite pe chipuri.

— Ce sugeraţi? se interesă Ryger.

— Am un amic pe nume Wendell Urth. Poate că aţi auzit de el — sau poate că nu. Aş putea aranja să ne întâlnim deseară.

— Şi ce dacă? pufni Talliaferro. Cu ce ne poate fi de folos?

— Este un individ bizar, răspunse Mandel şovăind, foarte bizar. Şi, în felul lui, sclipitor. A mai ajutat poliţia în câteva cazuri şi poate că ne dă o mână de ajutor şi acum.

Partea a II-a

Lui Talliaferro îi era imposibil să nu privească uluit odaia şi pe ocupantul ei. Păreau să existe în afara lumii şi să nu facă parte din vreun univers recognoscibil. Zgomotele Pământului lipseau în acest cuib bine izolat fonic şi fără ferestre. Lumina şi aerul Pământului fuseseră înlocuite de lumina artificială şi de aerul condiţionat.

Era o încăpere mare şi ticsită. Îşi croiseră drum peste podeaua acoperită de felurite obiecte, până la canapeaua de pe care videocărţile fuseseră strânse fără menajamente şi îngrămădite într-un teanc, pe jos.

Proprietarul camerei avea chip rotund şi masiv şi un corp bondoc şi rotund. Se deplasa rapid pe piciorușele scurte, zvâcnind din cap în timp ce vorbea, astfel încât ochelarii cu

lentile groase tresăreau, ameninţând permanent să cadă de pe proeminenţa minusculă care-i slujea drept nas. Ochii bulbucaţi şi cu pleoape cărnoase sclipeau cu o voioşie mioapă spre cei patru vizitatori, când se aşeză pe scaunul dinapoia biroului luminat direct de singurul bec puternic din odaie.

— Mă bucur că aţi venit, domnilor. Vă rog să scuzaţi aspectul apartamentului meu. — Îşi flutură degetele grăsuţe într-un gest larg, cuprinzător. — Am început catalogarea numeroaselor artefacte extraterestre pe care le-am acumulat. Este o muncă impresionantă. De pildă...

Sări de la locul său şi se îngropă pe jumătate într-un maldăr de lângă birou, din care reapăru cu un obiect fumuriu, semitransparent şi aproximativ cilindric.

— Acesta, spuse el, provine de pe Callistan şi poate fi relicva unei civilizaţii de entităţi inteligente nonumane. Deocamdată, nu-i clar. S-au descoperit doar o duzină şi acesta este cel mai perfect pe care-l cunosc.

Îl azvârli în lateral şi Talliaferro tresări. Bărbatul grăsuţ privi în direcţia lui şi spuse:

— E incasabil. — Se aşeză din nou, îşi încrucişă degetele dolofane peste abdomen, lăsându-le să se ridice şi să coboare încetişor, o dată cu respiraţia sa. — Cu ce vă pot ajuta? întrebă el.

Mandel făcu prezentările şi Talliaferro căzu pe gânduri. Auzise de un anume Wendell Urth, care recent publicase o lucrare intitulată *Procese evoluţioniste comparate pe planetele tip apă-oxigen,* dar în nici un caz nu putea fi vorba despre individul din faţa lor.

— Dr. Urth, întrebă el, sunteţi cumva autorul *Proceselor evoluţioniste comparate?*

Un surâs fericit se lăţi pe chipul lui Urth.

— Aţi citit-o?

— Nu, dar...

Expresia lui Urth deveni brusc severă.

— Atunci, ar trebui s-o citiţi. Imediat. Poftiţi, am un exemplar...

Sări din nou de pe scaun şi Mandel strigă:

— Aşteaptă, Urth, avem alte probleme mai întâi! Este vorba despre ceva cu adevărat serios.

Practic, îl împinse pe celălalt în scaun şi începu să vorbească iute, parcă pentru a împiedica alte divagaţii. Relată întreaga poveste cu un minim remarcabil de cuvinte.

Pe măsură ce asculta, Urth se îmbujora la faţă. Îşi împinse ochelarii mai sus pe nas.

— Transfer masic! exclamă el.

— Am văzut cu ochii mei, încuviinţă Mandel.

— Şi nu mi-ai suflat o vorbă!

— Am jurat să păstrez secretul. Individul era... ciudat. Am explicat asta.

Urth lovi cu pumnul în masă.

— Cum ai putut îngădui ca o asemenea descoperire să rămână proprietatea unui excentric? Dacă era nevoie, cunoştinţele trebuiau extrase din el cu Proba Psihică!

— L-ar fi ucis! protestă Mandel.

Însă Urth nu-l asculta, ci se legăna înainte şi înapoi, cu palmele apăsate puternic peste obraji.

— Transfer masic! Singura modalitate prin care ar trebui să călătorească o persoană decentă, civilizată. Singura! Singura modalitate acceptabilă. Dacă aş fi ştiut! Dacă aş fi putut să fiu acolo! Dar hotelul este la aproape cincizeci de kilometri...

Ryger, care până atunci ascultase cu o expresie de nemulţumire pe chip, interveni:

— Ştiu că există un traseu de metrou direct. N-aţi fi făcut mai mult de zece minute.

Urth se încordă şi-l privi straniu pe bărbat. Obrajii i se umflară. Sări în picioare şi părăsi grăbit odaia.

— Ce dracu' a fost asta? făcu Ryger.

— La naiba, mormăi Mandel. Am uitat să vă avertizez.

— Despre ce anume?

— Dr. Urth nu călătoreşte cu absolut nici un mijloc de transport. Este o fobie. Se deplasează numai pedestru.

Kaunas clipi de câteva ori, nedumerit.

— Totuşi, este un xenolog, nu? Un expert în formele de viaţă de pe alte planete...

Talliaferro se ridicase de la locul său şi se apropiase de macheta galaxiei instalată pe un piedestal. Privea scânteierile sistemelor stelare. Până atunci, nu mai văzuse o machetă galactică atât de mare, sau de detaliată.

— Da, încuviinţă Mandel, este xenolog, dar n-a pus niciodată piciorul pe planetele în privinţa cărora este expert, şi nici n-o va face vreodată. În treizeci de ani, mă îndoiesc că s-a îndepărtat cu mai mult de un kilometru de camera asta.

Ryger izbucni în râs.

— Poate că vi se pare amuzant, se înroşi Mandel, dar v-aş fi recunoscător dacă aţi avea grijă cum vă exprimaţi faţă de el.

Peste câteva clipe, subiectul discuţiei reapăru în odaie.

— Mă scuzaţi, domnilor, şopti el. Iar acum să abordăm problema noastră. Poate că unul dintre dumneavoastră doreşte să facă o mărturisire.

Buzele lui Talliaferro se strâmbară acru. Xenologul cel grăsuţ şi agorafob nu era deloc atât de impresionant pentru a sili pe cineva să facă vreo mărturisire. Din fericire, nu va fi nevoie de talentele lui de detectiv, dacă acestea existau cu adevărat.

— Dr. Urth, întrebă el, aveţi legături cu poliţia?

O anumită îngâmfare păru să acopere faţa roşcovană a xenologului.

— Nu am legături oficiale, dr. Talliaferro, însă legăturile mele neoficiale sunt excelente.

— În cazul acesta, vă voi oferi unele informaţii pe care le puteţi transmite poliţiei.

Urth îşi supse abdomenul şi trase de poala cămăşii. Aceasta ieşi de sub curea şi bărbatul îşi lustrui atent ochelarii cu ea. După ce termină şi repuse ochelarii în poziţia instabilă de pe nas, întrebă:

— Care anume?

— Vă voi spune cine a fost prezent alături de Villiers în clipa morţii sale şi cine i-a scanat lucrarea.

— Aţi soluţionat misterul?

— M-am gândit la el toată ziua şi, da, cred că l-am rezolvat.

Talliaferro se simţea încântat de senzaţia pe care o crea.

— Ei bine?

Talliaferro inspiră adânc. N-avea să fie deloc uşor, deşi repetase totul vreme de câteva ore.

— În mod evident, spuse el, vinovatul este dr. Hubert Mandel.

***

Mandel se holbă la Talliaferro cu o indignare sufocată.

— Doctore, începu el cu glas răsunător, dacă aveţi vreun temei pentru asemenea afirmaţii ridico...

Vocea de tenor a lui Urth se înălţă, întrerupându-l.

— Lasă-l să vorbească, Hubert, să-l auzim! Tu l-ai suspectat şi nimic nu-l opreşte să te poată suspecta la rândul său.

Mandel amuţi furios.

Fără a îngădui cel mai mic tremur al vocii, Talliaferro reluă:

— Este mai mult decât o suspiciune, dr. Urth. Dovezile sunt evidente. Existau patru indivizi care ştiau de transferul masic, dar numai unul dintre noi, dr. Mandel, asistase la o demonstraţie. El *ştia* că era o realitate. El *ştia* că exista o lucrare teoretică asupra subiectului. Noi trei ştiam doar că Villiers era mai mult sau mai puţin nebun. Sigur că da, ne-am fi putut gândi că în vorbele lui exista şi un dram de adevăr. Cred că motivul pentru care l-am vizitat la ora unsprezece noaptea a fost tocmai de a verifica acest aspect, deşi nici unul dintre noi n-a spus-o ca atare... Însă el s-a comportat mai nebuneşte ca oricând.

Talliaferro îşi drese glasul şi urmă:

— Aşadar, cunoştinţele temeinice şi motivaţia trec de partea doctorului Mandel. Gândiţi-vă acum la altceva. Necunoscutul (pentru moment, să-i păstrăm anonimatul) care a fost în camera lui Villiers la miezul nopţii, care l-a văzut prăbuşindu-se şi i-a scanat lucrarea, trebuie să fi fost extrem de surprins să-l vadă pe Villiers aparent reînviind şi să-l audă vorbind la telefon. În panica de moment, criminalul a înţeles un lucru: trebuia să scape de dovada acuzatoare, de microfilm. În plus, trebuia s-o facă într-un asemenea mod încât microfilmul să nu poată fi descoperit de altcineva, pentru ca el să-l poată recupera, dacă rămânea nesuspectat. Pervazul exterior al ferestrei constituia locul ideal. A ridicat rapid fereastra, a pus microfilmul afară şi a plecat. Acum, chiar dacă Villiers ar fi supravieţuit, sau dacă apelul său telefonic ar fi avut vreun rezultat, problema s-ar fi redus la o confruntare între ei doi, şi nu i-ar fi fost deloc greu să demonstreze că Villiers era dezechilibrat.

Talliaferro tăcu triumfător. Demonstraţia fusese impecabilă. Urth clipi spre el şi-şi roti degetele mari ale mâinilor sale încrucişate, până când ajunseră să atingă plastronul cămăşii.

— Şi care ar fi fost semnificaţia acestei acţiuni? întrebă el.

— Foarte simplu: fereastra a fost deschisă şi filmul a fost plasat afară, sub cerul liber. Să nu uităm un detaliu — Ryger trăieşte de zece ani pe Ceres, eu pe Lună şi Kaunas pe Mercur, cu excepţia unor scurte şi rare vizite pe Pământ. Chiar ieri am comentat de mai multe ori despre dificultatea reaclimatizării cu Pământul. Corpurile cereşti pe care trăim noi sunt lipsite de atmosferă. Nu ieşim niciodată din clădiri fără a purta costume spaţiale. Nici prin cap nu ne trece să ne expunem unor spaţii care să nu fie etanşe. Nici unul dintre noi n-ar fi acţionat în mod reflex, deschizând fereastra. Pe de altă parte, dr. Mandel a trăit numai pe Pământ. Pentru el, deschiderea unei ferestre nu implică doborârea unui obstacol psihologic, ci doar un mic efort

muscular. El o putea face, pe când noi nu. Prin urmare — el a făcut-o.

Talliaferro se lăsă pe spate, zâmbind.

— Pe Spaţiu, asta-i! strigă Ryger entuziast.

— Nu-i deloc adevărat! tună Mandel, ridicându-se pe jumătate de la locul său, parcă ispitit să sară asupra lui Talliaferro. Neg răspicat toată această demonstraţie mizerabilă. Cum se explică atunci apelul telefonic al lui Villiers, pe care l-am înregistrat pe bandă? A folosit cuvântul "coleg". Este clar...

— Era pe moarte, spuse Talliaferro. Singur aţi recunoscut că majoritatea spuselor lui erau neinteligibile. Dr. Mandel, eu n-am auzit banda aceea, dar vă întreb: nu-i aşa că glasul lui Villiers este distorsionat şi practic de nerecunoscut?

— Ei bine..., începu Mandel derutat.

— Sunt sigur că aşa-i. Prin urmare, nu avem nici un motiv să nu presupunem că dumneavoastră aţi pregătit banda din vreme, incluzând cu grijă şi cuvântul acela acuzator: "coleg".

— Dumnezeule, făcu Mandel, de unde să fi ştiut că la conferinţă aveau să participe colegii lui? De unde să fi ştiut că ei aveau habar despre transferul masic?

— Este posibil să vă fi spus Villiers. Cred că a făcut-o.

— Uitaţi ce este, la ora unsprezece seara, dumneavoastră trei l-aţi văzut pe Villiers în viaţă. Medicul care i-a examinat corpul la ora trei dimineaţa a declarat că murise de cel puţin două ore. Acesta este un fapt indubitabil. Ca atare, momentul morţii a fost între orele douăzeci şi trei şi unu. Aseară, eu am participat la o şedinţă de comunicări ce s-a prelungit până târziu. O duzină de martori cu totul demni de crezare pot depune mărturie că între orele douăzeci şi două şi două noaptea m-am aflat la kilometri buni de hotel. Vă mulţumeşte?

Talliaferro tăcu preţ de câteva clipe, după care urmă încăpăţânat:

— Nu. Să presupunem că aţi revenit la hotel la ora două şi jumătate. V-aţi dus la Villiers ca să discutaţi despre

comunicarea lui. Aţi găsit uşa deschisă, sau poate că aveaţi o cheie. Oricum, l-aţi găsit mort. Aţi profitat de ocazie ca să scanaţi lucrarea...

— Dar dacă el ar fi fost deja mort şi n-ar fi putut telefona, de ce aş fi ascuns microfilmul?

— Ca să înlăturaţi orice suspiciuni. Poate că deţineţi o a doua copie, despre care nu ştim nimic. La urma urmelor, ne bizuim doar pe cuvântul dumneavoastră că lucrarea ar fi fost distrusă.

— Ajunge! strigă Urth. Ajunge! Este o ipoteză interesantă, dr. Talliaferro, dar se scufundă sub propria-i greutate.

— Asta-i poate opinia dumneavoastră, se încruntă Talliaferro.

— Ar fi opinia oricui ar auzi-o. Mai exact, a oricărei persoane înzestrate cu darul gândirii. Nu vedeţi că Hubert Mandel a făcut prea multe ca să fie criminalul?

— Nu.

Urth surâse binevoitor.

— În calitate de savant, dr. Talliaferro, cunoaşteţi fără îndoială riscul de a te îndrăgosti de propriile ipoteze în asemenea măsură încât să excludeţi unele fapte sau raţionamente. Aş fi încântat dacă, în calitate de detectiv, aţi ţine seama de acest risc. Gândiţi-vă cât de puţine ar fi avut de făcut dr. Mandel dacă l-ar fi găsit pe Villiers mort şi ar fi profitat de acest lucru! De ce să scaneze lucrarea, sau măcar să pretindă că altcineva ar fi făcut-o? Ar fi putut pur şi simplu s-o ia. Cine mai ştia de existenţa ei? De fapt, nimeni. Nu există nici un motiv pentru a crede că Villiers mai povestise altcuiva despre ea. Villiers era patologic de secretos. Cel mai probabil este că n-a spus nimănui. Nimeni nu ştia că Villiers urma să susţină o comunicare, cu excepţia doctorului Mandel. Comunicarea nu fusese anunţată şi nici rezumatul ei n-a fost inclus în broşura conferinţei. Dr. Mandel putea pleca liniştit cu lucrarea.

Xenologul privi în jur şi continuă:

— Chiar dacă ar fi aflat că Villiers le povestise foştilor colegi despre descoperirea sa, ce importanţă ar fi avut? Ce dovezi ar fi avut aceşti colegi, cu excepţia declaraţiei unui individ pe care ei înşişi îl considerau pe jumătate nebun? Pe de altă parte, anunţând că lucrarea lui Villiers fusese distrusă, declarând că moartea lui nu avusese cauze naturale, căutând o copie scanată — pe scurt, prin tot ceea ce a făcut dr. Mandel —, el a trezit suspiciuni, deşi ar fi fost suficient să rămână tăcut ca să fi fost o crimă perfectă. Dacă el ar fi fost criminalul, ar fi fost mai imbecil decât orice altă persoană pe care am cunoscut-o vreodată. Iar dr. Mandel nu-i deloc aşa.

Talliaferro căzu pe gânduri, însă nu găsi nimic de spus.

— Atunci, cine a făcut-o? întrebă Ryger.

— Unul dintre dumneavoastră trei. Este evident.

— Dar care anume?

— Ah, şi asta-i evident. Am ştiut vinovatul din clipa în care dr. Mandel a terminat de relatat evenimentele.

***

Talliaferro îl privi nemulţumit pe xenologul grăsuţ. Cacealmaua acestuia nu-l speria, dar îi afectase pe ceilalţi doi. Ryger ţuguiase buzele, iar maxilarul inferior al lui Kaunas rămăsese coborât. Amândoi semănau cu nişte peşti scoşi pe uscat.

— Atunci, cine-i făptaşul? întrebă el. Spuneţi-ne.

— Mai întâi, clipi Urth, aş dori să fie limpede că lucrul cel mai important este transferul masic. Încă poate fi recuperat.

— Despre ce naiba vorbeşti acolo? se strâmbă Mandel.

— Individul care a scanat lucrarea s-a uitat probabil la ceea ce scana. Mă îndoiesc că a avut timpul necesar sau prezenţa de spirit ca să citească, şi chiar dacă a făcut-o, mă îndoiesc că şi-ar putea reaminti mare lucru... conştient. Există însă Proba Psihică. Dacă măcar a privit lucrarea, ceea ce i-a atins retina poate fi recuperat.

Toţi se foiră tulburaţi.

— Nu trebuie să vă fie teamă de Probă, continuă Urth. Utilizarea corectă nu implică riscuri, mai ales dacă subiectul se oferă voluntar. Eventualele vătămări sunt cauzate, după cum bine ştiţi, de rezistenţa inutilă, care produce, ca să spun aşa, o sfâşiere mentală. De aceea, dacă vinovatul mărturiseşte de bunăvoie şi se lasă pe mâinile mele...

Talliaferro izbucni în râs. Hohotul neaşteptat răsună ascuţit în tăcerea încăperii. Psihologia era atât de transparentă, atât de rudimentară!

Urth păru aproape surprins de reacţia lui şi-l examină pe deasupra ochelarilor.

— Am destulă influenţă în poliţie, preciză el, ca să păstrăm totul strict confidenţial.

— N-am făcut-o eu! izbucni Ryger.

Kaunas clătină din cap.

Talliaferro refuză să ofere vreun răspuns.

— Atunci, suspină Urth, va trebui să-l indic eu pe vinovat. Va fi traumatizant şi va îngreuna situaţia. — Îşi strânse mâinile pe abdomen şi degetele îi tresăriră. — Dr. Talliaferro a arătat că microfilmul a fost ascuns pe pervazul exterior al ferestrei pentru a nu fi descoperit şi deteriorat. Sunt pe deplin de acord cu el.

— Mulţumesc, replică Talliaferro sec.

— Cu toate acestea, de ce ar crede cineva că pervazul exterior al unei ferestre este o ascunzătoare atât de sigură? În mod clar, poliţia ar căuta imediat acolo. De fapt, a fost descoperit chiar şi fără poliţie. Cine ar gândi că exteriorul unei clădiri este un loc cât se poate de sigur? Evident, o persoană care a trăit mult timp pe un corp ceresc lipsit de atmosferă şi căreia i s-a inculcat regula că nimeni nu iese dintr-o incintă etanşă fără respectarea anumitor precauţii. De exemplu, pentru cineva care locuieşte pe Lună, orice obiect ascuns în afara unui dom selenar s-ar găsi într-o relativă siguranţă. Oamenii ies rareori, şi numai cu misiuni specifice. Ca atare, el şi-ar fi învins bariera psihologică a deschiderii ferestrei şi a expunerii la ceea ce subconştientul

său ar fi considerat ca fiind viciul cosmic, pentru o ascunzătoare sigură. L-ar fi păcălit gândul reflex: "Exteriorul unei clădiri locuite este o ascunzătoare sigură."

— De ce aţi amintit Luna, dr. Urth? şuieră Talliaferro printre dinţi.

— Doar ca exemplu. Tot ceea ce am spus până acum se aplică la toţi trei. Acum, intervine însă punctul crucial: sfârşitul nopţii. Chiar dacă am accepta că pervazul exterior al ferestrei ar fi constituit o ascunzătoare, care dintre dumneavoastră ar fi fost atât de nebun s-o considere sigură pentru un *microfilm nedevelopat?* Desigur, microfilmele scanerului nu sunt foarte sensibile şi pot fi developate în tot soiul de condiţii dificile. Lumina difuză din timpul nopţii nu le afectează serios, dar lumina difuză a zilei le-ar distruge în câteva minute, iar razele directe ale soarelui în câteva clipe. Toţi ştiu asta.

— Continuă, Urth, îl îndemnă Mandel. Unde vrei s-ajungi?

— Vrei să mă grăbeşti, se bosumflă Urth, dar eu intenţionez să înţelegeţi foarte limpede. Criminalul dorea, mai presus de orice, să salveze microfilmul. Era singura înregistrare a unui lucru extrem de valoros, pentru el şi pentru lume. De ce l-a pus acolo unde, inevitabil, avea să fie distrus de răsăritul soarelui? ...Pentru că nu se aştepta ca soarele să răsară dimineaţa. Ca să zic aşa, el credea că noaptea era eternă. Însă nopţile *nu sunt* eterne. Pe Pământ, ele lasă loc zilei. Până şi nopţile polare de şase luni lasă loc, în cele din urmă, zilei. Pe Ceres, noaptea durează numai două ore, iar pe Lună durează două săptămâni. Ea lasă de asemenea loc zilei, iar dr. Talliaferro şi Ryger ştiu că ziua urmează în mod inevitabil nopţii.

— Staţi puţin…, se sculă Kaunas.

Urth se răsuci spre el.

— Să dăm cărţile pe faţă, dr. Kaunas. Mercur este singurul corp din Sistemul Solar care arată mereu Soarelui aceeaşi faţă. Chiar ţinând seama de libraţie, trei optimi din suprafaţa sa este permanent întunecată şi nu are parte niciodată de lumina soarelui. Observatorul Polar se găseşte

la limita acelei porţiuni întunecate. Timp de zece ani, v-aţi obişnuit cu faptul că nopţile sunt eterne, că o regiune întunecată rămâne veşnic în beznă, şi de aceea aţi scos microfilmul nedevelopat afară, uitând în surescitarea dumneavoastră că nopţile se sfârşesc...

— Staţi puţin..., bolborosi Kaunas.

Urth continuă inexorabil:

— Mi s-a spus că atunci când Mandel a reglat polarizatorul din camera lui Villiers, aţi răcnit văzând lumina soarelui. A fost oare teama dumneavoastră înrădăcinată de Soarele văzut de pe Mercur sau brusca înţelegere a ceea ce însemna lumina pentru planurile dumneavoastră? V-aţi repezit înainte. Aţi făcut-o pentru a regla polarizatorul sau pentru a privi microfilmul distrus?

Kaunas căzu în genunchi.

— N-am vrut! Voisem doar să discut cu el... să discut, dar el ţipat şi s-a prăbuşit. Am crezut că murise, iar lucrarea era sub pernă şi... totul a decurs de la sine. Înainte de a realiza ce se întâmplă, n-am mai putut da înapoi. Dar n-am avut nici o intenţie criminală! V-o jur!

Alcătuiseră un semicerc în jurul său şi Urth îl privea cu ochi compătimitori.

***

O ambulanţă venise şi plecase. În cele din urmă, Talliaferro se apropiase de Mandel şi rostise sec:

— Sper, domnule, că nu vor exista motive de ranchiună pentru cele rostite aici.

Mandel îi replicase la fel de sec:

— Cred că ar fi preferabil ca toţi să uităm cele petrecute în ultimele douăzeci şi patru de ore.

Stăteau acum în prag, gata de plecare, când Urth îşi aplecă privirea zâmbitoare şi rosti:

— Ştiţi... mai este o problemă: onorariul meu.

Mandel păru surprins.

— Nu-i vorba de bani, urmă imediat xenologul. Aş dori însă ca atunci când se va pune la punct transferul masic pentru oameni, să-mi fie acordată o călătorie.

— Stai puţin, replică Mandel încruntat, mai e destul până la călătoriile prin spaţiul cosmic!

— Nu mă refeream la spaţiul cosmic, scutură din cap Urth. Vreau să ajung în localitatea Lower Falls din statul New Hampshire.

— Da... sigur, nu cred că va fi nici o problemă. Dar în ce scop?

Urth ridică ochii. Spre uimirea lui Talliaferro, pe chipul xenologului era întipărită o expresie de timiditate combinată cu dorinţă.

— Ei bine... odată... cu destul timp în urmă... am cunoscut o fată de acolo. Au trecut ani mulţi... totuşi, uneori mă-ntreb...

În Marsport, fără Hilda

Treaba a mers ca unsă. N-a fost nevoie de nici un aranjament. N-a trebuit să intervin cu nimic. ...Poate că tocmai de aceea ar fi trebuit să miros catastrofa.

A început cu obişnuita mea lună de concediu între misiuni. Serviciul Galactic şi-a stabilit rutina: o lună de serviciu, urmată de o lună de concediu. Am ajuns în Marsport pentru cele trei zile de escală înaintea saltului spre Pământ.

În mod normal, Hilda — Dumnezeu s-o binecuvânteze, cea mai dulce soţie din lume! — m-ar fi aşteptat acolo şi am fi petrecut în mod plăcut; o mică avanpremieră apreciată de amândoi. Singurul necaz ar fi că Marsport este locul cel mai zurbagiu din Sistemul Solar, iar un miniinterludiu plăcut nu-şi prea găseşte locul pe-acolo. Dar cum să-i explic asta Hildei, ia spuneţi?

Ei bine, *de data aceasta,* soacră-mea — Dumnezeu s-o binecuvânteze (uneori) — s-a îmbolnăvit cu numai două zile înainte ca eu să ajung în Marsport şi, în seara dinaintea amartizării, am primit o spaţiogramă de la Hilda, care mă anunţa că rămânea pe Pământ cu maică-sa şi nu mă aştepta.

I-am trimis regretele pline de iubire şi urări de însănătoşire pentru mama ei, iar când am amartizat, mi-am dat seama că eram...

În Marsport, fără Hilda!

Vreau să înţelegeţi că asta nu-nsemna încă nimic. Era doar rama tabloului, scheletul. Acum, se punea problema liniilor şi culorilor din interiorul ramei; pielea şi carnea care să îmbrace scheletul.

De aceea, am sunat-o pe Flora (cea din anumite episoade, din trecut), în care scop am închiriat o cabină video. Dă-le-ncolo de costuri; cu toată viteza înainte!

Apreciasem că existau nouăzeci la sută şanse ca ea să nu fie acasă, să fie ocupată, să aibă Videofonul deconectat, ba chiar să fi murit.

Era însă acasă, avea Videofonul conectat şi — pe Marea Galaxie! — părea orice, dar nu moartă.

Arăta mai bine ca niciodată. Etatea n-are putere asupra ei, cum a zis nu ştiu cine, nici obiceiul nu-i poate istovi bogatul farmec.*

Era oare fericită să mă revadă? A chiţăit:

— Max!? Au trecut ani de când nu te-am mai văzut!

— Ştiu, Flora, dar asta-i situaţia — dacă eşti disponibilă, la ghici! Sunt în Marsport, fără Hilda!

A chiţăit din nou:

— Ce *grozav!* Atunci, vino-ncoace.

Pentru o clipă, ochii mi-au ieşit din orbite.

— Adică chiar *eşti* disponibilă?

Trebuie să ştiţi că aveai acces la Flora doar dacă te programai cu mult înainte. Ce mai, era o tipă trăsnet!

— Am o trebuşoară, a spus ea, dar o rezolv repede. Haide, vino!

— Imediat, am încuviinţat fericit.

Flora era genul de fată care... Bine, hai să vă zic: în apartamentul ei, gravitaţia era marţiană, adică 0,4 din cea terestră. Echipamentul care o elibera de câmpul pseudogravitaţional din Marsport era scump, nimic de spus, însă dacă aţi ţinut vreodată în braţe o fată la 0,4 g, nu mai aveţi nevoie de explicaţii. Dacă n-aţi făcut-o, explicaţiile nu ajută cu nimic. În plus, îmi pare teribil de rău pentru voi.

Poate aţi auzit de expresia "a pluti în al nouălea cer".

Am închis şi doar gândul că voi vedea totul pe viu a fost în stare să-mi şteargă extrem de rapid imaginea din minte. Am ieşit din cabină.

Şi în clipa aceea, exact în clipa aceea, am simţit primul iz al dezastrului insinuându-se spre mine.

---

* *Antoniu şi Cleopatra* de William Shakespeare, actul II, scena II

Primul iz a fost ţeasta pleşuvă a nepriceputului de Rog Crinton, de la Biroul Marţian, strălucind deasupra ochilor albastru-spălăcit, tenului galben-spălăcit şi mustăţii castaniu-spălăcit. Nu m-am sinchisit să cad în genunchi şi să mă lovesc cu fruntea de pământ, fiindcă vacanţa mea începuse în clipa când coborâsem din navă.

De aceea, am vorbit doar cu politeţea firească:

— Zi ce vrei şi fă-o mai repede! Am o întâlnire.

— Ai o întâlnire cu mine, mi-a replicat. Te aşteptam la biroul vamei.

— Nu te-am văzut...

— N-ai văzut nimic în jur.

Avea dreptate în privinţa asta, dacă stau să mă gândesc bine, fiindcă dacă fusese la biroul vămii, probabil că abia acum se oprise din rotaţia în jurul propriei sale axe, deoarece trecusem pe-acolo precum cometa Halley gonind pe lângă Soare.

— Bine, am mormăit. Ce vrei?

— Am o trebuşoară pentru tine.

Am izbucnit în râs.

— E luna mea liberă, amice.

— Alertă de grad zero, amice, a răspuns el.

Ceea ce însemna că vacanţa mea luase sfârşit, pur şi simplu. Nu mi-a venit să cred.

— Tâmpenii, Rog! am spus. Gândeşte-te şi la mine. Am şi eu o alertă de grad zero.

— Nu de felul ăsteia.

— Rog, am răcnit, nu poţi găsi pe altcineva?! Pe oricare altul?

— Eşti singurul agent de clasă A de pe Marte.

— Apelează atunci la Pământ. La Cartierul General, agenţii stau ca sardelele în conservă.

— Problema trebuie rezolvată până la ora 23. Care-i treaba? E vorba numai de trei ore!

M-am prins cu mâinile de cap. Tipul *habar n-avea.*

— Lasă-mă să dau un telefon, te rog, i-am spus.

Am reintrat în cabină, l-am pârjolit cu privirea şi am şuierat:

— Personală!

Flora a reapărut pe ecran, ca un miraj pe un asteroid.

— A intervenit ceva, Max? a întrebat ea. Să nu spui c-a intervenit ceva. Mi-am anulat cealaltă întâlnire.

— Flora, scumpo, am spus, o să vin. *O să vin.* Dar a intervenit ceva.

Ea a pus întrebarea firească, pe un ton rănit, şi am răspuns:

— *Nu!* Nu-i vorba despre altă fată. În acelaşi oraş cu tine nu există şi alte fete. Femele, poate. Nu fete. Scumpo! Draga mea! (M-am simţit străbătut de un imbold nebunesc, totuşi îmbrăţişarea ecranelor video nu figurează printre ocupaţiile demne de un adult.) E vorba despre afaceri. Încă puţin. N-o să dureze mult.

— Bine, a încuviinţat ea, dar cu un aer nu prea convins, ceea ce mi-a trimis fiori pe şira spinării.

Am ieşit din cabină şi am zis:

— Hai, Rog, zi ce idioţenie mi-ai pregătit?

***

Ne-am dus în barul spaţioportului şi am ocupat un separeu cu izolare fonică.

— Peste exact o jumătate de oră, a început el, la ora 20, timp local, soseşte dinspre Sirius nava *Gigantul Antares.*

— Perfect.

— Printre alţi pasageri, vor coborî trei bărbaţi care vor aştepta sosirea *Mâncătorului Spaţial,* care vine dinspre Pământ la ora 23, cu destinaţia Capella. Ei se vor îmbarca pe navă şi vor ieşi de sub jurisdicţia noastră.

— Şi?

— Între orele 20-23, se vor găsi într-o sală de aşteptare specială, iar tu vei fi de asemenea acolo. Am hologramele lor, ca să-i identifici. Ai la dispoziţie trei ore ca să decizi care dintre ei poartă cu el material de contrabandă.

— Ce fel de material?
— Cel mai căutat. Spaţiolină modificată.
— Spaţiolină *modificată?*

Mă dăduse gata. Ştiam ce era Spaţiolina. Ştiţi şi voi ce este, dacă aţi efectuat vreun salt spaţial. Dacă sunteţi dintre cei care nu se dezlipesc de Pământ, ajunge să ştiţi că este absolut necesară tuturor celor aflaţi la prima călătorie spaţială; aproape toţi au nevoie de ea pentru primele zece călătorii; mulţi o utilizează la toate călătoriile. În lipsa Spaţiolinei, apar ameţelile asociate imponderabilităţii, coşmarurile urlătoare şi psihozele semipermanente. Dacă aţi luat-o în prealabil, nu se întâmplă nimic; nimeni nu-i afectat. Nu este o substanţă care să provoace dependenţă şi nu are efecte secundare neplăcute. Spaţiolina este ideală, esenţială şi de neînlocuit. Când aveţi dubii, luaţi Spaţiolină!

— Exact, a încuviinţat Rog, Spaţiolină *modificată.* O reacţie chimică banală, ce se poate efectua în apartamentul oricui, o transformă într-un drog care la prima îngurgitare te supune unei supradoze şi te face dependent de ea pe tot restul vieţii. Se află pe acelaşi plan cu cei mai periculoşi alcaloizi pe care îi cunoaştem.
— Şi abia acum am descoperit chestia asta?

— Nu. Serviciul Secret o ştie de ani buni, dar am împiedicat răspândirea cunoştinţelor, stopând orice descoperiri. Acum însă s-a ajuns prea departe.
— Cum adică?
— Unul dintre cei trei despre care ţi-am spus poartă asupra lui Spaţiolină modificată. Chimiştii din sistemul capellan, care nu face parte din Federaţie, o vor analiza şi vor găsi modalităţi prin care s-o sintetizeze. După aceea, ori ne vom confrunta cu cea mai gravă criză din istoria narcoticelor, ori vom fi nevoiţi să suprimăm sursa.
— Adică Spaţiolina.
— Exact. Iar dacă suprimăm Spaţiolina, am suprimat călătoria spaţială.

Am decis să pun degetul pe rană.

— Care dintre ăia trei o are?

Rog a rânjit neplăcut.

— Dacă am fi ştiut, la ce am mai fi avut nevoie de tine? Tu trebuie să-l descoperi pe contrabandist.

— Adică apelezi la mine ca să-i percheziţionez?

— Dacă măcar îl atingi pe cel care nu trebuie, rişti s-o păţeşti urât de tot. Toţi sunt personaje importante pe planetele lor natale: Edward Harponaster, Joaquin Lipsky şi Andiamo Ferrucci. Ce zici?

Avea dreptate. Auzisem de toţi. Probabil c-aţi auzit şi voi şi ştiţi că-ntr-adevăr nu puteam pune mâna pe nici unul fără să fiu mie-n sută sigur că era vinovat.

— Crezi că vreunul dintre ăştia, am întrebat, s-ar implica într-o asemenea afacere?

— Sunt în joc trilioane de credite, a răspuns Rog, aşa că răspunsul nu poate fi decât "da". Cu siguranţă că-i unul dintre ei, fiindcă Jack Hawk eliminase restul suspecţilor înainte de a fi ucis...

— Jack Hawk e *mort?*

Pentru un minut, am uitat de ameninţarea drogului. Pentru un minut, aproape că am uitat şi de Flora.

— Exact, iar unul dintre indivizii ăştia a aranjat asasinatul. Tu trebuie să afli care anume. Dacă-l găseşti înainte de ora 23, urmează avansarea, creşterea de salariu, pensia pentru nevasta lui Jack şi salvarea galaxiei. Dacă greşeşti, urmează un incident intergalactic neplăcut, concedierea ta şi trecerea pe toate listele negre, de aici până la Antares şi înapoi.

— Şi dacă nu indic pe nimeni?

— Din punctul de vedere al Serviciului, asta-i ca şi cum ai fi greşit.

— Va să zică, trebuie să indic pe unul, iar dacă greşesc e-n joc capul meu.

— Ai început să pricepi cum stă treaba.

În lunga lui viaţă de urâţenie, Rog nu arătase niciodată mai urât. Unica satisfacţie pe care o aveam privindu-l era

ştiinţa că şi el era însurat şi că trăia tot timpul cu nevastă-sa în Marsport. Şi o merita. Poate că nu era frumos din partea mea, dar *o merita.*

Imediat ce Rog a dispărut, am sunat-o pe Flora.

— Ei bine? a întrebat ea.

— Scumpo, i-am spus, este o chestie despre care nu pot vorbi, dar trebuie s-o fac, înţelegi? Tu aşteaptă-mă, o s-o termin chiar dac-ar fi nevoie să-not pe Marele Canal până la calota polară numai în slip, înţelegi? Chiar dac-ar fi nevoie să-l smulg pe Phobos din cer. Chiar dac-ar fi nevoie să mă tai bucăţele şi să mă expediez prin coletărie.

— Dacă aş fi ştiut c-o să trebuiască s-aştept..., a susurat ea.

M-am strâmbat. Nu era deloc tipul de fată care să fie sensibilă la poezie. De fapt, nu era decât o creatură de acţiune... Pe de altă parte, dacă voiam să plutesc prin gravitaţia redusă într-un ocean de parfum de iasomie alături de Flora, sensibilitatea poetică n-ar fi fost genul de aptitudine pe care să-l consider indispensabil.

— Doar niţel, Flora, am adăugat repede. N-o să dureze deloc mult. O s-ajung la tine.

***

Eram nemulţumit, bineînţeles, dar încă nu îngrijorat. Nici nu mă părăsise bine Rog, că şi stabilisem cum aveam să-l identific pe vinovat.

Nimic mai simplu. Ar fi trebuit să-l strig pe Rog şi să-i spun, dar nu există nici o lege care să-ţi interzică să câştigi ceva mai bine. Aveau să-mi fie necesare doar cinci minute, după care o ştergeam spre Flora; de acord, cu o mică întârziere, dar mă aşteptau o avansare, o creştere de salariu şi un pupic recunoscător din partea Serviciului.

Uitaţi cum vedeam treaba! Marii industriaşi nu prea călătoresc prin spaţiu, ci preferă comunicaţiile transvideo.

Atunci când participă la cine ştie ce conferinţă interstelară de rang zero, ei iau Spaţiolină. În primul rând, nu au la activ suficiente salturi spaţiale ca să rişte să nu recurgă la ea. În al doilea rând, Spaţiolina constituie modalitatea cea mai costisitoare, iar industriaşilor le place să arate că sunt bogaţi. Le cunosc bine psihologia.

Asta însă avea să fie valabil numai pentru doi dintre ei, deoarece contrabandistul nu putea risca să înghită Spaţiolină, chiar dacă-l chinuia răul de spaţiu. Sub influenţa Spaţiolinei, el putea arunca materialul de contrabandă, îl putea dărui sau se putea trăda prin vorbe. Altfel spus, era *silit* să-şi păstreze controlul personal.

Era atât de simplu încât nu trebuia decât să aştept.

Gigantul Antares a amartizat la ora exactă şi mi-am încordat muşchii picioarelor, gata să decolez imediat ce-l înşfăcam pe nemernicul de contrabandist şi le uram călătorie plăcută celor doi eminenţi titani ai industriei.

Primul l-au adus pe Lipsky. Avea buze late, roşii, guşi puhave, sprâncene foarte negre şi păr grizonat. M-a privit şi s-a aşezat. Nimic. Se afla sub efectul Spaţiolinei.

— Bună seara, domnule, am spus.

Cu glas visător, mi-a răspuns:

— Nul e şi neavenit călătorul şade ghicitori sau vai de unde lua.

Era Spaţiolină de la început până la sfârşit. Contactele din mintea omenească erau scurtcircuitate. Fiecare cuvânt, chiar fiecare silabă o sugera pe următoarea într-o asociaţie liberă de idei.

Următorul a venit Andiamo Ferrucci. Mustaţă neagră, lungă şi pomădată, ten măsliniu, chip acoperit de urmele vărsatului de vânt. S-a aşezat pe alt scaun, în faţa noastră.

— Aţi avut o călătorie plăcută? l-am întrebat.

Mi-a răspuns:

— Cută vipuşcă pistol cum şi turcul fanariot otrava venin.

— Ninge geros căţel scop puşti este putere, a replicat Lipsky.

Am rânjit larg. Rămăsese Harponaster. Am strâns mâna din buzunar peste pistolul cu ace tranchilizante, iar cu cealaltă am activat cătuşa magnetică.

Apoi a intrat Harponaster. Era uscăţiv, cu piele tăbăcită, aproape pleşuv şi mai tânăr decât păruse în holografie. În plus, era îmbibat de Spaţiolină.

— La naiba! am exclamat.

— N-ai bani, a spus el, nimic nici un pic pic pic a umplut paharul.

— Ruleta, a intervenit Ferrucci, e tare puternic nici pici copii.

— Trei virgulă gulie ciocârlie, a adăugat Lipsky.

M-am holbat de la unul la celălalt, în vreme ce nonsensurile au continuat în rafale tot mai scurte, pentru ca în cele din urmă să înceteze.

Mă prinsesem imediat cum stătea treaba. Unul dintre ei se prefăcea. Se gândise din timp şi-şi dăduse seama că nefolosirea Spaţiolinei avea să-l trădeze. Era posibil să fi mituit un oficial care să-i injecteze un placebo, sau o evitase în altă modalitate.

Unul dintre ei se prefăcea. De altfel, nici nu era foarte greu. Majoritatea serialelor comice subeterice se amuză folosind o păsărească tip Spaţiolină. Este *imposibil* să n-o fi auzit.

I-am privit pe cei trei şi am simţit primul fior pe ceafă, întrebându-mă: "Şi dacă *nu-l* nimeresc pe contrabandist?"

Era 20:30, şi trebuia să mă gândesc la slujba, la reputaţia şi chiar la căpăţâna mea pe care o simţeam tot mai ameţită. Am amânat toate astea pentru mai târziu şi m-am gândit la Flora. N-avea să mă aştepte o vecie. Ba mai exact, probabilitatea era că n-avea să mă aştepte nici măcar o jumătate de oră.

Am căzut pe gânduri. Se putea ca individul care se prefăcea să menţină asociaţiile libere, dacă era condus cu abilitate pe tărâm periculos?

— Mai avem de aşteptat, cred, am rostit şi am adăugat repede "rog", astfel rostit încât se auzea distinct "drog".

— 'Doronc tronc, a spus Lipsky, înc-un tun soare la vară la mare.

— Are, a preluat ştafeta Ferrucci, n-are nas pică ful trăsnet tenis.

— Ni se pare, a zis Harponaster, cu soţ nevastă adastă.

— Astă şi altă, a spus Lipsky.

— Tăciune, a spus Ferrucci.

— Uneori, a spus Harponaster.

Alte câteva silabe, după care au amuţit.

Am încercat din nou, fără să uit să fiu precaut. Ulterior, ei aveau să-şi amintească tot ce spusesem, aşa că nu trebuia să fac nici o aluzie nelalocul ei.

— Este foarte bună compania asta *spaţială, linia,* am spus.

— Linii ferate, a replicat Ferrucci, acari macazuri şi necazuri zurgălăi gălăgioşi...

L-am întrerupt şi m-am întors către Harponaster.

— Foarte bună compania *spaţială, linia.*

— Lin i-am purtat atunci prin lunci spelunci...

L-am ignorat şi l-am fulgerat cu privirea pe Lipsky.

— Bună compania *spaţială, linia.*

— Ia să dai ai n-ai cum cumnata.

Altcineva a spus:

— Na tata lui surata.

— Rata imobiliară.

— Biliardară.

— Darămite.

— Minte.

— Ten.

Am mai încercat de câteva ori, fără succes. Cel care se prefăcea exersase în prealabil sau avea un talent înnăscut la rostirea de asociaţii libere fără ezitare. Îşi deconecta

practic creierul şi lăsa cuvintele să-i iasă oricum din gură! În plus, ştia exact ce anume căutam. Dacă "drog" trecuse neobservat, repetarea de trei ori a lui "spaţială-linie" nu mai putea fi o întâmplare. Nu-i acuzasem sub nici o formă pe nevinovaţi, însă contrabandistul *ştia* ce urmăream.

De aceea, se distra cu mine. Toţi trei spuneau cuvinte din care un psiholog ar fi putut deduce caracteristici emoţionale interesante; doi însă le rosteau aleatoriu, incapabili să le controleze în vreun fel, pe când al treilea se amuza.

Prin urmare, cum îl puteam depista? Mă simţeam realmente copleşit de furie împotriva lui şi-mi tremurau degetele. Ticălosul ameninţa galaxia. Mai mult chiar, îmi ucisese colegul şi prietenul. Şi mult mai important, mă împiedica să ajung la Flora.

Aş fi putut să mă apropii de ei şi să-i percheziţionez. Cei doi aflaţi într-adevăr sub influenţa Spaţiolinei n-ar fi clintit un deget pentru a mă opri. Ei nu puteau simţi emoţii, temeri, griji, ură, pasiune ori dorinţă de autoapărare. Acela care ar fi schiţat cel mai mic gest de împotrivire ar fi fost omul meu.

Însă după încheierea efectului, cei doi nevinovaţi şi-ar fi amintit totul. Şi-ar fi amintit că fuseseră percheziţionaţi în timp ce se găseau sub influenţa Spaţiolinei.

Am oftat. Dacă încercam, l-aş fi găsit imediat pe infractor, dar după aceea aş fi fost tocat atât de mărunt, încât s-ar fi putut scoate cârnăciori din mine. Întregul Serviciu ar fi fost zguduit, scandalul s-ar fi răspândit în toată galaxia, iar în bulversarea şi dezorganizarea generală, secretul Spaţiolinei modificate s-ar fi aflat oricum...

Evident, era posibil ca primul percheziţionat să fie chiar contrabandistul. Exista o posibilitate din trei. Aveam treizeci şi trei la sută şanse de reuşită, ceea ce era o ispită.

La naiba! Ceva îi pornise iarăşi, în vreme ce bolboroseam de unul singur, şi Spaţiolina este contagioasă ca o gioarsă... aoleu!

Mi-am privit disperat ceasul şi ochii mi-au rămas aţintiţi asupra cadranului — 21:15.

Cum naiba zbura timpul în halul ăsta?

Oh, fir-ar să fie; oh, la naiba; oh, Flora!

***

Nu aveam de ales. M-am îndreptat spre cabină pentru altă convorbire scurtă cu Flora. Una scurtă, mă-nţelegeţi, ca să ţin flacăra vie; în ipoteza că nu fusese deja îngropată.

Îmi repetam întruna: "N-o să răspundă."

Am încercat să mă obişnuiesc cu ideea. Existau şi alte fete, existau şi...

Ce rost avea? Nu existau alte fete!

Dacă Hilda ar fi fost în Marsport, n-aş fi fost cu gândul numai la Flora şi n-ar fi contat câtuşi de puţin. *Dar eram în Marsport fără Hilda* şi aranjasem o întâlnire cu Flora.

Videofonul ţârâia şi ţârâia, iar eu nu-ndrăzneam să închid.

Răspunde! Răspunde!

A răspuns.

— *Tu* erai!

— Sigur că da, scumpete, cine altul putea să fie?

— Mulţi alţii. Alţii care să *vină.*

— A mai rămas un ultim detaliu al afacerii de pus la punct, scumpo.

— Ce afacere? Cui aduci plastoane?

Am fost cât p-aici să-i corectez gramatica, apoi mi-a căzut fisa. Odată îi spusesem că eram comis-voiajor de plaston. Asta se întâmplase atunci când îi adusesem o cămaşă de noapte din plaston, care era o nebunie.

— Uite ce-i, am spus. Am nevoie numai de o jumătate de oră...

Ochii i s-au umezit.

— Stau aici singurică...

— O s-ajung la tine!

Ca să vedeţi cât de disperat deveneam, începusem realmente să mă gândesc în direcţii ce puteau duce doar la bijuterii, deşi o gaură vizibilă în carnetul de cecuri ar fi fost remarcată de ochiul pătrunzător al Hildei, precum o nebuloasă traversând Calea Laptelui. Ce mai, eram disperat!

— Avusesem o întâlnire cât se poate de bună, a spus Flora, şi am anulat-o.

— Ai spus că era vorba doar de o trebuşoară, am protestat.

A fost o eroare. Mi-am dat seama imediat ce am terminat de vorbit.

— *Trebuşoară!* a zbierat Flora. (Ăsta fusese exact cuvântul pe care-l folosise. Aşa spusese. Dar când discuţi în contradictoriu cu o femeie, e şi mai rău să ai adevărul de partea ta. Parcă nu ştiam?) Aşa vorbeşti despre un tip care mi-a promis o casă pe Pământ...

A început să turuie despre casa aceea. În Marsport nu există fată care să nu se dea de ceasul morţii pentru o casă pe Pământ, şi le puteai număra pe al şaselea deget de la ambele mâini pe cele care le căpătaseră.

Am încercat s-o opresc. Zadarnic.

— Iar eu stau aici singură, fără *nimeni!* a spus Flora în cele din urmă şi a închis.

Ei bine, avea dreptate. Mă simţeam cel mai josnic nemernic din galaxie.

***

Am revenit în săliţa de aşteptare. Poliţistul de la uşă m-a salutat.

I-am privit pe cei trei industriaşi şi m-am gândit în ce ordine mi-ar fi plăcut să-i sugrum încetişor, dacă mi s-ar fi poruncit s-o fac. Cred c-aş fi început cu Harponaster. Avea un gât subţire şi vânos, pe care degetele îl puteau cuprinde perfect, şi un măr al lui Adam bine ieşit în evidenţă, pe care să-ţi fixezi degetele mari...

Imaginea m-a înveselit în mod infim, într-atât încât să mormăi:

— Măiculiţă!

O făcusem reflex, pentru că în nici un caz la o măiculiţă nu tânjeam eu acum.

Cuvântul i-a pus în mişcare imediat. Ferrucci a spus:

— Uliţa copilăriei iarna troiene Elena Homer...

Harponaster, cel cu gâtul slăbănog, a continuat:

— Merge agale pe cale vapoare Titanic gheţar.

Lipsky a spus:

— Ţarul rus s-a dus Siberia şi Beria.

— Beri a băut halbe ţapi capre lemne ferăstrău.

— Rău bine oricine.

— Obcine dealuri.

— Uricios.

— Ciozvârtă.

— Tăcere.

— Cere.

Apoi nimic.

S-au holbat la mine. Eu m-am holbat la ei. Erau goliţi de orice sentimente (doi dintre ei), iar eu eram golit de idei. Şi minutele treceau.

M-am uitat din nou la ei şi m-am gândit la Flora. Mi-am dat seama că nu mai puteam pierde nimic ce nu pierdusem deja. Puteam la fel de bine să le vorbesc despre ea.

— Domnilor, le-am zis, aici în oraş există o fată al cărei nume nu-l voi menţiona, deoarece nu intenţionez s-o compromit. Îngăduiţi-mi să v-o descriu.

Şi am început. Ultimele două ore îmi ascuţiseră şi-mi şlefuiseră simţurile în asemenea măsură încât descrierea Florei a căpătat un fel de aură poetică, ce părea că provine dintr-un izvor de forţă masculină aflat în adâncurile subconştientului meu.

Iar ei au rămas încremeniţi, ca şi cum ar fi ascultat, şi nu m-au întrerupt aproape deloc. Tipii aflaţi sub efectul Spaţiolinei deţin o politeţe aparte. Ei nu scot un cuvânt, dacă vorbeşte altcineva. De aceea, vorbesc pe rând.

Am continuat cu un fel de tristeţe profundă în glas, până ce difuzorul a anunţat cu ton vibrant sosirea *Mâncătorului Spaţial.*

Asta fusese.

— Sculaţi-vă, domnilor, am rostit cu glas tare. Nu şi tu, infractorule!

Cătuşa magnetică a prins încheietura lui Ferrucci înainte ca acesta să-şi poată trage răsuflarea.

Ferrucci s-a luptat ca un diavol. Nu se găsea sub influenţa Spaţiolinei. I-au găsit Spaţiolina modificată în punguliţele subţiri, de culoarea pielii, grefate pe suprafaţa interioară a coapselor. Erau imposibil de distins de piele; doar prin pipăit se simţeau, şi nici aşa vameşii n-au fost siguri până ce nu le-au tăiat cu cuţitul.

După aceea, Rog, rânjind şi pe jumătate nebun de uşurare, m-a înhăţat de revere cu o strânsoare de fier.

— Cum ai reuşit? Ce l-a trădat?

— Unul dintre ei se prefăcea că este sub efectul Spaţiolinei, am răspuns, căutând să mă eliberez. Eram sigur de asta. De aceea, le-am povestit (am devenit precaut; mă-nţelegeţi, nu era treaba lui să cunoască detalii)... ă-ă-ă, despre o fată, ştii, iar doi dintre ei n-au reacţionat absolut deloc, deci erau afectaţi de Spaţiolină. Însă răsuflarea lui Ferrucci s-a înteţit şi pe frunte i-au apărut broboane de sudoare. Am oferit o descriere destul de plastică şi el a reacţionat, deci nu luase Spaţiolină. Îmi dai acum drumul să plec?

Mi-a dat drumul şi am fost cât p aici să cad pe spate.

Eram gata s-o şterg. Întregul corp se trăsese puţin înapoi ca să-şi ia avânt, fără să-l fi rugat eu... apoi m-am întors.

— Auzi, Rog, i-am zis, îmi poţi semna o chitanţă nedecontabilă de o mie de credite... pentru cheltuieli în interesul Serviciului?

Atunci, mi-am dat seama că era pe jumătate nebun de uşurare şi plin de recunoştinţă, foarte temporară, pentru că a spus:

— Sigur că da, Max, sigur că da! Zece mii de credite, dacă vrei.

— *Vreau,* am rostit înhăţându-l eu acum de revere, vreau. Vreau!

A completat o chitanţă a Serviciului cu o valoare de zece mii de credite, valabilă în jumătate de galaxie. Rânjea fericit când mi-a întins-o şi puteţi face prinsoare că şi eu rânjeam când am înhăţat-o.

Cum intenţiona *el* s-o deconteze îl privea; principalul era că *eu* nu trebuia s-o decontez Hildei.

***

Am intrat pentru ultima oară în cabină, sunând-o pe Flora. N-am cutezat să mai amân până ajungeam la apartamentul ei. Jumătatea de oră suplimentară i-ar fi putut oferi răgazul să-şi aranjeze altă întâlnire, dacă n-o făcuse deja.

Dă Doamne să răspundă! Dă Doamne să răspundă! Dă Doamne...

A răspuns, dar nu purta haine de interior. Ieşea în oraş şi era clar c-o prinsesem în ultima clipă.

— Am plecat, m-a anunţat. *Unii* bărbaţi pot avea bun simţ. Şi nu mai doresc să te văd de acum înainte. Nu mai vreau să dau niciodată ochii cu tine. O să-mi faci o mare favoare, domnule indiferent-cine-ai-fi-de-fapt dacă o să-mi uiţi numărul, ca să nu mă mai poluezi...

N-am rostit nimic. Am stat locului, ţinându-mi răsuflarea şi ridicând chitanţa, astfel ca s-o poată vedea. Pur şi simplu, am stat locului. Pur şi simplu, am ridicat chitanţa.

Evident, după ce a spus "poluezi", s-a apropiat ca să vadă mai bine. Poate că n-avea ea mare educaţie, dar putea citi "10.000 credite" mai repede decât orice absolventă de facultate din Sistemul Solar.

— Max! a exclamat. Pentru mine?

— Totu-i pentru tine, scumpo! Ţi-am spus că am o mică afacere de pus la punct. Am vrut să-ţi fac o surpriză.

— Max, ce drăguţ din partea ta! De fapt, nu m-am supărat. Glumeam. Acum, vino imediat la mine.

Şi-a scos haina.

— Şi întâlnirea ta?

— Ţi-am spus că *glumeam.*

— Sosesc, am şoptit.

— Cu toate creditele, se alintă ea.

— Cu toate.

Am închis, am ieşit din cabină şi, în sfârşit, puteam să...

În clipa aceea, mi-am auzit numele strigat.

— Max! Max!

Cineva alerga spre mine.

— Rog Crinton mi-a spus c-o să te găsesc aici. Mama s-a făcut bine şi am găsit un loc liber pe *Mâncătorul Spaţial,* la zi, ce-i cu alea zece mii de credite?

Nu m-am întors, ci am mormăit:

— Bună, Hilda!

Abia după aceea m-am întors şi am făcut cel mai greu lucru pe care am reuşit vreodată să-l fac în toată viaţa mea de aventurier bun de nimic.

Am izbutit să zâmbesc.

Corbii blânzi

De cincisprezece ani, hurrienii îşi menţineau baza pe faţa întunecată a satelitului.

Era un fapt fără precedent, ceva nemaiauzit. Nici un hurrian nu visase că ar fi posibil să întârzie atât de mult. Echipele de decontaminare fuseseră pregătite şi aşteptau de cincisprezece ani, gata să coboare prin norii radioactivi şi să salveze ce se mai putea salva pentru supravieţuitori. Evident, în schimbul unui onorariu corespunzător.

Cu toate acestea, planeta se rotise de cincisprezece ori în jurul soarelui ei. În decursul fiecărei revoluţii, satelitul se rotise de aproape treisprezece ori în jurul primarei sale. Totuşi, războiul nuclear nu izbucnise.

În diverse locuri de pe suprafaţa planetei, primatele mari dotate cu inteligenţă detonaseră bombe nucleare. Stratosfera se încălzise considerabil din cauza rămăşiţelor radioactive. Nici vorbă însă de război.

Devi-en sperase din tot sufletul că va fi înlocuit. Era al patrulea căpitan al acestei expediţii de colonizare, dacă putea fi numită aşa după cincisprezece ani de anabioză, şi era destul de mulţumit că va exista şi un al cincilea căpitan. Acum, când planeta natală trimitea un super-administrator care să evalueze personal situaţia, înlocuirea lui nu mai putea întârzia. Grozav!

Stătea pe suprafaţa Lunii în costumul său spaţial şi se gândea la casă, la Hurria. Braţele lungi şi subţiri i se agitau când şi-o amintea, parcă tânjind (datorită milioanelor de ani de instinct) după arborii ancestrali. Era înalt de numai un metru. Prin vizorul căştii, se putea distinge un chip negru şi zbârcit, cu nas cărnos şi mobil, aflat exact în mijlocul feţei. Prin comparaţie cu tenul său, smocul micuţ al bărbii fine părea de albeaţa zăpezii. În partea dorsală a costumului, imediat sub talie, se zărea proeminenţa în care se odihnea confortabil codiţa scurtă şi groasă a hurrienilor.

Desigur, lui Devi-en nu i se părea nimic anormal în aspectul său, deşi era conştient de diferenţa dintre hurrieni şi alte inteligenţe din galaxie. Numai hurrienii erau atât de mici; numai ei aveau cozi şi erau vegetarieni — numai ei scăpaseră de inevitabilul război nuclear care distrusese toate celelalte specii inteligente cunoscute.

Stătea pe şesul care se întindea atât de mult încât peretele circular (care pe Hurria ar fi fost numit crater, dacă ar fi fost mai mic) era invizibil înapoia orizontului. La adăpostul peretelui sudic al marginii craterului, unde întotdeauna exista o protecţie faţă de razele directe ale soarelui, se dezvoltase un oraş. Începuse bineînţeles ca o tabără temporară, dar, o dată cu anii, fuseseră aduse femei şi se născuseră copii. Acum existau şcoli şi sere complexe, rezervoare mari de apă — tot ceea ce caracteriza o aşezare pe un corp ceresc lipsit de atmosferă.

Era ridicol! Totul pentru că locuitorii unei planete deţineau arme nucleare şi nu voiau să să se angajeze într-un război nuclear.

Super-administratorul, care va sosi în curând, va pune, fără îndoială, aproape imediat, aceleaşi întrebări pe care Devi-en şi le pusese de nenumărate ori.

De ce nu izbucnise un război nuclear?

Devi-en îi privi pe mauvieni mătăhăloşi pregătind terenul de asolizare, netezind asperităţile şi aşternând patul ceramic conceput pentru a absorbi impulsurile câmpului hiperatomic, cu disconfort minim pentru pasagerii navei.

Chiar şi în costumele spaţiale, mauvienii păreau să degaje forţă, însă era numai forţa muşchilor. Înapoia lor, se zărea silueta micuţă a unui hurrian care dădea ordine, pe care mauvienii docili le ascultau. Bineînţeles.

Dintre toate primatele inteligente mari, rasa mauviană îşi plătea onorariile în valuta cea mai neobişnuită — nu sub forma de bunuri materiale, ci cu un procent din chiar membrii ei. Tributul era cât se poate de util, preferabil din multe puncte de vedere oţelului, aluminiului sau medicamentelor rare.

Receptorul lui Devi-en învie, pârâind.

— Am reperat nava, domnule. Va asoliza într-o oră.

— Foarte bine, încuviinţă Devi-en. Imediat după asolizare, pregătiţi-mi maşina să mă ducă la ea.

Nu simţea însă deloc că ar fi fost foarte bine.

***

Super-administratorul apăru flancat de escorta personală formată din cinci mauvieni. Aceştia intrară în oraş o dată cu el, câte unul de fiecare parte, iar trei în spate. Îl ajutară să-şi scoată costumul spaţial, apoi se dezechipară şi ei.

Trupurile lor aproape lipsite de păr, feţele rotunde, cu trăsături grosolane, nasurile lătăreţe şi pomeţii turtiţi erau respingătoare, totuşi nu înfricoşătoare. Deşi mauvienii erau de două ori mai înalţi şi de peste două ori mai voinici decât hurrienii, ochii le erau inexpresivi şi ţinuta complet docilă; ţineau aplecate gâturile brăzdate de vene groase, iar braţele musculoase le atârnau inerte pe lângă corp.

Super-administratorul îi concedie cu un gest scurt şi ei ieşiră. Bineînţeles, nu avea nevoie de protecţia lor, totuşi poziţia sa necesita cinci gărzi de corp şi trebuia să respecte eticheta.

Pe durata mesei şi în timpul interminabilului ritual de bun-venit, nu se discută absolut deloc despre afaceri. La o oră care ar fi fost mai cuvenită pentru somn, super-administratorul îşi trecu degetele prin bărbuţă şi întrebă:

— Cât mai trebuie să aşteptăm pentru planeta aceasta, căpitane?

În mod evident, era bătrân. Părul de pe antebraţe era sur, iar smocurile de la coate aveau aproape albeaţa bărbii.

— Nu pot preciza, Înălţimea Voastră, răspunse Devi-en umil. Ei n-au urmat calea.

— Asta-i foarte clar. Întrebarea este *de ce* n-au urmat-o? Consiliul apreciază că rapoartele dumitale promit multe, dar oferă puţine. Vorbeşti despre ipoteze, însă nu oferi detalii. Pe Hurria, acest lucru ne agasează. Dacă ştii anumite

lucruri pe care nu ni le-ai spus, acum este momentul să le aflu.

— Înălţimea Voastră, teoria este greu de dovedit. Nu deţinuserăm experienţă în spionarea unei rase pe o perioadă atât de lungă. Până recent, nu priviserăm acolo unde trebuia. În fiecare an, se sperase că războiul va izbucni în anul următor, şi doar de când am venit eu, în calitate de căpitan, am început să-i studiem pe băştinaşi cu mai multă atenţie. Măcar unul dintre avantajele aşteptării îndelungate a fost faptul că am învăţat unele dintre graiurile lor principale.

— Într-adevăr? Fără să coborâm pe planetă?

— Navele noastre pătrunse în atmosfera planetară în misiuni de observare, mai cu seamă în primii ani, explică Devi-en, au înregistrat transmisiuni radio-TV. Calculatoarele lingvistice au fost programate să le descifreze şi în ultimul an am încercat să le pricep sensul.

Super-administratorul îl privi fix. Din ţinuta sa, se putea deduce că orice exclamaţie de surpriză ar fi fost inutilă.

— Şi ai aflat ceva interesant?

— Este posibil, Înălţimea Voastră, totuşi cele deduse par atât de stranii, iar fundamentul dovezilor este atât de nesigur încât nu am cutezat să consemnez nimic în rapoartele oficiale.

Super-administratorul înţelesese.

— Ai avea ceva împotrivă să-mi explici ipotezele dumitale... neoficial?

— Cu plăcere, răspunse imediat Devi-en. Se ştie că locuitorii planetei sunt primate mari. În plus, ei dovedesc o natură competitivă.

Celălalt exhală, oarecum uşurat, şi-şi trecu iute limba peste vârful nasului.

— Crezusem, murmură el, că s-ar putea să *nu* fi fost aşa, şi atunci... Continuă, continuă!

— *Au* o natură competitivă, îl asigură Devi-en. Ba chiar într-o măsură mai mare decât media cunoscută de noi.

— Atunci, de ce nu urmează cursul ştiut?

— O fac, până la un punct, Înălţimea Voastră. După obişnuita perioadă de incubaţie, ei au început să dezvolte mecanizarea, iar după aceea omorurile fireşti dintre primatele mari au devenit războaie distrugătoare. Armele nucleare au fost inventate la sfârşitul celui mai recent război pe scară planetară şi războiul a încetat imediat.

Super-administratorul încuviinţă din cap.

— Şi apoi?

— În mod normal, la scurt timp după aceea, ar fi trebuit să se declanşeze un război nuclear, în decursul căruia forţa de distrugere a armelor atomice ar fi crescut rapid. Cu toate acestea, ele ar fi fost utilizate în modalitatea specifică primatelor mari, reducând populaţia la câţiva supravieţuitori înfometaţi pe o planetă distrusă.

— În mod vădit, însă, toate acestea nu s-au petrecut. De ce?

— Eu cred, şovăi Devi-en, că dezvoltarea băştinaşilor s-a petrecut cu o viteză neobişnuit de mare după începerea mecanizării.

— Şi ce dacă? Ce importanţă are? În felul acesta, au deţinut mai repede arme nucleare.

— Este adevărat. Totuşi, după cel mai recent război la scară planetară, au continuat să creeze arme nucleare cu o viteză la fel de mare. Aici pare a fi problema. Potenţialul distrugător crescuse înainte ca războiul nuclear să poată începe, pentru ca acum să se ajungă la un nivel la care nici primatele mari inteligente nu îndrăznesc să rişte declanşarea unui conflict armat.

Super-administratorul îşi dilată ochişorii negri.

— Asta-i imposibil! Nu mă interesează ce aptitudini tehnice deţin creaturile acestea. Ştiinţa militară avansează rapid numai în decursul războaielor.

— Poate că acest lucru nu-i adevărat în cazul acestor fiinţe. Oricum, se pare că ele *duc* un război — nu unul real, totuşi un război.

— Nu unul real, totuşi un război, repetă super-administratorul sec. Ce-nseamnă asta?

— Nu sunt sigur, îşi legănă Devi-en nasul în semn de exasperare. Aici este punctul în care tentativele mele de a găsi un fir logic în materialele răzleţe pe care le-am cules devin nesatisfăcătoare. Planeta se găseşte într-un aşa-numit "război rece". Nu ştiu ce poate fi, dar îi stimulează cu îndârjire pe băştinaşi să-şi continue cercetările militare, fără a implica distrugerea nucleară.

— Imposibili

— Planeta este acolo, noi suntem aici şi aşteptăm de cincisprezece ani.

Braţele lungi ale super-administratorului se ridicară şi se încrucişară deasupra capului său, apoi coborâră atingând umerii opuşi.

— În cazul acesta, există un *singur* curs de acţiune. Consiliul a analizat posibilitatea ca pe planetă să se fi atins o stare de echilibru instabil, un fel de pace nesigură care poate oricând degenera într-un război nuclear. Ceva asemănător descrierii dumitale, deşi nimeni n-a sugerat motivele pe care le-ai propus. Totuşi, nu putem îngădui aşa ceva.

— Nu, Înălţimea Voastră?

— Nu, rosti celălalt, părând străbătut de un fior de durere. Cu cât continuă această situaţie incertă, cu atât creşte posibilitatea ca primatele mari să descopere călătoria interstelară. Vor ieşi în galaxie şi vor profita de natura lor înclinată spre concurenţă. Înţelegi?

— Şi?

Super-administratorul îşi afundă capul şi mai mult în braţe, parcă nedorind să audă ceea ce trebuia să spună. Glasul îi răsună înfundat:

— Dacă echilibrul lor este instabil, trebuie să le dăm un impuls, căpitane. Trebuie să-i împingem...

Stomacul lui Devi-en se răscoli şi, brusc, îşi simţi din nou prânzul în fundul gâtului.

— Să-i împingem, Înălţimea Voastră?

Refuza să înţeleagă.

— Trebuie să-i ajutăm să declanşeze războiul nuclear, rosti deschis super-administratorul. Părea la fel de tulburat ca Devi-en, totuşi continuă în şoaptă: Trebuie!

Devi-en de-abia îşi găsi glasul.

— Dar cum se poate face aşa ceva, Înălţimea Voastră?

— Nu ştiu cum. Şi nu mă mai privi *aşa!* Decizia nu-mi aparţine mie, ci Consiliului. Sunt sigur că înţelegi ce s-ar întâmpla cu galaxia, dacă o rasă de primate mari inteligente ar pătrunde în spaţiul cosmic fără să fi fost deja îmblânzită de războiul nuclear.

Devi-en se înfioră la gândul acela. O asemenea forţă de cucerire eliberată în galaxie... Cu toate acestea, insistă:

— Dar *cum* se începe războiul nuclear? *Cum* se procedează?

— Îţi repet că nu ştiu. Totuşi, trebuie să existe o modalitate, poate un... un mesaj pe care să-l trimitem sau... un uragan pe care l-am putea declanşa prin însămânţarea artificială a norilor. Am putea realiza multe chestii cu condiţiile lor climaterice...

— Şi în ce fel ar porni ele un război nuclear?

— Nu ştiu, poate că nu-l vor porni... Am menţionat aspectul respectiv doar ca un posibil exemplu. Primatele mari vor şti însă modalitatea. La urma urmelor, ele demarează conflictele nucleare. Ceva din tiparele gândirii lor ştie răspunsul la întrebarea dumitale. Asta a fost decizia Consiliului.

Devi-en auzi sunetul înfundat al cozii sale care lovea lent în scaun. Încercă s-o oprească, dar nu izbuti.

— Care decizie, Înălţimea Voastră?

— Să răpim o primată mare inteligentă de pe planetă.

— Una *sălbatică?*

— Deocamdată, pe planetă nu există altele. Evident, una sălbatică.

— Şi ce vă aşteptaţi să ne spună ea?

— Asta nu contează, căpitane. Atâta vreme cât spune suficient despre orice subiect, analiza ne va oferi răspunsul.

Devi-en îşi retrase capul cât putu de mult între omoplaţi. Pielea de la subsuori îi vibra de repulsie. O primată mare sălbatică! Încercă să-şi imagineze una neatinsă de finalul zguduitor al războiului nuclear, neafectată de influenţa civilizatoare a împerecherii eugenice a hurrienilor.

Super-administratorul nu se strădui câtuşi de puţin să ascundă faptul că-i împărtăşea dezgustul, totuşi rosti:

— Va trebui să conduci expediţia de capturare, căpitane. Este spre binele galaxiei.

***

Devi-en văzuse planeta de câteva ori şi de fiecare dată se simţise străbătut de valul unui dor de casă copleşitor.

Era o planetă minunată, mult asemănătoare Hurriei ca dimensiuni şi caracteristici, dar mai sălbatică, mai măreaţă. După pustiul selenar, resimţea vederea ei ca pe un şoc fizic.

Câte alte planete asemănătoare se găseau pe listele conducătorilor Hurriei? se întrebă el. Câte alte planete despre care observatori meticuloşi raportaseră modificări sezoniere ale aspectului exterior ce puteau fi interpretate doar ca fiind determinate de cultivarea câmpiilor, folosită pentru alimentaţie? De câte ori în viitor avea să vină o zi când radioactivitatea din stratosfera uneia dintre aceste planete avea să crească, urmând să fie trimise imediat escadrilele de colonizare?

...Aşa cum se întâmplase cu planeta aceasta.

Încrederea cu care acţionaseră hurrienii era aproape patetică. Devi-en ar fi putut hohoti, citind rapoartele iniţiale, dacă n-ar fi fost el însuşi prins acum în acest proiect. Navetele hurriene de cercetare se apropiaseră de planetă pentru a culege informaţii geografice, ca să localizeze centrele populate. Desigur, fuseseră văzute, dar ce mai conta? Dintr-o clipă în alta — crezuseră ei — va veni explozia finală.

Dintr-o clipă în alta... Trecuseră însă ani zadarnici şi navetele de cercetare se întrebaseră dacă n-ar fi trebuit să fie mai precaute. Se retrăseseră.

Naveta lui Devi-en acţiona acum cu prudenţă. Membrii echipajului erau cu nervii încordaţi, din cauza caracteristicilor misiunii; nu i-ar fi putut calma nici una dintre asigurările căpitanului că nu se intenţiona să se provoace vreun rău primatei. Chiar şi aşa, nu puteau zori derularea evenimentelor. Trebuiau să se menţină deasupra unei regiuni destul de pustii şi necultivate, cu relief accidentat. Rămaseră zile întregi la o altitudine de cincisprezece kilometri, în vreme ce echipajul devenea tot mai irascibil şi doar impasibilii mauvieni îşi păstrau calmul.

Apoi, instrumentele de observaţie le arătară o creatură, singură pe solul accidentat, cu un baston lung într-o mână şi o raniţă în partea superioară a spinării.

Coborâră rapid, cu viteză supersonică. Devi-en însuşi, cu pielea înfiorată, se afla la comenzile navetei.

În timpul capturării, auziră creatura rostind două remarci distincte: primele comentarii înregistrate pentru utilizarea în analiza mentală.

Cea dintâi, atunci când primata zărise naveta aflată imediat deasupra sa, fusese înregistrată de microfonul multidirecţional. "Dumnezeule! O farfurie zburătoare!"

Devi-en înţelesese ultimele cuvinte; alcătuiau sintagma pentru navetele lor, care devenise răspândită printre primate în acei ani de la început, când hurrienii manifestaseră neglijenţă.

A doua remarcă fusese făcută când creatura sălbatică fusese adusă în navetă, zbătându-se cu o forţă incredibilă, totuşi fără a se putea smulge din strânsoarea de fier a mauvienilor imperturbabili.

Gâfâind, cu nasul cărnos tremurând uşor, Devi-en se apropiase de ea, iar creatura (a cărei faţă neplăcut de spână devenise cumva lucioasă datorită unei secreţii fluide) răcnise: "Să dea dracii, o *maimuţă!"*

Din nou, căpitanul înţelesese partea finală; era cuvântul pentru primatele mici într-unul dintre principalele graiuri vorbite pe planetă.

Creatura sălbatică era aproape imposibil de abordat. Fusese nevoie de infinită răbdare, înainte de a i se putea vorbi în mod raţional. La început, trecuse printr-un şir de crize de isterie. Îşi dăduse seama aproape imediat că va fi luată de pe Pământ şi nu se comportase deloc aşa cum sperase Devi-en, care crezuse că experienţa va însemna pentru ea o aventură a cunoaşterii. În loc de a fi interesată de cele din jur, vorbea întruna despre progenitura ei şi despre o femelă primată.

Au neveste şi copii, se gândi Devi-en înţelegător, şi, în felul lor, îi iubesc, deşi sunt primate mari.

După aceea, trebui să-l facă să înţeleagă că mauvienii, care-l păzeau şi-l reţineau când devenea violent, nu-l vor răni, că nu va fi vătămat în nici un chip.

Devi-en simţise că-i venea rău la gândul că o fiinţă inteligentă putea fi vătămată de alta. Subiectul era extrem de dificil de discutat, fie şi numai pentru a admite posibilitatea într-atât încât s-o nege hotărât. Creatura trata orice ezitare cu maximă suspiciune. Aşa se comportau primatele mari.

În a cincea zi, când, poate extenuată, creatura rămase liniştită o perioadă îndelungată de timp, stătură de vorbă în cabina lui Devi-en. Brusc, ea se enervă din nou, când hurrianul îi explică, firesc, că aşteptau declanşarea unui război nuclear.

— Aşteptaţi! strigă. Ce vă face atât de siguri că va avea loc?

Evident, Devi-en nu era deloc sigur, dar continuă:

— Întotdeauna există un război nuclear. Scopul nostru este de a vă ajuta după aceea.

— Să ne ajutaţi *după aceea.*

Cuvintele îi deveniră incoerente. Creatura agită violent din braţe şi mauvienii care-o flancau fură nevoiţi s-o imobilizeze cu blândeţe şi s-o scoată de acolo.

Devi-en suspină. Remarcile creaturii se acumulau şi poate că mentalii puteau face ceva cu ele. Propria sa minte neajutorată nu reuşise să deducă nimic.

Între timp, creatura se degrada. Corpul său era aproape în întregime lipsit de păr, un amănunt pe care observaţiile făcute de la distanţă nu-l sesizaseră, atribuindu-l pieilor artificiale purtate de planetari. Procedau aşa fie pentru a-şi asigura căldura, fie din cauza unei repulsii instinctive a acestor primate mari pentru pielea golaşă. Subiectul ar fi fost interesant de analizat. Mentalii puteau extrage datele relevante din acelaşi set de răspunsuri.

În mod straniu, pe chipul creaturii începuse să apară păr, chiar mai mult decât avea hurrianul, şi de o culoare mai închisă.

Rămânea faptul că băştinaşul nu prospera. Slăbise, fiindcă mânca puţin, şi sănătatea i-ar fi putut fi afectată dacă-l ţineau prea mult timp acolo. Devi-en nu dorea acest lucru.

În ziua următoare, primata păru destul de calmă. Vorbi de-a dreptul cu nerăbdare, abordând imediat subiectul războiului nuclear. Devi-en se gândi că acesta avea o atracţie uluitoare pentru mintea primatelor mari.

— Ai zis, rosti creatura, că războaiele nucleare au loc mereu? Asta înseamnă că există şi alte rase decât voi, noi... şi ei — arătă spre mauvienii din apropiere.

— Există mii de specii inteligente care trăiesc pe mii de planete, răspunse Devi-en. Multe mii.

— Şi toate au avut parte de războiale nucleare?

— Toate care au ajuns la un anumit nivel de tehnologie. Toate, cu excepţia noastră. Noi am fost altfel. Nouă ne-a lipsit competitivitatea. Noi deţinem instinct de cooperare.

— Vrei să spui că ştiţi că războiul nuclear se va declanşa şi nu faceţi nimic?

— Ba *facem,* protestă Devi-en îndurerat. Bineînţeles că facem. Încercăm să ajutăm. În trecutul rasei mele, când am descoperit călătoria spaţială, nu înţelesesem primatele mari. Ele ne respingeau tentativele de prietenie, şi de

aceea n-am mai încercat. Am descoperit apoi planete acoperite de ruine radioactive. În cele din urmă, am dat peste o planetă care se afla realmente în toiul unui război nuclear. Am fost îngroziţi, dar n-am putut face nimic. Încet-încet, am învăţat. Acum, suntem pregătiţi ca fiecare planetă pe care o descoperim să se găsească la nivelul nuclear. Avem pregătite echipamentul de decontaminare şi analizoarele eugenice.

— Ce sunt analizoarele eugenice?

Devi-en construise expresia prin analogie cu ceea ce ştia despre graiul creaturii. Acum, explică precaut:

— Îndrumăm împerecherile şi sterilizările, pentru a înlătura, pe cât posibil, elementul competitiv din supravieţuitori.

Pentru o clipă, crezu că creatura va redeveni violentă. Ea întrebă însă cu glas scăzut:

— Vrei să zici că-i faceţi docili, ca pe ăştia?

Indică din nou spre mauvieni.

— Nu, nu. Ei sunt diferiţi. Mai exact, facem posibil ca, sub îndrumarea noastră, supravieţuitorii să fie mulţumiţi cu o societate paşnică, neinteresată de expansiune, neagresivă. Rasele competitive s-au autodistrus, neavând aşa ceva, şi s-ar autodistruge din nou.

— Şi voi ce aveţi de câştigat?

Devi-en privi gânditor creatura. Era realmente necesar să explice plăcerile fundamentale ale vieţii?

— Ţie nu-ţi face plăcere s-ajuţi pe cineva? întrebă el.

— Haide, haide! Pe lângă asta, ce aveţi de câştigat?

— Evident, există anumite contribuţii pentru Hurria.

— Aha!

— O recompensă pentru salvarea speciei mi se pare corectă, protestă Devi-en, şi există cheltuieli ce trebuie recuperate. Contribuţia nu-i mare şi depinde de fiecare caz în parte. De la o planetă a pădurilor, poate fi vorba despre o aprovizionare anuală cu lemn, de la alta cu săruri de mangan... În cazul mauvienilor, ale căror planete sunt sărace, ei s-au oferit să ne asigure un anumit număr de

indivizi, pe care să-i folosim acolo unde avem nevoie. Sunt extrem de puternici, chiar şi pentru primatele mari, şi îi tratăm fără dureri, cu medicamente anticerebrale...

— Ca să faceţi din ei nişte zombi!

Devi-en ghici înţelesul termenului şi protestă indignat:

— Câtuşi de puţin! Doar ca să fie mulţumiţi cu rolul acesta şi să uite de planetele lor natale. Nu am dori să fie nefericiţi. Sunt fiinţe inteligente!

— Cum aţi proceda în cazul Pământului, dacă ar izbucni un război?

— Am avut la dispoziţie cincisprezece ani ca să decidem cursul de acţiune. Planeta voastră este foarte bogată în minereuri de fier şi şi-a dezvoltat o excelentă tehnologie metalurgică. Cred că pentru voi contribuţia ar consta în oţel. — Suspină. — În cazul vostru, însă, contribuţia nu ne-ar amortiza cheltuielile. Am aşteptat cel puţin zece ani mai mult decât era necesar.

— Câte rase vă plătesc în felul acesta? întrebă creatura.

— Nu cunosc numărul exact. Oricum, mai mult de o mie.

— Aşadar, sunteţi un fel de stăpâni ai galaxiei, nu? O mie de planete se distrug ca să contribuie la bunăstarea voastră. Să ştiţi că mai sunteţi ceva! (Glasul primatei se înălţa, ascuţit.) Sunteţi nişte corbi!

— Corbi? repetă Devi-en, căutând să plaseze cuvântul în context.

— Mâncători de leşuri. Păsări care aşteaptă ca un animal amărât să moară de sete în deşert, iar apoi coboară să-i devoreze stârvul.

Devi-en simţi că-l apucă leşinul la auzul descrierii.

— Nu, şopti el, nu, noi *ajutăm* speciile.

— Aşteptaţi începerea războiului, exact ca nişte corbi. Dacă doriţi să fiţi de ajutor, preveniţi războiul. Nu-i salvaţi doar pe supravieţuitori. Salvaţi-i pe toţi.

Coada lui Devi-en zvâcni de aţâţare.

— Cum să prevenim un război? Îmi poţi spune?

Prevenirea războiului nu era altceva decât reversul declanşării lui. Aflând un proces, celălalt devenea evident.

Primata sălbatică şovăia însă. În cele din urmă, rosti:

— Coboară pe Pământ. Explică situaţia.

Devi-en simţi o dezamăgire profundă. Nu reuşise. În plus...

— Să coborâm printre voi? Imposibili

Pielea i se înfioră într-o duzină de locuri la ideea de a se amesteca printre miliardele de sălbatici neîmblânziţi.

Poate că expresia lui de oroare fusese atât de pronunţată şi imposibil de interpretat greşit încât sălbaticul o putuse identifica, în ciuda barierelor dintre speciile lor. Încercă să se repeadă asupra hurrianului şi trebui să fie prins practic în mijlocul saltului de către un mauvian, care-l imobiliză printr-o flexare lipsită de efort a muşchilor.

— Nu! răcni sălbaticul. Voi staţi aici şi aşteptaţi. Corbilor! Corbilor! *Corbilor!*

Abia după câteva zile, Devi-en găsi forţa de a-l revedea pe sălbatic. Fusese chiar pe punctul de a fi nerespectuos faţă de super-administrator, când acesta insistase că nu deţinea suficiente date pentru o analiză completă a şablonului mental al primatelor sălbatice.

— Bănuiesc, totuşi, că datele existente ar fi de ajuns pentru a găsi o soluţie la problema noastră, pufnise îndrăzneţ Devi-en.

Nasul celuilalt tremurase şi limba sa trandafirie îl linsese meditativ.

— O soluţie, poate, dar eu nu m-aş putea încrede în orice soluţie. Ne confruntăm cu o specie extrem de neobişnuită. Ştim deja acest lucru. Nu ne putem permite să greşim... Există, desigur, posibilitatea ca să fi dat peste un individ foarte inteligent. Sau... se poate ca aceasta să fie media de inteligenţă a rasei.

Super-administratorul păruse tulburat de posibilitatea respectivă.

— A descris o imagine oribilă a... a acelei păsări... care...

— Corb.

— Care punea întreaga noastră misiune într-o lumină deformată. De atunci, n-am mai putut mânca sau dormi normal. Mă tem chiar că voi fi nevoit să solicit înlocuirea...

— Nu înainte de a termina ceea ce ne-am propus, îl întrerupsese super-administratorul ferm. Crezi că pe mine mă încântă imaginea... mâncătorului de stârvuri? *Trebuie* să aduni mai multe date.

În cele din urmă, Devi-en încuviinţase. Desigur, înţelesese. Super-administratorul nu era mai doritor decât oricare alt hurrian să provoace un război nuclear. Amâna cât mai mult posibil momentul deciziei.

Devi-en se pregătise pentru încă o discuţie cu sălbaticul. Avea să se dovedească una complet insuportabilă, şi ultima.

***

Sălbaticul avea o vânătaie pe obraz, de parcă li se opusese din nou mauvienilor. De fapt, Devi-en era sigur că aşa se petrecuse. O făcuse în repetate rânduri şi mauvienii, în ciuda strădaniilor de a nu-l vătăma, îl învineţiseră uneori. S-ar fi aşteptat ca sălbaticul să se potolească, dându-şi seama de eforturile lor de a nu-i pricinui vreun rău. În loc de aşa ceva, se părea că certitudinea siguranţei îl îmboldea spre sporirea rezistenţei.

"Speciile de primate mari sunt cu adevărat feroce", se gândi trist Devi-en.

Vreme de peste o oră, discuţia nu abordă decât lucruri lipsite de importanţă, pentru ca brusc sălbaticul să rostească beligerant:

— De câtă vreme ziceai că sunteţi aici?

— Au trecut cincisprezece ani de-ai voştri.

— Aşa-i. Primele farfurii zburătoare au fost văzute imediat după Al Doilea Război Mondial. Cât mai durează până la declanşarea conflictului nuclear?

— Am vrea s-o ştim şi noi, răspunse Devi-en automat şi se opri brusc.

— Crezusem că-i inevitabil. Data trecută ai spus că aţi stat cu zece ani prea mult. V-aţi aşteptat ca războiul să izbucnească acum zece ani, nu?

— Nu pot discuta subiectul acesta.

— Nu? răcni sălbaticul. Şi ce intenţionaţi să faceţi? Cât o să mai aşteptaţi? De ce nu-i daţi un mic impuls? Nu mai aşteptaţi, corbilor! Declanşaţi un război!

Devi-en sări în picioare.

— Ce spui?

— Ce altceva aşteptaţi, fu... — Se înecă, şuierând o imprecaţie complet neinteligibilă, apoi continuă cu răsuflarea tăiată: Nu asta fac corbii când un nefericit de animal sau de om moare prea încet? Ei nu pot aştepta. Coboară şi-i ciugulesc ochii. Aşteaptă până-i neajutorat şi apoi îl împing peste ultimul prag.

Devi-en ordonă evacuarea lui imediată şi reveni în cabina sa, unde zăcu ore întregi. În noaptea aceea, nu închise ochii. Cuvântul "corbi" îi răsuna întruna în urechi şi imaginea finală îi dansa pe retine.

***

— Înălţimea Voastră, rosti ferm Devi-en, nu mai pot vorbi cu sălbaticul. Dacă aveţi nevoie de date suplimentare, nu vă pot ajuta.

Super-administratorul părea încercănat.

— Ştiu. Povestea cu corbii... E foarte greu de suportat. Observă, totuşi, că ideea nu l-a afectat pe el. Primatele mari sunt imune la asemenea lucruri, sunt mai călite, mai rezistente. Face parte din modul lor de gândire. Oribil!

— Nu mai pot culege informaţii.

— Nu-i nimic. Înţeleg... În plus, fiecare informaţie suplimentară nu face decât să confirme răspunsul preliminar, cel despre care crezusem că era doar temporar, cel despre care realmente sperasem să fie doar temporar. — Îşi îngropă capul sub braţele sure. — Există o

modalitatea prin care putem provoca începerea unei conflagraţii nucleare.

— Da? Ce trebuie făcut?

— Este ceva foarte direct, foarte simplu. Ceva la care eu nu m-aş fi putut gândi niciodată. Nici tu.

— Ce anume, Înălţimea Voastră?

Simţea un groaznic fior de anticipaţie.

— Ceea ce menţine pacea acum este faptul că nici una dintre cele două tabere, aproape egale, nu cutează să-şi asume responsabilitatea declanşării războiului. Dacă una dintre tabere ar face-o, cealaltă — s-o recunoaştem deschis — ar replica fără milă.

Devi-en aprobă în tăcere.

— Dacă o singură bombă nucleară ar cădea pe teritoriul uneia dintre tabere, continuă super-administratorul, aceasta ar presupune imediat că a fost atacată de cealaltă facţiune. Ar considera că-i prea periculos să aştepte alte eventuale atacuri. În numai câteva ore, ar replica printr-un atac masiv. Adversarii ar răspunde la rândul lor. În câteva săptămâni, totul s-ar sfârşi.

— Dar cum să determinăm una dintre tabere să lanseze acea primă bombă?

— Nu-i nevoie s-o lanseze, căpitane. Asta-i chiar ideea. Noi înşine lansăm prima bombă.

— Ce-e? se clătină Devi-en.

— Exact. Analizează mintea unei primate mari şi răspunsul apare de la sine.

— Dar cum putem face aşa ceva?

— Asamblăm o bombă. Asta-i simplu. Coborâm cu o navetă şi o aruncăm peste o zonă locuită...

— *Locuită?*

Super-administratorul îşi feri privirea şi mormăi:

— Altfel, nu obţinem acelaşi efect.

— Înţeleg, spuse Devi-en.

Îşi imagina corbi; o făcea fără să se poată împotrivi. Erau nişte păsări mari, cu solzi (aidoma micuţelor zburătoare inofensive de pe Hurria, dar incomparabil mai mari), cu

aripi pieloase şi gheare lungi şi ascuţite ca briciul, coborând în cercuri, ciugulind ochii muribunzilor.

Îşi acoperi ochii cu palma. Tremurând, întrebă:

— Cine va pilota naveta? Cine va lansa bomba?

Acum glasul super-administratorului nu se auzi mai tare decât al lui Devi-en.

— Nu ştiu.

— Eu n-o s-o fac. Nu pot. Nu există nici un hurrian care ar putea s-o facă, pentru nici un preţ.

Super-administratorul se legănă înainte şi înapoi, cu o expresie nefericită întipărită pe chip.

— Poate că li s-ar putea ordona mauvienilor...

— Cine să le ordone aşa ceva?

— Voi apela Consiliul, suspină super-administratorul. Poate că ei au mai multe date. Poate că vor sugera ceva.

***

De aceea, după aproape cincisprezece ani, hurrienii îşi demontau baza de pe faţa întunecată a Lunii.

Nu realizaseră nimic. Primatele mari de pe planetă nu începuseră un război nuclear; poate că nu aveau s-o facă niciodată.

Şi în ciuda ororilor care puteau urma, Devi-en se simţea străbătut de o fericire fără margini. Nu avea nici un sens să se gândească la viitor. Principalul era prezentul, în care el scăpa de cea mai oribilă dintre toate planetele oribile.

Privi Luna îndepărtându-se şi micşorându-se până la dimensiunile unui punctuleţ de lumină, o dată cu planeta şi cu însuşi soarele sistemului, şi pierzându-se printre constelaţii.

De-abia atunci simţi şi altceva decât uşurare. De-abia atunci simţi primul fior de ar-fi-fost-posibil.

— Ar fi fost posibil, se adresă el super-administratorului, ca deznodământul să fie altul, dacă am fi avut mai multă răbdare. Poate că, în cele din urmă, ar fi început războiul nuclear.

— Mă-ndoiesc, replică celălalt. Analiza mentală a...

Se opri şi Devi-en pricepu. Sălbaticul fusese readus pe planetă cu un minim de vătămări. Evenimentele din săptămânile de detenţie îi fuseseră şterse din minte. Fusese plasat lângă o localitate micuţă, nu departe de locul unde fusese găsit iniţial. Tovarăşii săi aveau să presupună că se rătăcise. Slăbiciunea vânătăile, amnezia aveau să fie puse pe seama dificultăţilor prin care trecuse.

Dar dezastrul făcut de *el...*

Dacă nu l-ar fi adus deloc pe Lună... Poate că atunci s-ar fi împăcat cumva cu posibilitatea declanşării unui război. Poate că s-ar fi gândit cumva la ideea lansării unei bombe şi ar fi conceput un sistem indirect, telecomandat de la mare depărtare.

Imaginea stârnită de descrierea corbului de către sălbatic oprise totul. Ea îi distrusese pe Devi-en şi pe super-administrator. Când toate datele fuseseră expediate spre Hurria, efectul asupra Consiliului fusese la fel de profund. Ordinul de demontare al Bazei nu întârziase.

— N-o să mai particip niciodată la colonizări, spuse Devi-en.

— Este posibil, zise super-administratorul pe un ton sumbru, ca nici unul dintre noi să n-o mai facă vreodată. Sălbaticii de pe planeta aceea vor ieşi în spaţiu, iar extinderea primatelor mari şi a gândirii lor în galaxie va însemna sfârşitul... sfârşitul...

Nasul lui Devi-en tremură. Sfârşitul tuturor... sfârşitul tuturor lucrurilor bune pe care Hurria le făcuse în galaxie şi al tuturor lucrurilor bune pe care ar fi continuat să le facă în viitor.

— Ar fi trebuit să lansăm..., începu el, dar nu termină fraza.

Ce rost avea s-o spună? Oricum, n-ar fi putut lansa bomba. Dacă ar fi putut s-o facă, ar fi gândit ei înşişi în maniera primatelor mari... şi existau lucruri şi mai rele decât simplul sfârşit al tuturor.

Devi-en se gândi la corbi.

Toate necazurile lumii

Principala industrie terestră se învârtea în jurul lui Multivac, calculatorul gigantic care crescuse în ultimii cincizeci de ani până ce ramificaţiile sale umpluseră Washington-ul şi-şi întinsese tentacule în toate aşezările Pământului.

O armată de funcţionari introduceau permanent date în calculator, iar altă armată corela şi interpreta răspunsurile primite. O divizie de ingineri patrula prin interiorul său, iar exploatările miniere şi fabricile munceau zi şi noapte pentru ca depozitele de piese de schimb să fie mereu complete, mereu exacte, mereu satisfăcătoare din toate punctele de vedere.

Multivac dirija economia Pământului şi ajuta ştiinţa Pământului. Dar, cel mai important dintre toate, el constituia agenţia centrală de colectare a datelor cunoscute despre toţi locuitorii Pământului.

Zilnic, una dintre sarcinile sale era să extrapoleze pentru ziua următoare cele patru miliarde de seturi de informaţii despre oameni, pe care le conţinea în interior. Fiecare Departament Corectiv terestru primea datele corespunzătoare jurisdicţiei sale, iar sinteza generală era prezentată unificat Comitetului Central Corectiv din Washington.

Bernard Gulliman se găsea în a patra săptămână a mandatului său de un an ca Preşedinte al Comitetului Central Corectiv şi se obişnuise îndeajuns pentru a accepta raportul matinal fără să fie înfricoşat de el. Ca de obicei, era un teanc de foi gros de aproape cincisprezece centimetri. De acum, Gulliman ştia că nu se aştepta din partea lui să-l citească. (Nici un om n-o putea face.) Cu toate acestea, îl interesa să-l răsfoiască.

Exista obişnuita listă de infracţiuni previzibile: fraude de tot felul, furturi, revolte, incendieri.

Gulliman căută un anumit titlu şi simţi un şoc găsindu-l, apoi un al doilea şoc văzând sub el două intrări. Nu una, ci două. *Două* omucideri. De când era Preşedinte, nu văzuse niciodată două infracţiuni de gradul întâi în aceeaşi zi.

Apăsă tasta interfonului şi aşteptă ca pe ecran să apară chipul coordonatorului său.

— Ali, vorbi Gulliman. Azi apar două de gradul întâi. Sunt ceva probleme deosebite?

— Nu, domnule. (Chipul oacheş cu ochi negri, pătrunzători, părea agitat.) Ambele cazuri au o probabilitate foarte redusă.

— Ştiu asta, am văzut că nici una nu depăşeşte probabilitatea de cincisprezece la sută. Totuşi, Multivac are de menţinut o reputaţie. Practic, a eradicat infracţiunile, iar oamenii judecă asta după numărul omuciderilor care sunt, evident, cele mai spectaculoase.

— Da, domnule, încuviinţă Ali Othman, ştiu asta.

— Sper că ştii şi faptul că nu doresc nici măcar un asemenea caz în timpul mandatului meu. Dacă accept explicaţii şi scuze pentru orice altă infracţiune, te fac direct răspunzător pentru o crimă de gradul întâi. Ai înţeles?

— Da, domnule. Analizele complete ale celor două potenţiale crime se află deja la birourile districtuale implicate. Potenţialii criminali şi potenţialele victime se găsesc sub supraveghere. Am reverificat probabilităţile şi sunt deja în scădere.

— Perfect, spuse Gulliman şi întrerupse convorbirea.

Reveni la răsfoirea teancului, încercând senzaţia neplăcută că poate exagerase... Trebuia, totuşi, să fie ferm cu funcţionarii permanenţi şi să se asigure că ei nu-şi închipuiau că ar dirija totul, inclusiv pe Preşedinte. Mai cu seamă, Othman, care lucra cu Multivac de ani buni şi care avea un aer iritant de proprietar.

Pentru Gulliman, problema criminalităţii constituia şansa politică a vieţii. Până acum, nici un Preşedinte nu-şi terminase mandatul fără ca pe Pământ, undeva, cândva, să nu se petreacă o crimă. Preşedintele anterior înregistrase

un record negativ de opt omucideri, cu trei mai multe decât predecesorul său.

Acum, Gulliman intenţiona să nu aibă *nici una.* Decisese că el avea să fie primul Preşedinte al cărui mandat nu va cunoaşte nici o crimă. După aceea, ţinând seama şi de publicitatea favorabilă care va rezulta...

De-abia mai frunzări restul raportului. Estimase la aproape două mii numărul posibilelor neveste bătute de soţii lor. Fără îndoială, nu toate molestările puteau fi oprite la timp. Poate că treizeci la sută vor avea loc. Totuşi, numărul posibilităţilor scădea, iar cazurile reale se reduceau chiar şi mai rapid.

Multivac adăugase molestarea nevestelor pe lista infracţiunilor previzibile cu numai cinci ani în urmă şi pământeanul mijlociu nu se învăţase deocamdată cu ideea că, dacă intenţiona să-şi scarmene consoarta, lucrul acesta avea să fie cunoscut din timp. Pe măsură ce adevărul respectiv se instaura în societate, femeile aveau să capete mai puţine vânătăi, iar în cele din urmă nici una.

Gulliman observă că pe listă apăreau şi cazuri de soţi bătuţi.

Ali Othman privi gânditor ecranul de pe care abia dispăruse chipul pleşuv şi fălcos al lui Gulliman. După aceea, se întoarse spre asistentul său, Rafe Leemy, şi rosti:

— Ce facem?

— Nu mă-ntreba pe mine. *El* îşi face griji numai din cauza a două omucideri amărâte.

— Este al naibii de riscant să-ncercăm să rezolvăm chestia asta pe cont propriu. Pe de altă parte, dacă-i spunem, o să facă o criză clasa-ntâi. Politicienii ăştia se gândesc numai la pielea lor, aşa că-i sigur că ni s-ar băga în cale şi ar înrăutăţi totul.

Leemy încuviinţă din cap şi-şi prinse între dinţi buza inferioară.

— Întrebarea este: Dacă dăm greş? Ştii bine c-ar fi totuna cu sfârşitul lumii.

— Dacă dăm greş, cui o să-i mai pese ce-o să se-ntâmple cu noi? Vom face parte din catastrofa generală. — Continuă după aceea pe un ton mai vioi: Ce naiba, probabilitatea este de numai 12,3 la sută! În oricare alt caz, cu excepţia poate a omuciderilor, am lăsa probabilitatea să mai crească niţel, înainte de a acţiona. Se poate înregistra o corecţie spontană.

— Eu nu m-aş bizui pe ea, comentă sec Leemy.

— Nici nu intenţionez s-o fac. Doar aminteam că-i posibil. Oricum, la probabilitatea asta, eu propun ca deocamdată să ne limităm la simpla observare. Nimeni n-ar putea plănui de unul singur o asemenea infracţiune — trebuie să existe complici.

— Multivac n-a pomenit de nici unul.

— Ştiu. Totuşi... — Nu-şi încheie fraza.

Rămaseră examinând detaliile singurei infracţiuni neincluse pe lista primită de Gulliman; singura mai teribilă decât omuciderea, singura neîncercată niciodată în istoria lui Multivac, şi se întrebară ce să facă.

***

Ben Manners se considera cel mai fericit băiat de şaisprezece ani din Baltimore. Poate că afirmaţia nu era sută la sută adevărată, totuşi Ben se număra printre cei mai fericiţi şi mai surescitaţi.

Măcar pentru faptul că fusese unul dintre puţinii admişi în loja stadionului în timpul ceremoniei jurământului adolescenţilor de optsprezece ani. Fratele său mai mare avea să depună jurământul, aşa că părinţii solicitaseră invitaţii şi-i permiseseră şi lui Ben s-o facă. Însă când Multivac alesese dintre solicitanţi, doar Ben căpătase invitaţia.

Băiatul avea să depună şi el jurământul peste doi ani, dar acum era fericit să-l poată vedea pe Michael făcând acest lucru.

Părinţii îl îmbrăcaseră (sau măcar îl supravegheaseră când se îmbrăcase) cu toată grija, ca reprezentant al familiei, şi-l trimiseseră cu o mulţime de mesaje pentru Michael, care plecase de acasă de câteva zile, în vederea testelor fizice şi neurologice preliminare.

Stadionul se găsea la marginea oraşului şi Ben, debordând de importanţă, fu condus la locul său. În tribună se aflau sute de tineri de optsprezece ani (băieţii în dreapta, fetele în stânga), proveniţi din districtul doi al lui Baltimore. În decursul anului, reuniuni similare se desfăşurau în toată lumea, dar aceasta era în Baltimore; aceasta era cea importantă. Undeva, acolo, se găsea Michael, fratele lui Ben.

Băiatul scană creştetele capetelor, sperând că-şi va putea identifica fratele. Nu reuşi, bineînţeles, iar apoi pe podiumul din faţa tribunei apăru un bărbat şi Ben se opri din căutat, ca să asculte.

— Bună ziua, participanţi şi invitaţi. Sunt Randolph T. Hoch, responsabilul din acest an al ceremoniilor din Baltimore. Participanţii mă cunosc deja, deoarece m-au întâlnit de câteva ori în decursul testelor fizice şi neurologice! Majoritatea evenimentelor s-au derulat de acum, dar a rămas partea cea mai importantă. Participanţii care vor depune jurământul îşi vor înregistra personalitatea în arhivele lui Multivac. Anual, ceremonia trebuie explicată tinerilor care păşesc pragul maturităţii.

Se întoarse spre tinerii ce aşteptau şi nu mai privi publicul.

— Până acum, n-aţi fost adulţi. Pentru Multivac, nu aţi existat ca indivizi, decât dacă aţi fost specificaţi ca atare de către părinţii voştri ori de guvern. Până acum, la fiecare actualizare anuală a informaţiilor, părinţii completau datele necesare despre voi. Acum a sosit momentul să preluaţi voi înşivă această sarcină. Este o mare onoare şi o mare responsabilitate. Părinţii voştri ne-au spus ce educaţie aţi primit în şcoală, ce boli aţi avut, ce pasiuni manifestaţi şi multe alte detalii. Acum, însă, ne veţi spune mult mai multe

— gândurile voastre cele mai intime şi faptele cele mai tăinuite. Lucrul acesta este mai greu de făcut prima dată, ba chiar oarecum jenant, dar *trebuie* făcut. După aceea, Multivac va deţine în fişierele sale analiza voastră completă. Vă va înţelege acţiunile şi reacţiile. Va putea chiar să vă ghicească cu destulă exactitate viitoarele acţiuni şi reacţii. În felul acesta, el vă va proteja. Dacă vă aflaţi în pericol de a suferi un accident, Multivac va şti. Dacă cineva intenţionează să vă facă un rău, Multivac va şti. Dacă *voi* intenţionaţi să faceţi un rău, va şti şi veţi fi opriţi la timp, astfel încât nu va fi necesar să fiţi pedepsiţi.

Hoch îşi drese vocea, privindu-i cu atenţie pe tineri.

— Ştiindu-vă pe toţi, urmă el, Multivac va putea să ajute Pământul să-şi regleze economia şi legile pentru bunăstarea generală. Dacă aveţi o problemă personală, puteţi veni la Multivac şi, cunoscându-i pe toţi indivizii, el va putea să vă ajute. În continuare, veţi primi o serie de formulare pe care trebuie să le completaţi. Gândiţi-vă atent şi răspundeţi cât mai exact la toate întrebările. Nu ascundeţi ceva, din ruşine sau din prudenţă. Nimeni nu va şti ce anume aţi răspuns, cu excepţia lui Multivac. Răspunsurile voastre nu vor fi cunoscute, decât dacă va apărea necesitatea protecţiei voastre, iar atunci vor fi implicaţi numai funcţionari guvernamentali autorizaţi. Poate că vă veţi gândi să exageraţi ici-colo în răspunsuri. N-o faceţi! Minciunile vor fi descoperite. Toate răspunsurile voastre puse laolaltă formează un tipar, un şablon. Dacă unele răspunsuri sunt false, ele nu se vor potrivi în şablon şi Multivac le va sesiza. Dacă toate răspunsurile voastre sunt false, şablonul va fi distorsionat şi Multivac îl va recunoaşte. De aceea, trebuie să spuneţi adevărul.

După completarea formularelor, urmară discursuri şi un spectacol. Spre seară, ridicându-se în vârful picioarelor, Ben reuşi finalmente să-l zărească pe Michael, care purta încă roba obligatorie la "parada adulţilor". Când se întâlniră, se îmbrăţişară fericiţi.

Cinară în oraş, apoi luară expresul spre casă, surescitaţi şi gălăgioşi, impresionaţi de măreţia zilei ce se apropia de sfârşit.

De aceea, n-au fost pregătiţi pentru ceea ce-i aştepta acasă. Amândoi au fost paralizaţi de şocul de a fi opriţi în faţa porţii de un bărbat în uniformă, cu chip inexpresiv; li se controlară actele, înainte de a fi lăsaţi să intre, şi-şi găsiră părinţii stând tăcuţi în salon, cu priviri îndurerate.

Părând mult îmbătrânit faţă de cum arătase dimineaţa, Joseph Manners ridică ochii încercănaţi şi derutaţi spre unul dintre fiii săi (cel cu noua sa robă de adult pe braţ) şi spuse:

— Se pare că sunt arestat la domiciliu.

***

Gulliman nu putea să citească întregul raport şi nici n-o făcu. Parcurse doar sinteza, iar aceea era cu adevărat mulţumitoare.

O întreagă generaţie se obişnuise cu faptul că Multivac putea să prevadă comiterea infracţiunilor majore. Oamenii învăţaseră că agenţii Corecţiei aveau să ajungă la locul infracţiunii înainte de comiterea acesteia. Ei aflaseră că săvârşirea infracţiunii ducea inevitabil la sancţionare. Treptat, se convinseseră că nu exista nici o modalitate prin care cineva îl putea păcăli pe Multivac.

Evident, rezultatul fusese că până şi intenţiile infracţionale se reduseseră. Iar o dată cu reducerea lor, capacitatea lui Multivac crescuse şi infracţiunile minore putuseră fi adăugate pe lista previziunilor zilnice - acum şi frecvenţa acelora se reducea.

De aceea, Gulliman ordonase o analiză (bineînţeles, efectuată de Multivac) a capacităţii lui Multivac de a-şi îndrepta atenţia către prezicerea probabilităţilor de apariţie a unor boli. În scurt timp, medicii ar fi putut să fie alertaţi în privinţa unor pacienţi care puteau să devină diabetici în decursul anului următor ori să sufere o criză de tuberculoză sau să dezvolte o tumoare canceroasă.

Un dram de prevenire...

Iar raportul fusese favorabil!

După aceea, sosise lista posibilelor infracţiuni ale zilei şi pe ea nu apărea nici o omucidere.

Plin de încântare, Gulliman îl sună pe Othman.

— Cum se compară numărul infracţiunilor de pe listele din ultima săptămână cu cel din prima mea săptămână de preşedinţie?

Media zilnică se redusese cu opt la sută şi Gulliman avea motive de încântare. Evident, nu fusese meritul lui, dar electoratul nu avea de unde să ştie asta. Îşi binecuvântă norocul de a fi apărut la momentul crucial, la apogeul lui Multivac, când şi bolile puteau fi trecute sub atotcuprinzătoarea şi protectoarea sa cunoaştere.

Din acest considerent, Gulliman avea să prospere.

***

— Ei bine, ridică Othman din umeri, este fericit.

— Când spargem buba? întrebă Leemy. Supravegherea lui Manners a crescut probabilitatea, iar arestul la domiciliu i-a mai adăugat câteva procente.

— Crezi că nu ştiam? Ceea ce nu ştiu este cauza, se încruntă şeful său.

— Poate că-i vorba despre complici, după cum ai spus chiar tu. Ţinând seama de faptul că Manners are probleme, ceilalţi trebuie să acţioneze imediat, altfel planul eşuează.

— Eu gândeam exact invers. Dacă l-am prins pe unul, ceilalţi se vor împrăştia şi vor dispărea, căutând să se pună la adăpost. În plus, de ce Multivac nu pomeneşte de nici un complice?

— Ce facem atunci — îi spunem lui Gulliman?

— Încă nu, probabilitatea este de abia 17,3 la sută. Să ajungă ceva mai ameninţătoare.

***

— Du-te-n camera ta, Ben, rosti Elizabeth Manners.

— Dar ce s-a-ntâmplat, mamă? întrebă băiatul, cu vocea pierită înaintea acestui final neaşteptat al unei zile fericite.

— Te rog!

Ben ieşi fără chef prin uşa care ducea spre scară. Tropăi zgomotos, urcând treptele, apoi le coborî în vârful picioarelor.

Mike Manners, fiul cel mare, nou-acceptatul adult şi speranţa familiei, vorbi cu un ton aproape identic cu al fratelui său:

— Ce s-a-ntâmplat?

— Cerul mi-e martor, răspunse Joe Manners, că habar n-am! N-am făcut absolut nimic.

— Bineînţeles că n-ai făcut nimic, încuviinţă Mike, privindu-şi cu uimire tatăl cel blând şi mărunţel. Au venit probabil fiindcă te *gândeşti să* faci ceva.

— Nici vorbă!

Doamna Manners interveni furioasă:

— Cum s-ar putea gândi să facă ceva de... dimensiunile astea. — Roti braţul într-un gest care-i indica pe toţi agenţii guvernului din jurul casei. — Ţin minte că, pe când eram mică, tatăl unei prietene lucra la o bancă. L-au chemat şi i-au spus să nu se atingă de bani, iar el i-a ascultat. Era vorba despre cincizeci de mii de dolari. Dar nu-i luase! Doar se gândea să-i ia. Pe atunci, lucrurile de felul ăsta nu erau tăinuite ca azi şi povestea a răsuflat. Totuşi — îşi frecă ea palmele dolofane —, era vorba despre cincizeci de mii de dolari! Cincizeci... de mii... de dolari! N-au făcut însă decât să-i dea un telefon, doar atât — un telefon. Ce crezi că ar putea plănui tatăl tău încât să fie nevoie de zece oameni care să izoleze casa?

— Nu plănuiesc absolut nimic, repetă Joe cu ochi îndureraţi, îmi dau cuvântul!

Cu conştiinţa înţelepciunii de adult, Mike spuse:

— Poate că-i vorba despre ceva subconştient, tată. Poate o ranchiună faţă de şeful tău...

— Ce — să doresc să-l omor? Nici pomeneală!

— Şi nu vor să-ţi spună despre ce-i vorba?

— Nu, interveni mama băiatului. I-am rugat. Le-am spus că ne distrug poziţia în oraş prin simpla lor prezenţă afară. Ar putea măcar să ne spună despre ce-i vorba, ca să putem explica, să putem găsi o replică.

— Şi v-au refuzat?

— Da.

Mike rămase cu picioarele depărtate şi mâinile afundate în buzunare.

— Mamă, vorbi el încruntat, Multivac nu face greşeli.

Tatăl lovi cu pumnul, neajutorat, în braţul canapelei.

— Îţi spun că nu plănuiesc nici o infracţiune!

Uşa se deschise fără să se fi ciocănit în ea, şi în salon pătrunse cu pas ţeapăn, sigur pe el, un bărbat îmbrăcat în uniformă. Pe chipul său era întipărită o expresie îngheţată, oficială.

— Dumneavoastră sunteţi Joseph Manners?

Joe se sculă în picioare.

— Da. Ce doriţi de la mine?

— Joseph Manners, prin ordin guvernamental — îşi arătă cu un gest scurt legitimaţia de ofiţer Corector — sunteţi arestat. Vă rog să mă urmaţi.

— Pentru ce motiv? Ce am făcut?

— Nu am împuternicirea să vă ofer detalii.

— Nu pot fi arestat pentru că m-am gândit la o infracţiune, chiar dacă aş fi făcut-o cu adevărat. Ca să fiu arestat, trebuie să fi făcut *realmente* ceva. Altfel, nu mă puteţi aresta. Este împotriva legii!

Ofiţerul nu era impresionat de argumentele logicii.

— Trebuie să mă urmaţi.

Doamna Manners scoase un ţipăt şi se prăbuşi pe canapea, hohotind isteric. Joe nu reuşi să încalce codul de comportament care-i fusese inculcat toată viaţa şi să se opună reprezentantului legii, totuşi rămase inert, silindu-l pe Corector să-l târască efectiv afară.

Înainte de a trece pragul, strigă:

— Spuneţi-mi, totuşi, despre ce-i vorba! Spuneţi-mi! Dacă aş *şti...* Este o omucidere? Se presupune că aş fi plănuit un asasinat?

Uşa se închise înapoia lui şi Mike, alb la faţă şi simţindu-se prea puţin adult, privi mai întâi la uşă, apoi la maică-sa.

Dinapoia uşii, Ben, care, brusc, se simţi foarte adult, strânse buzele şi se gândi că ştia exact ce anume avea de făcut.

Dacă Multivac lua ceva, tot el putea să restituie. Ben fusese la ceremonii chiar în ziua aceea. Îl auzise pe Randolph Hoch vorbind despre Multivac şi despre ceea ce putea face calculatorul. Putea conduce guvernul şi, de asemenea, putea ajuta persoanele care veneau să-i solicite asta.

Oricine putea cere ajutorul lui Multivac, şi oricine însemna Ben. Nici mama sa şi nici Mike nu-l puteau stopa acum. Îi mai rămăseseră o parte din banii pe care-i dăduseră pentru participarea la festivitate. Dacă mai târziu aveau să se îngrijoreze, negăsindu-l, era problema lor. Deocamdată, trebuia să-şi salveze tatăl.

Ieşi pe uşa de serviciu, iar ofiţerul care o păzea îi cercetă actele şi-l lăsă să plece.

***

Harold Quimby era şeful departamentului Reclamaţii al substaţiei Multivac din Baltimore şi se considera membru al celei mai importante ramuri a serviciului civil. Cumva poate că avea dreptate, iar cei care-l auzeau discutând problema ar fi trebuit să fie din fier ca să nu rămână impresionaţi.

În primul rând, începea Quimby, Multivac era în esenţă un violator al intimităţii. În ultimii cincizeci de ani, oamenii trebuiseră să accepte că gândurile şi impulsurile lor nu mai erau secrete şi nu mai existau tainiţe ascunse în care orice putea fi pitit. Iar în schimbul intimităţii, ei trebuiau să capete ceva.

Evident, căpătaseră prosperitate, pace şi siguranţă, dar acelea rămâneau noţiuni abstracte. Fiecare necesita ceva personal, ca o recompensă pentru pierderea intimităţii. La îndemâna tuturor se găseau staţii Multivac cu console la care îşi puteau introduce problemele şi întrebările, fără a fi controlaţi sau stânjeniţi, şi de la care, în câteva minute, puteau primi răspunsul.

În orice clipă, cinci milioane de circuite individuale dintre cele peste un cvadrilion ale lui Multivac puteau fi implicate în acest program de întrebări şi răspunsuri. Poate că nu întotdeauna răspunsurile erau sigure, însă altele mai bune nu puteau fi căpătate, iar oamenii *ştiau* acest lucru şi se încredeau în ele. La urma urmelor, asta conta.

Acum, un puşti de şaisprezece ani, neliniştit, avansase încetişor, o dată cu rândul de bărbaţi şi femei; fiecare chip din coada aceea purta o expresie de speranţă şi teamă, nelinişte sau tulburare — dar întotdeauna cu speranţa predominând, pe măsură ce se apropia de Multivac.

Fără să ridice ochii, Quimby luă formularul care-i fusese întins şi rosti:

— Cabina 5-B.

— Cum să formulez întrebarea, domnule? se interesă Ben.

Abia atunci Quimby ridică ochii, uşor surprins. Preadolescenţii nu obişnuiau să apeleze la serviciul acesta.

— N-ai mai fost niciodată aici, fiule? întrebă el cu blândeţe.

— Nu, domnule.

Quimby arătă consola de pe masa sa.

— Foloseşti aparatul acesta. Vezi cum funcţionează? Ca o maşină de scris obişnuită. Nu încerca să scrii ceva de mână, ci utilizează tastatura. Acum, du-te la cabina 5-B. Dacă ai nevoie de ajutor, apasă butonul roşu şi va veni cineva. Pe coridorul acela, la dreapta.

Îl privi pe băiat pornind pe coridor şi dispărând din vedere, apoi surâse. Multivac nu refuzase niciodată pe nimeni. Evident, întotdeauna exista un anumit procentaj de

banalităţi: oameni care se interesau de viaţa privată a vecinilor lor sau puneau întrebări obscene despre personalităţi publice, studenţi încercând s-o ia înaintea profesorilor, sau apreciind că ar fi fost inteligent să-l blocheze pe Multivac supunându-l paradoxului superclaselor lui Russell, şi multe altele.

Multivac putea rezolva problemele acestea fără să fie ajutat de nimeni.

În plus, toate întrebările şi răspunsurile erau catalogate şi fişate, sporind baza de date a fiecărui individ. Deoarece reflectau personalitatea celor care le puseseră, până şi cele mai banale sau cele mai impertinente întrebări ajutau omenirea, fiindcă îl ajutau pe Multivac să cunoască oamenii.

Quimby îşi îndreptă atenţia asupra următoarei persoane de la rând, o femeie de vârstă mijlocie, uscăţivă şi trasă la faţă, cu o privire agitată.

***

Othman se plimba înainte şi înapoi prin biroul său, păşind apăsat şi parcă furios.

— Probabilitatea continuă să crească. A ajuns acum la 22,4 la sută. La naiba! L-am arestat pe Joseph Manners şi tot creşte!

De acum, începuse să transpire. Leemy închise Videofonul la care vorbise până atunci şi-l privi.

— Deocamdată, nici o mărturisire. Este supus Probei Psihice, dar nu s-a găsit nici un semn al infracţiunii. Poate că spune adevărul.

— Să fi înnebunit Multivac?

Un alt videofon ţârâi. Othman răspunse imediat, salutând orice întrerupere din şirul gândurilor. Pe ecran, apăru chipul unui ofiţer Corector.

— Domnule, începu acesta, există noi ordine referitoare la familia Manners? Membrii familiei pot pleca şi veni ca şi până acum?

— Ce vrei să spui prin "ca şi până acum"?

— Ordinele iniţiale s-au referit la consemnarea la domiciliu a lui Joseph Manners, domnule. Nu s-a spus nimic despre ceilalţi membri ai familiei.

— Până la alte directive, să fie şi ei consemnaţi în casă.

— Asta-i problema, domnule. Mama şi fiul cel mare solicită informaţii despre mezin. Acesta a părăsit casa, iar ei susţin că a fost arestat de noi şi vor să vină la sediu, ca să se intereseze de soarta lui.

Othman se încruntă şi şopti:

— "Mezin"? Cât de tânăr este?

— Are şaisprezece ani, domnule.

— Şaisprezece ani, şi a dispărut... Ştiţi încotro a plecat?

— I s-a îngăduit să plece, domnule. Nu existau ordine de a fi reţinut.

— Rămâi pe fir! Nu-nchide!

Othman trecu convorbirea pe pauză, apoi îşi încleştă ambele mâini în părul negru ca tăciunele şi începu să răcnească:

— Tâmpitule! Tâmpitule ce eşti!

— Ce naiba s-a-ntâmplat? exclamă uluit Leemy.

— Individul are un fiu de şaisprezece ani, icni Othman. La şaisprezece ani, un băiat nu este fişat independent în Multivac, ci face parte din fişierul tatălui. Nu ştiusem că până la optsprezece ani un tânăr nu-şi completează rapoartele cu Multivac, ci că asta o face taică-său? Eu n-o ştiusem? Tu n-o ştiuseşi?

— Vrei să zici că Multivac nu se referea la Joe Manners?

— Multivac se referea la fiul minor al lui Joe Manners, care a dispărut. Cu trei baraje de ofiţeri în jurul casei, el iese fără probleme şi merge ca să facă... ştii-tu-ce.

Se răsuci către Videofonul la care ofiţerul Corector aştepta cu răbdare. Minutul de discuţii cu Leemy îi oferise lui Othman răgazul necesar pentru a-şi aranja ţinuta şi a adopta o expresie stăpână pe sine. Oricât de mult i-ar fi fost de folos organismului său o descărcare nervoasă, nu era recomandabil să-şi piardă nervii în faţa ofiţerului.

— Domnule ofiţer, vorbi el, localizaţi fiul dispărut. Dacă este necesar, luaţi toţi oamenii pe care-i aveţi la dispoziţie, ba chiar tot personalul din district. Voi transmite ordinele necesare. Băiatul acela trebuie găsit cu orice preţ.

— Am înţeles, domnule.

După ce închise, Othman se întoarse către Leemy:

— Care-i probabilitatea cea mai recentă?

Peste cinci minute, Leemy anunţă:

— A coborât la 19,6 la sută. *Coboară!*

Othman răsuflă adânc.

— În sfârşit, suntem pe pista cea bună.

***

Ben se aşeză pe scaunul din cabina 5-B şi se folosi de tastatură ca să scrie: "Mă numesc Benjamin Manners, numărul MB-71833412. Tatăl meu, Joseph Manners, a fost arestat, dar noi nu ştim ce delict a plănuit. Există vreo cale prin care să-l putem ajuta?"

După aceea, se lăsă pe spate şi aşteptă. Poate că n-avea decât şaisprezece ani, dar ştia că, undeva, cuvintele acelea parcurgeau structura cea mai complexă concepută vreodată de Om; un trilion de fapte aveau să se contopească şi să se coordoneze într-un tot din care Multivac avea să sintetizeze ajutorul cel mai bun.

Se auzi un clicăit şi printr-o fantă ieşi un cartonaş. Pe acesta se găsea răspunsul. Era un răspuns lung. "Ia imediat expresul spre Washington. Coboară la staţia Connecticut Avenue. Vei găsi o ieşire cu inscripţia «Multivac», păzită de o sentinelă. Anunţă sentinela că eşti un curier special pentru dr. Trumbull şi vei fi lăsat să intri. În faţa ta, se va întinde un coridor. Mergi pe el, până ajungi la o uşiţă cu inscripţia «Interior». Intră şi spune-le celor dinăuntru: «Mesaj pentru dr. Trumbull». Vei fi lăsat să treci. Mergi mai..."

Mesajul continua în felul acela. Ben nu pricepea legătura cu întrebarea sa, dar avea deplină încredere în Multivac. Plecă imediat, alergând spre expresul de Washington.

***

Ofiţerii Corectori dădură de urma lui Ben în substaţia Baltimore la o oră după plecarea băiatului. Quimby se zăpăci văzând numărul şi importanţa celor care se concentraseră asupra lui, căutând să-l găsească pe puştiul de şaisprezece ani.

— Da, un băiat, răspunse el, dar nu ştiu încotro a plecat după ce a terminat aici. Nu aveam de unde să ştiu că era căutat. Aici îi primim pe toţi doritorii. Da, pot solicita reproducerea întrebării şi a răspunsului.

Priviră răspunsul şi-l expediară imediat la Sediul Central.

Othman îl citi, dădu ochii peste cap şi se prăbuşi. Fu readus la conştiinţă aproape imediat.

— Prindeţi băiatul, şopti el spre Leemy. Vreau şi o copie a răspunsului lui Multivac. Acum, nu mai există alternativă — trebuie să-l anunţ pe Gulliman!

***

Gulliman nu-l mai văzuse niciodată pe Othman atât de tulburat, iar expresia de agitaţie din ochii coordonatorului îi trimise un fior îngheţat pe şira spinării.

— C-cum adică? se bâlbâi el. Ce vrei să zici prin "mai rău decât o omucidere"?

— Mult mai rău decât o omucidere.

Gulliman păli.

— Te referi la asasinarea unei înalte personalităţi guvernamentale?

Se gândi că el însuşi...

Othman încuviinţă din cap.

— Nu *o simplă* personalitate guvernamentală, ci cea mai importantă.

— *Secretarul general!* şopti Gulliman îngrozit.

— Chiar mai mult decât atât. Mult mai mult. Este vorba despre un plan de asasinare a lui Multivac!

— CUM?!

— Pentru prima dată în istoria sa, Multivac a raportat că el însuşi se află în pericol.

— De ce n-am fost informat imediat?

Othman decise să spună doar jumătate din adevăr.

— Problema era lipsită de precedent, domnule, aşa că a trebuit să investigăm cazul, înainte de a-i conferi caracter oficial.

— Dar Multivac a fost salvat, nu? Este pe cale de a fi salvat?

— Probabilitatea de a păţi vreun rău a scăzut sub 4 la sută. Aştept ultimul raport.

***

— Mesaj pentru dr. Trumbull, se adresă Ben bărbatului de pe taburet, care lucra concentrat la ceva ce părea tabloul de bord al unui stratojet, însă la o scară mult mai mare.

— Bine, puştiule, dă-i drumul.

Ben îşi privi instrucţiunile şi se grăbi mai departe. Urma să găsească o manetă micuţă, pe care s-o apese la poziţia JOS în clipa când se aprindea un anumit led indicator.

Auzi un glas alarmat înapoia lui, apoi altul şi brusc doi bărbaţi îl prinseră de coate. Fu ridicat în aer.

— Vii cu noi, băiete, vorbi cineva.

***

Chipul lui Othman nu se lumină considerabil la auzul veştii, deşi Gulliman suspinase uşurat:

— Dacă am prins băiatul, atunci Multivac este-n siguranţă.

— Deocamdată.

Gulliman ridică o palmă tremurătoare spre frunte.

— Ce mai jumătate de oră! Îţi poţi imagina ce ar fi însemnat oprirea lui Multivac, chiar pentru o perioadă scurtă? Guvernul ar fi colapsat, economia ar fi fost distrusă. Ar fi însemnat mai mult decât... Ridică brusc ochii. — Ce vrei să spui prin *deocamdată?*

— Băiatul, Ben Manners, nu avea intenţia să facă vreun rău. Atât el, cât şi familia lui trebuie eliberaţi şi despăgubiţi pentru arestare. El n-a făcut altceva decât să urmeze instrucţiunile lui Multivac, pentru a-şi ajuta tatăl, şi a reuşit. Acum, tatăl lui este liber.

— Vrei să spui că Multivac i-a ordonat băiatului să apese o manetă care, în circumstanţele respective, ar fi distrus suficiente circuite pentru a necesita minim o lună de reparaţii? Vrei să spui că Multivac ar sugera propria sa distrugere pentru binele unui singur om?

— Situaţia este mai complexă, domnule. Multivac nu numai că a dat instrucţiunile respective, ci a ales familia Manners tocmai pentru că micul Ben semăna perfect cu unul dintre curierii doctorului Trumbull şi astfel putea pătrunde fără probleme în calculator.

— Cum adică, "a ales familia Manners"?

— Ei bine, băiatul n-ar fi pus niciodată întrebarea aceea, dacă tatăl nu i-ar fi fost arestat. Tatăl nu i-ar fi fost arestat, dacă Multivac nu l-ar fi învinuit că plănuise distrugerea calculatorului. Acţiunea lui Multivac a declanşat lanţul de evenimente care a fost cât pe aici să ducă la distrugerea lui Multivac.

—Dar este lipsit de sens! rosti Gulliman pe un ton plângăreţ.

Se simţea mic şi neajutorat şi se aşezase practic în genunchi, rugându-l pe acest Othman, omul care stătuse aproape toată viaţa cu Multivac, să-l liniştească.

Othman nu-l linişti.

— Din câte ştiu, rosti el, este prima tentativă de acest fel a lui Multivac. Din destule puncte de vedere, a plănuit bine. A ales familia corespunzătoare şi, în mod precaut, n-a făcut

o distincţie între tată şi fiu, pentru a ne trimite pe o pistă falsă. Cu toate acestea, în alte privinţe, s-a comportat ca un amator. Nu şi-a putut ocoli instrucţiunile, ce l-au condus să raporteze creşterea probabilităţii propriei sale distrugeri cu fiecare pas pe care l-am făcut în direcţia greşită. N-a putut ocoli înregistrarea răspunsului pe care l-a dat băiatului. Cu timpul, va învăţa probabil ce înseamnă amăgirea. Va învăţa să ascundă anumite fapte şi nu va înregistra altele. De acum înainte, orice instrucţiune pe care o transmite poate purta în ea sâmburele propriei sale distrugeri. Nu vom şti niciodată... Şi oricât de atenţi vom fi, în cele din urmă Multivac va reuşi. Domnule Gulliman, cred că veţi fi ultimul Preşedinte al acestei organizaţii.

Gulliman izbi cu pumnul în masă.

— Dar de ce, de ce, de ce? La naiba, de ce? Ce s-a-ntâmplat cu el? Nu poate fi reparat?

— Nu cred, răspunse Othman cu o disperare stăpânită. Până acum, nu mă gândisem niciodată la aspectul acesta. Până acum, nu avusesem niciodată ocazia s-o fac, dar acum, când mă gândesc, mi se pare c-am ajuns la capătul drumului, pentru că Multivac este prea bun. A devenit atât de complex încât reacţiile lui nu mai sunt cele ale unei maşini, ci ale unei creaturi vii.

— Mi se pare o nebunie curată, dar chiar dacă ar fi aşa — ce dacă?

— Timp de peste cincizeci de ani, am transferat toate necazurile omenirii asupra lui Multivac. I-am cerut să aibă grijă de noi, în ansamblu şi individual. I-am cerut să ne adăpostească toate secretele, i-am cerut să ne absoarbă răul şi să ne ferească de el. Fiecare om îşi aduce necazurile la Multivac, sporindu-i povara. Acum, intenţionăm să aruncăm povara bolilor omeneşti tot asupra lui Multivac.

Othman tăcu câteva clipe, după care izbucni:

— Domnule Gulliman, Multivac poartă pe umerii săi toate necazurile omenirii şi a obosit.

— Asta-i o nebunie! murmură Gulliman. Demenţă totală!

— Atunci, îngăduiţi-mi să vă arăt ceva. Îngăduiţi-mi să efectuez un test. Pot folosi legătura cu Multivac din cabinetul dumneavoastră?

— De ce?

— Pentru a-i pune o întrebare pe care nu i-a mai pus-o nimeni, niciodată.

— O să-l vatăme? se alarmă Gulliman.

— Nu. Dar ne va spune ceea ce dorim să aflăm.

Preşedintele şovăi o secundă, apoi încuviinţă din cap.

— Dă-i drumul.

Othman folosi consola de pe biroul lui Gulliman. Degetele lui alergară experte peste taste, scriind: "Multivac, ce-ţi doreşti cel mai mult?"

Momentul dintre întrebare şi răspuns se prelungi insuportabil, dar nici Othman şi nici Gulliman nu cutezară să răsufle.

În cele din urmă, se auzi un clicăit şi un cartonaş căzu din fanta imprimantei. Pe el, cu litere distincte, se afla răspunsul:

"Vreau să mor."

Numele meu începe cu S

Marshall Zebatinsky se simţea stânjenit. Avea impresia că era privit prin geamul murdar al biroului şi dinapoia peretelui despărţitor de lemn; că existau ochi ce-l fixau. Nu se simţea deloc sigur pe sine în hainele vechi pe care le scosese din fundul dulapului, nici la adăpost sub borul coborât al unei pălării pe care altfel n-o purta nicicând, nici mai nepăsător pentru că-şi lăsase ochelarii în etui.

Se simţea nelalocul său, iar asta îi adâncea cutele de pe frunte şi conferea o paloare suplimentară chipului său între două vârste.

N-ar fi putut explica niciodată de ce un specialist în fizică nucleară ca el ar vizita un numerolog. "Niciodată", se gândi. "Niciodată." La naiba, nu-şi putea explica nici măcar sieşi, atât doar că fusese convină de soţia sa.

Numerologul stătea înapoia unei mese vechi, cumpărată pesemne la mâna a doua. Nici o masă n-ar fi putut să fie atât de veche cu un singur proprietar. Cam acelaşi lucru s-are fi putut spune şi despre hainele bărbatului. Individul era micuţ şi oacheş, şi-l privea pe Zebatinsky cu nişte ochişori negri, scânteind de vitalitate.

— Până acum, n-am mai avut un fizician drept client, rosti el.

Zebatinsky se îmbujoră imediat.

— Sper că-nţelegeţi că-i vorba despre ceva foarte confidenţial.

Numerologul surâse, astfel că ridurile din colţurile gurii şi pielea din jurul bărbie se întinseră.

— Toate consultaţiile mele sunt confidenţiale.

— Cred că ar trebui să vă mai spun un lucru, zise Zebatinsky. Nu cred în numerologie şi nu mă aştept să încep să cred în ea. Dacă asta are vreo importanţă, este bine să mi-o spuneţi de acum.

— De ce aţi venit atunci?

— Soţia mea crede că dumneavoastră deţineţi ceva — nu ştiu ce anume. I-am promis... şi iată-mă-s.

Ridică din umeri, simţind cum i se accentuează starea de stinghereală.

— Dar ce anume căutaţi? Bani? Securitate? O viaţă mai lungă? Ce?

Zebatinsky tăcu, în vreme ce numerologul îl privi răbdător, neîncercând să-l zorească.

"De fapt", se gândi fizicianul, "ce să răspund? Că am treizeci şi patru de ani şi nici un viitor?"

— Doresc succes, rosti el. Doresc recunoaştere.

— O slujbă mai bună?

— *Altă* slujbă. Alt *tip* de slujbă. Actualmente, fac parte dintr-un colectiv de lucru şi mă supun ordinelor primite. Colectiv de lucru! La asta se rezumă cercetarea guvernamentală. Eşti un violonist într-o orchestră simfonică.

— Iar dumneavoastră doriţi să fiţi prim-solist...

— Eu vreau să părăsesc colectivul de lucru şi să devin... eu însumi. — Zebatinsky începu să se simtă aproape purtat de elan, ameţit, pentru simplul fapt că spunea toate acestea şi altei persoane decât nevestei sale. — Acum douăzeci şi cinci de ani, cu pregătirea şi capacităţile mele, aş fi lucrat în primele centrale atomoelectrice. Astăzi aş fi fost directorul uneia dintre ele sau şeful unui grup de cercetare teoretică din cadrul vreunei universităţi. Dar, după cum am pornit în viaţă, ce se va întâmpla cu mine peste douăzeci şi cinci de ani? Unde mă voi găsi? Nicăieri. Tot într-un colectiv de lucru. Continuând să rezolv două procente dintr-o temă de cercetare. Mă înec într-un ocean anonim de specialişti în fizică nucleară, iar eu îmi doresc o insulă personală, dacă-nţelegeţi ce vreau să spun...

Numerologul înclină încet din cap.

— Domnule Zebatinsky, rosti el, ştiţi că nu garantez succesul?

În ciuda neîncrederii sale, fizicianul simţi un o dezamăgire acută.

— Nu-l garantaţi? repetă el. Atunci, *ce naiba* garantaţi?

— O îmbunătăţire a probabilităţilor. Munca mea are o natură statistică. Deoarece dumneavoastră lucraţi cu atomi, cred că înţelegeţi legile statisticii.

— Dar dumneavoastră le înţelegeţi?

— Puteţi fi sigur în această privinţă. Sunt matematician şi folosesc matematica. Nu vă spun asta ca să-mi cresc onorariul. El este standard — cincizeci de dolari. Dar fiindcă sunteţi om de ştiinţă, puteţi aprecia natura muncii mele mai bine decât alţi clienţi. Ba chiar este o plăcere să v-o pot explica.

— Dacă nu vă supăraţi, îl întrerupse Zebatinsky, aş prefera să n-o faceţi. N-are rost să-mi povestiţi despre valorile numerice ale literelor, despre semnificaţia lor mistică şi alte chestii similare. Pentru mine, asta nu-nseamnă matematică. Să trecem la subiect...

— Aşadar, doriţi să vă ajut, cu condiţia să nu vă plictisesc explicându-vă bazele prosteşti şi neştiinţifice ale felului cum v-am ajutat. Corect?

— Corect. Asta doresc.

— Totuşi, dumneavoastră continuaţi să plecaţi de la premisa că aş fi un numerolog, ceea ce este fals. Am adoptat această denumire ca să nu fiu deranjat de poliţie şi — omuleţul chicoti sec — nici de psihiatri. Sunt un matematician cinstit.

Zebatinsky zâmbi.

— Construiesc modele pe calculator, urmă omuleţul, şi studiez viitoruri probabile.

— Poftim?!

— Asta vi se pare mai rău decât numerologia? De ce? Dispunând de date suficiente şi de un calculator cu o putere de calcul deosebită, viitorul este predictibil, cel puţin în termeni probabilistici. Când calculaţi mişcarea unui proiectil, pentru a ţinti o antirachetă, nu preziceţi viitorul? Traiectoriile celor două nu se vor intersecta, dacă viitorul ar fi prezis incorect. Eu procedez similar. Deoarece lucrez cu

un număr mult mai mare de variabile, rezultatele mele sunt mai puţin precise.

— Vreţi să spuneţi că veţi prezice viitorul *meu?*

— Foarte aproximativ. După aceea, voi modifica datele, schimbându-vă numele, dar nici un alt factor personal. Voi introduce datele modificate în modelul simulat. Voi încerca şi alte modificări de nume. Voi studia fiecare viitor modificat şi-l voi găsi pe cel în care sunteţi mai apreciat decât în viitorul care vă aşteaptă în mod normal. Haideţi să reformulez exprimarea. Vă voi găsi un viitor în care probabilitatea recunoaşterii corespunzătoare va fi mai mare decât probabilitatea respectivă din viitorul actual.

— De ce-mi modificaţi numele?

— Din câteva motive — de altfel, este singura modificare pe care o introduc. În primul rând, este o acţiune banală. La urma urmelor, dacă introduc o modificare majoră, sau mai multe modificări minore, apar atâtea variabile noi încât nu mai pot interpreta rezultatul. Programul meu nu-i încă perfect. În al doilea rând, este o modificare rezonabilă. Nu vă pot schimba statura — nu? — sau culoarea ochilor, nici chiar temperamentul. În al treilea rând, este o modificare semnificativă. Numele înseamnă mult pentru oameni. În sfârşit, în al patrulea rând, este o modificare firească, la care mulţi recurg zilnic.

— Şi dacă nu găsiţi un viitor mai bun? întrebă Zebatinsky.

— Acesta-i riscul pe care trebuie să vi-l asumaţi. În tot cazul, vă spun că n-o să vă fie mai rău decât acum.

Fizicianul îl privi nesigur pe omuleţ.

— Nu cred nimic din toate astea. Mai degrabă m-aş încrede în numerologie.

— Crezusem că o persoană ca dumneavoastră, oftă bătrânelul, s-ar simţi mai confortabil în prezenţa adevărului. *Doresc să* vă ajut şi vă aşteaptă multe de făcut. Dacă aţi fi crezut că sunt un numerolog, nu m-aţi fi ascultat. Am crezut că dacă vă spun adevărul, mă veţi lăsa să vă ajut.

— Dacă puteţi întrezări viitorul...

— De ce nu sunt cel mai bogat om de pe Pământ? Asta voiaţi să mă-ntrebaţi? Dar sunt bogat — am tot ce-mi doresc. Dumneavoastră doriţi recunoaştere, iar eu vreau să fiu lăsat în pace. Îmi fac munca mea. Nu mă deranjează nimeni. Asta mă face miliardar. Am nevoie de prea puţini bani, iar pe aceştia îi obţin de la persoane ca dumneavoastră. Ajutorul acordat oamenilor îmi face plăcere şi probabil că un psihiatru ar spune că-mi oferă un sentiment de putere şi-mi alimentează ego-ul. Aşadar... vreţi să vă ajut?

— Cât aţi spus că mă costă?

— Cincizeci de dolari. Voi avea nevoie de multe detalii biografice personale, dar am conceput un formular care să vă ghideze. Mă tem că-i destul de stufos, dar dacă mi-l puteţi trimite până la sfârşitul săptămânii, vă voi da răspunsul până... — scoase în afară buza inferioară şi se încruntă, calculând mental — în data de 20 a lunii următoare.

— Cinci săptămâni? Atât de mult?

— Am şi alţi clienţi, plus probleme personale. Dacă aş fi un escroc, aş putea face totul mult mai repede. Prin urmare, acceptaţi?

— Bine, se sculă Zebatinsky. Totul însă rămâne confidenţial...

— Absolut! Vă voi restitui toate informaţiile când vă voi spune ce modificare trebuie să faceţi şi vă dau cuvântul că nu le voi mai utiliza niciodată.

Fizicianul se opri în uşă.

— Nu vă este teamă că aş putea spune cuiva că nu sunteţi numerolog?

Omuleţul clătină din cap.

— Cine v-ar crede? Chiar presupunând că aţi fi gata să recunoaşteţi în fata cuiva că aţi fost aici.

***

În data de 20, Marshall Zebatinsky se afla înaintea uşii cu vopsea scorojită, trăgând cu coada ochiului spre fereastra înapoia căreia o firmă micuţă anunţa "Numerolog", abia vizibil prin geamul murdar de praf. Privi înăuntru, aproape sperând că acolo exista vreun alt client, ca să aibă o scuză de a-şi consolida intenţia ce-i tremura în adâncul minţii şi de a pleca acasă.

În câteva rânduri, încercase să-şi alunge problema din gând. Nu izbutise să stea prea mult înaintea formularului pe care-l completase. Se simţea stânjenit, ba chiar i se părea o tâmpenie să completeze numele prietenilor, preţul casei, dacă soţia lui avusese avorturi şi când anume. Îl abandonase.

În acelaşi timp, îi fusese imposibil să nu revină la el în fiecare seară.

Ispita de a-l demasca pe omuleţul cel lăudăros, de a vedea ce urma să se întâmple se dovedise irezistibilă în cele din urmă.

Finalmente, expediase formularul completat prin poştă, punându-i un timbru obişnuit, fără să se mai sinchisească să verifice dacă nu cumva greutatea plicului necesita altă marcare. "Dacă îmi va fi returnat", se gândise, "am terminat-o cu aiureala asta."

Plicul nu-i fusese returnat.

Acum, privea în birou, dar acesta era pustiu. N-avea de ales decât să intre. Se auzi un clinchet de clopoţel.

Bătrânul numerolog apăru dinapoia unei perdele.

— Da? Ah..., domnul Zebatinsky.

— M-aţi ţinut minte? se strădui să surâdă fizicianul.

— Oh, da.

— Care este verdictul?

Numerologul îşi încrucişă degetele noduroase.

— Mai întâi, stimate domn, o mică pro...

— Mica problemă a onorariului?

— Am terminat treaba, domnule, şi merit banii respectivi.

Zebatinsky nu ridică nici o obiecţie. Era pregătit să plătească. Dacă ajunsese până aici, ar fi fost o prostie să bată în retragere doar din cauza banilor.

Numără cinci bancnote de zece dolari şi le împinse peste masă.

— Deci?

Numerologul numără şi el bancnotele, fără grabă, după care le introduse într-un sertar.

— Cazul dumneavoastră a fost foarte interesant, începu el. V-aş sfătui să vă schimbaţi numele în Sebatinsky.

— Seba... Cum se scrie?

— S-e-b-a-t-i-n-s-k-y.

Zebatinsky se holbă indignat.

— Adică să-mi schimb iniţiala? Să-l schimb pe "Z"într-un "S"? Atât?

— Este suficient. Atâta timp cât modificarea este corespunzătoare, una minoră este mai sigură decât una majoră.

— Dar în ce fel mi-ar putea afecta ea viitorul?

— Ce-nseamnă un nume? întrebă încetişor numerologul. Nu vă pot răspunde la întrebarea asta, ci vă pot spune doar c-o va face cumva. Vă reamintesc că nu garantez rezultatul. Evident, dacă nu doriţi să operaţi modificarea, lăsaţi lucrurile aşa cum sunt. În cazul acesta, nu vă pot însă înapoia onorariul.

— Şi ce să fac? întrebă Zebatinsky. Să le spun tuturor că numele meu începe cu "S"?

— Vă sugerez să consultaţi un avocat. Schimbaţi-vă numele legal. El vă poate sfătui în privinţa detaliilor.

— Şi cât va dura? Vreau să spun, după cât timp vor începe să se îmbunătăţească lucrurile pentru mine?

— De unde să ştiu? Poate că niciodată. Poate chiar mâine.

— Dar aţi văzut viitorul. *Pretindeţi* că l-aţi văzut.

— Nu ca într-un glob de cristal. Nu, nu, domnule Zebatinsky. Calculatorul meu îmi oferă doar o serie de cifre. Vă pot recita probabilităţi, dar n-am văzut nici o imagine.

Zebatinsky se întoarse şi părăsi iute biroul. Cincizeci de dolari ca să schimbe o literă! Cincizeci de dolari pentru Sebatinsky! Dumnezeule, ce nume! Mai rău decât Zebatinsky.

***

Durǎ aproape o lună până hotărî să discute cu un avocat. Îşi repetă că oricând putea readuce numele la forma iniţială. "Să-mi acord o şansă", îşi spuse.

Ce naiba, nu exista nici o lege împotriva schimbării numelor!

***

Henry Brand parcurse dosarul pagină cu pagină, cu ochiul exersat al cuiva care activa de paisprezece ani în Siguranţă. Nu era nevoie să citească fiecare cuvinţel. Orice amănunt ciudat i-ar fi sărit în ochi.

— Tipul mi se pare curat, declară el.

El însuşi era un individ curat, cu ten trandafiriu şi proaspăt spălat şi un început de burticică. Permanentul contact cu tot soiul de cusururi omeneşti, de la posibila ignoranţă la posibila trădare, îl determinau să se spele frecvent.

Locotenentul Albert Quincy, care-i adusese dosarul, era tânăr şi plin de responsabilitatea funcţiei de ofiţer de Siguranţă al Staţiei Hanford.

— Dar de ce Sebatinsky? întrebă el.

— De ce nu?

— Pentru că mi se pare lipsit de sens. Zebatinsky este un nume străin şi, dacă mi-ar fi aparţinut, eu însumi l-aş fi schimbat în altul anglo-saxon. Dacă Zebatinsky ar fi procedat aşa, ar fi avut sens şi mi s-ar fi părut cât se poate de firesc. De ce însă a schimbat pe "Z" în "S"? Cred că ar trebui să aflăm ce motiv a avut.

— L-a întrebat cineva în mod direct?

— Bineînţeles, în cadrul unor conversaţii oarecare. M-am ocupat eu de asta. N-a zis decât că se săturase să fie ultimul la alfabet.

— Pare o explicaţie logică, nu?

— Pare, totuşi de ce nu şi-a schimbat numele în Sands, ori Smith, dacă dorea un "S"? Sau, dacă se săturase de "Z", de ce n-a dus lucrurile până la capăt şi nu a adoptat un nume care să înceapă cu "A"? Un nume ca — să zicem — Aarons.

— Nu-i îndeajuns de anglo-saxon, mormăi Brand. Nu există totuşi nimic care să-i fie pus în cârcă. Indiferent cât de bizară ar fi schimbarea numelui, ea nu constituie o acuzare la adresa nimănui.

Locotenentul Quincy părea realmente nefericit.

— Spune-mi, urmă Brand, există ceva anume care te tulbură? Ai tu ceva în minte, o ipoteză, o teorie... Despre ce-i vorba?

Locotenentul se încruntă. Sprâncenele lui blonde se apropiară şi buzele se subţiară.

— La naiba, domnule, individul este rus!

— Nu-i adevărat, este american de generaţia a treia.

— Vreau să spun că are un nume de rus.

Chipul lui Brand îşi pierdu moliciunea amăgitoare.

— Greşit din nou, locotenente, este un nume polonez.

Tânărul ridică iritat palmele în sus.

— Tot aia-i!

Brand, a cărui mamă se numise Wiszewski înainte de măritiş, izbucni:

— Să nu spui asta niciodată unui polonez, locotenente! — Adăugă cu un aer mai gânditor: Cred că nici unui rus n-ar fi bine să i-o spui.

— Domnule, răspunse Quincy roşu la faţă, voiam să vă spun că polonezii şi ruşii fac parte din alianţa răsăriteană.

— Toţi ştim lucrul ăsta.

— Este posibil ca Zebatinsky, sau Sebatinsky, oricum doriţi să-i spuneţi, să aibă rude acolo.

— Este american de generaţia a treia, aşadar, în cel mai rău caz, poate să aibă acolo veri de gradul doi. Care-i problema?

— În sine, n-ar fi nici o problemă. Mulţi americani au rude îndepărtate în ţările alianţei răsăritene, dar Zebatinsky şi-a schimbat numele.

— Continuă.

— Poate că-ncearcă să abată atenţia. Poate că un văr de gradul doi de acolo urcă pe scara celebrităţii şi Zebatinsky al nostru se teme ca legătura să nu-i afecteze propriile sale şanse de avansare.

— Modificarea numelui nu-l ajută cu nimic. Tot văr de gradul doi rămâne.

— Evident, dar evită să ne atragă atenţia asupra relaţiei de înrudire.

— *Tu* ai auzit de vreun Zebatinsky din alianţa răsăriteană?

— Nu, domnule.

— Atunci, nu poate fi prea celebru. Cum ar putea Zebatinsky al nostru să ştie despre el?

— Poate că a păstrat legătura cu rudele. Chestia asta ar fi extrem de suspectă, ţinând seama de faptul că el este specialist în fizică nucleară.

Brand parcurse din nou, metodic, dosarul.

— Ipoteza ta este subţire, locotenente. Ba chiar atât de subţire încât e practic invizibilă.

— Domnule, dumneavoastră puteţi oferi orice altă explicaţie în privinţa motivului pentru care şi-a schimbat numele în felul acesta?

— Recunosc că nu pot.

— Atunci, apreciez că trebuie să investigăm. Ar trebui să ne interesăm despre Zebatinsky-ii din alianţa răsăriteană şi să vedem dacă putem face vreo legătură. — Glasul lui Quincy se ridică uşor, de parcă îi venise altă idee. — Poate că şi-a schimbat numele ca să abată atenţia de la *ei.* Adică, pentru a-i proteja.

— Impresia mea este că a reuşit exact contrariul.

— Poate că nu-şi dă seama de lucrul acesta, dar intenţia lui a fost de a-şi proteja rudele.

— Bine, suspină Brand, să începem o investigaţie. Dar dacă nu găsim nimic, locotenente, subiectul este închis. Lasă-mi dosarul.

***

Când informaţiile îi parveniră finalmente lui Brand, acesta uitase de locotenent şi de teoriile sale. Primind datele ce includeau şaptesprezece biografii a şaptesprezece cetăţeni ruşi şi polonezi cu numele de Zebatinsky, primul său gând fusese: Ce naiba-i asta?

Apoi îşi amintise, blestemase în şoaptă şi începuse să citească.

Totul începea în America. Marshall Zebatinsky (amprente) se născuse în Buffalo, statul New York (data, fişa din maternitate). Tatăl său se născuse tot în Buffalo, iar mama în Oswego, statul New York. Ambii bunici din partea tatălui se născuseră în Bialystok, Polonia (data intrării în Statele Unite, datele obţinerii cetăţeniei, fotografii).

Cei şaptesprezece cetăţeni ruşi şi polonezi cu numele de Zebatinsky erau urmaşi ai unor persoane care, cu vreo cincizeci de ani în urmă, locuiseră în Bialystok sau în preajma aşezării respective. Era posibil să fi fost înrudiţi, totuşi informaţiile existente nu afirmau asta explicit. După Primul Război Mondial, statisticile din Europa răsăriteană cunoscuseră destule lacune.

Brand parcurse toate biografiile Zebatinsky-ilor aflaţi în viaţă, încântat de modul amănunţit în care-şi făcuseră datoria serviciile secrete de informaţii. Se opri în dreptul uneia dintre ele şi fruntea netedă i se încreţi o dată cu ridicarea bruscă a sprâncenelor. Puse fişa respectivă deoparte şi continuă lectura. La sfârşit, strânse toate fişele în teanc, mai puţin cea selectată, şi le reintroduse în plicul lor.

Privind biografia oprită, bătu cu o unghie atent îngrijită în tăblia mesei.

În cele din urmă, şovăind, îl sună pe dr. Paul Kristow din Comisia pentru Energie Atomică.

***

Dr. Kristow ascultă totul cu o expresie impasibilă. Ocazional, ridică degetul mic pentru a-şi atinge nasul proeminent şi a îndepărta un inexistent fir de praf. Avea părul grizonat, rar şi tuns scurt. La fel de bine ar fi putut umbla cu ţeasta rasă.

— Nu, spuse el, n-am auzit de nici un rus Zebatinsky. Pe de altă parte, n-am auzit nici de americanul cu numele ăsta.

— Ei bine, făcu Brand scărpinându-se la tâmplă, nu cred că-i vorba despre ceva serios, totuşi n-aş vrea să abandonez investigaţia aşa repede. Mă bate la cap un locotenent tânăr, şi ştiţi bine cum pot fi ăştia. Nu intenţionez să fac ceva care să-l determine să se adreseze unei comisii a Congresului. În plus, unul dintre ruşii pe care-i cheamă Zebatinsky, mai exact Mikhail Andreevici Zebatinsky, este specialist în fizică nucleară. Sigur că n-aţi auzit niciodată de el?

— Mikhail Andreevici Zebatinsky? Nu... N-am auzit niciodată. Bineînţeles, asta nu-nseamnă nimic.

— Aş fi putut spune că-i vorba despre o coincidenţă, dar ştiţi că ar fi fost niţel cam mult. Un Zebatinsky aici şi altul acolo, ambii specialişti în fizică nucleară. Cel de aici îşi schimbă brusc numele în Sebatinsky şi este chiar insistent în privinţa asta. Corijează imediat orice pronunţie greşită. Repetă apăsat: "Numele meu începe cu S." Totul se potriveşte cam prea bine, pentru ca locotenentul meu obsedat de spioni să nu-şi frece mâinile de încântare. O altă curiozitate este faptul că, acum un an, rusul Zebatinsky a dispărut de pe scenă.

— L-au executat, zise sec dr. Kristow.

— Este posibil. În mod obişnuit, aşa aş fi considerat, deşi ruşii nu-s mai proşti decât noi şi nu-i execută pe specialiştii

în fizică nucleară. Există o altă explicaţie pentru care tocmai un specialist în fizică nucleară ar dispărea pe neaşteptate. Cred c-o ştiţi la fel de bine ca mine...

— Cercetări strict secrete — bănuiesc că la asta vă referiţi. Despre asta ar putea fi vorba?

— Dacă punem ipoteza lângă celelalte şi-i adăugăm teoria locotenentului, încep să-mi pun unele întrebări.

— Daţi-mi biografia aceea. — Dr. Kristow luă fişa, o citi de două ori şi clătină din cap. — O să verific în *Nuclear Abstracte,* spuse el.

***

Colecţia *Nuclear Abstracte* acoperea un perete al cabinetului lui Kristow — teancuri de microfilme în cutiuţe atent ordonate.

Fizicianul începu să examineze indicele de nume, în vreme ce Brand aşteptă cu toată răbdarea de care era capabil.

— În ultimii şase ani, mormăi fizicianul, un Mikhail Zebatinsky a contribuit, ca autor sau coautor, la şase-şapte articole apărute în publicaţiile ruseşti. O să văd rezumatele lucrărilor şi poate că reuşim să deducem ceva pe baza lor. Eu unul mă-ndoiesc...

Selectorul extrase microfilmele cerute, iar Kristow le ordonă cronologic şi începu să le examineze. Treptat, o expresie de concentrare ciudată îi apăru pe chip.

— Curios! exclamă el.

— Ce anume?

Kristow se lăsă pe spate în scaun.

— Prefer să nu vă spun deocamdată. Îmi puteţi face rost de o listă cu toţi specialiştii ruşi în fizică nucleară care au dispărut din viaţa publică în ultimul an?

— Aţi găsit ceva?

— Nu tocmai... Adică, dacă m-aş fi uitat la un singur articol, n-aş fi văzut mare lucru, dar văzându-le pe toate şi ştiind că individul acesta poate activa într-un program de

cercetare strict secret, la care se adaugă şi bănuielile dumneavoastră... — Ridică din umeri: Nimic important.

— Aş prefera să-mi spuneţi la ce vă gândiţi, rosti Brand. Dacă greşim ceva, s-o facem împreună.

— Dacă aşa consideraţi... Este posibil ca individul să se fi apropiat de ceva important în problema reflecţiei razelor gama.

— Ce-nseamnă asta?

— Dacă s-ar obţine un ecran care să reflecte razele gama, atunci s-ar putea construi adăposturi individuale împotriva prafului radioactiv, care constituie adevăratul pericol. O bombă atomică poate distruge un oraş, dar praful radioactiv poate ucide lent populaţia de pe o suprafaţă de mii de kilometri pătraţi.

— Noi efectuăm cercetări în direcţia aceasta? întrebă imediat Brand.

— Nu.

— Aşadar, dacă ruşii reuşesc să pună la punct apărarea populaţiei înaintea noastră, vor putea distruge complet Statele Unite, cu costul, să zicem, a zece oraşe de-ale lor.

— Asta într-un viitor destul de îndepărtat... Totuşi, de ce ne agităm în aşa măsură? Toată teoria aceasta a pornit de la faptul că un om a modificat o literă din numele său.

— Perfect, sunt paranoic! aprobă Brand. Totuşi, nu mă opresc aici. Nu, nu! O să vă fac rost de lista fizicienilor ruşi care au dispărut, chiar dacă pentru asta va trebui să plec la Moscova.

***

Făcu rost de listă şi parcurseră toate lucrările publicate de fizicienii respectivi. Convocară o şedinţă plenară a Comisiei, apoi a tuturor somităţilor americane în fizica atomică. În cele din urmă, dr. Kristow încheie o întrunire care ţinuse toată noaptea şi la care participase, o vreme, însuşi Preşedintele.

Brand îl aştepta afară. Amândoi arătau obosiţi şi traşi la faţă.

— Ei bine? întrebă Brand.

Kristow încuviinţă din cap.

— Majoritatea sunt de acord. Unii au dubii, dar majoritatea sunt de acord.

— Dar dumneavoastră? Sunteţi sigur?

— Sunt departe de a fi sigur, totuşi îmi vine mai uşor să cred că ruşii lucrează la realizarea unui ecran împotriva razelor gama, decât să cred că toate datele pe care le-am descoperit n-au nici o legătură între ele.

— S-a decis că vom începe şi noi cercetări în direcţia respectivă?

— Da. — Kristow îşi trecu palma peste părul scurt şi ţepos. — Ne vom concentra toate forţele. Cunoscând articolele semnate de fizicienii care au dispărut, le putem călca pe urme. Putem chiar să le-o luăm înainte. Evident, ruşii vor afla că am demarat cercetările...

— N-au decât, n-au decât. În felul acesta, nu vor cuteza să atace. Nu văd nici un câştig în a sacrifica zece oraşe de-ale noastre doar ca să distrugem zece de-ale lor... dacă atât noi, cât şi ei suntem protejaţi.

— Totuşi, nu vrem ca ei să afle *prea repede.* Ce se va întâmpla cu americanul Sebatinsky-Zebatinsky?

Brand clătină solemn din cap.

— Deocamdată, nu se poate face absolut nici o legătură între el şi cele descoperite. Ce naiba, *am răscolit* totul! Evident, sunt de acord cu dumneavoastră. Tipul ocupă actualmente o poziţie delicată şi nu ne putem îngădui să-l menţinem acolo, chiar dacă ar fi imaculat.

— Pe de altă parte, nu putem nici să-l dăm afară pur şi simplu, pentru că ruşii vor începe să-şi pună întrebări.

— Aveţi altă sugestie?

Mergeau pe coridorul lung, spre ascensor, în pustietatea de la ora patru dimineaţa.

— I-am examinat activitatea, spuse Kristow. Este un individ capabil, chiar peste medie, şi nici nu-i încântat de

postul de aici. Nu are temperamentul necesar muncii în echipă.

— Deci?

— Pe de altă parte, posedă calităţile necesare în învăţământ. Dacă putem aranja ca o universitate importantă să-i ofere un loc în catedra de fizică, cred că l-ar accepta fericit. Există destule domenii nesecrete în care să cerceteze, l-am putea menţine sub supraveghere *şi* ar reprezenta un pas firesc. Poate că ruşii nu vor începe să-şi pună întrebări.

— Este o idee, aprobă Brand. Ba chiar mi se pare interesantă. O să-l informez pe şeful meu.

Intrară în ascensor şi Brand căzu pe gânduri. Ce final pentru ceea ce începuse cu iniţiala unui nume!

***

Marshall Sebatinsky de-abia putea vorbi.

— Jur că nu-mi dau seama cum de s-a putut întâmpla, îi spuse soţiei sale. N-aş fi crezut că mă puteau deosebi de un detector de mezoni din laborator... Dumnezeule, Sophie, gândeşte-te — Asistent Universitar de Fizică la Princeton!

— Crezi că motivul a fost comunicarea ta de la ultima întrunire APS?

— Nu cred. A fost o lucrare lipsită de orice interes, după ce toţi din secţie îşi luaseră din ea datele interesante. — Pocni din degete. — Cred că Princeton mă urmărea mai de mult. Asta-i! Ţii minte formularele alea pe care le-am completat în ultimele şase luni, interviurile alea misterioase... Pe cuvântul meu, începusem să cred că mă suspectau de cine ştie ce activitate subversivă. În realitate, era o investigaţie Princeton. Ştii cât de meticuloşi sunt tipii.

— Poate că motivul l-a constituit numele tău, zise Sophie. Mă refer la modificare...

— Să mă vezi de-acum! Nu-mi va mai dicta nimeni ce să fac. Voi fi recunoscut ca atare. Dacă am ocazia să lucrez

fără... — Se opri şi se întoarse spre femeie. — Numele meu?! Te referi la "S".

— N-ai căpătat oferta decât după ce l-ai schimbat, nu-i aşa?

— Ehe, la mult timp după aceea. Nu, asta-i numai o coincidenţă. Ţi-am mai zis, Sophie, am aruncat pe fereastră cincizeci de dolari numai ca să-ţi fac ţie plăcere. Doamne, cât de stupid m-am simţit toate lunile astea, insistând asupra "S"-ului!

Sophie adoptă imediat o poziţie defensivă.

— Eu nu te-am silit s-o faci. Ţi-am sugerat numai, dar n-am insistat. Să nu spui c-a fost vina mea. În plus, lucrurile au ieşit bine. Sunt sigură că motivul a fost schimbarea numelui.

— Asta-i chiar o superstiţie, surâse indulgent bărbatul.

— Nu-mi pasă cum îi spui, dar să nu-ţi mai schimbi numele din nou.

— Oricum, n-aş fi făcut-o. M-am chinuit în aşa hal să-i oblig să-mi pronunţe numele cu "S", încât n-aş mai rezista să-i conving să revină la vechea pronunţie. Poate c-ar fi mai bine să-l schimb în Jones, ce crezi?

Izbucni într-un râs aproape isteric.

— Te rog să-l laşi aşa cum este! se încruntă Sophie.

— Bine, bine, doar am glumit... Uite ce-i, săptămâna viitoare o să trec pe la moşul ăla, o să-i zic că totul a mers bine şi-o să-i mai dau zece dolari. Eşti mulţumită?

Se simţi suficient de fericit ca să se ţină de cuvânt. De data aceasta, nu recurse la nici o deghizare. Purtă ochelarii şi hainele obişnuite şi se lipsi de pălărie.

Ba chiar fredona vesel în vreme ce se apropie de uşa numerologului şi păşi în lateral, permiţând unei femei cu o expresie posacă să poată trece pe lângă el cu un cărucior pentru gemeni.

Apăsă clanţa, dar uşa era încuiată.

Acum, privind fereastra, văzu că dispăruse cartonaşul ce anunţa "Numerologie". În locul lui se lăfăia o hârtie care

începuse să se îngălbenească şi să se îndoaie la colţuri, pe care scria "De închiriat".

Sebatinsky ridică din umeri. Asta era situaţia. El încercase să facă ceea ce se cuvenea.

***

Fericit că scăpase de excrescenţa corporală, Haround ţopăia vesel, iar vortexurile lui energetice străluceau cu un purpuriu-palid pe hiperkilometri cubici.

Mestack era retras, cu vortexurile aproape o sferă de lumină în hiperspaţiu.

— încă n-am calculat.

— Haide, fă-o o dată! Rezultatele nu se schimbă, chiar dacă întârzii. Brr, ce uşurare să revii la energia pură! Am stat un microciclu într-un corp material — şi încă într-unul aproape epuizat. Dar a meritat, ca să-ţi demonstrez!

— Bine, încuviinţă Mestack, sunt de acord că ai oprit un război nuclear pe planetă.

— Înseamnă sau nu un efect de clasă A?

— Sigur că-i un efect de clasă A.

— Perfect! Acum, verifică şi vezi dacă nu l-am obţinut folosind un stimul de clasă F. Am schimbat o literă dintr-un nume.

— Cum?!

— Ce mai contează? Ai toate detaliile acolo. Le-am sintetizat pentru tine.

— Cedez, rosti şovăielnic Mestack. Un stimul de clasă F!

— Deci, am *câştiga!* Recunoaşte!

— Nici unul dintre noi nu va câştiga, când va afla Străjerul.

Haround, care fusese un bătrân numerolog pământean şi încă nu-şi revenise din uşurarea de a fi scăpat de întruparea respectivă, spuse:

— Când am făcut pariul, n-aveai grija asta.

— Nu te crezusem atât de nebun încât să-l pui în aplicare.

— Pe entropie! Şi apoi, de ce-ţi faci griji? Străjerul nu va detecta niciodată un stimul de clasa F.

— Poate că nu, dar va detecta cu siguranţă un efect de clasa A. Corporealele vor exista pe acolo şi după o duzină de microcicli. Străjerul le va remarca.

— Necazul cu tine, Mestack, este că nu vrei să-ţi achiţi datoria. Tragi de timp.

— O s-o plătesc. Aşteaptă însă până ce Străjerul va afla că am lucrat la o problemă neautorizată şi am efectuat o schimbare nepermisă. Evident, dacă... — Amuţi.

— Bine, zise Haround, o s-o readucem la starea iniţială. El n-o să-şi dea seama niciodată.

Tiparele energetice ale lui Mestack străluceau viclene.

— Dacă vrei să nu-şi dea seama, o să ai nevoie de alt stimul de clasă F.

Haround şovăi.

— O pot face.

— Mă-ndoiesc.

— Aş putea.

— Vrei să pariem şi-n privinţa asta?

Radiaţiile lui Mestack începuseră să jubileze.

— Cum să nu! fu convins Haround. O să repun corporealele în starea iniţială, iar Străjerul nu va cunoaşte niciodată diferenţa.

Mestack îşi exploată imediat avantajul.

— Atunci, anulăm primul pariu şi triplăm miza în al doilea.

Aţâţarea produsă de sporirea câştigului îl prinse şi pe Haround.

— De acord. Triplăm miza.

— Batem palma, atunci!

— Batem!

Ultima întrebare

Ultima întrebare a fost formulată pentru întâia oară, pe jumătate în glumă, în ziua de 21 mai 2061, într-un moment când omenirea păşea spre lumină. Întrebarea a apărut ca urmare a unui pariu pus pe cinci dolari la beţie şi faptele s-au petrecut după cum urmează:

Alexander Adell şi Bertram Lupov erau doi dintre credincioşii slujitori ai lui Multivac. Ei cunoşteau mai bine decât oricare altă fiinţă omenească ce anume se ascundea înapoia faţadei reci, clicăitoare şi pâlpâitoare - care se întindea pe mulţi kilometri - a giganticului calculator. Aveau, cel puţin, o noţiune despre planul general de relee şi circuite care crescuseră cu mult dincolo de punctul în care un singur om ar fi putut pricepe totul în mod exact.

Multivac se autoregla şi autocorecta. Trebuia s-o facă, întrucât nimic omenesc n-ar fi putut să-l regleze şi să-l corecteze suficient de rapid, sau măcar acceptabil. De aceea, Adell şi Lupov se ocupau doar superficial de monstruosul gigant, însă pe cât de bine o puteau face nişte oameni. Introduceau date, adaptau întrebările la necesităţile sale şi traduceau răspunsurile oferite. Cu siguranţă, ei şi toţi cei aidoma lor aveau tot dreptul să se înfrupte din gloria lui Multivac.

De câteva decenii, Multivac proiectase navele spaţiale şi calculase traiectoriile ce-i permiseseră omului să ajungă pe Lună, Marte şi Venus, dar resursele sărace ale Pământului nu putuseră susţine expediţii şi dincolo de aceste corpuri cereşti. Zborurile lungi necesitau prea multă energie. Pământul îşi exploata cărbunele şi uraniul cu tot mai multă eficienţă, însă şi zăcămintele respective erau finite.

Treptat, Multivac învăţase destule ca să răspundă mai precis la întrebări profunde, iar la 14 mai 2061 ceea ce fusese teorie devenise fapt împlinit.

Energia Soarelui fusese stocată, convertită şi utilizată

direct la scară planetară. Pe întregul Pământ, cuptoarele cu cărbuni şi centralele de fisiune a uraniului fuseseră oprite şi se acţionase comutatorul care conecta planeta cu o staţie spaţială cu diametrul de 1,5 kilometri, aflată pe orbită în jurul Pământului, la jumătatea distanţei până la Lună. Acum, toată aparatura de pe Pământ funcţiona pe baza razelor invizibile de energie solară.

Şapte zile nu fuseseră îndeajuns pentru a diminua vâlva stârnită de eveniment, totuşi Adell şi Lupov izbutiseră în cele din urmă să evadeze de la îndatoririle lor şi să se întâlnească, în tihnă, într-un loc unde nimănui nu i-ar fi trecut prin minte să-i caute - în pustiile încăperi subterane, pe unde se obţinea acces la porţiuni din uriaşul corp al lui Multivac. Lipsit de intervenţii exterioare, relaxându-se şi sortându-şi datele cu clicăituri leneşe, Multivac îşi meritase de asemenea vacanţa aceea, iar băieţii erau întru totul de acord. Nu avuseseră nici o intenţie - cel puţin la început - de a i-o disturba.

Aduseseră cu ei o sticlă şi singura lor grijă de moment fusese de a se destinde în tovărăşia acesteia.

- Este uluitor când stai să te gândeşti, zise Adell. (învârtea încetişor cu o baghetă de sticlă prin pahar, privind cubuleţele de gheaţă ce se înghesuiau s-o atingă, şi pe chipul său lătăreţ se zăreau cute de oboseală). Acum avem pe gratis toată energia pe care o vom putea utiliza vreodată! Dacă am dori s-o exploatăm, ne-ar ajunge să topim întregul Pământ într-o picătură uriaşă de fier lichid impur, fără să simțim că am fi cheltuit vreun pic. Avem toată energia pe care am putea s-o folosim vreodată, pe vecie.

Lupov îşi lăsă capul pe un umăr. Făcea gestul acesta când dorea să contrazică pe cineva, iar acum dorea să contrazică, pe de o parte fiindcă el trebuise să aducă gheaţa şi paharele.

- Nu chiar pe vecie, rosti el.

- La dracu', aproape pe vecie. Până se consumă Soarele.

- Asta nu-nseamnă "pe vecie".

- Bine, bine, miliarde şi miliarde de ani. Poate chiar douăzeci de miliarde de ani. Ești mulţumit?

Lupov îşi trecu degetele prin părul care începuse să i se rărească, parcă pentru a se reasigura că-i

mai rămăsese ceva, şi sorbi din pahar.

- Douăzeci de miliarde de ani nu înseamnă "pe vecie".

- Oricum, va dura mult după moartea noastră, de acord?

- La fel vor dura zăcămintele de cărbune şi uraniu.

- Aşa-i, dar acum putem să cuplăm la Staţia Solară orice navă spaţială, ca să facă ruta Pământ-Pluto de un milion de ori, fără să-şi facă griji vreodată din cauza combustibilului. *Asta* n-ai putea face cu cărbune şi uraniu. Dacă nu mă crezi, întreabă-I pe Multivac.

- Nu trebuie să-I întreb pe Multivac. O ştiu şi eu.

- Atunci, nu mai tot critica lucrurile pe care le-a făcut Multivac pentru noi! se enervă Adell. A făcut numai bine.

- Cine-a zis că n-ar fi făcut bine? Eu spun doar că un soare nu va dura pe vecie. Nimic altceva. Suntem în siguranţă pentru douăzeci de miliarde de ani, dar apoi ce se va petrece? - Lupov îndreptă un deget nesigur spre celălalt.

- Şi să nu-mi zici c-o să ne cuplăm la alt soare!

O vreme, domni tăcerea. Adell ducea paharul la buze doar ocazional, iar ochii lui Lupov se închiseră lent. Cei doi făcuseră o pauză de odihnă. Apoi, Lupov deschise brusc ochii.

- Te gândești c-o să ne cuplăm la alt soare, când al nostru îşi va încheia existenta?

- Eu muncesc, eu nu gândesc.

- Ba gândeşti, însă necazul cu tine e că stai cam prost cu logica. Eşti ca individul ăla care a fost surprins de o aversă neaşteptată şi a fugit spre un pâlc de arbori, ca să-şi caute adăpost. Nu-şi făcea nici un fel de griji, ştii?, deoarece se gândise că dacă ploaia va răzbi printr-un copac, se va putea muta sub altul.

- Am înțeles, zise Adell, nu-i nevoie să tipi. Când soarele nostru va dispărea, vor fi dispărut şi celelalte stele.

- AI naibii să fiu dacă nu vor dispărea! mormăi Lupov.

Totul a avut un început în explozia cosmică originară, când o fi fost ea, şi totul va avea un sfârșit când toate stelele îşi vor consuma combustibilul intern. Unele ard mai repede decât altele. Păi, alea gigante nu vor dura nici o sută de milioane de ani. Soarele nostru va dura douăzeci de miliarde de ani şi poate că piticele vor dura o sută de miliarde de ani. Dar peste un trilion de ani, să zicem, totul va fi în beznă. Entropia trebuie s-atingă nivelul maxim, asta-i!

- Ştiu totul despre entropie, preciză demn Adell.

- Ştii pe naiba!

- Ştiu la fel de multe ca tine.

- Atunci, ştii că totul se va stinge într-o bună zi.

- Da, ştiu. Cine zice că nu va fi așa?

- Tu, prostovane! Tu ai zis că avem toată energia care ne trebuie, pe vecie. Tu ai zis "pe vecie".

Fu rândul lui Adell să-I contrazică.

- Poate că-ntr-o bună zi vom putea reface totul, spuse el.

- Niciodată.

- De ce nu? Cândva...

- Niciodată.

- Ia-ntreabă-l pe Multivac.

- Întreabă-l *tu.* Punem prinsoare? Pe cinci dolari c-o să răspundă că nu se poate.

Adell era îndeajuns de cherchelit ca să încerce şi, în acelaşi timp, îndeajuns de treaz ca să poată formula o întrebare coerentă: "Va putea vreodată omenirea, fără să-şi cheltuiască toată energia, să readucă Soarele la splendoarea tinereţii sale, chiar după ce el a murit de bătrânețe?"

Probabil că întrebarea putea fi formulată şi mai simplu: "Cum poate fi redusă masiv entropia Universului, pentru a reveni la nivelul iniţial?" Multivac încremeni şi amuţi. Pâlpâiturile lente ale ledurilor sale încetară, clicăiturile îndepărtate ale releelor nu se mai auziră.

Apoi, tocmai când tehnicienii, alarmaţi, simţeau că nu-şi mai pot reţine răsuflarea, imprimanta calculatorului învie

brusc. Şase cuvinte fură tipărite: DATE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

- Pariul cade, şopti Lupov.

Plecară grăbiţi.

A doua zi dimineaţă, cu capetele pulsând dureros de mahmureală şi cu gurile îmbâcsite de alcool, cei doi uitaseră cu totul de incident.

***

Jerrodd, Jerrodine şi Jerrodette I şi II priveau imaginea înstelată care se modifica în videoplat, pe măsură ce trecerea prin hiperspaţiu se desfășura pe durata ei atemporală. Brusc, pulberea scânteietoare de stele lăsă loc în centrul ecranului unui singur corp cosmic strălucitor.

- Ăsta-i X-23, rosti Jerrodd cu convingere. Mâinile sale subțiri i se încleştară strâns la spate şi încheieturile falangelor se albiră. Surioarele Jerrodette avuseseră parte de prima lor trecere prin

hiperspaţiu şi erau extrem de conştiente de senzaţia momentană de înăuntru-afară. Îşi înăbuşiră chicotelile şi se fugăriră nebuneşte în jurul mamei lor, intonând:

- Am ajuns la X-23, am ajuns la X-23, am ajuns...

- Linişte, copii! le potoli Jerrodine. Ești sigur, Jerrodd?

- Cum să nu fiu sigur? replică el privind în sus către proeminenţa metalică de pe plafon, care străbătea cabina pe toată lungimea ei, intrând printr-un perete şi dispărând în peretele opus. De fapt, parcurgea întreaga navă, de la un capăt la celălalt.

Jerrodd nu ştia mare lucru despre tubul gros de metal - doar că se numea Microvac şi că oricine dorea i putea pune întrebări. Chiar dacă nu-l întreba nimeni, el avea misiunea de a pilota nava spre destinaţia prestabilită, de a se alimenta cu energie de la diversele Staţii Energetice Subgalactice şi de a calcula ecuaţiile pentru salturile hiperspaţiale.

Jerrodd şi familia sa trebuiau doar să aştepte ajungerea

la destinaţie, locuind în cabinele confortabile ale navei.

Odată, cineva ii spusese lui Jerrodd că terminaţia "ac" a lui Microvac ar fi fost acronimul pentru "analog computer" în engleza veche, dar bărbatul se afla pe punctul de a uita şi acest detaliu.

Privind videoplatul, ochii Jerrodinei se umeziră.

- Nu mă pot stăpâni, murmură ea. Mă simt ciudat să părăsesc Pământul pentru totdeauna.

- Nu înţeleg motivul! replică Jerrodd. Acolo nu aveam nimic, iar pe X-23 vom avea de toate. Nu vei fi singură. Nu vei fi un pionier al spaţiului. Pe planetă trăiesc deja peste un milion de oameni. Dumnezeule, stră-strănepoţii noştri vor căuta planete noi, pentru că X-23 va fi suprapopulată! - După o pauză, adăugă: Îți spun, după cum evoluează explozia demografică, avem mare noroc că zborul interstelar a fost pus la punct de calculatoare.

- Știu, ştiu, încuviinţă femeia fără chef.

Jerrodette I interveni prompt.

- Microvacul nostru e cel mai bun Microvac din lume.

- Şi eu cred la fel, aprobă Jerrodd ciufulindu-i părul.

Era într-adevăr plăcut să ai Microvacul tău, iar Jerrodd era încântat că făcea parte din generaţia sa şi nu din alta. Pe vremea tinereţii tatălui său, singurele calculatoare erau nişte maşini imense, care acopereau sute de kilometri pătrați. Pe o planetă exista un singur calculator, care se numea chiar aşa - "Planetar AC". Timp de o mie de ani, crescuseră mereu în dimensiuni, pentru ca apoi, aproape peste noapte, tehnologia să se perfecţioneze. În locul tranzistoarelor, apăruseră valvele moleculare, astfel că până şi cel mai întins Planetar AC ocupa acum doar jumătate din volumul unei nave spaţiale.

Jerrodd simţi un fior de satisfacţie, aşa cum se petrecea ori de câte ori se gândea că propriul său Microvac era de nenumărate ori mai complex decât străvechiul şi primitivul Multivac, cel care îmblânzise primul Soarele, şi aproape la fel de complex ca Planetar AC-ul Pământului (cel mai mare dintre toate), care rezolvase primul problema călătoriei

hiperspaţiale şi făcuse posibil zborul spre stele.

- Atâtea stele şi atâtea planete! suspină Jerrodine pierdută în propriile ei gânduri. Bănuiesc că familiile vor porni de-a pururi spre noi planete, aşa cum facem noi acum.

- Nu chiar de-a pururi, surâse Jerrodd. Într-o bună zi, totul va înceta, dar asta de-abia peste miliarde de ani. Peste multe miliarde de ani. Până şi stelele se sting, nu ştii? Entropia trebuie să crească.

- Ce-i aia entropie, tăticule? piui Jerrodette II.

- Entropia, dulceaţa mea, este un cuvânt care descrie cum se opreşte Universul. În cele din urmă, totul se opreşte, ştii, aşa cum s-a întâmplat cu roboţelul tău vorbitor.

- Dar nu poţi pune baterii noi, cum i-ai pus roboţelului?

- Bateriile sunt chiar stelele, scumpa mea. Dacă stelele se sting, nu mai există baterii.

Imediat, Jerrodette I începu să plângă:

- Nu le lăsa, tăticule! Nu lăsa stelele să se stingă!

- Uite ce-ai făcut! șuieră Jerrodine nervoasă.

- De unde să fi ştiut c-o să se sperie? mormăi Jerrodd.

- Întreabă-l pe Microvac! se tângui Jerrodette I. Întreabă-l cum se aprind din nou stelele!

- Haide, fă-o! îl îmboldi Jerrodine. Aşa se vor linişti. Jerrodette II începuse şi ea să se smiorcăie. Jerrodd ridică din umeri.

- Gata, gata, scumpetelor! O să-l întreb pe Microvac ce trebuie făcut. Nu vă temeţi - el o să ne dea răspunsul.

Îl întrebă pe Microvac şi adăugă iute:

- Răspuns imprimat.

Luând banda îngustă de celufilm, Jerrodd rosti vesel:

- Vedeţi, Microvac spune că se va îngriji de toate, când va veni clipa, aşa că nu trebuie să vă speriaţi.

- Iar acum, copii, zise Jerrodine, e timpul să vă culcaţi. În curând vom ajunge în noul nostru cămin.

Înainte de a distruge celufilmul, Jerrodd reciti răspunsul lui Microvac: DATE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS

CORECT. Ridică din nou din umeri şi privi pe videoplat. X-23 se apropia tot mai mult.

***

VJ-23X de Lameth privi în adâncurile întunecate ale hărţii galactice tridimensionale la scară mică şi spuse:

- Mă întreb dacă nu cumva e ridicol să fim atât de preocupaţi de această problemă...

MQ-17J de Nicron clătină din cap.

- Nu cred. Ştii bine că, la actuala rată a expansiunii, galaxia se va popula în cinci ani.

Amândoi păreau a avea în jur de douăzeci de ani, erau înalţi şi cu corpuri perfecte.

- Cu toate acestea, zise VJ-23X, ezit să înaintez Consiliului Galactic un raport pesimist.

- Eu nici nu mă gândesc la alt tip de raport. Pune-i niţel în mişcare. Trebuie să-i punem în mişcare.

VJ-23X suspină.

- Spaţiul este infinit. O sută de miliarde de galaxii aşteaptă să fie colonizate. Mai multe chiar!

- O sută de miliarde nu este un număr infinit şi, cu trecerea timpului, devine tot mai puţin infinit. Gândeşte-te! Acum douăzeci de mii de ani, omenirea a soluţionat problema utilizării energiei stelare, iar peste numai câteva secole a devenit posibilă călătoria interstelară. Omenirea a avut nevoie de un milion de ani ca să populeze o planetă micuţă, iar apoi doar de cincisprezece mii de ani ca să populeze restul galaxiei. Actualmente, populaţia se dublează la fiecare zece ani...

- Pentru asta, îl întrerupse VJ-23X, putem mulţumi imortalităţii.

- Perfect. Imortalitatea există şi trebuie luată în seamă. Recunosc că ea are şi partea aceasta mai puţin convenabilă. Galactic AC ne-a rezolvat multe probleme dar, stopând îmbătrânirea şi desfiinţând moartea, a distrus toate celelalte soluţii pe care le găsise.

- Presupun, totuşi, că n-ai dori să renunţi la viață.

- Câtuşi de puţin, o lăsă mai moale MQ-17J. Nu încă. Nu sunt îndeajuns de bătrân. Tu câţi ani ai?

- Două sute douăzeci şi trei. Dar tu?

- N-am ajuns nici la două sute. Să revenim însă la ideea mea. Populaţia se dublează la fiecare zece ani. După ce vom umple galaxia aceasta, următoarea va fi populată în zece ani. Încă zece ani şi vom fi populat alte două. Peste un deceniu - patru. Într-o sută de ani, vom fi populat o mie de galaxii. Într-o mie de ani, un milion de galaxii. În zece mii de ani, întregul Univers cunoscut. Ce se va întâmpla după aceea?

- O problemă secundară, spuse VJ-23X, este cea a transportului. Mă întreb câte unităţi energetice solare vor fi necesare pentru a deplasa galaxii de indivizi dintr-o galaxie în următoarea?

- O întrebare foarte pertinentă. Deja, omenirea consumă anual două unităţi energetice solare.

- Iar majoritatea energiei respective este pur şi simplu irosită. La urma urmelor, propria noastră galaxie emite anual o mie de unităţi energetice solare, dintre care noi utilizăm doar două.

- De acord, însă chiar şi cu o eficienţă de sută la sută, nu facem altceva decât să amânăm inevitabilul. Necesarul nostru energetic creste în progresie geometrică - chiar mai rapid decât populaţia. Vom epuiza energia înainte de a rămâne fără galaxii colonizabile. E o problemă interesantă. O problemă foarte interesantă.

- Va trebui să construim stele noi, din gazul interstelar.

- Sau din căldura disipată? întrebă ironic MQ-17J.

- Poate că există o modalitate de inversare a entropiei. Ar trebui să-l întrebăm pe Galactic AC.

VJ-23X nu vorbise cu toată seriozitatea, dar MQ-17J îşi scoase din buzunar contactorul AC şi-l aşeză pe masă.

- Sunt gata să-ntreb, spuse el. Este ceva cu care rasa umană va trebui să se confrunte într-o bună zi.

Privi încruntat micuțul contactor AC. Era un cubuleţ cu

latura de trei centimetri, conectat prin hiperspaţiu cu marele Galactic AC, care slujea întreaga omenire. Contactorul însuşi făcea parte din Galactic AC.

MQ-17J rămase câteva clipe pe gânduri, întrebându-se dacă într-o bună zi a vieţii sale nemuritoare avea să-l poată vedea Galactic AC. Acesta era de-a dreptul o planetă, una micuţă, o plasă de raze de forță ce țineau materia, în interiorul căreia fluxuri de submezoni înlocuiseră primitivele valve moleculare. În ciuda funcţionării sale subeterice, Galactic AC avea un diametru de peste trei sute de metri.

- Poate entropia să fie inversată? întrebă brusc MO-17J în contactor.

VJ-23X îl privi surprins.

- Auzi... de fapt, n-am vrut cu adevărat să-ntrebi asta.

- De ce nu?

- Amândoi ştim că entropia nu poate fi inversată. Nu poţi să reclădeşti un copac ars din fumul şi cenuşa rămase.

- Aveţi copaci pe planeta ta?

Răspunsul lui Galactic AC ii făcu să tresară şi să păstreze tăcere. Vocea se auzi subțire şi melodioasă din contactor: DATE INSUFICIENTE PENTRU UN RASPUNS CORECT.

- Ai văzut? făcu VJ-23X.

Ca atare, cei doi reveniră la problema raportului pe care trebuiau să-l prezinte Consiliului Galactic.

***

Mintea lui Zee Prime cuprinse noua galaxie, prea puţin interesată de nenumăratele spirale de stele ce o alcătuiau. O galaxie pe care n-o mai văzuse până atunci. Avea oare să le vadă pe toate? Erau atât de multe, fiecare cu propria ei încărcătură umană... O încărcătură mai degrabă pasivă. Într-o măsură tot mai mare, adevărata esenţă a omului se afla aici, în spaţiu.

Minţi, nu corpuri! Corpurile nemuritoare rămâneau pe planete, menţinute vreme de eoni în anabioză. Uneori, ele erau trezite pentru a efectua activităţi fizice, dar asta se

întâmpla tot mai rar. Puţini indivizi noi se năşteau ca să se alăture mulţimii incredibile, dar ce importanţă avea? În Univers, exista prea puţin loc pentru indivizi noi.

Zee Prime fu deşteptat din reverie, întâlnind tentaculele ceţoase ale altei minţi.

- Sunt Zee Prime, spuse el. Tu cine eşti?

- Sunt Dee Sub Wun. Din ce galaxie eşti?

- Noi îi spunem doar Galaxia. Dar tu din ce galaxie eşti?

- Şi noi o numim pe a noastră Galaxia. Toţi oamenii numesc galaxia lor pur şi simplu Galaxia şi atât. De ce nu?

- Aşa este. Toate galaxiile sunt la fel.

- Nu chiar toate. Rasa umană trebuie să fi pornit dintr-o galaxie anume. Aceea este diferită.

- Din care galaxie? întrebă Zee Prime.

- Nu știu. Universal AC ar trebui să stie.

- Să-l întrebăm? Brusc, sunt curios.

Percepțiile lui Zee Prime se extinseră până ce galaxiile însele se reduseră şi deveniră o pulbere difuză pe un fundal mult mai măreţ. Sute de miliarde de galaxii, toate cu fiinţele lor nemuritoare, toate purtându-şi încărcăturile de inteligenţe cu minţi ce rătăceau liber prin spaţiu. Una singură dintre ele era fără pereche, fiind galaxia de obârşie a omului. În trecutul său neclar şi îndepărtat, ea cunoscuse o perioadă când fusese unica galaxie populată de oameni.

Zee Prime era extrem de curios să vadă galaxia aceea, aşa încât strigă:

- Universal AC! În care galaxie a apărut omenirea?

Universal AC îl auzi, deoarece pe fiecare planetă şi prin tot spaţiul avea receptori ce duceau prin hiperspaţiu către un punct necunoscut unde se afla el.

Zee Prime auzise de un singur om ale cărui gânduri răzbiseră în apropierea lui Universal AC, dar acesta nu zărise decât un glob strălucitor cu diametrul de jumătate de metru, aproape imposibil de privit direct.

- Dar cum este posibil ca Universal AC să fie atât de mic? întrebase Zee Prime.

- Cea mai mare parte a lui, venise răspunsul, se găseşte

în hiperspațiu. Nu-mi pot imagina forma sub care există acolo.

Nimeni nu şi-o putea imagina, deoarece, Zee Prime știa prea bine, trecuse de mult ziua când Omul jucase vreun rol în construcţia unui Universal AC. Fiecare Universal AC îşi proiecta şi îşi construia succesorul. Fiecare, în decursul existenţei sale de peste un milion de ani, acumula datele necesare pentru a construi un succesor mai bun, mai complex, mai capabil, care avea să-i cuprindă bazele de date şi individualitatea.

Universal AC întrerupse gândurile rătăcitoare ale lui Zee Prime nu prin cuvinte, ci printr-o indicaţie. Mintea lui Zee Prime fu condusă în oceanul difuz de galaxii, dintre care una se mări treptat, arătându-şi stelele.

Un gând sosi de la o distantă infinită, dar perfect distinct: ACEASTA ESTE GALAXIA DE ORIGINE A OMULUI.

Era totuşi la fel cu oricare altă galaxie şi Zee Prime îşi tăinui dezamăgirea.

Dee Sub Wun, a cărui minte îl însoţise, vorbi pe neaşteptate:

- Şi care dintre stele este steaua de origine a Omului?

Universal AC răspunse: STEAUA DE ORIGINE A OMULUI A DEVENIT O NOVĂ. ACUM ESTE O PITICĂ ALBĂ.

- Oamenii de acolo au murit? întrebă Zee Prime, surprins şi aproape fără să se gândească.

Universal AC răspunse: ASA CUM SE ÎNTÂMPLĂ ÎN ASEMENEA CAZURI, O LUME NOUĂ A FOST CONSTRUITĂ DIN TIMP PENTRU CORPURILE LOR MATERIALE.

- Da, bineînţeles, zise Zee Prime, simţindu-se totuşi copleşit de o senzaţie de pierdere. Mintea lui întrerupse legătura cu galaxia de origine a Omului şi o lăsă să se retragă şi să se piardă printre punctuleţele difuze. Nu mai dorea s-o revadă.

- Ce s-a întâmplat? întrebă Dee Sub Wun.

- Stelele mor. Steaua de origine a Omului este moartă.

- Toate trebuie să moară. De ce n-ar muri?

- Însă când toată energia va fi epuizată, corpurile noastre

vor muri, şi noi o dată cu ele.

- Asta se va petrece peste miliarde de ani.

- Nu vreau să se întâmple nici chiar după miliarde de ani. Universal AC! Cum se poate opri moartea stelelor?

- Întrebi cum se poate inversa entropia, observă amuzat Dee Sub Wun.

Iar Universal AC răspunse: DATELE CONTINUĂ SĂ FIE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

Gândurile lui Zee Prime reveniră spre propria sa galaxie. El nu se mai gândi la Dee Sub Wun, al cărui trup se putea afla într-o galaxie situată la o depărtare de un trilion de ani-lumină sau pe planeta vecină. Nu era important.

Nefericit, Zee Prime începu să colecteze hidrogen interstelar, cu care să-şi construiască propria lui steluţă. Dacă stelele trebuiau să moară într-o bună zi, cel puţin câteva mai puteau fi construite.

***

Omul se gândi cu sine, deoarece, într-un fel, mental, Omul era unul singur. Era alcătuit dintr-un trilion de trilioane de trilioane de corpuri nemuritoare, fiecare având locul său, odihnindu-se liniştit şi neafectat de scurgerea timpului, îngrijit de roboţi perfecţi, la fel de neafectaţi de scurgerea timpului, în vreme ce minţile tuturor corpurilor se contopeau liber între ele.

Omul rosti:

- Universul este pe moarte.

Omul privi galaxiile tot mai puţin luminoase. Stelele gigant, risipitoarele, dispăruseră demult, în distanţa celui mai îndepărtat trecut. Acum, aproape toate stelele erau pitice albe, murind treptat.

Din praful interstelar fuseseră construite stele noi, unele prin procese naturale, altele de Om însuşi, dar şi acelea piereau. Piticele albe puteau fi contopite, pentru ca din giganticele forţe eliberate în felul acela să se obţină alte stele, dar dintr-o mie de pitice albe se putea clădi o singură

stea, care avea să piară de asemenea.

Omul rosti:

- Grijuliu gospodărită, sub îndrumarea lui Cosmic AC, energia care a mai rămas în tot Universul va dura câteva miliarde de ani.

- Chiar şi aşa, spuse Omul, în cele din urmă tot se va sfârși. Oricât de atent ar fi gospodărită, oricât de eficient ar fi exploatată, energia consumată este pierdută şi nu poate fi recreată. Entropia trebuie să crească permanent spre valoarea maximă.

- Entropia nu poate fi inversată? întrebă Omul. Să-l întrebăm pe Cosmic AC.

Cosmic AC îi înconjura, dar nu în spaţiu. În spaţiu, nu se găsea nici măcar un crâmpei din el. Se afla în hiperspaţiu şi era alcătuit din ceva ce nu era nici materie, dar nici energie. Problema dimensiunilor şi naturii sale nu mai aveau deja nici un înţeles în termeni familiari Omului.

- Cosmic AC, spuse Omul, cum poate fi inversată entropia? Cosmic AC răspunse: DATELE CONTINUĂ SĂ FIE INSUFICIENTE PENTRU UN RASPUNS CORECT.

Omul spuse:

- Adună date suplimentare.

Cosmic AC răspunse: O VOI FACE. O FAC DE O SUTĂ DE MILIARDE DE ANI. ACEASTĂ ÎNTREBARE NE-A FOST PUSĂ DE MULTE ORI PREDECESORILOR MEI ŞI MIE. TOATE DATELE PE CARE LE DETIN RĂMÂN INSUFICIENTE.

- Va exista un moment, întrebă Omul, când datele vor fi suficiente, sau problema este insolvabilă în toate circumstanţele imaginabile?

Cosmic AC răspunse: NICI O PROBLEMĂ NU ESTE INSOL-VABILĂ ÎN TOATE CIRCUMSTAN-ŢELE IMAGINABILE.

- Când vei deţine suficiente date ca să răspunzi la întrebare? întrebă din nou Omul.

Cosmic AC răspunse: DATELE CONTINUĂ SĂ FIE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

- Vei continua să lucrezi la problema aceasta? insistă Omul.

DA, răspunse Cosmic AC.
- Vom aştepta, spuse Omul.

***

Stelele şi galaxiile muriră şi se stinseră, iar spaţiul se întunecă, după zece trilioane de ani de secătuire a energiilor.

Unul câte unul, Omul se contopi cu AC, fiecare corp material pierzându-şi identitatea mentală într-o modalitate care, cumva, nu însemna o pierdere, ci un câştig.

Ultima minte a Omului se opri înainte de fuziune, privind un spaţiu care nu mai conţinea decât resturile ultimei stele negre şi o materie incredibil de rarefiată, agitată aleatoriu de rămăşiţele căldurii ce cobora, asimptotic, spre zero absolut.

- AC, întrebă Omul, acesta este sfârşitul? Haosul acesta nu poate fi inversat, pentru a recrea Universul? N-ar fi cu putinţă?

AC răspunse: DATELE CONTINUĂ SĂ FIE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

Ultima minte a Omului se contopi şi doar AC există - iar asta în hiperspaţiu.

***

Materia şi energia se sfârşiseră, iar o dată cu ele spaţiul şi timpul. Chiar şi AC exista numai pentru acea ultimă întrebare, la care nu găsise încă răspuns, din clipa când, cu zece trilioane de ani în urmă, un tehnician pe jumătate beat o adresase unui calculator care, prin comparaţie cu AC, se găsea cu mult mai departe decât fusese omul faţă de Om.

Răspunsese la toate celelalte întrebări, dar până nu găsea răspuns şi la această ultimă întrebare, AC nu-şi putea elibera conştiinţa. Strânsese toate datele ce puteau fi strânse. Nu mai exista nimic care să fie adunat.

Însă datele colectate trebuiau acum corelate şi

combinate în toate relaţiile posibile.

În acest scop, fu cheltuit un timp atemporal.

Iar AC află cum anume putea să inverseze direcţia entropiei.

Nu exista însă nici un om căruia AC să-i ofere răspunsul la ultima întrebare. Aspectul respectiv era lipsit de importanţă. Se demonstrase că răspunsul avea să rezolve şi problema aceasta.

Vreme de alt timp atemporal, AC se gândi care ar fi fost modalitatea optimă de acţiune. Cu atenţie, organiză programul.

Conştiinţa lui AC cuprinse tot ceea ce fusese cândva un Univers şi reflectă la ceea ce acum era Haos. Trebuia să acţioneze pas cu pas.

Şi AC spuse: "SĂ FIE LUMINĂ!"

Şi se făcu lumină...

Băieţelul cel urât

Edith Fellowes îşi netezi halatul, aşa cum făcea întotdeauna înainte de a deschide uşa cu multe zăvoare şi de a păşi peste linia invizibilă ce despărţea lumea lui *Este* de lumea lui *Nu Este.* Avea asupra ei blocnotesul şi pixul, deşi nu mai făcea însemnări decât atunci când simţea nevoia absolută a unui raport.

De data aceasta, ducea cu ea o valijoară.

— Jucării pentru băieţel, îi explicase zâmbind paznicului, căruia demult nu-i mai trecuse prin minte s-o întrebe ceva şi care-i făcu semn să treacă.

Şi ca întotdeauna, băieţelul cel urât ştiuse că ea intrase şi alergă spre ea, vorbind în felul lui, tărăgănat:

— Domnişoară Fellowes... domnişoară Fellowes...

— Ce s-a întâmplat, Timmie? spuse ea mângâindu-i părul castaniu şi zburlit de pe căpşorul diform.

— O să se-ntoarcă Jerry, să ne jucăm împreună? Îmi pare rău de ce s-a-ntâmplat.

— Acum nu mai contează, Timmie. De asta plângeai?

El îşi feri privirea.

— Nu numai de asta, domnişoară Fellowes. Am visat din nou...

— Acelaşi vis?

Domnişoara Fellowes strânse din buze. Bineînţeles, episodul cu Jerry avea să readucă visul.

El încuviinţă din cap. Dinţii săi prea mari se dezgoliră când încercă să zâmbească, iar buzele proeminente se alungiră.

— Când o să fiu şi eu destul de mare ca să ies afară, domnişoară Fellowes?

— În curând, răspunse ea încetişor, simţind că i se frânge inima. În curând...

Domnişoara Fellowes îl lăsă să-i apuce mâna şi se bucură de atingerea caldă a pielii groase şi uscate a palmei

băiatului. El o conduse prin cele trei camere ce alcătuiau Sectorul Unu Stază — confortabile, sigur că da, totuşi o temniţă eternă pentru băieţelul cel urât pe toată durata celor şapte (şapte erau oare?) ani ai vieţii lui.

O trase de mână spre fereastra dincolo de care se vedea un crâmpei de pădure pitică din lumea lui *Este* (ascunsă acum de vălurile nopţii), unde un gard şi mai multe panouri cu inscripţii nu îngăduiau nimănui accesul fără aprobare.

Băiatul îşi lipi nasul de geam.

— Afară, acolo, domnişoară Fellowes?

— Există locuri şi mai bune, locuri mai frumoase, răspunse ea tristă privindu-i sărmana feţişoară, aşa cum se vedea din profil. Avea fruntea teşită, acoperită de smocuri de păr. La ceafă, craniul i se bomba, parcă îngreunând capul, astfel că acesta era aplecat spre înainte, conferind întregului corp o ţinută gârbovită. Arcadele osoase începuseră deja să iasă în relief, întinzând pielea de deasupra ochilor. Gura largă îi ieşea în relief mult mai proeminent decât nasul, lătăreţ şi turtit; cât despre bărbie nici nu se putea vorbi — exista doar maxilarul care se curba lin în jos şi spre înapoi. Era scund pentru vârsta lui şi picioarele butucănoase îi erau crăcănate.

Era un băieţel foarte urât, iar Edith Fellowes îl iubea mai mult decât orice pe lume.

Faţa ei nu se afla în raza vizuală a lui Timmie, aşa că femeia îngădui buzelor sale luxul de a tremura nervos.

Ei *nu* aveau să-l ucidă. Avea să facă tot ceea ce-i stătea în putinţă ca să prevină acest lucru. Absolut tot! Deschise valiza şi începu să scoată hainele dinăuntru.

***

Cu trei ani în urmă, Edith Fellowes trecuse pentru prima dată pragul companiei Staza, Inc. Pe atunci, nu avea nici cea mai vagă idee despre înţelesul cuvântului "Stază", sau cu ce se ocupa compania. La urma urmelor, exceptându-i

pe angajaţi, nimeni nu ştia mai multe. Mai precis, vestea fusese făcută publică a doua zi după sosirea ei.

Anterior, compania publicase un anunţ prin care se căuta, în vederea angajării, o femeie care să aibă cunoştinţe de fiziologie şi experienţă farmaceutică şi care să iubească copiii. Edith fusese doică în maternitatea unui spital şi aprecia că ar fi corespuns cerinţelor.

Gerald Hoskins o studiase concentrat şi-şi scărpinase obrazul cu degetul mare.

În mod reflex, domnişoara Fellowes se încordase, simţind cum îi zvâcneşte faţa (cu nasul uşor asimetric şi cu sprâncenele puţin cam prea late).

"Nici el nu-i cine ştie ce Făt-Frumos", se gândise ea cu ranchiună. "A început să se îngraşe şi să chelească, şi are o gură posacă." Însă salariul menţionat fusese considerabil mai mare decât sperase, de aceea tăcuse şi aşteptase.

— Iubeşti realmente copiii? întrebase Hoskins.

— N-aş fi afirmat că-i iubesc, dacă n-ar fi fost adevărat.

— Sau îi iubeşti doar pe cei drăgălaşi? Pruncii drăguţi şi dolofani cu năsucuri cârne, care uguie şi chicotesc?

— Copiii sunt copii, domnule Hoskins, şi tocmai cei care nu sunt drăguţi au mai multă nevoie de ajutor decât ceilalţi.

— Să zicem atunci că te luăm...

— Pot înţelege că m-aţi şi acceptat?

Bărbatul surâsese scurt şi, pentru o clipă, o expresie de frumuseţe absentă apăruse pe chipul său lat.

— Mă decid iute. Deocamdată, oferta nu-i decât sub forma de propunere. La fel de repede mă pot hotărî să renunţ la dumneata. Eşti gata să începi?

Domnişoara Fellowes îşi încleştase mâinile pe poşetă şi căutase să facă nişte calcule mentale rapide, apoi le ignorase şi-şi urmase instinctul.

— Da.

— Perfect. Diseară activăm Staza şi consider că ar fi bine să fii prezentă, ca să intri imediat în rol. Asta se va întâmpla la ora 20:30, de aceea aş dori să te prezinţi la 19:30.

— Dar despre ce...

— Mulţumesc, asta-i tot deocamdată.

La un semnal nevăzut, o secretară zâmbitoare pătrunsese în cabinet şi o condusese afară.

Domnişoara Fellowes rămăsese câteva clipe holbându-se la uşa închisă a cabinetului lui Hoskins. Ce era Staza? Ce legătură exista între copii şi clădirea aceea cu aspect de hangar — cu angajaţi purtând ecusoane în piept, cu coridoare improvizate din pereţi temporari şi cu aerul general al unui obiectiv industrial?

Se întrebase dacă ar fi trebuit să revină spre seară, ori să n-o facă şi să-i dea o lecţie individului acela arogant. Ştia însă că avea să vină, fie şi numai pentru că era roasă de curiozitate. Trebuia să afle unde erau copiii.

***

Sosise la ora 19:30 şi nu fusese nevoie să-şi anunţe prezenţa. Toţi cei pe care-i întâlnise, bărbaţi şi femei deopotrivă, păreau s-o cunoască pe ea şi rolul care urma să-l îndeplinească. Parcă fusese suită pe o bandă rulantă şi acum era deplasată tot mai spre adâncul clădirii.

Hoskins se afla deja acolo, dar o privise şi o salutase cu un aer absent. Nici măcar nu-i oferise un scaun, dar femeia îşi luase singură unul şi-l apropiase de balustradă.

Se găseau pe un balcon circular, deasupra unei săli uriaşe, ticsită cu aparate ce păreau o combinaţie între tablourile de comandă ale unor nave spaţiale şi consolele de calculator. Într-un sector al sălii, o serie de pereţi alcătuiau un soi de apartament lipsit de plafon, ca o căsuţă gigantică pentru păpuşi, în ale cărei odăi se putea privi de sus.

Domnişoara Fellowes zărise într-una din camerele acelea un cuptor cu microunde şi un frigider. Altă odaie era echipată cu toate cele necesare toaletei, iar în cea de-a treia încăpere putea distinge cu claritate un pătuţ.

Hoskins discuta cu alt bărbat; exceptând-o pe domnişoara Fellowes, ei erau singurii ocupanţi ai

balconului. Hoskins nu-l prezentase pe necunoscut şi domnişoara Fellowes îl cercetase cu coada ochiului. Era de vârstă mijlocie, zvelt şi destul de arătos. Avea o mustăcioară şi ochi alerţi, care păreau să alerge peste tot.

— Hoskins, spusese el, nu voi pretinde nici o clipă că înţeleg toate astea decât aşa cum le poate înţelege un neofit — un neofit rezonabil de inteligent. Totuşi, dacă există un aspect care să-mi fie mai neclar decât altele, atunci aş aminti problema selectivităţii. Nu poţi depăşi o anumită distanţă — mi se pare firesc, deoarece cu cât te îndepărtezi mai mult, cu atât lucrurile devin mai neclare şi cheltuiala de energie creşte. Pe de altă parte, nu te poţi apropia oricât... Acesta-i aspectul care mă nedumereşte.

— Ţi-aş putea explica acest aparent paradox, Deveney, dacă-mi îngădui să folosesc o analogie.

În clipa când auzise numele bărbatului, domnişoara Fellowes îl identificase şi, fără să vrea, se simţise impresionată — Candide Deveney, redactorul ştiinţific de la *Telenews,* despre care se ştia că era nelipsit în momentele istorice ale ştiinţei. Îi recunoscuse şi chipul — îl văzuse cu ocazia amartizării. Prin urmare, Hoskins întreprindea aici ceva foarte important.

— Dacă apreciezi că poate fi de ajutor, surâsese Deveney, foloseşte orice analogie doreşti.

— Fii atent: nu poţi citi o carte cu litere obişnuite, dacă se află la o depărtare mai mare de doi metri de ochii tăi, dar o poţi citi, dacă o apropii la treizeci de centimetri. Aşadar, cu cât o apropii mai mult, cu atât este mai bine. Pe de altă parte, dacă apropii cartea la mai puţin de doi centimetri de ochi, vei constata că, din nou, nu mai distingi nimic. Altfel spus, nici prea aproape nu este bine.

— Hm-m-m...

— Să-ţi mai ofer un exemplu. Umărul dumitale drept se găseşte la aproximativ şaptezeci şi cinci de centimetri de vârful degetului arătător drept. Poţi să atingi umărul drept cu vârful degetului drept. Pe de altă parte, cotul drept se găseşte mult mai aproape de vârful degetului drept - la

jumătatea distanţei respective. Conform unui raţionament simplu, el ar trebui să fie mai uşor de atins — cu toate acestea, este imposibil să atingi cotul drept cu vârful degetului arătător drept. Din nou: nici prea aproape nu este bine.

— Pot folosi analogiile în emisiunea mea? întrebase Deveney.

— Bineînţeles, cu multă plăcere. Am aşteptat suficient de mult pentru ca o persoană ca dumneata să aibă ce prezenta. O să-ţi ofer tot ceea ce doreşti. A sosit în sfârşit momentul să arătăm lumii ce anume am realizat. Te asigur că oamenii vor fi uluiţi.

Fără să vrea, domnişoara Fellowes se simţise impresionată de siguranţa calmă a bărbatului, care dovedea o tărie remarcabilă.

— Cât de departe vei ajunge? întrebase Deveney.

— Patruzeci de mii de ani.

Domnişoara Fellowes inspirase adânc.

De ani?

***

În aer se simţea încordare. Personalul din faţa consolelor de comandă de-abia se clintea. Un bărbat vorbea monoton şi încet într-un microfon, rostind fraze scurte, lipsite de sens pentru domnişoara Fellowes.

Aplecându-se peste balustrada balconului şi privind concentrat, Deveney întrebase:

— Se va putea vedea ceva?

— Poftim? Nu. Absolut nimic, până nu se încheie operaţiunea. Detectarea se efectuează indirect, cumva similar cu principiul de operare al radarului, atât doar că în loc de unde, noi folosim mezoni. În anumite circumstanţe, mezonii călătoresc în trecut. Unii dintre ei sunt reflectaţi şi trebuie să analizăm reflecţiile acelea.

— Sună destul de complex şi de dificil.

Hoskins zâmbise scurt, ca de obicei.

— Este vorba despre produsul final a cincizeci de ani de cercetare. Ultimii zece ani au fost coordonaţi direct de către mine. Da, este un procedeu complex şi dificil.

Bărbatul cu microfon ridicase un braţ.

— De câteva săptămâni, urmase Hoskins, am focalizat un moment anume. Am întrerupt contactul, l-am reluat după ce am calculat propriile noastre trasee prin timp şi ne-am asigurat că putem manipula fluxul temporal cu precizia necesară. Acum, trebuie să reuşească.

Cu toate acestea, fruntea i se brobonise de transpiraţie.

Domnişoara Fellowes se trezise ridicându-se de pe scaun şi apropiindu-se de balustradă. Nu văzuse însă nimic.

— Acum, şoptise bărbatul de la microfon.

Urmase o tăcere ce se prelungise pe durata unei respiraţii, apoi dinspre casa păpuşilor răsunase ţipătul înspăimântat al unui copil. Era un ţipăt de teroare pură. De spaimă copleşitoare.

Domnişoara Fellowes răsucise capul într-acolo. Era implicat un copil! Pur şi simplu, uitase.

Hoskins lovise cu pumnul în balustradă şi rostise cu glas încordat, tremurând de satisfacţie:

— *Am reuşit.*

***

Domnişoara Fellowes coborâse grăbită scăriţa scurtă, în spirală, îmboldită de palma lui Hoskins, care o apăsa între omoplaţi. Bărbatul nu-i adresase nici un cuvânt.

Tehnicienii de la console se ridicaseră acum şi surâdeau, unii fumând, privindu-i pe cei trei care coborâseră în sala principală. Dinspre casa păpuşilor se auzea un zumzet intermitent.

— În Stază se poate intra fără probleme, vorbise Hoskins către Deveney. Am făcut-o de o mie de ori. Se percepe doar o senzaţie ciudată, dar este foarte scurtă şi nu înseamnă nimic.

Păşise pe o uşă deschisă, într-o demonstraţie tăcută, iar Deveney, zâmbind încordat şi inspirând adânc, îl urmase.

— Domnişoară Fellowes, zisese Hoskins. Vino, te rog!

O chemase cu degetul, printr-un semn nerăbdător.

Femeia încuviinţase din cap şi păşise peste prag. Simţise un fior străbătându-i interiorul corpului, ca o furnicătură.

Înăuntru, totul părea însă normal. Se simţea mirosul de lemn al căsuţei recent construite, dar parcă şi iz de... de pământ reavăn.

Se făcuse linişte acum — nimeni nu vorbea —, însă auzise târşâit de paşi, urmat de un râcâit, de parcă cineva ar fi trecut un obiect aspru peste lemn... apoi un suspin adânc.

— Unde este? întrebase agitată domnişoara Fellowes.

Acestor bărbaţi lipsiţi de inimi chiar nu le *păsa?*

Băiatul se afla în dormitor; aşa numise domnişoara Fellowes camera cu pătuţ.

Era gol puşcă, iar pieptul mic şi murdar i se ridica şi cobora în ritmul unei respiraţii gâfâite. În jurul picioarelor desculţe, cafenii, se zăreau bulgări de pământ şi brazde de iarbă. Dintr-acolo venea izul de sol, la care se adăuga un altul, de materii intrate în putrefacţie.

Hoskins zărise privirea îngrozită a femeii şi vorbise uşor iritat:

— Nu poţi smulge din trecut un băiat care să fie perfect curat, domnişoară Fellowes. Pentru siguranţă, am fost nevoiţi să luăm şi o porţiune din mediul imediat înconjurător. Sau ai fi preferat să fi ajuns aici fără un picior, sau doar cu jumătate de cap?

— *Vă rog!* exclamase ea, copleşită de repulsie. Stăm locului, fără să facem nimic? Bietul copil este îngrozit. Şi *murdar.*

Avea dreptate. Băiatul era murdar de noroi şi de grăsime animală, iar pe coapsă avea o zgârietură roşie şi umflată.

Când Hoskins se apropiase de el, băieţelul, care părea doar cu puţin peste trei ani, se ghemuise şi se retrăsese rapid. Ridicase buza superioară şi mârâise şuierat ca o

pisică sălbatică. Hoskins îl prinsese de ambele braţe şi-l ridicase de pe podea, în ciuda ţipetelor şi zvârcolelilor.

— Ţineţi-l bine, încuviinţase domnişoara Fellowes. În primul rând, are nevoie de o baie fierbinte. Trebuie spălat şi dezinfectat. Aveţi tot ce-i necesar? Dacă da, aduceţi-le aici. La început, voi avea nevoie şi de ajutoare. După aceea, pentru Dumnezeu, curăţaţi mizeria asta de pe podea!

Dădea ordine acum şi se simţea în apele ei. Era o doică expertă, nu un spectator derutat, aşa că-l studiase pe copil cu un ochi clinic — şi ezitase pentru o clipă, şocată. Văzuse dincolo de murdărie, de ţipete şi de inutilele lovituri ale mâinilor şi picioarelor. Îi văzuse pe băiat aşa cum era el.

Era cel mai urât copil pe care-l întâlnise în viaţa ei. Era oribil de urât, din vârful capului diform şi până la picioarele crăcănate.

***

Ajutată de trei bărbaţi, îl spălase pe băiat, în vreme ce alţii făceau curăţenie în dormitor. Muncise în tăcere şi cumva furioasă, iritată de permanentele zvârcolituri şi de zbieretele copilului, ca şi de duşurile lipsite de demnitate la care ea însăşi era supusă la răstimpuri.

Hoskins strecurase aluzia că băiatul nu avea să fie drăguţ, dar domnişoara Fellowes nici nu se gândise că avea să fie respingător de diform. În plus, trupul lui degaja o duhoare pe care săpunul şi apa abia dacă reuşeau s-o atenueze treptat.

Încercase dorinţa copleşitoare de a-l trânti pe băieţel, aşa săpunit cum era, în braţele lui Hoskins şi de a pleca imediat din locul acela, dar o oprise mândria profesională. La urma urmelor, acceptase o slujbă... La asta se mai adăuga şi privirea din ochii bărbatului. O privire rece, gata s-o întrebe cu dispreţ: "Doar copii drăgălaşi, domnişoară Fellowes?"

Hoskins stătea puţin într-o parte, uitându-se detaşat, şi surâsese scurt când îi prinsese privirea, parcă amuzat de indignarea femeii.

Domnişoara Fellowes hotărâse să mai aştepte puţin, înainte de demisiona. Dacă ar fi făcut-o în clipa aceea, ar fi fost înjositor pentru ea.

Apoi, când pielea copilului devenise de un roz suportabil şi mirosea a săpun parfumat, ea se simţise oricum ceva mai bine. Ţipetele se transformaseră în scâncete de epuizare, în vreme ce micuţul privea atent, deplasându-şi ochii iute, suspicios şi înfricoşat, de la un ocupant al încăperii la celălalt. Curăţenia îi scotea în relief trupul slăbuţ, care tremura de frig după baie.

— Aduceţi-mi o cămăşuţă de noapte! ceruse domnişoara Fellowes.

Cămăşuţa apăruse imediat. Se părea că totul fusese pregătit, dar nimeni nu acţiona până când ea nu dădea ordinele cuvenite, parcă lăsând-o în mod deliberat să conducă, fără s-o ajute în alt fel, pentru a o testa.

Deveney se apropiase şi-i spusese:

— Îl ţin eu, domnişoară. Singură nu vei reuşi să-l îmbraci.

— Mulţumesc, încuviinţase domnişoara Fellowes.

Urmase, într-adevăr, o adevărată bătăile, dar reuşise să-i pună cămaşa de noapte, iar când băiatul schiţase un gest ca şi cum ar fi vrut s-o sfâşie, femeia îl plesnise scurt peste mână.

Băieţelul se înroşise la chip, totuşi nu plânsese. Rămăsese privind-o, şi degetele răşchirate ale unei mâini se deplasaseră încetişor peste ţesătura stranie a veşmântului, pipăind-o.

"Şi acum ce să mai fac?" se gândise disperată domnişoara Fellowes.

Toţi încremeniseră, parcă aşteptând ordinul ei... până şi băieţelul cel urât.

— Aţi pregătit mâncare? întrebase ea decisă. Lapte?

Pregătiseră. Aduseseră un cărucior pe rotile, cu un compartiment frigorific conţinând trei sticluţe de câte un sfert de litru cu lapte, un cuptor cu microunde şi diverse fortifiante, sub formă de vitamine, picături, siropuri şi altele la care nu avea vreme acum să se uite. Existau, de

asemenea, o mulţime de semipreparate pentru copii, în cutii speciale cu sistem de autoîncălzire.

Pentru început, folosise lapte simplu. În zece secunde, cuptorul încălzise lichidul la temperatura reglată, apoi se oprise automat şi femeia turnase puţin într-o farfurioară. Era convinsă de sălbăticia băiatului. Acesta n-avea să ştie cum să folosească o cană.

Încuviinţând din cap, i se adresase:

— Bea. Bea.

Ridicase farfurioara spre gura ei. Băiatul o privea atent, fără să se mişte.

Brusc, domnişoara Fellowes trecuse la mijloace mai directe. Cu o mână, apucase antebraţul copilului şi înmuiase în lapte degetele celeilalte mâini. Îl mânjise cu lapte peste gură, astfel încât picăturile îi curseseră pe obraji şi peste bărbia teşită.

Băieţelul ţipase ascuţit, apoi îşi linsese buzele ude. Domnişoara Fellowes se retrăsese câţiva paşi.

Băiatul se apropiase de farfurie, se aplecase deasupra ei, după care privise bănuitor îndărăt, parcă aşteptând să vadă un duşman; se aplecase din nou şi linsese pofticios laptele, ca o pisică. Pleoscăia. Nu se folosise de mâini ca să ridice farfurioara.

Domnişoara Fellowes nu-şi mai putuse stăpâni repulsia şi o lăsase să i se citească pe chip.

Probabil că Deveney o observase, pentru că-l întrebase pe Hoskins:

— Doica ştie?

— Ce să ştiu? se încruntase domnişoara Fellowes.

Deveney şovăise, dar Hoskins (cu aceeaşi expresie de detaşare amuzată) răspunsese:

— Poţi să-i spui chiar dumneata.

— Poate că nu bănuieşti, domnişoară, rostise reporterul, însă eşti prima femeie din istoria civilizaţiei umane care îngrijeşte un copil din Neanderthal.

***

— Trebuia să fi fost anunţată, se răsucise ea spre Hoskins cu un aer de agresivitate stăpânită.

— De ce? Cu ce ar fi diferit lucrurile?

— Aţi spus că va fi vorba despre un copil...

— Şi acesta nu-i un copil? Ai avut vreodată un căţel sau un pisoiaş, domnişoară? Animalele acelea vi se par mai apropiate de "omenesc"? Dacă ar fi fost vorba despre un pui de cimpanzeu, ai fi fost scârbită? Domnişoară Fellowes, eşti doică. În dosarul dumitale se menţionează că ai activat trei ani într-o maternitate. Ai refuzat vreodată să îngrijeşti un copil diform?

Femeia simţise cum îi dispare aplombul.

— Puteaţi, totuşi, să-mi fi spus, repetase ea pe un ton domol.

— Ca să fi refuzat slujba? De fapt, mai doreşti s-o păstrezi?

O privise inexpresiv, în timp ce Deveney se retrăsese în celălalt capăt al odăii; copilul terminase laptele, linsese farfuria şi se uitase la domnişoara Fellowes cu chip umed şi ochi mari, rugători.

După aceea, gesticulase spre lapte şi emisese o rafală scurtă de sunete repetate, alcătuite din guturale şi clicăituri ale limbii.

— Vorbeşte! exclamase surprinsă domnişoara Fellowes.

— Bineînţeles, aprobase Hoskins. *Homo neanderthalensis* nu este, de fapt, o specie aparte, ci mai degrabă o subspecie a lui *Homo Sapiens.* De ce n-ar vorbi? Probabil că mai doreşte lapte.

Domnişoara Fellowes întinsese mâna, cu un gest reflex, spre sticla de lapte, dar Hoskins o prinsese de încheietură.

— Înainte de continua, domnişoară, aş dori să ştiu dacă păstrezi slujba.

Femeia se eliberase cu un gest nervos.

— Ce vreţi să spuneţi, că dacă n-aş rămâne, nu l-aţi mai hrăni? O să mai rămân... o vreme.

Turnase lapte în farfurioară.

— Te vom lăsa singură cu băiatul, domnişoară, spusese Hoskins. Aceasta este singura uşă de acces în Staza Unu şi este bine încuiată şi păzită. Aş dori să înveţi modul cum se operează încuietoarea care, desigur, va fi adaptată pentru amprentele dumitale, nu numai pentru ale mele. Spaţiile de deasupra — arătase spre locul unde ar fi trebuit să se afle plafoanele — sunt de asemenea păzite şi vom fi avertizaţi dacă aici se petrece ceva nelalocul lui.

— Adică voi fi supravegheată? se revoltase domnişoara Fellowes.

Îşi amintise cum, din balcon, zărise aproape perfect interiorul apartamentului.

— Nu, nu, o liniştise Hoskins, intimitatea îţi va fi respectată pe deplin. "Paza" constă exclusiv din senzori electronici, care transmit date ce pot fi interpretate numai de un calculator. Până la alte dispoziţii, domnişoară, începând din seara aceasta, îţi vei petrece nopţile cu copilul. În timpul zilei, vei fi liberă, conform unui orar pe care ţi-l vei fixa personal. O să-ţi îngăduim această libertate.

Domnişoara Fellowes privise derutată apartamentul.

— De ce însă toate aceste precauţii, domnule Hoskins? Băiatul este periculos?

— Este vorba despre consumul energetic, domnişoară. Copilul n-are voie să părăsească apartamentul. Niciodată! Nici măcar pentru o clipă. Indiferent care ar fi motivul. Nici chiar pentru a-i salva viaţa. Nici chiar pentru a salva viaţa *dumitale,* domnişoară. E clar?

Doica ridicase bărbia.

— Înţeleg o dispoziţie, domnule Hoskins, iar meseria mea obişnuieşte să pună sarcinile de serviciu înaintea binelui personal.

— Perfect atunci. Dacă ai nevoie de ceva, anunţă-ne.

Cei doi bărbaţi ieşiseră.

***

Domnişoara Fellowes se întorsese către băieţel. Acesta o privea, iar farfurioara mai conţinea lapte. Răbdătoare, femeia încercase să-i arate cum să ridice vasul şi să-l ducă la gură. El se împotrivise, totuşi se lăsase atins fără să ţipe.

O privea necontenit, cu ochi înspăimântaţi, aşteptând gestul trădător. Ea se pomenise mângâindu-l, încercând să înainteze încet cu degetele spre părul lui, lăsându-l să vadă tot ceea ce făcea, să-şi dea seama că nu exista nici un pericol.

Reuşise să-i mângâie părul, pentru o clipă.

— O să-ţi arăt cum se foloseşte baia, îi spusese după aceea. Crezi că vei putea învăţa?

Vorbea lent, cu blândeţe, ştiind că el nu putea pricepe cuvintele, dar sperând că avea să reacţioneze pozitiv faţă de tonul vocii.

Băieţelul se lansase din nou într-o frază alcătuită din clicăituri ale limbii.

— Te pot ţine de mână? îl întrebase ea.

Întinsese mâna spre el; băiatul o privise. Rămăsese cu mâna întinsă şi aşteptase. Palma băieţelului avansase încet către ea.

— Aşa, aşa, îl încurajase.

El o apropiase până la doi centimetri, după care curajul îi pierise şi o smucise înapoi.

— Nu-i nimic, vorbise calm domnişoara Fellowes, o să încercăm şi mai târziu. Nu vrei să stai aici?

Lovise uşurel cu palma în salteaua patului.

Orele se scurseseră încet, iar progresele erau minime. Doica nu reuşise să-l înveţe să utilizeze nici baia şi nici patul. Ba chiar, după ce dovedise semne clare de oboseală, băieţelul se aşezase pe jos, după care, printr-o mişcare rapidă, se rostogolise sub pat.

Domnişoara Fellowes se aplecase să-l privească, iar ochii lui clipiseră şi el clicăise ceva din limbă.

— Bine, încuviinţase ea, dormi acolo, dacă te simţi mai în siguranţă.

Închisese uşa dormitorului şi se retrăsese în camera cea mare, unde i se adusese un pat de campanie. La insistenţa ei, odaia fusese acoperită cu un plafon improvizat. "Bărbaţii ăştia idioţi", se gândise, "vor trebui să-mi instaleze o oglindă, o servantă şi un lavabou separat, dacă se aşteaptă să-mi petrec nopţile aici."

***

Somnul venea greu. Se pomenise trăgând cu urechea spre eventualele zgomote din camera alăturată. Băiatul nu putea ieşi, nu? Pereţii erau verticali şi foarte înalţi... dar dacă el se putea cocoţa ca o maimuţă? Hoskins spusese totuşi că de sus îi supravegheau senzori electronici.

"Poate fi oare periculos?" se întrebase ea deodată. "M-ar putea ataca?"

În nici un caz; Hoskins nu amintise despre aşa ceva. În nici un caz n-ar fi lăsat-o singură, dacă...

Încercase să râdă de propriile ei temeri. Puştiul n-avea decât trei-patru anişori. Cu toate acestea, nu reuşise să-i taie unghiile. Dacă în timp ce ea dormea, o ataca, folosindu-se de dinţi şi de unghii...

Începuse să respire accelerat. Ce prostie... deşi...

Ascultase concentrată şi de data asta auzise ceva.

Băieţelul plângea.

Nu ţipa, de frică sau de mânie; nu zbiera şi nici nu urla. Plângea încetişor, şi plânsetul lui era scâncetul deznădăjduit al unui copil foarte, foarte singur.

Pentru întâia oară, domnişoara Fellowes se gândise înfiorată: "Sărăcuţul!"

Era, desigur, un copilaş; ce conta forma căpşorului său? Era un copilaş rămas orfan într-un fel în care nici un copil nu mai fusese până atunci. Nu-i dispăruseră doar mama şi tatăl, ci întreaga sa specie. Răpit din epoca sa, rămăsese acum singura creatură de felul lui din lume. Ultima! Singura!

Femeia se simţise copleşită de milă şi în acelaşi timp de ruşine pentru propria ei indiferenţă. Strângându-şi cămaşa de noapte pe lângă coapse (fără să vrea, se gândise: "Mâine, trebuie să-mi aduc un capot"), coborâse din pat şi intrase în odaia copilului.

— Băieţelule, şoptise ea, băieţelule...

Intenţionase să caute sub pat, dar renunţase, gândindu-se la posibilitatea unei muşcături. Aprinsese lumina de veghe şi trăsese patul într-o parte.

Micuţul era ghemuit într-un colţ, cu genunchii strânşi la piept, privind-o cu ochi înlăcrimaţi şi temători.

În lumina difuză, nu i se mai păruse respingător.

— Bietul băieţel, murmurase domnişoara Fellowes, sărăcuţul de el!

Când îl mângâiase pe păr, îl simţise încordându-se, apoi se destinsese.

— Sărăcuţul de el. Nu vrei să te ţin în braţe?

Se aşezase pe podea lângă el, mângâindu-i încet şi ritmic părul, obrazul, braţul. Începuse să murmure încetişor un cântecel lin şi blând.

Băiatul înălţase capul şi-i privise buzele, parcă minunându-se de sunetele auzite.

Îl trăsese mai aproape de ea, în vreme ce o asculta. Îi apăsase uşor căpşorul, aducându-l pe umărul ei. Îşi strecurase braţul pe sub picioruşele sale şi, cu o mişcare lentă, îl ridicase în poală.

Continua să cânte, repetând întruna aceeaşi strofă simplă, şi legănându-se înainte şi înapoi, înainte şi înapoi.

Băieţelul se oprise din plâns, iar după o vreme sunetul regulat al respiraţiei sale o anunţase că adormise.

Extrem de grijulie, domnişoara Fellowes împinsese pătuţul în poziţia iniţială şi aşezase copilul pe cearşaf. Îl acoperise şi se uitase la el. În somn, arăta destins şi ca orice alt băieţel adormit. Nu conta atât de mult că era urât. Nu mai conta aproape deloc.

Pornise în vârful picioarelor spre uşă, apoi se gândise: "Şi dacă se trezeşte?"

Se întorsese, luptându-se cu ea însăşi, apoi oftase şi se furişă în pătuţ. Era prea mic pentru un adult. Fusese asaltată de crampe, iar absenţa tavanului o nemulţumea, însă mâna băieţelului se strecurase în mâna ei şi, cumva, domnişoara Fellowes adormise în poziţia aceea.

***

Se deşteptase tresărind, cu impulsul de a ţipa. Abia reuşise să-şi înăbuşe exclamaţia printr-un geamăt. Băiatul o privea cu ochi larg deschişi. Câteva clipe nu-şi amintise cum ajunsese în pătuţul lui, după care, încet şi precaut, fără să-l slăbească din ochi, întinsese un picior şi-l coborâse pe podea, apoi pe celălalt.

Privise iute şi nervos spre plafonul inexistent şi-şi încordase muşchii, pregătindu-se să se ridice.

În aceeaşi clipă, băieţelul întinsese degeţelele lui butucănoase şi-i atinsese buzele, mormăind ceva.

Femeia se înfiorase sub atingere. În lumina zilei, copilul era teribil de urât.

Băieţelul vorbise din nou. Deschisese larg gura şi făcuse un gest cu mâna, de parcă de acolo ar fi ieşit ceva.

Domnişoara Fellowes bănuise despre ce era vorba şi întrebase cu glas tremurător:

— Vrei să cânt?

Băiatul nu răspunsese, ci îi privise gura.

Cu glas uşor fals, domnişoara Fellowes începuse cântecelul pe care-l cântase în timpul nopţii, iar băieţelul cel urât zâmbise. Se legănase stângaci, aproximativ în ritmul muzicii, şi emisese un soi de gâlgâit care ar fi putut să fie începutul unui hohot de râs.

În sinea ei, doica suspinase. Farmecul muzicii ce-mblânzeşte până şi fiarele...[1] Muzica putea fi de ajutor.

---

[1] Replică din piesa *The Mourning Bride,* actul I, scena I, de dramaturgul englez William Congreve

— Aşteaptă, spusese ea. Lasă-mă să mă-mbrac. Durează numai un minut. După aceea, îţi pregătesc ceva de mâncare.

Se îmbrăcase iute, permanent conştientă de absenţa tavanului. Băiatul rămăsese în pat, privind-o atunci când intra în raza lui vizuală. De fiecare dată, ea îi zâmbise şi fluturase din mână. În cele din urmă, el îi răspunsese printr-un gest similar şi domnişoara Fellowes se simţise încântată.

— Vrei griş cu lapte? îl întrebase când terminase cu toaleta.

Pregătise masa în doi timpi şi trei mişcări, apoi îi făcuse semn să vină la ea.

Fie că pricepuse gestul, fie că-l ademenise aroma, băieţelul coborâse din pat.

Doica încercase să-i arate cum să folosească o lingură, dar copilul se retrăsese speriat. "Avem timp destul la dispoziţie", se gândise ea. Se mulţumise să insiste ca el să ridice castronaşul cu propriile sale mâini. Stângaci, vărsând mare parte din conţinut, băiatul reuşise în cel din urmă şi înghiţi majoritatea grişului.

De data aceasta, îi pusese laptele într-un pahar, iar piciul scâncise, descoperind că deschiderea acestuia era prea mică pentru a-şi afunda gura înăuntru. Femeia îi ţinuse mâna, obligând-o să cuprindă paharul cu degetele, să-l ridice şi să-l ducă la gură.

Din nou, vărsase pe el destul, dar, iarăşi, înghiţise mare parte din lapte, iar domnişoara Fellowes era obişnuită cu murdăria.

Spre surprinderea şi uşurarea ei, baia se dovedise o chestiune mai puţin complicată. Copilul înţelesese ce se aştepta din partea lui.

Doica se pomenise mângâindu-l pe păr şi spunându-i:

— Eşti un băieţel bun. Un băieţel deştept.

Şi, spre imensa ei satisfacţie, băiatul surâsese.

"Când zâmbeşte", îşi spusese ea, "este aproape acceptabil."

***

Ceva mai târziu în cursul zilei, sosiseră reporterii.

Domnişoara Fellowes ţinuse băiatul în braţe, iar el se agăţase disperat de ea, în timp ce, de cealaltă parte a uşii, se filma şi se fotografia. Agitaţia îl speriase pe micuţ, care începuse să plângă, dar abia după zece minute domnişoara Fellowes primise aprobarea să se retragă şi să ducă puştiul în altă cameră.

Femeia reapăruse îmbujorată de indignare, ieşise din apartament (prima dată după optsprezece ore) şi închisese uşa în urma ei.

— Cred că v-ajunge! O să-mi ia destul timp până-l liniştesc. Vă rog să plecaţi!

— Imediat, imediat, încuviinţase reprezentantul lui *Times-Herald.* Este însă chiar un copil de Neanderthal sau o farsă?

— Vă asigur, intervenise Hoskins de undeva din spate, că nu-i vorba despre nici o farsă. Copilul este un autentic *Homo neanderthalensis.*

— Este băiat sau fată?

— Băiat, răspunsese sec domnişoara Fellowes.

— Băiatul-maimuţă, spusese cel de la *News.* Asta-i! Un băiat-maimuţă. Cum se comportă?

— Ca orice alt băieţel, replicase nervos domnişoara Fellowes. Nu-i câtuşi de puţin băiat-maimuţă. Se numeşte... ă-ă-ă, Timothy, Timmie — şi se comportă absolut normal.

Alesese numele Timothy la întâmplare; fusese primul care-i venise în minte.

— Timmie, băiatul-maimuţă, repetase individul de la *News* şi,după cum se dovedi, aceea avea să fie denumirea sub care urma să-l cunoască întreaga lume.

Reporterul de la *Globe* se răsucise spre Hoskins:

— Domnule Hoskins, ce intenţionaţi să faceţi cu băiatul-maimuţă?

— Planul meu iniţial, ridicase din umeri bărbatul, a luat sfârşit atunci când am dovedit că este posibil să-l aducem

în prezent. Bănuiesc că de acum vor fi interesaţi antropologii şi fiziologii. La urma urmelor, deţinem o fiinţă aflată la limita umanului. De la ea ar trebui să învăţăm multe despre noi şi despre strămoşii noştri.

— Cât timp îl veţi ţine aici?

— Până când spaţiul în care se află ne va fi mai necesar decât persoana lui. Probabil încă destul timp.

— Nu-l puteţi scoate de acolo, întrebă reporterul de la *News,* ca să instalăm echipamente subeterice şi să facem o transmisiune în direct?

— Îmi pare rău, dar copilul nu poate părăsi Staza.

— De fapt, ce este Staza?

— Oho, îşi îngăduise Hoskins unul dintre zâmbetele sale fugare, asta ar necesita cam multe explicaţii, domnilor. Timpul, aşa cum îl cunoaştem noi, nu există în Stază. Camerele de acolo se găsesc în interiorul unei sfere invizibile care nu aparţine pe de-a întregul Universului nostru. De aceea, copilul a putut fi extras din fluxul temporal.

— Staţi puţin, intervenise nemulţumit tot cel de la *News,* cum stă treaba asta? Doica intră şi iese din apartament.

— Acelaşi lucru îl puteţi face şi dumneavoastră, răspunsese Hoskins calm. V-aţi deplasa paralel cu liniile de forţă temporală şi n-ar fi implicat un consum sau un câştig de energie. Copilul a fost însă adus din trecut. A traversat liniile acelea şi a acumulat potenţial temporal. Dacă l-am aduce în Universul şi în timpul nostru, consumul de energie ar fi atât de mare încât s-ar arde toată reţeaua electrică şi întregul Washington s-ar cufunda în beznă. Când l-am adus, am prins şi o parte din solul pe care se afla, iar acesta va fi evacuat doar puţin câte puţin.

Reporterii înregistrau grăbiţi cuvintele lui Hoskins. Nu înţelegeau totul şi erau convinşi că nici publicul n-avea să înţeleagă, dar limbajul era ştiinţific şi altceva nu conta.

— Sunteţi dispus să participaţi diseară la o emisiune în direct? întrebase cel de la *Times-Herald.*

— Cred că da, încuviinţase Hoskins, apoi plecaseră cu toţii.

Domnişoara Fellowes privise după ei. Înţelesese la fel de puţin ca şi ziariştii explicaţiile despre Stază şi despre forţe temporale, totuşi clarificase o problemă. Domiciliul forţat al lui Timmie (pe neaşteptate, se trezise că se gândea la băieţel numai sub numele acela) era real, nu impus în mod arbitrar de Hoskins. Se părea că n-avea să-l poată scoate niciodată din Stază.

Bietul copil... Sărăcuţul...

Îl auzise scâncind şi se grăbise să-l aline.

***

Domnişoara Fellowes nu avusese posibilitatea să vadă emisiunea în direct a lui Hoskins şi, deşi aceasta se transmisese în toată lumea, ba chiar şi la avanposturile selenare, ea nu ajunsese în apartamentul unde locuiau doica şi băieţelul cel urât.

Hoskins apăruse în dimineaţa următoare, vesel şi radios.

— A mers bine emisiunea? întrebase domnişoara Fellowes.

— Perfect. Ce mai face... Timmie?

Domnişoara Fellowes se simţise mulţumită de folosirea numelui.

— Este bine. Vino aici, Timmie, domnul acesta drăguţ n-o să-ţi facă nici un rău!

Timmie rămăsese însă în cealaltă odaie; de după tocul uşii, apăreau la răstimpuri câte o şuviţă de păr încâlcit sau un colţ de ochi.

— Ba chiar, urmase femeia, se adaptează remarcabil. Este destul de inteligent.

— Te surprinde?

Ea ezitase o clipă, după care răspunsese:

— Da. Cred că-l considerasem un băiat-maimuţă.

— Băiat-maimuţă sau nu, a făcut multe pentru noi. A făcut cea mai mare reclamă posibilă companiei. Am dat lovitura, domnişoară, am dat lovitura!

Părea că simte nevoia să-şi comunice cuiva bucuria, chiar şi domnişoarei Fellowes.

— Chiar aşa? replicase ea, invitându-l să vorbească.

Bărbatul îşi afundase mâinile în buzunare şi începu:

— De zece ani, lucrăm pe muchie de cuţit, cerşind fiecare bănuţ ori de câte ori se ivea ocazia. A trebuit să renunţăm la toate proiectele de cercetare, cu excepţia acestuia. Am riscat totul şi, când spun asta, să ştii că aşa a fost. Încercarea de a aduce în prezent un om din Neanderthal ne-a costat fiecare leţcaie pe care am reuşit s-o împrumutăm sau s-o furăm — şi unii bani au fost *cu adevărat* deturnaţi din fondurile altor proiecte, pe care le-am utilizat fără aprobare legală. Dacă experimentul n-ar fi reuşit, dădeam faliment.

— De aceea nu există plafoane? întrebase domnişoara Fellowes.

— Poftim? o privise nedumerit Hoskins.

— Nu v-au mai rămas bani pentru plafoane?

— Aha, am înţeles. Nu, acesta a fost doar unul dintre motive. Nu puteam şti cu exactitate dinainte ce vârstă avea neanderthalianul. Detectarea în timp este doar aproximativă şi am fi putut nimeri un exemplar uriaş şi sălbatic. S-ar fi putut să fie nevoie să-l îngrijim de la distanţă, ca pe un animal de la grădina zoologică.

— Dar, fiindcă n-a fost cazul, puteţi monta plafoane?

— Acum, da. Acum avem suficienţi bani. Ni s-au promis fonduri din toate direcţiile. E grozav, domnişoară!

Chipul lui masiv strălucea de un zâmbet care nu pierise nici când plecase.

"Este un bărbat destul de drăguţ", gândise domnişoara Fellowes "atunci când e luat prin surprindere şi uită să fie prea savant."

Mai reflectase puţin, întrebându-se dacă era însurat, apoi îşi alungase gândul respectiv, pe jumătate stingherită.

— Timmie! strigase ea. Vino aici, Timmie!

***

În lunile ce trecuseră, domnişoara Fellowes se simţise devenind parte integrantă din Staza, Inc. Căpătase un birou pe uşa căruia fusese scris numele ei; o cameră foarte apropiată de casa păpuşilor (nu încetase nici o clipă să numească altfel câmpul de Stază care înconjura ca o sferă apartamentul lui Timmie). Salariul i se majorase substanţial. Casa păpuşilor căpătase plafoane, mobilierul fusese completat şi îmbunătăţit, se mai adăugase o sală de baie — ba chiar, femeia primise un apartament personal în incinta Institutului şi, uneori, nu dormea nopţile cu Timmie. Între casa păpuşilor şi apartamentul ei fusese stabilită o legătură interfon şi Timmie învăţase cum s-o utilizeze.

Domnişoara Fellowes se obişnuise cu Timmie, ba chiar devenise tot mai puţin conştientă de urâţenia lui. Într-o zi, se pomenise privind un băieţel obişnuit, de pe stradă, şi fruntea înaltă a acestuia i se păruse neatrăgătoare, ca şi bărbia pronunţată. Trebuise să se scuture, ca să rupă vraja.

Chiar mai plăcută fusese obişnuirea cu vizitele ocazionale ale lui Hoskins. Era limpede că bărbatul aprecia orice evadare din funcţia sa, tot mai complexă, de şef al Stazei, Inc. şi că se ataşase sentimental de copilul de la care pornise totul, însă domnişoarei Fellowes i se părea că-i făceau plăcere şi conversaţiile cu ea.

Aflase, de altfel, câte ceva despre Hoskins. El inventase metoda de analiză a reflecţiilor razei mezonice care pătrundea în trecut, ca şi metoda de stabilire a Stazei; răceala lui era numai un efort de a ascunde un suflet bun şi... ah, da, *era* însurat.

Singurul aspect cu care domnişoara Fellowes nu se putea acomoda era angajarea ei într-un experiment ştiinţific. În ciuda eforturilor constante, se pomenea implicată direct, ajungând până la dispute cu fiziologii.

O dată, Hoskins o găsise clocotind de furie. N-aveau nici un drept... n-aveau absolut nici un drept! Chiar dacă *era* un Neanderthal, băieţelul nu era un animal.

Se uita după ei, orbită de mânie; privea pur şi simplu uşa deschisă şi auzea plânsetele lui Timmie, când îl observase pe Hoskins. Cine ştie de câtă vreme se afla în faţa ei?

— Pot să intru? întrebase bărbatul.

Doica încuviinţase cu un gest scurt din cap, apoi se grăbise spre Timmie, care se agăţase de ea, prinzând-o şi cu picioruşele lui crăcănate — încă subţiri, atât de subţiri...

Hoskins îl privise, apoi rostise grav:

— Pare nefericit.

— Nu-l învinovăţesc, replicase domnişoara Fellowes. Îl sâcâie zilnic cu recoltări de sânge şi cu teste. Îi dau numai regimuri alimentare sintetice, care n-ar hrăni nici un animal.

— Ştii bine că sunt regimuri ce nu pot fi testate pe oameni.

— Dar n-ar trebui să le încerce nici pe Timmie! Domnule Hoskins, insist! Mi-aţi spus că venirea lui Timmie v-a adus celebritate. Dacă aveţi cât de puţină recunoştinţă pentru asta, *trebuie* să-i ţineţi la depărtare de sărmanul băiat, cel puţin până creşte îndeajuns ca să înţeleagă mai multe. După fiecare şedinţă medicală, are coşmaruri şi nu mai poate dormi. Vă previn, — se ambalase ea deodată —, nu-i mai las înăuntru!

Îşi dăduse seama că ţipase ultimele cuvinte, dar nu se putuse stăpâni.

— Ştiu că-i un Neanderthal, urmase pe un ton mai potolit, însă există multe lucruri pe care neglijăm să le apreciem la Neanderthali. Am citit despre ei. Au avut o cultură proprie şi au fost autorii unora dintre cele mai însemnate invenţii ale omenirii. Domesticirea animalelor, de pildă, roata, sau diversele tehnici de cioplire a pietrei. Au avut chiar şi preocupări spirituale. Îngropau morţii şi puneau lângă aceştia obiectele personale, ceea ce dovedeşte că ei credeau în viaţa după moarte. Putem spune că au inventat

religia. Toate astea nu-nseamnă că Timmie are dreptul la un tratament omenesc?

Îl atinsese uşor pe băiat cu palma pe funduleţ, trimiţându-l în camera sa. Când uşa se deschisese, Hoskins zâmbise scurt zărind jucăriile dinăuntru.

— Îşi merită jucăriile, rostise femeia pe un ton defensiv. Altceva nu are şi le merită, după toate prin care trece.

— Nu, nu, să ştii că n-am nici o obiecţie. Mă gândeam doar cât de mult te-ai schimbat din acea primă zi, când erai destul de furioasă că ţi-am băgat un Neanderthal pe gât.

— Cred că nu..., şoptise domnişoara Fellowes dar nu-şi terminase fraza.

Hoskins schimbase subiectul.

— Cam ce vârstă poate avea, domnişoară?

— Nu pot preciza, fiindcă nu ştim cum se dezvoltau Neanderthalii. După statură, ar trebui să aibă vreo trei ani, totuşi specia a fost în general scundă şi, cu toate hărţuielile la care este supus, probabil că nici nu se dezvoltă. Pe de altă parte, după modul cum învaţă engleza, aş zice că a trecut de patru ani.

— Din rapoarte, n-am sesizat nimic referitor la învăţarea englezei.

— Nu vorbeşte decât cu mine, cel puţin deocamdată. Este foarte speriat de ceilalţi şi nu-i de mirare. Poate însă cere un obiect sau mâncare. Practic, poate indica orice-i trebuie şi înţelege aproape tot ceea ce-i spun. Desigur — şi-l privise cu şiretenie pe bărbat, încercând să aprecieze dacă era momentul cuvenit —, dezvoltarea lui s-ar putea să nu mai continue.

— De ce?

— Orice copil necesită stimulare, iar Timmie duce o viaţă izolată. Eu fac tot ce pot, însă nu stau permanent cu el şi nu sunt tot ceea ce are el nevoie. Domnule Hoskins, vreau să spun că are nevoie măcar de un tovarăş de joacă.

Bărbatul încuviinţase încetişor din cap.

— Din păcate, este singur, nu? Sărmanul!

Domnişoara Fellowes se destinsese imediat.

— Vă place Timmie, nu?

Era atât de bine să vadă că şi altcineva ţinea la băieţeii

— Sigur că da, zisese Hoskins şi, garda lui fiind coborâtă, domnişoara Fellowes putuse să-i vadă oboseala din ochi.

Imediat, abandonase planurile iniţiale şi remarcase îngrijorată:

— Păreţi extenuat.

— Adevărat? În cazul ăsta, trebuie să-ncerc să mă prefac mai vioi.

— Presupun că Staza, Inc. este suprasolicitată şi asta vă răpeşte tot timpul.

— Aşa-i, oftase Hoskins. Este vorba despre animale, vegetale şi minerale, în părţi egale. Am impresia că n-ai văzut exponatele noastre, domnişoară...

— Nu, nu le-am văzut, dar nu pentru că n-aş fi fost interesată. Pur şi simplu, am fost prea ocupată.

— Acum, nu mai eşti chiar atât de ocupată, rostise el, parcă hotărându-se brusc. Te sun mâine la ora 11 şi te conduc personal. De acord?

— Cu plăcere, zâmbise ea fericită.

Bărbatul încuviinţase din cap, îi răspunsese la zâmbet şi plecase.

Tot restul zilei, domnişoara Fellowes fredonase un cântecel. Avea senzaţia — era ridicol, desigur — că... că-şi fixase o întâlnire sentimentală.

A doua zi, Hoskins sosise punctual, surâzător şi amabil. Doica îşi schimbase halatul cu o rochie. Desigur, una cu o croială sobră; totuşi, de ani de zile nu se mai simţise atât de feminină.

Hoskins o complimentase cu gravitate şi ea acceptase complimentele cu o graţie la fel de oficială. Se gândise că era, într-adevăr, un prolog perfect. Apoi, sosise gândul următor: "Prolog... pentru ce?"

Abandonase introspecţiile, grăbindu-se să-i spună la revedere lui Timmie şi să-l asigure că avea să se întoarcă repede. Verificase dacă băieţelul ştia de unde să-şi ia de mâncare.

Hoskins o condusese în aripa cea nouă a clădirii, în care femeia nu mai intrase până atunci. În aer se simţea miros de vopsea, iar zgomotele slabe şi îndepărtate dovedeau că extinderea continua.

— Animale, vegetale şi minerale, repetase el cuvintele din ziua anterioară. Animalele se găsesc acolo şi sunt exponatele noastre cele mai spectaculoase.

Spaţiul era împărţit în mai multe incinte, fiecare fiind o sferă Stază individuală. Hoskins p conduse până la fereastra de vizionare a uneia şi femeia privise înăuntru. Văzuse acolo ceva ce i se păruse a fi un pui de găină acoperit cu solzi şi având coadă de reptilă. Clătinându-se pe cele două picioruşe subţiri, puiul alerga de la un perete la celălalt, iar capul delicat, de pasăre, încununat de o creastă osoasă ca de cocoş, se răsucea dintr-o parte în alta. Ghearele cu care erau înzestrate micuţele lui membre anterioare se încleştau şi se descleştau întruna.

— Este dinozaurul nostru, explicase Hoskins. Îl avem de câteva luni. Nu ştiu când îi vom putea da drumul.

— Dinozaur?

— Te aşteptai la un gigant?

— Cred c-a fost o reacţie normală, se înroşise domnişoara Fellowes. Ştiu însă că au existat şi specii mai mici.

— Te rog să mă crezi că-i exact ceea ce ne-am dorit. De obicei, este investigat, dar se pare că acum are o oră de pauză. S-au descoperit câteva lucruri interesante. De pildă, nu are sângele rece, ci deţine o modalitate, imperfectă, de păstrare a temperaturii interne, superioară celei din mediul ambiant. Din păcate, este un mascul. De când l-am adus, încercăm să găsim o femelă, dar încă n-am avut noroc.

— De ce căutaţi o femelă?

O privise încruntat.

— Ca să putem avea posibilitatea de a obţine ouă fertile şi pui de dinozaur.

— Aşa-i, ce întrebare prostească din partea mea!

După aceea, Hoskins o condusese în secţiunea trilobiţilor.

— Acela este profesorul Dwayne de la Universitatea Washington, îi explicase el. Este specialist în chimie nucleară şi analizează concentraţia izotopilor din oxigenul apei.

— De ce?

— Este apă din "supa primordială", veche de peste cinci sute de milioane de ani. Concentraţia izotopilor oferă temperatura oceanului la momentul respectiv. Întâmplător, Dwayne însuşi nu este deloc interesat de trilobiţi, dar alţii se ocupă exclusiv cu disecţia lor. Ei sunt norocoşii, pentru că nu le trebuie decât bisturie şi microscoape. Dwayne trebuie să poarte după el un spectrograf masiv, ori de câte ori are de efectuat o experienţă.

— De ce? Nu poate...

— Nu, nu poate. Nu poate scoate absolut nimic din incintă.

Văzuseră după aceea specimene de plante primitive şi eşantioane de rocă. Acelea erau vegetalele şi mineralele. Fiecare specimen era studiat de un cercetător. Parcă s-ar fi găsit într-un muzeu; un muzeu adus la viaţă şi slujind drept centru de cercetare.

— Dumneavoastră trebuie să supravegheaţi toate astea, domnule Hoskins?

— Doar indirect, domnişoară. Slavă cerului, am subordonaţi! Pe mine mă interesează doar aspectele teoretice ale problemei: natura timpului, tehnica detecţiei intertemporale mezonice şi altele. Le-aş schimba pe toate pentru o metodă de detectare a obiectelor aflate la mai puţin de zece mii de ani în trecut. Dacă am putea ajunge în epocile istorice ale omenirii...

Fusese întrerupt de agitaţia din jurul unei incinte îndepărtate, dinspre care se auzea vociferând un glas ascuţit. Hoskins se încruntase.

— Scuză-mă, murmură şi se grăbise într-acolo.

Domnişoara Fellowes îl urmase, încercând să ţină pasul, fără să alerge.

— Trebuie să termin câteva etape vitale ale cercetării! protesta un bărbat vârstnic cu o barbă îngustă şi învăpăiat la faţă. Nu-nţelegeţi?

Un tehnician în salopetă, având brodată pe buzunarul de la piept monograma SI (Staza, Inc.), îi explicase situaţia lui Hoskins:

— Din capul locului, s-a stabilit cu domnul profesor Ademewski că specimenul nu poate rămâne decât două săptămâni.

— Nu ştiam cât vor dura cercetările! se înfierbântase Ademewski. Nu sunt profet.

— Domnule profesor, rostise Hoskins, trebuie să ne înţelegeţi că dispunem de un spaţiu limitat. Specimenele trebuie schimbate. Bucata aceea de calcopirită trebuie să se întoarcă înapoi, deoarece mulţi oameni aşteaptă alt eşantion.

— De ce n-o pot lua cu mine?

— Ştiţi prea bine că-i imposibil.

— Câteva kilograme nenorocite de rocă? De ce?

— Ştiţi foarte bine că nu ne putem îngădui un asemenea consum de energie!

— Chestiunea este, intervenise tehnicianul, că domnul Ademewski, contrar specificaţiilor, a încercat să scoată piatra, iar eu am fost pe punctul să dezactivez Staza, fără să ştiu că dumnealui se afla acolo.

Se lăsase tăcerea, iar Hoskins se întorsese cu un aer oficial şi rece spre cercetător.

— Este adevărat, domnule profesor?

Ademewski îşi dresese glasul.

— Nu mi s-a părut că fac...

Hoskins ridicase mâna şi apucase un fir aflat în exteriorul incintei respective. Trăsese de el.

Domnişoara Fellowes, care privea în interior, la eşantionul de rocă banală ce stârnise disputa, tresărise brusc când acesta dispăruse. Incinta era goală.

— Domnule profesor, vorbise Hoskins, permisul dumneavoastră de acces în Stază este anulat definitiv. Regret!

— Dar...

— Îmi pare rău. Aţi violat una dintre regulile cele mai stricte.

— Voi face apel la Asociaţia Internaţională...

— N-aveţi decât! Într-un asemenea caz, nu vi se va da niciodată dreptate.

Se răsucise cu spatele spre profesorul care protesta şi (încă palid de furie) se adresase domnişoarei Fellowes:

— Accepţi o invitaţie ia prânz?

***

O condusese în separeul directorilor din sala de mese a companiei. Îi salutase pe cei de acolo şi o prezentase pe domnişoara Fellowes, firesc şi degajat, deşi ea se simţea oarecum stânjenită.

"Ce vor crede despre mine?" se întrebase şi încercase cu disperare să afişeze un aer cât mai sobru şi profesional.

— Aveţi deseori parte de asemenea incidente? se interesase ea. Mă refer la profesorul acela...

Apoi, luase furculiţa şi începuse să mănânce.

— Nu, răspunsese apăsat bărbatul. Este prima dată că s-a întâmplat aşa ceva. Desigur, am discuţii permanente cu cercetătorii şi trebuie să-i conving că n-au voie să ia specimenele dinăuntru, dar acum a fost prima dată când cineva a trecut *realmente* la fapte.

— Ţin minte că, odată, vorbeaţi despre consumul energetic.

— Aşa este. Am încercat, bineînţeles, să-l luăm în considerare şi este imposibil să nu se întâmple şi accidente, de aceea trebuie să avem surse energetice speciale, care să poată susţine consumul provocat de o ieşire accidentală din Stază. Asta nu înseamnă, totuşi, că am dori să vedem cum, într-o jumătate de secundă, se duce pe apa Sâmbetei

rezerva energetică acumulată într-un an… sau că ne-am putea permite acest lucru, fără să ne întârziem cu ani buni planurile de dezvoltare. În plus, imaginează-ţi că profesorul s-ar fi găsit în incintă în momentul dezactivării Stazei.

— Ce s-ar fi întâmplat?

— Obiectele şi cobaii pe care i-am utilizat în asemenea experimente au dispărut. Probabil că au ajuns în trecut — ca să zic aşa, au fost târâţi de eşantionul care revenea în timpul lui de obârşie. Din acest motiv, a trebuit să ancorăm acele obiecte din interiorul Stazei pe care nu dorim să le pierdem şi procedura respectivă este destul de complicată. Nefiind ancorat, profesorul ar fi dispărut o dată cu roca în Pliocen, la două săptămâni — timpul cât piatra a stat în laborator — după ce fusese luată de acolo.

— Îngrozitor!

— Nu pentru profesor, te asigur. Dacă ar fi fost atât de inconştient s-o facă, asta ar fi meritat. Închipuie-ţi însă ce efect ar fi avut vestea, dacă ar fi ajuns la cunoştinţa publicului. Atât ne-ar fi trebuit — să se afle de pericolele potenţiale. Toate subvenţiile ni s-ar fi sistat, uite-aşa!

Pocnise din degete şi plimbase absent mâncarea prin farfurie.

— Nu l-aţi fi putut aduce înapoi? întrebase domnişoara Fellowes. La fel cum aţi adus piatra?

— Nu. O dată ce un obiect se întoarce în timp, focalizarea iniţială se pierde — se face excepţie atunci când avem interes s-o menţinem, ceea ce nu era cazul acum. De fapt, nu-i niciodată cazul. Regăsirea profesorului ar fi necesitat o refocalizare, ceva similar cu aruncarea unei undiţe în ocean cu intenţia de a prinde un anumit peşte. Dumnezeule, mă îngrozesc când mă gândesc câte măsuri de precauţie am luat pentru evitarea accidentelor! Fiecare incintă Stază este prevăzută cu propriul ei dispozitiv de dezactivare — asta deoarece fiecare incintă are altă focalizare şi trebuie să poată fi dezactivată independent de celelalte. Cu toate acestea, nici unul dintre dispozitive nu-i acţionat decât în ultima clipă, iar acţionarea nu se poate face decât din

exteriorul Stazei. După cum ai văzut, modalitatea respectivă necesită un oarecare efort fizic şi nu se poate petrece accidental.

— Dar... istoria nu se modifică, dacă deplasaţi obiecte prin timp?

Hoskins ridicase din umeri.

—Teoretic, aşa ar trebui să fie. În practică, istoria nu se modifică, cu excepţia unor cazuri neobişnuite. Scoatem mereu obiecte din Stază — molecule de aer, bacterii, praf... Cam zece la sută din consumul nostru energetic acoperă micropierderile de această natură. Dar chiar şi deplasarea unor obiecte de dimensiuni mari prin timp determină schimbări ce se amortizează. Să luăm, de pildă, calcopirita aceea din Pliocen. Este posibil ca, datorită absenţei de două săptămâni, vreo insectă să nu-şi mai regăsească adăpostul şi să moară. Asta ar putea determina, la rândul, ei o serie întreagă de schimbări, însă matematica Stazei indică faptul că seria este convergentă. Dimensiunile schimbărilor se reduc în timp şi se revine la starea iniţială.

— Adică... realitatea se vindecă singură?

— Putem zice şi aşa. Dacă extragi un om din Timp sau dacă-l trimiţi în trecut, "rana" este mai mare. Dacă individul este unul obişnuit, rana se va tămădui la fel ca în cazul unui obiect. Desigur, foarte mulţi ne bombardează cu cereri de a-l aduce în prezent pe Lincoln, pe Mohamed sau pe Lenin. *Aşa ceva* nu se poate. Chiar dacă am putea depista aceste personaje, modificarea realităţii prin extragerea unuia dintre modelatorii istoriei ar fi prea severă ca să se mai amortizeze. Există metode prin care putem calcula dacă o schimbare va fi prea importantă, şi atunci ne ferim să atingem limita respectivă.

— Atunci, Timmie...

— El nu ridică nici o problemă în direcţia asta. Realitatea se găseşte în siguranţă. Deşi... — Privise iute spre femeie şi continuase: Nu contează. Spuneai ieri că Timmie are nevoie de un tovarăş de joacă.

— Da, surâsese încântată domnişoara Fellowes. Crezusem că n-aţi fost atent.

— Ba da. L-am îndrăgit pe băieţel, apreciez sentimentele dumitale faţă de el şi am vrut să-ţi explic despre ce-i vorba. Ai văzut cu ce ne ocupăm şi ai desluşit câte ceva din dificultăţile cu care ne confruntăm, deci ştii de ce, oricât am dori-o, nu-i putem asigura lui Timmie un tovarăş.

— Nu puteţi? repetase femeia dezamăgită.

— Ţi-am explicat... Ar trebui să avem un noroc extraordinar ca să dăm peste alt Neanderthal de vârsta lui şi — chiar dacă am avea norocul acela — prezenţa altei fiinţe umane în Stază ar spori riscurile.

Domnişoara Fellowes pusese linguriţa pe masă şi rostise hotărât:

— Domnule Hoskins, nu mă referisem doar la acest aspect. Nu doresc să aduceţi alt Neanderthal în prezent. Ştiu că este imposibil. Mult mai uşor ar fi să aduceţi alt copil, care să se joace cu Timmie.

— Copilul unui *om?* o privise el uimit.

— *Alt* copil, repetase domnişoara Fellowes pe un ton de-a dreptul ostil acum. Timmie este om.

— Nici prin gând nu mi-a trecut aşa ceva.

— De ce? De ce nu v-a trecut? Ce vi se pare nefiresc? Aţi smuls copilul acesta din epoca lui şi l-aţi transformat într-un veşnic prizonier. Nu-i datoraţi chiar nimic? Domnule Hoskins, dacă în lumea aceasta există vreun bărbat care să fie tatăl copilului din toate punctele de vedere, cu excepţia celui biologic, atunci dumneavoastră sunteţi acela. De ce nu puteţi face pentru el un lucru atât de neînsemnat?

— *Tatăl* lui? exclamase Hoskins, sculându-se nesigur. Domnişoară, dacă n-ai nimic împotrivă, te voi conduce înapoi.

Reveniseră la casa păpuşilor într-o tăcere pe care nici unul dintre ei n-o întrerupsese.

***

Multă vreme după aceea, domnişoara Fellowes îl văzuse pe Hoskins doar în treacăt. Uneori îi părea rău de cele întâmplate; alteori, când Timmie era mai absent ca de obicei sau când petrecea ore întregi, tăcut, în faţa ferestrei, femeia se gândea cu ură: "Bărbat stupid!"

Cu fiecare zi, vorbirea lui Timmie se îmbunătăţise şi devenise tot mai exactă. Nu scăpase de un soi de accent moale, tărăgănat, pe care domnişoara Fellowes îl găsea de-a dreptul delicios. Când era surescitat, revenea la clicăiturile din limbă, însă o făcea tot mai rar. Se părea că uitase de zilele de dinainte să ajungă în prezent — dacă n-ar fi fost visele.

Pe măsură ce crescuse, fiziologii îşi pierduseră interesul faţă de el, iar locul lor fusese preluat de psihologi. Domnişoara Fellowes nu era sigură dacă nu cumva îi detesta pe aceştia mai mult decât pe primii. Dispăruseră seringile de recoltare, vaccinurile şi regimurile alimentare speciale. Acum, Timmie era pus să treacă peste bariere, ca să ajungă la hrană şi apă. Trebuia să ridice panouri, să deplaseze bare, să se întindă după frânghii. Iar şocurile electrice slabe îl făceau să plângă şi o înnebuneau pe domnişoara Fellowes.

Nu voia să se ducă la Hoskins; nu voia să i se plângă, deoarece ori de câte ori se gândea la el îşi amintea chipul lui, de partea cealaltă a mesei din separeu, ochii i se umezeau şi se gândea: "Bărbat stupid, *stupid!*"

Apoi, într-o bună zi, glasul lui Hoskins răsunase pe neaşteptate în casa păpuşilor:

— Domnişoară Fellowes!

Doica ieşise fără să schiţeze un zâmbet, netezindu-şi halatul, şi se oprise surprinsă, trezindu-se în prezenţa unei femei palide, zvelte, de înălţime mijlocie. Părul blond şi tenul îi confereau un aspect de fragilitate. Înapoia ei, încleştat cu o mână de fustă, se zărea un băieţaş de vreo patru ani, cu chip rotund şi ochi mari.

— Scumpa mea, vorbise Hoskins, aceasta este domnişoara Fellowes, doica băiatului. Domnişoară Fellowes, soţia mea.

Aceea era soţia lui Hoskins? Nu arăta aşa cum şi-o imaginase domnişoara Fellowes. La urma urmelor, de ce nu? Era normal ca un bărbat ca Hoskins să-şi aleagă o făptură plăpândă ca tovarăşă de viaţă. Dacă asta-şi dorea...

Se străduise să se comporte cât mai firesc.

— Bună ziua, doamnă Hoskins. Acesta este... băieţelul dumneavoastră?

Era *într-adevăr o* surpriză. Şi-l imaginase pe Hoskins în calitate de soţ, dar nu ca părinte, decât, desigur... Întâlnise privirea gravă a bărbatului şi se îmbujorase.

— Da, el este băiatul meu, Jerry, zise Hoskins. Jerry, spune-i "bună ziua" domnişoarei.

Accentuase oare, puţin, cuvântul "el"? Voise să spună că *acela* era fiul său, iar nu...

Jerry se înfundase şi mai mult în fusta mamei sale şi murmurase un salut. Ochii doamnei Hoskins cercetau peste umărul doicii, parcurgând încăperea, căutând ceva.

— Haideţi să intrăm, zisese bărbatul. Haide, scumpo! Când treci pragul, vei încerca o uşoară senzaţie neplăcută, dar foarte scurtă.

— Îl luaţi şi pe Jerry? întrebase domnişoara Fellowes.

— Bineînţeles. El va fi tovarăşul de joacă al lui Timmie. Dumneata ai spus că Timmie are nevoie de un tovarăş de joacă. Sau ai uitat?

— Dar... — Îl privi complet surprinsă. — Băieţelul *dumneavoastră?*

— Al cui altul? replică el cu subînţeles. Nu asta doreai? Hai, scumpo. Haidem!

Doamna Hoskins îl ridicase pe Jerry în braţe cu un efort vădit şi, şovăind, păşise peste prag. Jerry se zbătuse, detestând senzaţia.

— Creatura este aici? întrebase doamna Hoskins. N-o văd.

— Timmie, strigă domnişoara Fellowes. Vino încoace!

Timmie privise pe după tocul uşii, uitându-se la băieţelul venit în vizită. Braţele doamnei Hoskins se încordaseră vizibil.

— Gerald, şoptise ea, eşti sigură că nu-i nici un pericol?

— Dacă vă referiţi la Timmie, intervenise prompt domnişoara Fellowes, nici nu poate fi vorba despre aşa ceva. Este un băieţel manierat.

— Totuşi, este un săi... un sălbatic.

Efectul emisiunilor despre băiatul-maimuţă.

— Nu este un sălbatic, rosti apăsat domnişoara Fellowes. Este la fel de liniştit şi de înţelegător ca orice copil de cinci ani şi jumătate. Sunteţi extrem de generoasă, doamnă, acceptând ca băiatul dumneavoastră să se joace cu Timmie, însă nu aveţi motive de îngrijorare.

— Nu ştiu dacă voi accepta, pufnise doamna Hoskins.

— Scumpo, am stabilit deja, intervenise bărbatul. Să nu mai începem o discuţie. Lasă-l pe Jerry jos.

Doamna Hoskins se conformase şi băiatul se lipise cu spatele de ea, privind ochii ce-l fixau din cealaltă cameră.

— Vino încoace, Timmie, spuse domnişoara Fellowes, nu-ţi fie teamă!

Încetişor, Timmie avansase în odaie. Hoskins se aplecase şi descleştase degetele lui Jerry de pe fusta mamei sale.

— Retrage-te, scumpo. Dă-le copiilor o şansă.

Băieţii stăteau faţă în faţă. Deşi mai mic ca vârstă, Jerry era cu doi centimetri mai înalt şi, în prezenţa staturii sale drepte şi a capului proporţionat, grotescul lui Timmie era, brusc, la fel de pronunţat ca şi în primele zile.

Buzele domnişoarei Fellowes tremuraseră.

Micuţul Neanderthal vorbise primul, cu o şovăială copilărească.

— Cum te cheamă? întrebase el şi întinsese gâtul înainte, parcă pentru a cerceta mai îndeaproape trăsăturile celuilalt.

Speriat, Jerry răspunsese printr-un brânci puternic care-l trântise pe Timmie. Amândoi începuseră să plângă zgomotos şi doamna Hoskins îşi luase copilul în braţe, în

timp ce domnişoara Fellowes, clocotind de o mânie înăbuşită, îl ridicase pe Timmie şi-l alinase.

— Instinctiv nu se plac, comentase doamna Hoskins.

— La fel de instinctiv ca oricare alţi doi copii care nu se cunosc, replicase soţul ei pe un ton obosit. Acum, pune-l jos pe Jerry şi lasă-l să se acomodeze. De fapt, ar fi chiar mai bine să plecăm. Domnişoara Fellowes o să mi-l aducă pe Jerry ceva mai târziu şi-l voi trimite acasă cu şoferul.

***

În ora următoare, ambii băieţei fuseseră extrem de agitaţi. Jerry plânsese după mama lui, o lovise pe domnişoara Fellowes, dar în cele din urmă îngăduise să fie convins să sugă o acadea. Timmie căpătase şi el una, iar după o oră domnişoara Fellowes îi determinase să se joace cu acelaşi set de cuburi, deşi în colţuri opuse ale camerei.

Femeia se simţise stânjenitor de recunoscătoare faţă de Hoskins atunci când i-l dusese pe Jerry.

Căutase o modalitate prin care să-i mulţumească, dar bărbatul o împiedicase prin morga lui oficială. Poate că n-o putea ierta că-l făcuse să se simtă ca un tată crud. Poate că, la urma urmelor, faptul că-şi adusese propriul său copil constituia o încercare de a dovedi atât că era un tată bun pentru Timmie, cât şi faptul că nu era tatăl lui. Ambele simultan!

De aceea, doica reuşise să spună doar:

— Mulţumesc. Vă mulţumesc foarte mult.

Iar bărbatul reuşise să spună doar:

— N-ai pentru ce.

Devenise o rutină. De două ori pe săptămână, Jerry era adus pentru o oră de joacă, extinsă ulterior la două ore. Copiii îşi învăţaseră numele şi obiceiurile şi se jucaseră împreună.

După primul val de recunoştinţă, domnişoara Fellowes constatase că nu-l plăcea pe Jerry. Era mai voinic şi mai greoi, dominator în toate privinţele, şi-l împingea pe Timmie

într-un rol complet secundar. Singurul lucru care o făcea să accepte situaţia era faptul că, în ciuda dificultăţilor, Timmie aştepta cu tot mai multă încântare apariţiile periodice ale tovarăşului său de joacă.

"Altceva nu avea micuţul", ofta femeia în sinea ei.

O dată, privindu-i, se gândise: "Cei doi copii ai lui Hoskins, unul făcut cu soţia şi celălalt cu Staza."

În vreme ce ea...

"Dumnezeule", îşi spusese, apăsându-şi tâmplele cu podul palmelor şi simţindu-se ruşinată, "sunt geloasă!"

***

— Domnişoară Fellowes, spusese Timmie (prevăzătoare, doica nu-i îngăduise niciodată să-i spună în alt fel), eu când o să merg la şcoală?

Ea îi privise ochii căprui, curioşi, şi-i mângâiase uşor părul aspru şi creţ. Era partea cea mai neîngrijită a băiatului, deoarece îl tundea ea însăşi, în vreme ce Timmie se foia sub foarfecă. Femeia nu ceruse un ajutor calificat, deoarece neorânduiala tunsorii slujea la mascarea proeminenţelor craniului.

— Unde ai auzit de şcoală? îl întrebase.

— Jerry merge la şcoală. La gră-di-ni-ţă, silabisise el cu atenţie. Merge în multe locuri. Afară. Eu când voi putea merge afară, domnişoară Fellowes?

Ea simţise o împunsătură în inimă. Bineînţeles, nu avea cum să-l împiedice pe Timmie să audă tot mai multe despre lumea exterioară, în care băieţelul n-avea să poată intra niciodată.

— Păi, se prefăcuse veselă, ce să faci la grădiniţă?

— Jerry spune că joacă jocuri şi au videobenzi. Zice că sunt mulţi copii. Zice... zice...

Se gândise, apoi ridicase triumfător ambele mânuţe cu degetele răşchirate.

— Zice că sunt atâţia.

— Ţi-ar plăcea să vezi videobenzi? întrebase domnişoara Fellowes. Îţi pot aduce unele foarte frumoase. Şi benzi muzicale.

Pentru un răstimp, Timmie se potolise.

***

În lipsa lui Jerry, Timmie privea videobenzile, iar domnişoara Fellowes îi citea ore în şir cărţi pentru copii.

Trebuia să-i explice multe lucruri, chiar şi în cea mai simplă povestire, lucruri ce depăşeau universul celor trei încăperi. De când îi fuseseră explicate condiţiile şi obiectele din exterior, Timmie începuse să viseze mai des.

Visele erau întotdeauna la fel. Ezitând, băieţelul încercase să le explice domnişoarei Fellowes. În vise, el se găsea afară, un "afară" pustiu, însă uriaş, uneori populat de copii şi de obiecte ciudate şi greu de descris, pe jumătate imaginate din cărţi şi pe jumătate provenite din îndepărtatele sale amintiri neanderthaliene.

Dar copiii şi obiectele îl ignorau şi, cu toate că Timmie se găsea în lume, nu făcea niciodată parte din ea, ci era la fel de singur ca şi în camerele sale… şi se trezea plângând.

Domnişoara Fellowes încercase să ia visele în râs, dar în unele nopţi plângea şi ea în dormitorul personal.

***

Într-o zi, pe când domnişoara Fellowes îi citea, Timmie îi pusese palma sub bărbie şi o ridicase uşurel, până ce privirile lor se întâlniseră.

— De unde ştii ce să zici? întrebase el.

— Vezi semnele astea? îi arătase femeia. Ele îmi spun ce să zic. Ele alcătuiesc cuvintele.

Timmie le privise îndelung şi curios, luându-i cartea din mâini.

— Unele semne sunt la fel, remarcase el.

Femeia râsese, încântată de agerimea lui, şi încuviinţase.

— Aşa-i. Vrei să-ţi arăt cum se fac semnele?

— Da. Ar fi un joc frumos.

Ea nu se gândise că băieţelul ar fi putut învăţa să citească. Până în clipa când Timmie îi citise dintr-o carte, domnişoarei Fellowes nu-i trecuse prin minte că el putea învăţa să citească.

Pentru ca, după câteva săptămâni, dimensiunile realizării s-o lovească realmente ca un ciocan. Timmie îi stătea în poală, urmărind cuvânt cu cuvânt literele dintr-o carte pentru copii, şi-i citea. El îi citea doicii!

Se ridicase tulburată în picioare şi spusese:

— Mă întorc repede, Timmie. Vreau să vorbesc ceva cu domnul Hoskins.

Surescitată la culme, i se păruse că avea un răspuns pentru nefericirea lui Timmie. Dacă băieţelul nu putea părăsi apartamentul ca să intre în lume, lumea trebuia să fie adusă în cele trei odăi — prin cărţi, videobenzi şi înregistrări audio. Timmie trebuia să fie educat la întreaga sa capacitate. Măcar atât îi datora lumea.

***

Îl găsise pe Hoskins într-o stare ciudat de asemănătoare cu a ei; un fel de triumf combinat cu mândrie. Biroul şi secretariatul erau neobişnuit de aglomerate şi, pentru o clipă, domnişoara Fellowes se gândi că n-avea să-l poată vedea, aşa cum stătea, uitată, în anticameră.

O văzuse însă el şi-i zâmbise larg.

— Intră, domnişoară.

Rosti câteva cuvinte în interfon, după care-l deconectase.

— Ai auzit? Nu, bineînţeles, n-aveai cum. Am făcut-o! Am dat lovitura! Am obţinut detecţia intertemporală a trecutului apropiat.

— Adică, încercase ea să-şi uite pentru o clipă propria bucurie, puteţi aduce în prezent o persoană din societatea civilizată?

— Exact! Am reuşit focalizarea unei persoane din secolul al XIV-lea. Închipuie-ţi! *Închipuie-ţi!* Dacă ai şti cât de fericit sunt să scap de Mezozoicul ăsta, să-i înlocuiesc pe paleontologi cu istorici... Voiai însă să-mi spui ceva, nu? Dă-i drumul, dă-i drumul! M-ai găsit într-o pasă bună. Poţi cere orice îţi doreşti.

— Mă bucur, surâsese domnişoara Fellowes. Mă întrebam dacă nu putem stabili un sistem educaţional pentru Timmie.

— Educaţional? În ce sens?

— Păi, în toate sensurile. O şcoală. Să poată învăţa.

— Dar *poate* învăţa?

— În mod sigur, *învaţă* chiar acum. Poate să citească. Asta l-am învăţat eu.

Hoskins tăcuse, părând brusc deprimat. După o vreme, spusese:

— Nu ştiu ce să-ţi răspund, domnişoară.

— Spuneaţi că vă pot cere orice doresc...

— Ştiu, şi n-ar fi trebuit să spun aşa ceva. Vezi, domnişoară, sunt sigur că-ţi dai seama că nu putem menţine la nesfârşit experimentul Timmie.

Femeia îl privise pe neaşteptate îngrozită, deşi nu pricepuse prea bine ce voise să afirme. Cum adică "nu putem menţine"? O amintire dureroasă i-l readusese în minte pe profesorul Ademewski şi eşantionul său mineral, care-i fusese luat după două săptămâni.

— Dar este vorba de un copil, şoptise ea. Nu de o piatră...

Hoskins se foise stânjenit.

— Nici chiar unui copil nu i se poate acorda o importanţă excesivă, domnişoară. Acum, când ne aşteptăm la persoane din trecutul nostru istoric imediat, vom avea nevoie de tot spaţiul disponibil al Stazei.

— Dar nu puteţi..., protestase ea. Timmie... Timmie...

— Domnişoară Fellowes, te rog, n-are rost să te agiţi! Timmie n-o să plece imediat, ci abia peste câteva luni. Între timp, o să facem tot ce putem.

Ea continua să-l fixeze cu privirea.

— Doreşti un pahar de apă?

— Nu, şoptise doica. Nu-mi trebuie nimic.

Se ridicase, simţindu-se în mijlocul unui coşmar, şi ieşise.

"Timmie", se gândise ea, *"n-o* să mori. *N-o* să mori."

***

Era foarte bine să-şi repete că Timmie nu trebuia să moară, dar cum avea să aranjeze acest lucru? În primele săptămâni, domnişoara Fellowes se agăţase doar de speranţa că tentativa aducerii în prezent a unei persoane din secolul al XIV-lea avea să eşueze. Teoriile lui Hoskins puteau fi eronate, sau transpunerea lor în practică defectuoasă. Atunci, situaţia avea să continue ca şi până atunci.

Bineînţeles, restul omenirii nu spera la fel şi, în mod iraţional, domnişoara Fellowes detestase omenirea din acest motiv. Proiectul "Evul Mediu" atinsese un apogeu publicitar. Mass-media şi publicul tânjiseră după aşa ceva. De multă vreme, Staza, Inc. nu mai venise cu nimic senzaţional. Un mineral nou sau alt peşte străvechi nu mai interesa pe nimeni. *Acum,* însă, era vorba despre cu totul *altceva.* O persoană din trecutul istoric imediat — un adult care să vorbească o limbă cunoscută, cineva care putea rescrie practic istoria.

Ora H se apropia, iar de data aceasta n-aveau să mai fie doar trei privitori pe un balcon. De data aceasta, omenirea întreagă avea să asiste în direct. Tehnicienii Stazei aveau să-şi joace rolurile în faţa întregii lumi.

Domnişoara Fellowes era aproape îngrozită de timpul care se scurgea inexorabil. Când Jerry Hoskins apăruse pentru obişnuita sa şedinţă de joacă în compania lui Timmie, femeia de-abia îl recunoscuse. Nu pe el îl aşteptase.

Secretara care-l adusese plecase repede, după ce o salutase neatent pe domnişoara Fellowes. Se grăbea să

prindă un loc cât mai bun, de unde să asiste la finalul Proiectului Evul Mediu. Doica se gândise cu amărăciune că aşa ar fi trebuit să facă şi ea, dacă i-ar fi sosit înlocuitoarea promisă.

Jerry se apropiase nesigur de ea.

— Domnişoară Fellowes...

Scosese din buzunar o tăietură dintr-un ziar.

— Ce este, Jerry?

— Asta-i poza lui Timmie?

Femeia îl privise, apoi îi smulsese articolul din mână. Surescitarea produsă de Proiectul Evul Mediu retrezise un uşor interes din partea mass-media în privinţa lui Timmie.

Jerry o privise printre pleoapele mijite, apoi rostise:

— Scrie că Timmie este un băiat-maimuţă. Ce-nseamnă asta?

Domnişoara Fellowes îl înşfăcase de mână şi de-abia se stăpânise să nu-l zgâlţâie.

— Să nu mai spui asta niciodată, Jerry! Niciodată, înţelegi? Este un cuvânt urât şi nu trebuie să-l foloseşti.

Jerry se trăsese speriat din strânsoarea ei.

Domnişoara Fellowes rupsese cu răutate articolul,

— Acum, du-te înăuntru şi joacă-te cu Timmie! Are o carte nouă şi vrea să ţi-o arate.

În sfârşit, apăruse şi fata. Doica n-o cunoştea; acum, când Proiectul Evul Mediu începuse numărătoarea inversă, nu mai era disponibilă nici una dintre suplinitoarele folosite ocazional, totuşi secretara lui Hoskins îi promisese că-i va găsi pe cineva.

Domnişoara Fellowes se străduise să-şi ascundă suspiciunea din glas.

— Dumneata ai fost trimisă la Sectorul Unu Stază?

— Da. Mă numesc Mandy Terris. Dumneavoastră sunteţi domnişoara Fellowes?

— Exact.

— Mă scuzaţi că am întârziat. Este atâta agitaţie...

— Ştiu. Aş dori ca să...

— Veţi fi spectatoare, nu?

Pe chipul frumuşel şi prelung al fetei era întipărită o expresie de invidie.

— Nu contează asta. Aş dori să intrăm şi să faci cunoştinţă cu Timmie şi cu Jerry. Ei se vor juca în următoarele două ore, aşa că n-o să ai probleme. Au laptele la îndemână şi suficiente jucării. De fapt, cel mai bine ar fi să-i laşi mai mult singuri. Să-ţi arăt acum unde sunt toate şi...

— Timmie este băiatul-mai...

— Timmie este subiectul Stazei, o întrerupsese ferm domnişoara Fellowes.

— Vreau să spun, el este cel care n-are voie să iasă, nu?

— Exact. Haide, intră. Este târziu.

Când, în cele din urmă, plecase, Mandy strigase după ea cu glas ascuţit:

— Sper s-aveţi un loc bun şi să dea Dumnezeu să reuşească!

Domnişoara Fellowes nu avusese curajul să spună exact ce anume gândea. Se grăbise, fără să privească înapoi.

***

Datorită întârzierii, *nu* obţinuse un loc bun. Abia reuşise să ajungă la uriaşul ecran de vizionare din sala de asamblare. Se simţise străbătută de un fior de regret. Dacă ar fi fost chiar acolo, dacă ar fi putut cumva să ajungă lângă aparate, dacă ar fi fost, cumva, capabilă, să influenţeze experimentul...

Găsise tăria să-şi învingă nebunia aceea. Simpla distrugere nu ajuta cu nimic. Hoskins avea să reconstruiască, să reechipeze şi să reia efortul, iar ea n-avea să mai primească aprobarea de a-l vedea pe Timmie.

Nimic n-ar fi fost de folos. Nimic — cu excepţia eşecului experimentului, a ratării sale definitive.

De aceea, aşteptase pe toată durata numărătorii inverse, privind fiecare mişcare de pe ecran, cercetând chipurile tehnicienilor, pe măsură ce obiectivul video trecea de la

unul la altul, căutând o privire de îngrijorare sau de nesiguranţă, semnul unei erori neaşteptate, privind, privind...

Nu zărise nimic. Numărătoarea ajunsese la zero şi, în linişte, nespectaculos, experimentul reuşise!

În noua Stază se afla un ţăran bărbos şi gârbovit, de vârstă nedefinită, îmbrăcat în zdrenţe murdare şi cu saboţi de lemn, privind tâmp şi îngrozit la transformarea bruscă şi nebunească ce se petrecuse în jurul său.

Şi în timp ce toţi jubilau fericiţi, domnişoara Fellowes rămăsese încremenită de tristeţe, împinsă, înghesuită, aproape călcată în picioare; înconjurată de triumf, ea se pleca înaintea înfrângerii.

Când difuzoarele îi anunţaseră numele, îl auzise abia la cel de-al treilea apel.

— *Domnişoara Fellowes! Domnişoara Fellowes! Prezentaţi-vă urgent la Sectorul Unu Stază. Domnişoara Fellowes! Domnişoara Fel...*

— Faceţi loc! strigase ea cu răsuflarea tăiată, în timp ce difuzoarele repetau mesajul.

Se împinsese cu disperare prin mulţime, lovind cu pumnii, îmbrâncind, strecurându-se, înaintând cu o încetineală de coşmar spre uşă.

***

Mandy Terris era scăldată în lacrimi.

— Nu ştiu cum s-a-ntâmplat. Am ieşit până în capătul coridorului, ca să mă uit la un televizor portabil pe care l-au instalat acolo. Doar un minut! — Şi, înainte de-a putea face ceva... brusc, izbucnise în acuzaţii: — Mi-aţi spus că nu vor fi probleme! *Dumneavoastră* mi-aţi spus să-i las singuri...

Tremurând necontrolabil, domnişoara Fellowes o străpunsese cu privirea:

— Unde-i Timmie?

O infirmieră tampona cu dezinfectant braţul lui Jerry, care urla ca din gură de şarpe; o alta pregătea o injecţie cu ser

antitetanos. Pe hainele băieţelului se vedeau picături de sânge.

— M-a muşcat, domnişoară! zbierase Jerry. M-a *muşcat.*

Domnişoara Fellowes nici măcar nu-l vedea.

— Ce-ai făcut cu Timmie? explodase ea.

— L-am încuiat în baie, răspunsese Mandy. L-am încuiat acolo pe animalul ăla!

Domnişoara Fellowes pătrunsese în goană în casa păpuşilor. Bâjbâise la încuietoarea băii şi-i trebuise o veşnicie până deschisese uşa; băieţelul cel urât tremura într-un colţ.

— Nu mă bate, domnişoară Fellowes! suspinase el.

Ochii îi erau înroşiţi de plâns, iar buzele îi tremurau.

— N-am vrut...

— Timmie, cine ţi-a spus ceva de bătaie?

Îl luase în braţe şi-l strânsese cu disperare.

— Ea a spus, scâncise copilul. A zis c-o să mă baţi cu o funie, şi-o să mă baţi...

— Nu-i adevărat. A fost rea cu tine. Dar ce s-a întâmplat. Ce-aţi făcut?

— Jerry mi-a zis băiat-maimuţă. A zis că nu-s un băiat adevărat. A zis că-s un animal. — Timmie izbucnise în lacrimi. — A zis că nu mai vrea să se joace c-o maimuţă. Eu i-am spus că nu-s o maimuţă, *nu-s o* maimuţă! A zis că n-arăt normal. A zis că-s urât ca naiba. Tot zicea aşa şi atunci l-am muşcat...

Acum, plângeau amândoi.

— Nu-i adevărat, şoptise domnişoara Fellowes. O ştii şi tu, Timmie. Eşti un băiat normal. Eşti un băieţel scump şi normal — cel mai bun băieţel din lume. Şi nimeni, *nimeni,* n-o să te ia de lângă mine.

***

Acum îi fu uşor să hotărască, să înţeleagă ce trebuia să facă. Trebuia însă să acţioneze rapid. Hoskins nu avea să mai aştepte mult, după ce propriul său fiu fusese atacat...

Trebuia s-o facă în noaptea aceea, chiar în noaptea *aceea.* Era momentul cel mai bun: patru cincimi din personal dormea, iar restul erau îmbătaţi de reuşita Proiectului Evul Mediu.

Poate că ora avea să fie neobişnuită pentru reîntoarcerea ei, totuşi nu suspectă. Paznicii o cunoşteau şi nici prin cap n-avea să le treacă să-i pună întrebări. Nu puteau bănui nimic despre valiză. Femeia repetă explicaţia simplă, "Jucării pentru băieţel", şi zâmbetul calm.

De ce să nu fie crezută?

Paznicul o crezu. Când reintră în casa păpuşilor, Timmie nu adormise şi doica păstră cu disperare normalitatea, ca să nu-l sperie. Vorbiră despre visele lui şi-l ascultă rugând-o să-l aducă înapoi pe Jerry.

Prea puţini aveau s-o vadă după aceea şi nici unul nu s-ar fi interesat de bocceaua pe care o purta. Timmie avea să tacă chitic şi faptul ar fi fost consumat. O dată comis, ce rost ar mai fi avut să fie modificat? Aveau s-o lase în pace. Aveau să-i lase pe amândoi în pace.

Deschise valiza, scoase pelerina, căciula cu urechi şi celelalte.

— De ce mă îmbraci cu astea, domnişoară Fellowes? întrebă Timmie, începând să se alarmeze.

— O să te duc afară, Timmie, zise ea. Acolo unde sunt visele tale.

— Visele mele?

Chipul i se destinse, doritor, totuşi teama nu-l părăsi.

— Nu-ţi fie frică! Vei fi cu mine. N-o să-ţi fie frică dacă eşti cu mine, nu-i aşa, Timmie?

— Nu, domnişoară, Fellowes.

Îşi îngropă căpşorul diform în poala ei şi femeia îi simţi inimioara bătându-i sub palmă.

Era miezul nopţii când îl ridică în braţe. Deconectă alarma şi deschise cu precauţie uşa.

Şi nu-şi putu stăpâni strigătul, fiindcă de cealaltă parte a pragului se afla Hoskins!

***

Era însoţit de doi bărbaţi şi o privea la fel de surprins ca şi ea.

Domnişoara Fellowes îşi reveni prima şi încercă să treacă iute pe lângă el, dar nu-l putu lua prin surprindere. Hoskins o prinse şi o împinse înapoi brutal, lovind-o de un dulap. Făcu apoi semn bărbaţilor să-l urmeze şi se postă înaintea ei, blocând uşa.

— Nu mă aşteptasem la aşa ceva! Ai înnebunit complet?

Femeia reuşise să se răsucească, astfel că-l ferise pe Timmie, şi se lovise doar cu umărul de dulap. Rosti rugător:

— Ce rău pot face dacă-l iau, domnule Hoskins? O pierdere energetică este mai presus decât o viaţă de om?

Ferm, Hoskins i-l smulse pe Timmie din braţe.

— O pierdere energetică de dimensiunile astea ar însemna milioane de dolari pierduţi din buzunarele investitorilor. Ar însemna un regres teribil pentru Staza, Inc. Pe de altă parte, n-ar însemna decât publicitate în jurul unei doici sentimentale, care a distrus totul de dragul unui băiat-maimuţă.

— *Băiat-maimuţă!* repetă domnişoara Fellowes cu o furie zadarnică.

— Aşa îi vor spune reporterii, preciză Hoskins.

Unul dintre bărbaţi ieşi din Stază şi trecu un fir de nailon prin fantele din partea de sus a peretelui.

Domnişoara Fellowes îşi reaminti de firul pe care Hoskins îl trăsese în exteriorul incintei care conţinea eşantionul de rocă al profesorului Ademewski.

— Nu! strigă ea.

Hoskins îl aşeză pe Timmie pe podea şi-i scoase cu blândeţe pelerina.

— Rămâi aici, Timmie. N-o să ţi se întâmple nimic. Noi ieşim pentru o clipă, da?

Palid şi amuţit, băieţelul încuviinţă din cap.

Hoskins o împinse uşurel pe domnişoara Fellowes, scoţând-o din casa păpuşilor. Femeia nu opuse nici o

rezistenţă. Privea inertă bărbaţii ce reglau mecanismul de dezactivare al Stazei.

— Îmi pare rău, domnişoară, spuse Hoskins. Dorisem să te cruţ. Am vrut s-o facem noaptea, ca să nu afli decât ulterior.

— Pentru că l-a muşcat pe fiul dumneavoastră, şopti ea. Pentru că fiul dumneavoastră l-a chinuit până ce l-a determinat să reacţioneze în felul acela.

— Nu. Crede-mă. Am înţeles incidentul de azi şi-mi dau seama că a fost vina lui Jerry. Însă s-a aflat. Era inevitabil cu atâţia reporteri care au fost azi pe aici. Nu pot risca difuzarea unui reportaj eronat despre neglijenţă şi despre aşa-zişi neanderthalieni sălbatici, care să afecteze succesul Proiectului Evul Mediu. Timmie trebuia oricum să plece. Este mai bine să se întâmple acum, lăsând cât mai puţine urme pentru presa de scandal.

— Nu-i acelaşi lucru cu trimiterea unei pietre în trecut. Veţi ucide o fiinţă omenească.

— N-o ucidem. El nu va simţi nimic. O să redevină pur şi simplu un băiat Neanderthal într-o lume neanderthaliană. N-o să mai fie un prizonier şi un înstrăinat. Va avea şansa unei vieţi libere.

— Care şansă? Are doar şapte ani, s-a obişnuit să fie îngrijit, hrănit, îmbrăcat, adăpostit. Va fi singur. După patru ani, s-ar putea ca tribul lui să nu mai fi rămas în acelaşi loc. Şi chiar dacă ar fi rămas, nu l-ar recunoaşte. Va trebui să-şi poarte singur de grijă. Cum va şti s-o facă?

Hoskins clătină energic din cap.

— Dumnezeule, domnişoară, crezi că nu ne-am gândit la toate astea? Crezi că am fi adus un copil în prezent, dacă n-ar fi fost prima focalizare reuşită a unei fiinţe umane şi dacă am fi cutezat să riscăm căutarea altei focalizări la fel de bune? De ce crezi că l-am păstrat atât de mult pe Timmie, dacă nu tocmai din cauza şovăielii de a expedia un copil în trecut? Chestiunea este — şi glasul îi căpătă o notă de disperare — că nu mai putem aştepta. Timmie stă în calea extinderii companiei! Timmie poate cauza o

publicitate negativă. Ne aflăm în pragul unor evenimente deosebite şi, îmi pare rău, domnişoară, dar nu ne putem opri din cauza lui. Nu putem. Îmi pare rău, domnişoară!

— Bine atunci, încuviinţă domnişoara Fellowes cu tristeţe. Lăsaţi-mă să-mi iau rămas bun. Acordaţi-mi cinci minute ca să-mi iau la revedere. Măcar atât merit şi eu.

Hoskins şovăi.

— Bine.

***

Timmie alergă spre ea. Alergă pentru ultima dată spre ea şi pentru ultima dată domnişoara Fellowes îl prinse în braţe.

Pentru moment, îl strânse orbeşte. Cu vârful pantofului, agăţă un scaun, îl trase lângă perete şi se aşeză.

— Să nu-ţi fie frică, Timmie.

— Nu mi-e frică dacă eşti cu mine, domnişoară Fellowes. Bărbatul de afară e supărat pe mine?

— Nu, nu-i supărat. Pur şi simplu, nu ne înţelege... Timmie, tu ştii ce-i o mamă?

— Ca mama lui Jerry?

— Ţi-a povestit despre mama lui?

— Câteodată. Cred că mama este o doamnă care are grijă de tine şi-i drăguţă cu tine şi face lucruri bune.

— Aşa-i. Tu ţi-ai dorit vreodată o mamă, Timmie?

Băieţelul îşi desprinse capul de lângă ea, pentru ca s-o poată privi în ochi. Încet, ridică mânuţa, o mângâie pe obraz şi pe păr aşa cum, cu mult, mult timp în urmă, îl mângâiase ea.

— Nu eşti tu mama mea? o întrebă.

— Timmie...

— Te superi că te-am întrebat?

— Nu. Bineînţeles că nu.

— Ştiu că te cheamă domnişoara Fellowes, dar... dar uneori, în sinea mea, îţi spun "Mamă". Nu fac bine?

— Ba da. Ba da. Faci bine. Iar eu n-am să te părăsesc şi nimic nu te va răni. Voi fi mereu cu tine, ca să am grijă de tine. Spune-mi "Mamă", ca să te aud.

— Mamă, şopti Timmie fericit, lipindu-şi obrazul de al ei.

Femeia se ridică şi, ţinându-l în braţe, se sui pe scaun. Nu mai auzi strigătul de afară, pentru că, folosindu-şi mâna liberă, trase cu toată puterea de firul de nailon ce făcea o buclă între două fante ale peretelui. Iar Staza se dezactivă şi încăperea rămase pustie.

Scrisori de refuz

a – *Elevat*

Dragă Asimov, toate legile mentale
Dovedesc c-ortodoxia are erorile sale.
Consideră acea clauză eclectică
A filosofiei lui Kant, apoplectică,
Care, cu antilogica-i, critică
Futilele dictoane ce mistifică
A mutanţilor moderni inestetică.
Aşa-i şi povestirea ta (cu-aplauze discrete).
Cele de mai sus constituie dovezi concrete.

b – *Grosolan*

Dragă Ike, am fost pregătit
(Şi, măi băiete, *cât* mi-am dorit)
Să înghit aproape orice povestire
Însă, Ike, eşti o dezamăgire,
Talentul tău i-o amintire,
Vânturi mintale şi ne'mplinire.
Ia-ţi înapoi aceste gunoaie –
Duhnesc, sunt nişte zoaie!
Doar o dată le-am privit şi mi s-a făcut rău.
Dar, Ike, băiatule, nu dispera.
Pune mâna şi mai scrie ceva.
Am nevoie de texte şi-mi place stilul tău.

c – *Amabil*

Dragă Isaac, amic îndepărtat,
Cred că textul tău e minunat,
Sclipitor,
Încântător

Şi chiar demn de-antologat.
Nu am dormit
Pân' l-am citit
Toată noaptea.
Câtă stupefacţie
Când înţelegi
Enigma complicată,
Pe care, deodată,
Poţi s-o dezlegi
Cu satisfacţie.
Este îngrozitor,
Aproape jignitor,
Să aminteşti
Mici erori fireşti.
Nu recurente,
Deloc frecvente,
Ba chiar indiferente -
Nu-ţi face griji!
Trebuie să pomenesc,
Şi s-o fac mă grăbesc,
Iubite amic talentat
Şi foarte înzestrat,
Finalul dumnezeiesc,
Aş zice ca la carte lucrat.
Înainte de sfârşit,
Bine că mi-am amintit,
Sunt, vai, nevoit
(Oarecum necăjit)
Din păcate, să-l restitui anexat.